

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
2664

αντιτετράδια

ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τριμηνιαίο περιοδικό για την εκπαίδευση

Τεύχος 88 • Τιμή 4 € • Χειμώνας 2009

Κοινωνικός Αντίλογος για την παιδεία

αντιτετράδια

ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τεύχος 88

τριμηνιαίο περιοδικό για την εκπαίδευση

Διευθύνεται από Επιτροπή

ΚΩΔΙΚΟΣ 2664

Αριστοτέλους και Αβέρωφ 23, 104 33 Αθήνα

Τηλ.: 210 8227992, 210 5125714, Fax.: 210 8211919

www.antitetradia.gr, afantitetradia@yahoo.gr

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008 – ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2009

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ**
«αντιτετράδια της εκπαίδευσης»

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: **Γιώργος Σόφης**, ☎ 210 9705865

ΥΠΕΥΘ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: **ΣΥΝΘΕΣΗ, Β. Γραμλής-Λ. Πεδιώτη**
☎ 210 3840648

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ: **Θανάσης Τσιριγώτης** ☎ 6944253743
Αγγελική Φατούρου ☎ 6974438720

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΕΣ

Αιτωλοακαρνανία: **Σωκράτης Ζαραβίνας (Αγρίνιο, 6977663177)**

Αργολίδα: **Χρήστος Σόφης (6972527451)**

Αρκαδία: **Λίλη Κουτσούκου (2710228012)**

Αχαΐα: **Χρήστος Τσουκαλάς**
(Πάτρα, 2610342244)

Δράμα: **Λάμπρος Μπαλάσκας**

Έβρος: **Γιώργος Δεμερδεολής**
(Ορεστιάδα, 6937271637, 25520-22898)

Ζάκυνθος: **Γιάννης Τετράδης (2695048994)**

Ημαθία: **Νίκος Μπέκης (Βέροια 23310-63890,**
6979404675)

Θεσπρωτία: **Πάυλος Αλεξίου (Ηγουμενίτσα 2665023531,**
6972272601), Βαγγέλης Καλαμπάκος
(Παραμυθιά 6946287913)

Ικαρία: **Βασίλης Πετράκης (Εύδηλος 6944479587)**

Ιωάννινα: **Χρυσάνθη Αθανασίου**
(26510-41058),
Γιάννης Μακρίδης (6974966131)

Κέρκυρα: **Μαρίνα Μπογδάνου (26610-24811)**
Μιχάλης Τσιριγώτης
(2661021800, 6936077204)

Κοζάνη: **Γιάννης Καλιρμιτζής**
(6936931876)

Κρήτη: **Αρετή Σπαχή (Ηράκλειο 6974493769)**

Κυκλάδες: **Πέτρος Φύτρος (Σύρος, 6972673132)**

Λακωνία: **Γιώργος Κουγιουμτζόγλου (6936745613)**

Λέσβος: **Έφη Γίκα (Μυτιλήνη, 6974284623)**

Θεσσαλονίκη: **Γιώργος Γρόλλιος (2310-677102, 6981391739)**
Κώστας Καρβαγιώτης (6997140501)
Δημήτρης Τσούμας (2310-216861, 6974834783)

Κάλυμνος: **Νίνα Γεωργιάδου (6993036388)**

Κορινθία: **Μήτσος Καλαράς (27910-98467)**

Κυπαρισσία: **Γιάννης Πετρίδης (27610-23245)**

Σέρρες: **Λίτσα Δουλοπούλου (23210-63451)**

Φθιώτιδα: **Νίκος Ζάρδας (Καμένα Βούρλα 2235042117)**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ-ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ-ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ:

Καθαδίας Γιώργος, Κάτσιος Χρήστος,
Τσιριγώτης Θανάσης, Φατούρου Αγγελική

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ:

Γεωργιάδου Νίνα, Σουλιώτης Κώστας, Σπαχή Αρετή

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ-ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ-ΙΣΤΟΡΙΑ:

Αθανασίου Χρυσάνθη, Δανιήλ Μαρία, Δεμερούκη Ασπασία,

Ζούζουλα Ελένη, Καραγιάννης Απόστολος,

Νικολαΐδου Ελένη, Πανοπούλου Φωτεινή, Σόρογκα Μαίρη,

Τσουκαλάς Χρήστος, Φράγκου Μαρία

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:

Αλεξίου Βασίλης, Θεριανός Κώστας,

Κουφοβασίλης Δημήτρης

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ-ΒΙΒΛΙΟΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

Κουνενής Νίκος

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ:

Κουφοβασίλη Τιτίκα, Παντελέων Μαρίνα, Χατζή Ζωή

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ:

Αλεξίου Πάυλος, Καραμπάτσας Βασίλης, Μακρίδης Γιάννης,

Μαρίνης Στέλιος, Μπαλάσκας Λάμπρος,

Πανταζόπουλος Γρηγόρης, Πετράκης Βασίλης, Πέττας Αντώνης,

Σόφης Χρήστος, Σουλιώτης Κώστας, Σταυρινάδης Στέλιος

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ-ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ:

Δεμερδεολής Γιώργος, Ζάρδας Νίκος,

Καλαμπάκος Βαγγέλης, Σόφης Γιώργος

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ:

Μυλωνάκη Γεωργία

Γ/ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:

Φανή Μανδελιανάκη

ΑΔΙΟΡΙΣΤΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ:

Κουφοβασίλης Δημήτρης, Μόσχος Βασίλης

ΤΕΧΝΙΚΟ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:

Βαρελά Μαλάμω

ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ:

Βοργιάς Νίκος

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ:

Βαμβακάς Κώστας

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ:

Θεριανός Κώστας, Μυλωνάκη Γεωργία, Σταυριδίδη Ειρήνη

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ **Αγγελική Φατούρου**
(μόνο σε **Δυρραχίου 55, 104 43 Αθήνα**
ηλεκτρονική ☎ **6974438720**
μορφή): **eleonorakounf@yahoo.gr**

Φωτογραφία «Γάζα»: Έργο του ζωγράφου Γιώργου Τσιριγώτη, που γεννήθηκε και ζει στην Κέρκυρα. Είναι αυτοδίδακτος ζωγράφος με δύο –ως τώρα– ατομικές εκθέσεις. Δικά του έργα, επίσης, και οι φωτογραφίες του οπισθοφυλλού.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ: **Στέλιος Σταυρινάδης**
☎ **210-9918453, 6944-478564**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: **Αγγελική Φατούρου**
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ☎ **210-9713651, 210-9705865**

Αριθμός Λογαριασμού
Εμπορικής Τράπεζας: **25550862**

Αριθμός Λογαριασμού
Τράπεζας Eurobank: **123/0 1362 000 10/59**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3 Αντι προλόγου

4 Πολιτική και εκπαιδευτική συγκυρία

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης

Επιμέλεια: Γ. Καββαδίας,
Φ. Πανοπούλου, Θ. Τσιριγώτης,
Α. Φατούρου

9 10 σημεία για την εκπαίδευση και το σύστημα πρόσβασης

Σχέδιο τοποθέτησης των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων

10 Άει ... στο διάλογο
Αγων. Παρέμβαση Β' ΕΛΜΕ Δωδεκανήσου

12 Εκπαίδευση και εξετάσεις
Κ. Θεριανός, Χ. Κάτσικας

17 Οδοιπορικό στα συστήματα πρόσβασης

Χ. Κάτσικας,
Β. Καραμπάτσας,
Α. Καραγιάννης

21 Πήγαινε στο κολλέγιο ή πέθανε
Stanley Aronowirz

22 Η πρόταση του ΠΑΣΟΚ
Χ. Κάτσικας

24 Η λεγόμενη «ελεύθερη πρόσβαση» του ΣΥΝ
Χ. Κάτσικας

26 Η κατάσταση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
Δ. Κουφοβασίλης

29 Μια καινούργια συζήτηση με πολύ παλιά υλικά
Γ. Σόφης

32 Η παρέλαση του παλιού Καινούργιου
Παρεμβάσεις Π.Ε.

33 Προτάσεις Μπαμπινιώτη επί κυβέρνησης Μητσοτάκη

34 Το φάντασμα
Θ. Τσιριγώτης

35 Δημοτικό σχολείο: ημιμάθεια, σύγχυση, άγχος και χειραγώγηση
Μ. Μιχαηλίδης

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ο Δεκέμβρης της οργής, του αγώνα, της νεολαίας

Επιμέλεια: Γ. Καββαδίας, Φ. Πανοπούλου,
Θ. Τσιριγώτης, Α. Φατούρου

40 Ημερολόγιο
Γ. Καββαδίας

46 Μνημείο ντροπής η ανακοίνωση της ΔΑΚΕ για τα γεγονότα της δολοφονίας του μαθητή μας
Αγων. Παρεμβάσεις

48 **Ανοιχτή επιστολή προς τα παιδιά και τους μαθητές μας**

Αγων. Παρεμβάσεις

49 **Κατά Σαδδουκαίων**

Ν. Γεωργιάδου

50 **Η καρδιά της κρατικής τρομοκρατίας «χτυπά» στη Λάρισα**

Β. Πετράκης

52 **Το κοινωνικό υπόβαθρο της κρίσης**

Θ. Τσιριγώτης

55 **Έκρηξη απόγνωσης της νεολαίας και ένοχες σιωπές**

Δ. Πατέλης

58 **Συντονισμένη επίθεση ενάντια στο πανεπιστημιακό άσυλο**

Χ. Σόφης

60 **Εφημερίδες των Αγων. Παρεμβάσεων**

61 **Εξώδικο κατά των ταμείων ΤΠΔΥ, ΤΕΑΔΥ, ΜΤΠΥ**

62 **«Ο δεύτερος πυλώνας» κωλαίνει...**

Ενότητα Αριστερών Καθηγητών

64 **Μερικές σκέψεις για τη συνταξιοδότηση**

Ε. Γρηγοριάδου

65 **Κάτω τα χέρια από τα ταμεία**

69 **Η γενοκτονία στη Λωρίδα της Γάζας συνεχίζεται**

Σύλλογος «Ντιφάντα»

70 **Εκπαιδευτικά νέα απ' όλο τον κόσμο**

Επιμέλεια μετάφραση:

Γ. Μυλωνάκη

75 **ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ Θερβάντες**

Νίκος Κουενής

76 **ΒΙΒΛΙΟΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

Ν. Κουενής

79 **Βίωμα, σχολική γνώση και αναλυτικό πρόγραμμα**

Θ. Αλεξίου

93 **Μουσείο-Σχολείο: Μια συνεργασία με διαπολιτισμική προοπτική**

Β. Πανταζή,

Σ. Πανταζή-Φρισύρα

αντιτετράδια
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Γραφτείτε συνδρομητές:

Εσωτερικού ετήσια 17 €

Εσωτερικού διετής 32 €

Εσωτερικού τριετής 48 €

ΥΠΕΥΘ. ΣΥΝΡΟΜΩΝ: Μαλάμω Βαρελά

Μαραθώνος 13, 15343, Αγία Παρασκευή

τηλ.: 210 6005265-6973778153

97 **Ένα δεξιά στρατευμένο σχολικό βιβλίο Ιστορίας**

Α. Πούλιος

99 **Καταγγελία**

Αγων. Παρέμβαση Ν. Ηρακλείου

100 **Αλληλεγγύη στην Κων/να Κούνεβα**

102 **Εκλογές ΕΛΜΕ, 2008-2009**

αντί
προλόγου
αντί
προλόγου
αντί
προλόγου
αντί
προλόγου

Από τα θυμωμένα τρακτέρ ως το φλεγόμενο Δεκέμβρη «ένας άνεμος φυσάει το κριθάρι». Αντιφατικός, όπως είναι η ζωή, υπόκωφος για να δείχνει ότι η κοινωνία βράζει. Διεργασίες συντελούνται στα υπόγεια της αυλής, την ώρα που οι τράπεζες και τα καρτέλ ανοίγουν σαμπάνιες.

Οι δημοσκόποι έπιασαν δουλειά, για ν' αποδείξουν ότι οι πυλώνες του συστήματος καλά κρατούν και να κάνουν τις ερωτήσεις τους βεβαιότητες στα μυαλά των ανθρώπων.

Ξαφνικά, ο αναγκαίος ανασχηματισμός έφερε έναν «αέρα Βερσαλιών» στο Υπουργείο Παιδείας. Ο «διάλογος» – πόσο αλήθεια υποφέρει αυτή η λέξη – έγινε το βάλαμο για να απαλύνει τις πληγές της εκπαίδευσης.

Ακαριαία σημειώσαμε πως «από μηδενική βάση συζητούν μόνο τα μηδενικά». Οι εργαζόμενοι έχουν κατακτήσει με αίμα θεμελιώδη δικαιώματα, έχουν προαπαιτούμενα που γράφτηκαν με αγώνες από την εποχή των αστικών επαναστάσεων. Για ποια *tabula rasa* μιλάει ο φέρελπις υπουργός;

Για ποια συμμετοχή στο σημαδεμένο ΕΣΥΠ του Βερέμη και ΕΣΠΔΕ του Μπαμπινιώτη, όπου συμμετέχουν παπάδες, βιομήχανοι και μιλιταριστές, όταν μιλάει η «αθωότητα» των σχολείων; Για ποια ΚΕΣ και άσυλο μιλάνε οι άφωνοι πολιτικοί, κάτι ανθρωπάκια που χτυπάνε προσοχές στα προστάγματα των Βγενόπουλων;

**Αν το δίκιο θες καλέ μου
με το δίκιο του πολέμου θα το βρεις,
μας ψιθυρίζει στ' αυτί ο Βάρναλης. Μόνο που η ιστορική γνώση δε χωνεύεται καλά.**

Αγαπητέ αναγνώστη!

Στις σελίδες του περιοδικού μας, που αισίως συμπλήρωσε τα 21 του χρόνια, θα βρεις αποστάγματα αλήθειας, συσσωρευμένη πείρα, γόνιμες γκρίνιες, ενωτικές προτάσεις και φωτεινούς δρόμους.

Εμείς δεν τυπωνόμαστε από συνήθεια ή «επαγγελματική διαστροφή», αλλά «από χρέος κινούντες» και από γνώση της αναγκαιότητας, που είναι η υπέρτατη μορφή ελευθερίας.

Μπροστά στις εκκλήσεις του αυτοκράτορα για «διάλογο», οφείλουμε να προετοιμαστούμε. Με γνώση και, μετασχηματισμένη πολιτικά, εμπειρία. Με σθένος και θάρρος. Με τα μάτια στραμμένα στα παιδιά, στη δουλειά μας και στον αγώνα. Κατά πως αρμόζει σε πραγματικούς δασκάλους.

Τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» και ο «Εκπαιδευτικός Όμιλος», που αποτελούν και το πλέον συνεκτικό, μαχόμενο τμήμα των εκπαιδευτικών, θα πάρουν το επόμενο διάστημα το αναλογούν μερτικό.

Από αυτό το τεύχος, συστηματοποιούμε όλες τις σκέψεις, οι οποίες φλόγισαν και συγκρότησαν τον εκπαιδευτικό κορμό και αρχίζουμε ξανά το σφυροκόπημα.

Η κυβέρνηση δεν είναι αήττητη!

ΑΝΤΙΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πολιτική & εκπαιδευτική συγκυρία

Διαγράψτε τις αυταπάτες

Η εκλογή ενός έγχρωμου Προέδρου στις ΗΠΑ σκόρπισε και πάλι αυταπάτες, από αυτές που χρειάζονται οι άνθρωποι για να κοιμούνται πιο ήσυχοι και να λιπαίνουν τις ελπίδες τους με λήθη και αμεριμνησία. Είναι αλήθεια πως η σχέση του Μπους έφτασε στα όριά της: τα φέρετρα από το Ιράκ, η κρίση στην καρδιά των ΗΠΑ, οι αντοχές της Ρωσίας, το ξύπνημα του κινέζικου δράκου, η αφύπνιση της Λατινικής Αμερικής, οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις (ναι, αναγνώστη, είναι ζώσες και δυναμικές) ανάγκασαν την άρχουσα συμμορία των ΗΠΑ να βρει φρέσκα υλικά. [Ο Μπρεχτ είχε γράψει για το παλιό που έρχεται μεταμφιεσμένο σε καινούργιο.]

Εμείς ανήκουμε στους καχύποπτους και στους δραστήριους δυσαρεστημένους. Ξέρουμε ότι καθημερινά στις ΗΠΑ χιλιάδες άνθρωποι απολούνται σε μια μόνο μέρα, αμέτρητες οικογένειες βυθίζονται στην ανέχεια, ενώ αυξάνονται τα κρούσματα αυτοκτονιών, που αποτυπώνουν με τραγικό τρόπο την απόγνωση και το αδιέξοδο στο οποίο έχει περιέλθει η μεγάλη πλειοψηφία. Η κρίση τραντάζει συθέμελα και διαλύει εκατομμύρια νοικοκυριά, την ίδια στιγμή που χαρίζεται στις τράπεζες το σκανδαλώδες ποσό των 700 δις δολ. (προς το παρόν) για τη στήριξη του καταρρέοντος χρηματιστικού κεφαλαίου.

Από την άλλη, σαν αντίβαρο(;) 150 δις δολάρια θα δοθούν σταδιακά για την ενίσχυση της παιδείας και για την αποφυγή μαζικών απολύσεων εκπαιδευτικών, ενώ η γερουσία ενέκρινε πακέτο 32 δις για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη παιδιών.

Είναι φανερό ότι ο Ομπάμα θέλει να επιδείξει κοινωνικές ευαισθησίες και να τονώσει την εμπιστοσύνη των ψηφοφόρων του· ωστόσο τα μεγέθη υποδηλώνουν αντίστοιχα και τις πραγματικές προτεραιότητες της κυβέρνησής του. Επομένως, η δημοσιοποίηση των δυσθεώρητων μόνους (ανέρχονται στα 18 δις!) που τσέπωσαν τα λαμόγια της Γουόλ Στριτ, ήταν αναμενόμενο να προκαλέσει τις παρεμβάσεις του Ομπάμα, που δήλωσε ότι «Έχουμε ανάγκη να επιδείξουν αυτοσυγκράτηση οι άνθρωποι της Γουόλ Στριτ που ζητούν βοήθεια, να επιδείξουν κάποια πειθαρχία και ένα αίσθημα ευθύνης», θεσιπίζοντας τελικά ένα πλαφόν-όριο στην ασυδοσία των κατά τα άλλα αγαπημένων παιδιών του αμερικάνικου καπιταλισμού. Όχι γιατί έχει καμία διάθεση ουσιαστικής σύγκρουσης με φαινόμενα σύμφυτα του χρηματιστικού κεφαλαίου, που χρόνια εκτρέφονται και εκκολάπτονται στα χρηματιστήρια, αποτελώντας μάλιστα και επιτυχή πρότυπα διάδοσης του «αμερικανικού ονείρου». Ανάλογο χαστούκι δέχθηκε ο Ομπάμα από –τον επιλογής του– μελλοντικό υπουργό υγείας, Τομ Ντασλ, που κατηγορήθηκε για φοροδιαφυγή 120.000 δολαρίων και οδηγήθηκε σε παραίτηση.

Τέτοιες δημοσιοποιήσεις μεσοσύσης της κρίσης αποτελούν ρωγμή στο σεμνό, ταπεινό και ηθικό προσωπείο που καλλιεργεί η αμερικάνικη κυβέρνηση, δημιουργώντας αυτονόητες αρνητικές αντιδράσεις, αναδεικνύουν έντονα τις τεράστιες κοινωνικές ανισότητες και δυσχεραίνουν το φιλολαϊκό προφίλ και τους χαμηλούς τόνους που προσπαθεί να κρατήσει ο Ομπάμα.

Το αστικό θέατρο κόβει εισιτήρια!

Η κυβέρνηση της ΝΔ σήκωσε τα όπλα, τα γκλομπς, τα χημικά. Κάνει επίδειξη ισχύος στην αριστερά και στην ανυπότακτη κοινωνία που ρημάζεται από την κρίση και επιχειρεί να στήσει γεφύρια με τους νοικοκυραίους, που τους χάνει λόγω οικονομικής ασφυξίας. Η παλιά δεξιά δείχνει το αυταρχικό της πρόσωπο· τα δημοκρατικά δικαιώματα μπαίνουν στο στόχαστρο. Αυτός που αγνοεί πως η φτώχεια πάει χέρι-χέρι με το κωροφύλακα, γρήγορα θα δει το πρόσωπο του τελευταίου ξημερώματα.

Η μέγκενη σφίγγει! Η επίδειξη πυγμής από την κυβέρνη-

ση της ΝΔ κλιμακώνεται. Μετά τη δολοφονία του δεκαπεντάχρονου Αλέξη Γρηγορόπουλου και το πανελλαδικό λαϊκό και νεολαιίστικο ξέσπασμα οργής, που ακολούθησε, τα κρούσματα κρατικής βίας και καταστολής αυξάνονται και αποκτούν όλο και πιο σκληρή έκφραση.

Εκατοντάδες υπήρξαν οι προσαγωγές πανελλαδικά κατά τη διάρκεια των γεγονότων του Δεκεμβρίου. Η προφυλάκιση, μάλιστα, αρκετών προσαχθέντων συνεχίζεται. Αποκορύφωμα της κυβερνητικής τρομοκρατίας η παραπομπή σε δίκη, στη Λάρισα, μαθητών και νεολαίων με ενεργοποίηση διατάξεων του τρομονόμου! Παραπέμφθηκαν για «σύσταση εγκληματικής οργάνωσης κατά τη διάρκεια της διαδήλωσης»!

Το κέντρο της Αθήνας αστυνομοκρατείται μονίμως. Οι πανταχού παρούσες δυνάμεις καταστολής –πέραν της τρομοκρατικής παρουσίας τους– αναλαμβάνουν δράση κατά οποιουδήποτε «κινείται» και διεκδικεί. Τα πανεκπαιδευτικά συλλαλητήρια, οι διαδηλώσεις καταγγελίας της ισραηλινής φασιστικής επιδρομής, η πορεία αλληλεγγύης στην Κούνεβα, οι διαμαρτυρίες για την παράνομη κοπή δέντρων στην Κυψέλη, η κινητοποίηση των αγροτών της Κρήτης αντιμετώπισαν την αστυνομική βία και δέχθηκαν καταγισμό χημικών. Και όλα αυτά μέσα σε ένα, μόλις, μήνα!

Η συντονισμένη κυβερνητική επιχείρηση για την κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου, κραδαίνοντας το ιδεολόγημα της «εξάντλησης της ανοχής» της «πολιτείας», κορυφώνεται με την έξαλλη συμμετοχή κορυφαιών στελεχών του ΠΑΣΟΚ, και του ΛΑΟΣ φυσικά, αλλά και την «προοδευτική» συνεισφορά ποικίλων «ανανεωτών».

Η έξαρση του κυβερνητικού αυταρχισμού διευρύνεται με την ποινικοποίηση των εργατικών αγώνων. Επιδιώκοντας τη χειραγώγηση του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος τρεις υπουργοί προσέφυγαν στα δικαστήρια για να κηρυχθεί παράνομη η απεργία που κήρυξε η ΑΔΕΔΥ τον Ιανουάριο. Και η υπαγορευμένη δικαστική απόφαση βγήκε - η απεργία κηρύχθηκε παράνομη!

Την ίδια στιγμή, η προπαγάνδα των ενεργούμενων των αστικών επιτελείων ενάντια σε συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα, όπως αυτά της απεργίας και της δυναμικής κινητοποίησης εργαζομένων και αγροτών, με την επιστράτευση δραματικών εκκλήσεων και προτροπών, οργιάζει. Η δημοκρατία τους έχει χώρο μόνο για διαμαρτυρίες και μορφές διεκδίκησης στο «πλαίσιο των νόμων», που δεν θίγουν την «εύρυθμη λειτουργία» της χώρας, που δεν διαταράσσουν την «κοινωνική γαλήνη», που δεν υπονομεύουν τα «συμφέροντα άλλων κοινωνικών τάξεων και κλάδων», που δεν εκβιάζουν το «κοινωνικό σύνολο» κοκ.

Η ευρυχωρία και η ανεκτικότητα της αστικής τους δημοκρατίας περιορίζεται και εξαντλείται εκεί όπου η απεργία και η όποια διεκδίκηση ακυρώνονται ως μοχλός πίεσης με την υιοθέτηση ήπιων και ανώδυνων -για την εξουσία τους- μορφών. Με λίγα λόγια όταν η απεργία παύει να είναι απεργία και η διεκδίκηση παύει να είναι διεκδίκηση!

Μαύρα μαντάτα

Ούτε ένας μήνας δεν πέρασε από τότε που ψηφίστηκε στη Βουλή ο αντιλαϊκός, φορομνηστικός και ταξικός προϋπολογισμός, για να αποδειχτεί και αυτός εικονικός και πλαστός και να μην μπορεί να εφαρμοστεί, αφού αποτελεί «κενό γράμμα». Ο ρυθμός ανάπτυξης 2,7% που προέβλεπε, με βάση τον οποίο προσδιορίζονται όλα τα υπόλοιπα μεγέθη του, προσγειώνεται από την ΕΕ μεταξύ 0% και 0,2%. Πρόκειται για μια δραματική πρόβλεψη, που αν επιβεβαιωθεί, αμέσως-αμέσως θα προσθέσει γύρω στους 150.000 νέους ανέργους στο μεγάλο στρατό της ανεργίας. Την ίδια στιγμή που ο ρυθμός ανάπτυξης μειώνεται, το έλλειμμα του περσινού προϋπολογισμού ξεπερνάει το όριο του 3%, θέτοντας εν αμφιβόλω και την τελευταία ελπίδα για επιείκεια της ΕΕ. Το ίδιο είχε συμβεί και το 2007, ενώ η χώρα μας πρέπει να δώσει νέες εγγυήσεις ότι «δε θα τριτώσει το κακό» και το 2009.

Το φάντασμα της επιτήρησης από την ΕΕ πλανιέται πάνω από την κυβέρνηση και τη χώρα και η προσφυγή σε νέο δανεισμό δεν είναι και τόσο εύκολη υπόθεση, αφού διάφοροι διεθνείς οίκοι υποβαθμίζουν την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας. Έτσι, ο δανεισμός γίνεται με τη διάθεση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, με υψηλά επιτόκια της τάξης του 5% και άνω, τα οποία εκμεταλλεύονται κερδοσκοπικά διεθνείς επενδυτικοί οργανισμοί, αφού τα καταθέτουν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για να δανειστούν με 2% περίπου και να κερδίσουν τη διαφορά. Ακόμη και λογιστικά τρικ σκαρφίζονται στην κυβέρνηση, με αναθεώρηση του ΑΕΠ προς τα πάνω κατά 20%, με στόχο τη βελτίωση όλων των δεικτών, που υπολογίζονται ως αναλογία του ΑΕΠ. Αν αυτό ευωδοθεί από την ΕΕ, θα περάσει στα στοιχεία της οικονομίας για το 2010.

Η συσσώρευση του δημόσιου χρέους, που το 2008 έφθασε τα 228,87 δις ευρώ, δηλ. το 93,4% του ΑΕΠ (=245,82 δις ευρώ), μετά την περίφημη «απογραφή» του 2005 και τα δημοσιονομικά ελλείμματα –που για δεύτερη χρονιά υπερβαίνουν κατά πολύ το όριο του 3% (περίπου 4%) που προβλέπει το Σύμφωνο Σταθερότητας– τα οποία υποκριτικά αφορίζει και απαξιώνει ο νέος «τσάρος» της Οικονομίας στο όνομα του πιο खुδαίου λαϊκισμού, αποτελούν ουσιαστικά ομολογία της αποτυχίας μιας πολύχρονης αντιλαϊκής οικονομικής πολιτικής.

Αποκαλύπτεται δηλαδή πως το σύνολο των ακατονόμαστων «μεταρρυθμίσεων», της διάλυσης του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των φορολογικών κλπ. ελαφρύνσεων προς το μεγάλο κεφάλαιο στο όνομα της «πάταξης της ανεργίας», των αθρόων ιδιωτικοποιήσεων, των επιδοτούμενων θέσεων εργασίας για φτηνή εργατική δύναμη, της πολιτικής της μονόπλευρης λιτότητας, των αντιλαϊκών φορολογικών μέτρων, της καθήλωσης των μισθών, ημερομισθίων και συντάξεων, του εργασιακού μεσαίωνα στον οποίο σύρθηκαν οι εργαζόμενοι από τις μεταπολιτευτικές κυβερνήσεις, όχι μόνο δεν κα-

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ για την ΠΑΙΔΕΙΑ και τα δικαιώματά μας ΤΩΡΑ!

- ✓ Γενικές Συνελεύσεις Εκπαιδευτικών παντού
- ✓ Πανεκπαιδευτικός Αγώνας (απεργίες, συλλαλητήρια, επιτροπές αγώνα)
- ✓ Συλλογικές Διαπραγματεύσεις (Συλλογική Σύμβαση Εργασίας)
- ✓ Ενημέρωση των εργαζόμενων - σπουδαστών - μαθητών (ημερίδες, εκδηλώσεις)
- ✓ Διεκδίκηση όλων των δικαιωμάτων μας

Ο «ΔΙΑΛΟΓΟΣ» ΤΟΥΣ
ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΤΗ!

Παίρνουμε τις τύχες
στα χέρια μας!
Η κυβέρνηση δεν είναι αήττητη

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ-ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ-ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΔΕ
www.paremvaseis.org, paremvaseisde@yahoo.gr

τάφεραν να περιορίσουν τα ελλείμματα και το δημόσιο χρέος, αλλά αντίθετα τα αύξησαν! Κι ακόμα, η 28χρονη ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ και ΕΕ, και το πυκνό αδιαπέραστο πλέγμα της οικονομικής, πολιτικής και στρατιωτικής εξάρτησης από τα πανίσχυρα ιμπεριαλιστικά κέντρα ΗΠΑ και ΕΕ.

«Διάλογος πάντων πατήρ»

Το τελευταίο διάστημα –και μ' αφορμή το «εξεταστικό»– στην Παιδεία πύκνωσαν οι συζητήσεις γύρω από το περίφημο θέμα του «διαλόγου». Του διαλόγου που θεσμοθετεί η κυβέρνηση, ορίζοντας τον Γ. Μπαμπινιώτη πρόεδρο ενός οργάνου στο οποίο ορίζει τους συνομιλητές, την ατζέντα, το χρόνο έναρξης και λήξης, και όπως θα δούμε, και το αποτέλεσμα.

Το ζήτημα του «κοινωνικού διαλόγου» με όλες τις προεκτάσεις του δεν είναι καινούργιο. Το εισήγαγε η σοσιαλδημοκρατία από την αρχή του 1980, όταν στη Γαλλία έγινε κυβέρνηση ο Φ. Μιτεράν. Έκτοτε τα ρεφορμιστικά συνδικάτα και η υποταγμένη κυβερνητική αριστερά το χρησιμοποιούν ως όχημα κοινωνικής, εργασιακής και ταξικής ειρήνης.

Ο διάλογος είναι μία μορφή συνεννόησης. Αποτελεί ένα υποσύνολο, και όχι το άπαν, της κοινωνικής διαπάλης. Ο διάλογος και μάλιστα ο ισότιμος προϋποθέτει «ίσα» μέρη, ίδια

όπλα, κάτι το οποίο δεν μπορεί να ισχύσει σε μία κοινωνία που σπαράσσεται από ταξικές αντιθέσεις. Ο διάλογος, δηλαδή η δημοκρατική συνεννόηση, μπορεί να διεξαχθεί και να είναι αποτελεσματικός μόνο ανάμεσα σε συναγωνιστικά και αλληλέγγυα κοινωνικά κομμάτια ή πολιτικές δυνάμεις.

Υπάρχουν δύο τύποι αντιθέσεων. Αυτές που ισχύουν ανάμεσα στο λαό (συναγωνιστικές) και αυτές που υπάρχουν ανάμεσα στο λαό και τον εχθρό (ανταγωνιστικές). Οι πρώτες λύνονται με την πειθώ, οι δεύτερες με τη σύγκρουση.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και κάτω από το βάρος της κατάρρευσης των ανατολικών καθεστώτων, της παλινόρθωσης και της επέλασης ενός ακραίου φιλελευθερισμού, οι ρεφορμιστές και οι μικροαστοί δημοκράτες αντικατέστησαν σταδιακά τον όρο ταξική πάλη με αυτόν της κοινωνικής συνεργασίας (εννοείται συνεργασία των τάξεων), τις συλλογικές διαπραγματεύσεις με τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές συμβάσεις με ειδικές επιδοματικές ρυθμίσεις.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο εφευρέθηκε και πάλι από τους σοσιαλρεφορμιστές η θεωρία των κοινωνικών εταιρών. Σύμφωνα με αυτήν δεν υπάρχουν τάξεις και ταξικές αντιθέσεις, αλλά συνδιαχειριστές του ίδιου πολιτικού - κοινωνικού τοπίου. Ακούσαμε άπειρες φορές, άνθρωποι που βρίσκονται στο δρόμο, αντί να υπερασπίζονται το δίκιο τους, το συνδικάτο, τον αγώνα, να μιλάνε σαν συνδαιτημόνες στο τραπέζι κάποιου διαλόγου.

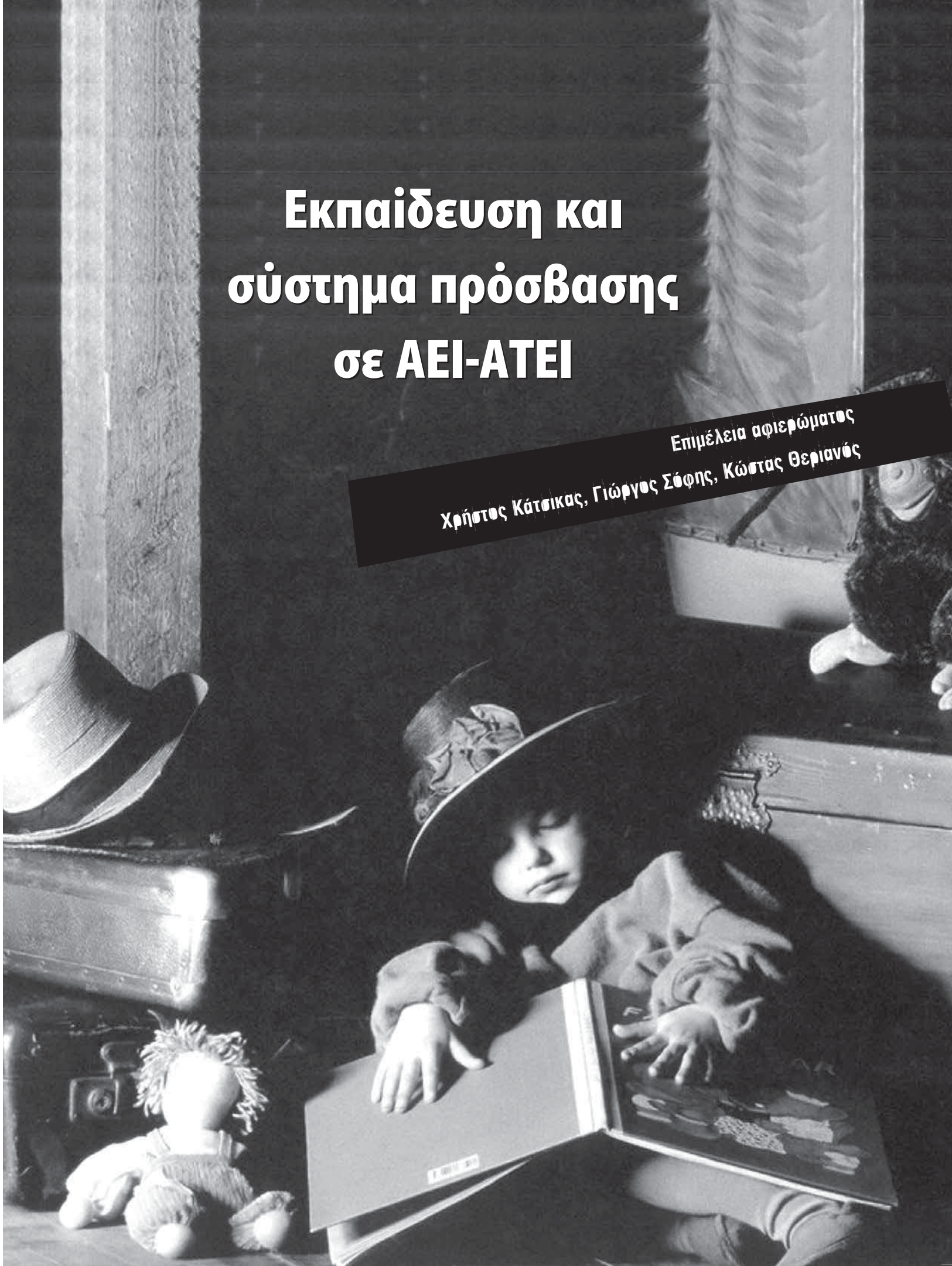
Τα συνδικάτα οφείλουν να έχουν «κουλτούρα» διαπραγματεύσεων. Μορφή (φόρμα) της ταξικής, σωματειακής διαπραγματεύσεως είναι η συλλογική σύμβαση. Αυτή μπορεί να είναι κλαδική ή επιχειρησιακή, εργοστασιακή. Η διαπραγμάτευση των συνδικάτων με την ιδιωτική ή κρατική εργοδοσία θα πρέπει (όπως έχουμε αναλύσει πολλαπλά) να ενώνει τα μέλη του σωματείου, να έχει αιτήματα αιχμής, να συσπειρώνει και να μαχητικοποιεί τους εργαζόμενους.

Ο διάλογος και μάλιστα ο θεατρικός (όπως γίνεται τώρα στην Παιδεία) δεν πληροί κανέναν από τους παραπάνω όρους.

Η κυβέρνηση της ΝΔ όρισε, όπως και παλαιότερα το ΠΑΣΟΚ, ένα όργανο στο οποίο διόρισε μία πλειοψηφία ανθρώπων της. Σ' αυτό το όργανο, το οποίο θεωρητικά θα καταλήξει σε θέσεις για την Παιδεία, συμμετέχουν βιομήχανοι, παπάδες, εμποροβιοτέχνες και υπάλληλοι του Υπουργείου Παιδείας. Διακοσμητικά κλήθηκαν και οι εκπαιδευτικοί. Δεν υπάρχει ούτε ένας λόγος να νομιμοποιηθεί το κυβερνητικό θέατρο. Οι ρεφορμιστές όλων των αποχρώσεων που κάνουν βελτιωτικές προτάσεις στη διαδικασία (αριθμός συμμετοχών, ατζέντα, να μην νομοθετεί η κυβέρνηση κ.λπ.) έχουν ακριβώς στο «βαθύ πυρήνα» της σκέψης τους μία μικροαστική δημοκρατία όπου «όλοι θα είναι ίσοι και διαφορετικοί και όπου ισότιμα θα λαμβάνονται αποφάσεις»...

Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Επιμέλεια αφιερώματος
Χρήστος Κάτσικας, Γιώργος Σόφης, Κώστας Θεριανός

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Δύο είναι τα προσφιλή θέματα της άρχουσας ομάδας όταν τα εκπαιδευτικά ζητήματα βρίσκονται σε ασφυξία. Ο διάλογος ως μέσο επίλυσης διαφορών και το «εξεταστικό», δηλαδή η εισαγωγή στα ΑΕΙ - ΑΤΕΙ.

Πάνω από μία εικοσαετία, όσες φορές οι κυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ/ ΝΔ βρίσκονταν εν μέσω κρίσης, ανέσυραν από τη φαρέτρα τους τα παραπάνω, για να δημιουργήσουν κοινωνικές και πολιτικές συμμαχίες με τους νοικοκυραίους, τους ανήμπορους και τους «εθελοντές αδώδους», για να ουδετεροποιήσουν –καλύτερα εξουδετερώσουν– τις αντιδράσεις των εκπαιδευτικών, των φοιτητών, των εργαζομένων, για να εμφανιστούν στον πολιτικό κόσμο ως υπεύθυνη δύναμη, σ' αντίθεση με τους επαγγελματίες του «όχι», όπως θέλουν να εμφανίζονται τα εκπαιδευτικά συνδικάτα.

Ακριβώς το ίδιο συμβαίνει και τώρα. Ο νέος υπουργός με το προφίλ του επικοινωνιακού (εδώ το φαίνεσθαι κατισχύει της ουσίας) διόρισε τον Μπαμπινιώτη αρχιερέα του διαλόγου, παραγκωνίζοντας το Βερέμη, πρόεδρο του ΕΣΥΠ, γιατί ο τελευταίος δε λογαριάζει το πολιτικό κόστος και λάβρος εξορμά για να γίνει ο νέος «Λούθηρος - μεταρρυθμιστής»...

Από την άλλη πλευρά οι εκπαιδευτικοί, και κυρίως η μαχητική τους πτέρυγα, οι Παρεμβάσεις, έχουν στα χέρια τους την ισχυρή κινητοποίηση του Δεκέμβρη, ένα μεγάλο δίκιο και μια ισχυρή επικοινωνιακή πολιτική.

Οι Ομοσπονδίες (ΟΛΜΕ - ΠΟΣΔΕΠ) αρνούνται να γίνουν κερασάκι στη χολιγουντιανή θεατρική τούρτα και προτείνουν διμερείς διαπραγματεύσεις (Συλλογικές Συμβάσεις, οικονομικά κ.λπ.). Η πλειοψηφία της ΔΟΕ (ΠΑΣΚ-ΔΑΚΕ) επέλεξε το θέατρο του παραλόγου και την παρασυναγωγή του Μπαμπινιώτη.

Ποτέ δεν είναι αργά για να ανακάμψει... Στο ίδιο το επίμαχο θέμα (εξεταστικό) μέχρι τώρα στον εκπαιδευτικό κόσμο υπήρξε ισχυρό το αίτημα «Αποδέσμευση του Λυκείου και ελεύθερη πρόσβαση».

Η «ελεύθερη πρόσβαση» προβλήθηκε από τον ταξικό συνδικαλισμό στις αρχές του 1990 και ως απάντηση στον κλειστό αριθμό εισαγομένων. Μετά το 2000, με την αγορά να κανοναρχεί με το άνοιγμα των κακόφημων Κέντρων, και κυρίως με τη διασπορά φοιτητών σ' όλη την Ευρώπη, το αίτημα «ελεύθερη πρόσβαση» πρέπει να αξιολογηθεί, να διερευνηθεί, να προσδιοριστεί με

πολιτική ακρίβεια, παιδαγωγική σαφήνεια και κοινωνική ευκρίνεια. Η «ελεύθερη πρόσβαση» απαντούσε με κινηματικό σθένος στη βάση του 10 και στους σκληρούς ταξικούς φραγμούς της μεταρρύθμισης Αρσένη, αλλά ακόμα και πιο πριν στα ερεβώδη συστήματα των Κοντογιαννόπουλου - Σουφλιά που κατέληξαν στη δολοφονία Τεμπονέρα.

Είναι αλήθεια ότι το σχολείο - στρατώνας που οραματίστηκε η ΝΔ στις αρχές της δεκαετίας του '90 δεν πέρασε (ποδιές, επιθεωρητισμός κ.λπ.) και σ' αυτό τον άθλο το μεγαλύτερο μερτικό αγωνιστικής ευθύνης φέρουν οι αγωνιστές και αριστεροί εκπαιδευτικοί. Θυμίζουμε πως ακόμα και μέχρι το 1996 η πλειοψηφία της ΟΛΜΕ φλερτάριζε με την αξιολόγηση. Σημειώνουμε ότι στο συνέδριο της Καλαμπάκας (1993), την εισήγηση υπέρ της αξιολόγησης εκφωνούσε μέλος του Συνασπισμού (Βαγγέλης Ζώτος).

Αλλά σήμερα η συγκυρία άλλαξε. Η «ελεύθερη πρόσβαση» κατάντησε ένα αδειανό πουκάμισο, το οποίο κατά το δοκούν εμφανίζει τόσο ο δυσώδης φιλελευθερισμός, όσο και ένα τμήμα της αριστεράς (με καλή πρόθεση το δεύτερο).

Στο μυαλό μας, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να ισχύει ότι πρέπει να αγωνιζόμαστε για τη μείωση των ταξικών φραγμών σ' όλο το φάσμα του σχολείου, ώστε να μορφώνονται όσο το δυνατόν περισσότεροι, όσο το δυνατόν καλύτερα.

Η επίκληση στην αφηρημένη ελευθερία, όταν η τελευταία δεν προσδιορίζεται ιστορικοκοινωνικά, μετατρέπεται στο αντίθετό της. Το εκπαιδευτικό κίνημα δεν έχει εφάπαξ πλοηγούς και πολιτικά αιτήματα πέρα από το χωρόχρονο. Η μόνη σταθερή πυξίδα είναι αυτή που δείχνει το... βορρά.

Χωρίς να αφιστάμεθα των στρατηγικών μας στόχων, πρέπει να δουλέψουμε με όπλο τον Κοινωνικό Αντίλογο, ώστε να θέσουμε τον εκπαιδευτικό κόσμο, τη νεολαία και τους εργαζόμενους, τους «κινητήρες του σύμπαντος», σε αντιστασιακή δράση.

Το κείμενο που ακολουθεί, είναι προϊόν μακράς συζήτησης στην αντίστοιχη Ομάδα Εργασίας των Παρεμβάσεων, κατά τη διάρκεια της οποίας πολλά κείμενα γράφτηκαν, πολλά ζητήματα άνοιξαν και για κάποια ίσως χρειάζεται να «βασανίσουμε» περισσότερο τη σκέψη μας ή να τα επεξεργαστούμε καλύτερα.

Απ' ό,τι φαίνεται, η συζήτηση τώρα αρχίζει. . .

10 σημεία για την εκπαίδευση και το σύστημα πρόσβασης

(Σχέδιο τοποθέτησης των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων Συσπειρώσεων Κινήσεων ΔΕ)

1. Η εξαγγελία (για 4^η φορά από το 2006) από τη μεριά του ΥΠΕΠΘ της έναρξης του «διαλόγου για το σύστημα πρόσβασης στην Ανώτατη εκπαίδευση» έχει δυο χαρακτηριστικά:

- **Πρώτον**, όσον αφορά στην επιλογή του χρόνου (στην καρδιά των εκπαιδευτικών κινητοποιήσεων), δεν αποτελεί παρά μια επικοινωνιακή, πυροσβεστική και παραπλανητική «ντρίπλα» του ΥΠΕΠΘ, για να καλύψει τα στασιδία των media και να ξεφύγει από τον ασφυκτικό κλοιό του νεανικού θυμού. Ιδιαίτερα τη συγκεκριμένη περίοδο (οικονομική κρίση και μέτρα στήριξης του κεφαλαίου-28 δις, αλλά και με την πρόσφατη έκρηξη της νεολαίας με αφορμή τη δολοφονία του Αλέξανδρου το Δεκέμβρη) συνδυάζεται με την επιδίωξη της κυβέρνησης να ανατρέψει το κλίμα δυσαρέσκειας και απονομιμοποίησης της πολιτικής της, ιδιαίτερα στη νεολαία.

- **Δεύτερον**, είναι ξεκάθαρα αποπροσανατολιστική, καθώς επιχειρεί αφενός να κουκουλώσει τα πραγματικά προβλήματα της εκπαίδευσης και αφετέρου να πείσει μαθητές και γονείς, την κοινωνία όλη, ότι η αλλαγή του τρόπου πρόσβασης στα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ μπορεί να αλλάξει ή έστω να θίξει τον ταξικό - καταναλωτικό ρόλο του σχολείου και την αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων.

2. Καμιά από τις «επίσημες» προτάσεις των «λαγών» του ΥΠΕΠΘ (Πρόταση Βερέμη - πρόταση Μπαμπινιώτη με όλες τις κατά καιρούς παραλλαγές τους), όσα περιτυλίγματα κι αν χρησιμοποιούν, δεν έρχονται να αλλάξουν προς το καλύτερο το επίπεδο του σχολείου, την είσοδο στις τριτοβάθμιες σπουδές, το επίπεδο των πανεπιστημιακών σπουδών και την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων. Αντίθετα, επιδιώκουν -με την άθλια μαγιά των επιλογών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα πλαίσια των λογικών της Λισαβόνα και της Μπολόνια-, να θεμελιώσουν μια εκπαίδευση

που έχει έμβλημά της την ανταγωνιστικότητα, την ευελιξία, την ιδιωτικοποίηση, την εμπορευματοποίηση, το παραπέρα βάθμα των ταξικών φραγμών. Οι προτάσεις αυτές αποτελούν συνέχεια των αντιδραστικών μεταρρυθμίσεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, (με το νόμο πλαίσιο, τους κύκλους σπουδών, τον κοινό ευρωπαϊκό χώρο κλπ) και την τεχνική εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΕΠΑΣ), της προσπάθειας αναγνώρισης των ΚΕΣ και κατάρτησης του άρθρου 16 του Συντάγματος, των λογικών που διέπουν τα ΑΠ και τα νέα βιβλία, της αξιολόγησης - επιλογής - χειραγώγησης. Πηγάζουν από τη βαθύτερη επιδίωξη της αστικής πολιτικής, για τη διαμόρφωση της νέας εργασιακής ικανότητας που απαιτεί η αύξηση της κερδοφορίας του κεφαλαίου. Δηλαδή ενός εργατικού δυναμικού ευέλικτου, προσαρμοστικού στις ραγδαία μεταβαλλόμενες ανάγκες της καπιταλιστικής παραγωγής, τόσο από την άποψη των γνώσεων και των δεξιοτήτων του, όσο κι από τη σκοπιά των κοινωνικών συμπεριφορών, της ιδεολογίας του, των αξιών και του πολιτισμού του.

3. Το λεγόμενο μεταλυκειακό - προπαρασκευαστικό έτος της «πρότασης Βερέμη» (και οι συνεχείς παραλλαγές του), καθώς και οι «προτάσεις» Μπαμπινιώτη για «την κατάρτησης του ενιαίου χαρακτήρα των εξετάσεων με την ίδρυση ενός ανεξάρτητου εξεταστικού κέντρου», παρ' όλες τις διακηρύξεις περί του αντιθέτου, δεν αποτελούν παρά παραλλαγή των γνωστών ταξικών γύρων επιλογής, που ρυθμίζουν στην τροχιά τους την αναδιάταξη της ταξικής κρισάρας με στενότερες ακόμη διόδους. Η υλοποίηση των προτάσεών τους είναι δεμένη με ένα νήμα με όλα τα γνωστά παρεπόμενα των πανελλαδικών εξετάσεων (φροντιστηριοποίηση, αυξημένο ιδιωτικό κόστος, ταξικοί φραγμοί και διαχωρισμοί, αμάθεια, κλπ), ενώ παράλληλα αφήνει άθικτους όλους τους

φανερους και σιωπηρους μηχανισμούς της κοινωνικής επιλογής στο σχολείο, αν δεν τους εντύνει

4. Παράλληλα, οι παραπάνω προτάσεις τους συνοδεύονται, χωρίς να δηλώνεται επίσημα, από μια κρυφή ατζέντα που περιλαμβάνει την αφαίρεση μιας τάξης από την υποχρεωτική εκπαίδευση ή ενός έτους από το Πανεπιστήμιο (στο πνεύμα της Μπολόνια), το «τεστ αυτογνωσίας» για να εσωτερικεύει κάθε μαθητής από νωρίς το πόσο του, αλλά και την επαναφορά εξετάσεων στις τελευταίες τάξεις του δημοτικού σχολείου.

5. Χρειάζεται, επίσης, να αποκαλύψουμε την ουσία μιας ολόκληρης φιλολογίας που αναπτύσσεται από πολλούς και πάνω απ' όλους από την κυρίαρχη εκπαιδευτική πολιτική. Η «αυτονομία» ή «αποδέσμευση του Λυκείου» δεν εξαρτάται, σε τελευταία ανάλυση, από τις εξετάσεις πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Όπου κι αν μετατεθούν οι τελευταίες χρονικά, το Λύκειο θα συνεχίσει να είναι προθάλαμος τους, καθώς η «αξία» των τίτλων του Λυκείου στον υφιστάμενο κοινωνικό καταμερισμό εργασίας δεν είναι εδώ και χρόνια συνδεδεμένη με κανένα επαγγελματικό δικαίωμα, ουσιαστικά είναι απαξιωμένοι εργασιακά.

6. Καμιά από τις επίσημες προτάσεις για το «εξεταστικό» που έχουν κατατεθεί από τα κοινοβουλευτικά κόμματα δεν αποτελεί, επί της ουσίας, αντίπαλη πρόταση στις κυβερνητικές επιδιώξεις. Το ΠΑΣΟΚ και ο ΣΥΝ, από διαφορετικούς δρόμους, συναντιούνται είτε με τα γνωστά και δοκιμασμένα ταξικά φίλτρα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, είτε ακόμη και με τις προτάσεις Βερέμη - Μπαμπινιώτη.

7. Δεν υπάρχει «φαινή ιδέα» στο εξεταστικό, πολύ περισσότερο δεν υπάρχει αντίπαλη κοινωνικοπολιτική πρόταση αν δεν τοποθετηθεί κανείς για την ουσία της σχολικής εκπαίδευσης. Οφείλουμε να μιλή-

σομε για την εκπαίδευση και το σχολείο σε συνάρτηση με τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής, κοντολογίς με το σύστημα εκμετάλλευσης που προσδιορίζει και καθορίζει τη σχολική εκπαίδευση.

8. Στη συζήτηση για το σύστημα πρόσβασης των υποψηφίων, οφείλουμε να επισημάνουμε τους οικονομικούς, κοινωνικούς και σχολικούς όρους που επιδρούν στη διάρκεια της φοίτησης, πολύ πριν οι μαθητές ως υποψήφιοι φτάσουν στις πανελλαδικές εξετάσεις, στην έκβαση αυτής της φοίτησης και σε τελευταία ανάλυση στη διαφοροποιημένη κατάταξη των υποψηφίων. Ταυτόχρονα, χρειάζεται να αντιπαρατεθούμε αποτελεσματικά με τη θεωρία των φυσικών χαρισμάτων (αυτών που «παίρνουν» τα γράμματα) και άρα της «αναγκαίας επιλογής» μέσω εξετάσεων όσων μαθητών «αξίζουν» να προχωρήσουν.

9. Το στρατηγικό αίτημα του κόσμου της εργασίας «μόρφωση και δουλειά για

όλους» είναι το μόνο έδαφος το οποίο μπορεί να αξιοποιήσει μια πρόταση πάλης για την εκπαιδευτική αριστερά, που θα στοχεύει στο **να μορφώνονται όσο το δυνατόν περισσότεροι, όσο το δυνατόν καλύτερα.**

10. Στα πλαίσια αυτά, η πρότασή μας για «ελεύθερη πρόσβαση» στην Ανώτατη εκπαίδευση είναι δεμένη άρρηκτα με την αλλαγή του περιεχομένου της εκπαίδευσης, την εξάλειψη της σχολικής διαρροής, την κατάργηση του διπλού δικτύου, της βάσης του 10 και του κλειστού αριθμού εισακτέων, μαζί με τη διεκδίκηση-απαίτηση επαγγελματικής διεξόδου.

Η πρότασή μας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη γενναία χρηματοδότηση της εκπαίδευσης, την ελαχιστοποίηση των σκληρών ταξικών φραγμών, την αντισταθμιστική αγωγή, την ένταξη στα σχολικά δίκτυα των 100.000 παιδιών που βρίσκονται «εκτός των τειχών», την αναπροσαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων.

Η εκπαιδευτική αριστερά, κάθε μαχόμενος εκπαιδευτικός, οφείλει να κοιτάξει το δάσος και όχι το δέντρο και να μιλήσει για όλα τα παιδιά.

Αλλιώς θα «εγκλωβιστούμε» σε μια επιφανειακή συζήτηση που θα επικεντρώνεται στην τελευταία τάξη του λυκείου, θα μεγαλοποιεί το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει αυτό καθαυτό το «σύστημα πρόσβασης» και θα αφήνει απ' έξω τα μεγάλα προβλήματα του εκπαιδευτικού συστήματος.

Γι' αυτό, **οργανώνουμε τη δική μας απάντηση:**

Κοινωνικός Αντιλογος και Αντίπαλη Πρόταση

Με βάση τα παραπάνω αρνούμαστε το «διάλογο»- κοροϊδία στον οποίο καλεί η κυβέρνηση. Θεωρούμε ότι είναι προσχηματικός και εξυπηρετεί συγκεκριμένες πολιτικές στοχεύσεις, αφού:

άει... στο διάλογο

Ο νέος ΥΠΕΠΘ ήρθε, κομίζοντας, τι άλλο, νέο «διάλογο» για την Παιδεία και νέα «μεταρρύθμιση».

Σα να μην υποβλήθηκαν εκατοντάδες υπομνήματα, σα να μην έγιναν δεκάδες παραστάσεις στους προκατόχους του, σα να μη μέτρησαν μήνες απεργίας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, σα να μη μάτωσαν αρκετά οι δρόμοι από τα αμέτρητα συλλαλητήρια, ήρθε κομίζοντας την ΤΑΜΠΟΥΛΑ ΡΑΖΑ.

Το έγγραφο χαρτί που, όμως, ευκρινέστατα και κοινωνικά ανορθόγραφα, περιέχει:

1. Το χαμηλότερο, για την τελευταία τριακονταπενταετία, και όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, προϋπολογισμό για την Παιδεία, στο 3,09%.
2. Ένα από τα υψηλότερα ποσοστά μαθητικής διαρροής από την υποχρεωτική εκπαίδευση, σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.
3. Την παράδοση της προσχολικής αγωγής στην ιδιωτική κερδοσκοπία. Τι ειρωνεία αλήθεια να μιλάμε για ελεύθερη πρόσβαση στην τριτοβάθμια, όταν δεν υπάρχουν δημόσιοι βρεφονηπιακοί σταθμοί και νηπιαγωγεία!
4. Την πρόσφατη κακοποίηση της τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης, ως λίγο Λύκειο, λίγο τεχνική εξειδίκευση, τελικά τίποτα απ' τα δύο, με ψευδεπίγραφες προσδοκίες και αέρα κοπανιστό στα επαγγελματικά δικαιώματα.
5. Την επιπλέον εξαθλίωση των ήδη άθλιων βιβλίων σε όλες τις βαθμίδες, που από τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού συστηματοποιούν πια την επιχειρηματικότητα, τον ανταγωνισμό και την καταναλωτική βουλμία.
6. Τη διόγκωση του ανταγωνιστικού χαρακτήρα και της πρώιμης κατηγοριοποίησης των παιδιών.

7. Την απίστευτη απογείωση της παραπαιδείας.

8. Μια λεηλατημένη και ψυχολογικά εξουθενωμένη εφηβεία από το αλλοπρόσαλο εκπ/κό σύστημα του όγκου και του ανταγωνισμού.

9. Την αποσύνδεση της μόρφωσης από το δικαίωμα στη δουλειά, μέσα από την τρίωρη εξέταση του ΑΣΕΠ για τους εκπαιδευτικούς.

10. Θεσμικά υποτιμημένους, μισθολογικά ισοπεδωμένους και ασφαλιστικά μετέωρους εκπαιδευτικούς, ταισμένους επιπλέον με τόνους χημικών.

11. Μια αφόρητη ιεραρχία και γραφειοκρατικοποίηση που διέπεται από την ημετεροκρατία.

12. Τις πρόσφατες ανωτατοποιήσεις όλων των κολεγιακών μικρομάγαζων.

13. Τις πρόσφατες, άθλιες επιχειρήσεις διασυρμού και προβοκάτσιας, με στόχο την κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου.

14. Την αποδοχή όλων των κατευθύνσεων από τις συμφωνίες Μπολόνια και Λισαβόνα για συρρίκνωση κι ευτελισμό των πανεπιστημιακών τίτλων.

15. Το νόμο – πλαίσιο για την Τριτοβάθμια, με τις αξιολογήσεις και τις περικοπές στη χρηματοδότηση.

16. Τη χαμηλότερη αξιοπιστία των εννοιών «διάλογος» και «μεταρρύθμιση», μετά από τις κακόφημες ανάλογες επιχειρήσεις των προκατόχων του.

Αυτή είναι η τάμπουλα ράζα.

Στο ίδιο έργο θεατές

Για να κερδίσουν χρόνο, να εκτονώσουν το νεανικό θυμό, να νομιμοποιήσουν τις αντιεκπαιδευτικές επιλογές τους, να αυξήσουν τα ποσοστά τους στις δημοσκοπικές πίτες και να μπορούν έτσι πιο βάσιμα να κάνουν όνειρα για μια νέα εκλογική προέλαση.

Είναι τραγικά προβλέψιμοι και εξίσου τραγικά πληκτικοί. (...)

- Αντικειμενικά, η συζήτηση δεν ξεκινά από μηδενική βάση, ως «tabula rasa», όπως ισχυρίζεται ο υπουργός. Η βάση του «διαλόγου» είναι η ήδη υποβαθμισμένη, απαξιωμένη δημόσια εκπαίδευση, για την οποία ο κρατικός προϋπολογισμός προβλέπει ακόμη πιο μειωμένα κονδύλια για φέτος. Βάση του είναι οι αντιδραστικές μεταρρυθμίσεις, στην Ανώτατη Εκπαίδευση, η αναγνώριση των ποικιλώνυμων ΚΕΣ και Κολεγίων, η βάση του 10, τα νέα-παλιά ΑΠ και βιβλία, ο εξεταστικός μινώταυρος για τους μαθητές και η αξιολόγηση – χειραγώγηση για τους εκπαιδευτικούς, η λιτότητα και η ενίσχυση της ελαστικής εργασίας.

- Υποκειμενικά, μιλώντας η κυβέρνηση για μηδενική βάση, σε ένα τέτοιο πλαίσιο, ξεκαθαρίζει την πρόθεσή της να μην κάνει πίσω σε τίποτε από την αντιλαϊκή, αντικειμενική πολιτική της. Ίσα – ίσα προοιδαίνει για το είδος των προτάσεων της, η προσπάθειά της την ίδια στιγμή να προωθή την κατάργηση του ασύλου, να «χτυπά» μαζί τα συλλαλητήρια (όπως αυτό για τον Τεμπονέρα), να παραπέμψει συλληφθέντες μαθητές με τον τρομονόμο κ.λπ.

- **Συζητάμε με την εκπαιδευτική κοινότητα, τους μαθητές, τους εργαζόμενους, με τη μορφή του «κοινωνικού αντίλογου»** και όχι του χολυγουντιανού κακόφημου «κοινωνικού διαλόγου».

- **Ανοίγουμε το φάκελο «Παιδεία» στο σύνολο της** και όχι για το εξεταστικό φίλτρο μόνο.

- **Αναφερόμαστε στο σύνολο των παιδιών** (όσα είναι έξω από το σχολείο, ΤΕΕ, ειδικά σχολεία, αλλοδαποί κ.λπ.) και όχι μόνο για όσα φτάνουν στη Γ' τάξη του Γενικού Λυκείου.

- **Προσεγγίζουμε την εκπαιδευτική δομή από το νηπιαγωγείο ως το Πανεπιστήμιο** και όχι απλά τη στενή φέτα του Λυκείου.

- Το εξεταστικό είναι υποσύστημα των ταξικών φραγμών στη μόρφωση και όχι αυτόνομο πεδίο. Επικαθορίζει, όμως, τις εκπαιδευτικές λειτουργίες, κυρίως στο Λύκειο, αλλά και ευρύτερα.

- Το σχολείο ερμηνεύεται κοινωνικά και πολιτικά. Η κοινωνία όμως δεν ερμηνεύεται μέσω του σχολείου. Το σχολείο είναι θεσμός του «εποικοδομήματος». Αλλά η κοινωνία «παράγεται» και αναπαράγεται κυρίως στους χώρους εργασίας, εκεί που βασιλεύει ο βούρδουλας και ο εργασιακός φασισμός. Όποιος υπερβάλλει για τον ιδεολογικό ρόλο του σχολείου θα πέσει σε μο-

νομέρειες (όπως επίσης και όποιος υποτιμά ή μηδενίζει το ρόλο του).

- **Μιλάμε για όλες τις παραμέτρους της εκπαίδευσης** (χρηματοδότηση, αναλυτικά προγράμματα, αντισταθμιστική διδασκαλία) και όχι για τις φαινές ιδέες των εκσυγχρονιστών-νεοφιλελεύθερων.

- **Συνδέουμε την Εκπαίδευση με την Εργασία και τα πτυχία με το επάγγελμα. Μιλάμε για κατοχύρωση επαγγελματικών δικαιωμάτων, για σταθερή και μόνιμη εργασία με αξιοπρεπή μισθό.** Αρνούμαστε τις νεοφιλελεύθερες ιδεολογικές εμμονές, όπου η αγορά κανοναρχεί και η εκπαίδευση υποτάσσεται.

- **Απαιτούμε 5% του ΑΕΠ – 15% του Προϋπολογισμού για την Παιδεία**

- **Αναδιαμορφώνουμε τα προγράμματα, μειώνουμε τον αριθμό των μαθητών στην τάξη**

- **Ενσωματώνουμε τα παιδιά των δρόμων, των αλλοδαπών, των προσφύγων, των φτωχών**

- **Καταργούμε τη βάση του 10**

- **Ζητάμε να ζούμε με αξιοπρέπεια από το μισθό μας**

- **Οργανώνουμε τις συλλογικές αντιστάσεις ενάντια στην αξιολόγηση - χειραγώγηση**

- **Απαιτούμε Μόρφωση – Σταθερή Δουλειά για όλους**

- **Προβάλλουμε ως αντίπαλη εκπαιδευτική πρόταση:**

- Το **Ενιαίο 12χρονο δωρεάν δημόσιο Σχολείο** για όλα τα παιδιά, μέχρι τα 18 τους χρόνια. Ένα τέτοιο σχολείο θα έχει βελτιωμένο επίπεδο γενικών γνώσεων, θα συνδέει τη θεωρία και την πράξη, θα αναπτύσσει την κριτική σκέψη, ώστε τα παιδιά

να κατανοούν τους νόμους κίνησης της φύσης και της κοινωνίας. Θα παρέχει, επίσης, και εισαγωγικές επαγγελματικές γνώσεις. Κανένα παιδί δεν πρέπει να εργάζεται, να εγκαταλείπει το σχολείο και να οδηγείται σε επαγγελματική ειδίκευση πριν τα 18 του χρόνια.

- Τη λήψη **αντισταθμιστικών εκπαιδευτικών μέτρων**, όπως: α) ειδική οικονομική υποστήριξη και επιδόματα στη φτωχή οικογένεια, στα λαϊκά στρώματα γενικότερα, στους άνεργους και τους μετανάστες, ώστε τα παιδιά τους να τελειώνουν το Ενιαίο 12χρονο Σχολείο, β) πρόσθετη εκπαιδευτική υποστήριξη (ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας κ.ά.) στους μαθητές που το έχουν ανάγκη.

- Ένα **δημόσιο δωρεάν και ανοιχτό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης** (με επαγγελματικές και καλλιτεχνικές γνώσεις, ξένες γλώσσες κ.λπ.) μετά το 12χρονο σχολείο για όσα επαγγέλματα δεν απαιτούν πανεπιστημιακή μόρφωση. Κατάργηση όλου του κυκεώνα κατακερματισμού και κερδοσκοπίας μετά το Λύκειο – Κατάργηση των ΚΕΣ - Ένταξη όλων των σχολών κατάρτισης (ΟΑΕΔ κ.λπ.) στο δημόσιο κορμό, με ενιαίο δημόσιο σχεδιασμό και δωρεάν φοίτηση.

- Συζητάμε και διαμορφώνουμε πρόταση για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση με τα μαχόμενα τμήματα της πανεπιστημιακής κοινότητας (ΠΟΣΔΕΠ, φοιτητικοί σύλλογοι).

Η πρόταση συντάχθηκε από ομάδα εκπαιδευτικών των Παρεμβάσεων και κατατέθηκε στις 26/1/2009 από τον εκπρόσωπό μας, Θ. Τσιριγώτη, στο ΔΣ της ΟΛΜΕ.

Εκπαίδευση και εξετάσεις¹

«Όταν ένας φιλελεύθερος βλέπει ένα ζητιάνο πιστεύει πως το σύστημα δε δουλεύει, ενώ ένας Μαρξιστής πιστεύει το ακριβώς αντίθετο»

Μπιλ Λεβάντ

γράφουν οι:
Χρήστος Κάτσικας – Κώστας Θεριανός

Ο έντυπος και ηλεκτρονικός τύπος, το σύνολο των ΜΜΕ, βρίθουν από μελέτες που καταγράφουν το πόσα λίγα γνωρίζουν οι μαθητές και πόσο εύθραυστες είναι οι βασικές ικανότητές τους. Από παντού ακούγεται η κραυγή «Το σύστημα δεν λειτουργεί»!

Η κλασική, φιλελεύθερη, ακόμα και ριζοσπαστική κριτική φαίνεται να συμφωνούν στο ότι τα σχολεία δεν τα πηγαίνουν καθόλου καλά. Η υπόθεση, από την οποία πολλοί ξεκινούν, είναι ότι όλοι αποζητάμε ακριβώς το ίδιο πράγμα από το εκπαιδευτικό σύστημα κι ότι οι συντηρητικοί απλά κάνουν λάθος στα μέσα που έχουν επιλέξει ως προς την επίτευξη του κοινού σκοπού.

Τι συμβαίνει όμως αν οι μαθητές λαμβάνουν σε γενικές γραμμές ακριβώς το είδος της εκπαίδευσης που επιθυμούν οι κυρίαρχοι κύκλοι; Τι συμβαίνει λοιπόν αν, όπως τονίζει και ο Λεβάντ στην περίπτωση των ζητιάνων, το σύστημα στην πραγματικότητα δουλεύει;

Ο Γάλλος φιλόσοφος Πασκάλ (Blaise Pascal, 1623-1662), το 17ο αιώνα, παρατήρησε πως αν αναγκάζεις τα παιδιά να γονατίζουν κάθε μέρα για να προσευχηθούν, ανεξάρτητα από την αρχική τους πεποίθηση, στο τέλος θα πιστέψουν στην ύπαρξη Θεού. Φαίνεται, λοιπόν, πως μια συχνά επαναλαμβανόμενη πρακτική, ιδιαίτερα αν περιλαμβάνει συγκεκριμένες κινήσεις και συναισθήματα, μπορεί να ασκήσει εκπληκτική επίδραση τόσο στον τρόπο σκέψης μας, όσο και στο τι σκεφτόμαστε. Αυτό που ισχύει για την προσευχή ισχύει επίσης και για τις εξετάσεις. Αν αναγκάσεις τους μαθητές, οποιασδήποτε βαθμίδας της εκπαιδευτικής κλίμακας, να δίνουν αμέτρητες εξετάσεις, το γεγονός αυτό θα έχει τουλάχιστον την ίδια επίδραση, τόσο στη διαμόρφωσή τους, όσο και στο είδος των ερωτήσεων που τους υποβάλλονται. Με λίγα λόγια, οι εξετάσεις και ιδιαίτερα οι τόσες πολλές εξετάσεις, μας διδάσκουν πολύ περισσότερα από όσα μας εξετάζουν.

Με βάση τα παραπάνω επιχειρούμε την «αποφυσικοποίηση» ή απομυθοποίηση κατεστημένων, επιβεβλημένων ή προβεβλημένων απόψεων και αναπαραστάσεων, που σχετίζονται με το σχολείο και τις εξετάσεις, με στόχο την ανάδειξη της –πολλές φορές «κρυμμένης»– διασύνδεσης ανάμεσα στην πραγματικότητα και τις αναπαραστάσεις της.

Πριν ασχοληθούμε, λοιπόν, με το τι μαθαίνουν οι νέοι με την καταναγκαστική τους συμμετοχή σε αυτή την εκπαιδευτική ιεροτελεστία, θα ήταν πρώτα απ' όλα χρήσιμο να «ξύσουμε» κάποιους μύθους, οι οποίοι περιβάλλουν τις εξετάσεις ως φωτοστέφανο και να κάνουμε τα αποκαλυπτήρια των επικοινωνιακών μεθοδεύσεων και των τεχνικών αποπλάνησης των φωστήρων και πρωθιερέων του νεοφιλελευθερισμού. Οι πιο σημαντικοί μύθοι είναι οι ακόλουθοι:

1) «Οι εξετάσεις είναι αναπόσπαστο μέρος της εκπαίδευσης»

Όμως η εκπαίδευση, με τη μια ή την άλλη μορφή, έχει υπάρξει σε όλες τις ανθρώπινες κοινωνίες, κάτι που δεν μπορούμε να πούμε για τις εξετάσεις. Η πρακτική των αναγκαστικών συχνών εξετάσεων είναι πολύ πρόσφατη και ακόμα σχετικά σπάνια ανά τον κόσμο. Π.χ. στη χώρα μας η θέσπιση εξετάσεων στην πορεία πρόσβασης στο Πανεπιστήμιο έχει ιστορικό χαρακτήρα. Στη δεκαετία του 1920, το καθεστώς της εγγραφής στο Πανεπιστήμιο, με μόνο εφόδιο το απολυτήριο του τότε Γυμνασίου ανατρέπεται για πρώτη φορά και νομοθετούνται οι εξετάσεις για το Πανεπιστήμιο και ο ορισμένος αριθμός εισακτέων, ο γνωστός «numerus clausus». Την περίοδο αυτή προκρίνεται να υπάρξει φραγμός «κατά του πληθωρισμού του πνευματικού προλεταριάτου» ανάμεσα στη μέση εκπαίδευση και στο Πανεπιστήμιο.

2) «Οι εξετάσεις είναι αμερόληπτες»

Το 1912, ο Χένρι Γκοντάρντ, ένας διακεκριμένος ψυχολόγος, διέυθνε, κατά τον ίδιο, «αμερόληπτα» τεστ νοημοσύνης στους νέους μετανάστες της νήσου Έλις και ανακάλυψε πως το 83% των Εβραίων, 80% των Ούγγρων, 79% των Ιταλών και 87% των Ρώσων ήταν χαζοί, προσθέτοντας πως «όλοι οι χαζοί είναι εν δυνάμει εγκληματίες». Βέβαια, τα τεστ νοημοσύνης έχουν βελτιωθεί από τότε, αλλά με δεδομένη τη διαδικασία των εξετάσεων, τις νοοτροπίες αυτών που συντάσσουν οποιοδήποτε τεστ, καθώς και την ποικιλία των ανθρώπων, προερχόμενων από διαφορετικό υπόβαθρο, που συμμετέχουν στις εξετάσεις, είναι αδύνατο να συντάξουμε κάποιο τεστ χωρίς σοβαρές προκαταλήψεις. Παράλληλα τίποτα δεν είναι πιο άνισο από ένα σχολείο «ίσο» για παιδιά άνισα. Με άλλα λόγια η κοινωνικά καθορισμένη άνιση επίδοση στο σχολείο επιδιώκει και μετά τις οποιοσδήποτε εκπαιδευτικές παροχές στα πλαίσια της τυπικής ισότητας ευκαιριών στη μόρφωση (δωρεάν παιδεία, κτίρια, βιβλία κ.α.) και όχι μόνο επιδιώκει, αλλά οι διάφορες «παροχές» συμβάλλουν στην απόκρυψη της πραγματικότητας.

3) «Αφού όλοι διδάσκονται την ίδια ύλη, εξετάζονται σε κοινά θέματα και αξιολογούνται με κοινά κριτήρια, αυτό φανερώνει ότι σ' όλους τους μαθητές παρέχονται ίσες ευκαιρίες»

Σύμφωνα, λοιπόν, με το μύθο της αξιοκρατικής επιλογής, σ' όλους τους μαθητές παρέχονται «ίσες ευκαιρίες» στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, προκειμένου να προχωρήσουν από την υποχρεωτική βαθμίδα προς τη μέση και την ανώτατη, αρκεί να αξίζουν. Εξάλλου, όλοι διδάσκονται την ίδια ύλη, εξετάζονται σε κοινά θέματα και αξιολογούνται με κοινά κριτήρια, έτσι ώστε να διαπιστώνεται το

επίπεδο γνώσεων, καθώς και οι ικανότητες των μαθητών για να κατατάσσονται ανάλογα με τις «φυσικές τους ικανότητες».

Στην πραγματικότητα, όμως, οι μηχανισμοί ελέγχου της επίδοσης των μαθητών δεν αποβλέπουν απλώς στον έλεγχο γνώσεων, ικανοτήτων κ.α., αλλά παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διευρυμένη αναπαραγωγή των κοινωνικών τάξεων και ανισοτήτων. Συγκεκριμένα αποσιωπούν τον ταξικό διαχωρισμό, ανάμεσα σ' εκείνους που –προερχόμενοι από τις «ανώτερες» κοινωνικές τάξεις– «πρέπει» να έχουν βαθιά επιστημονική εκπαίδευση για να ενταχθούν αύριο στην ελίτ της κοινωνίας, απ' όσους –προερχόμενοι από τα μεσαία και «κατώτερα» στρώματα– θα αποτελέσουν το «επιστημονικό προλεταριάτο», στελεκώνοντας τον κρατικό μηχανισμό και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Όσοι από τις φτωχότερες τάξεις και στρώματα δεν μπόρεσαν να επιλεγούν για τις παραπάνω θέσεις, είναι «ελεύθεροι και ικανοί» να ασκήσουν διάφορα τεχνικά επαγγέλματα ή να γίνουν ανειδίκευτοι εργάτες ή αγρότες ή να μείνουν άνεργοι.

4) «Στις εξετάσεις βαθμολογούνται αντικειμενικά οι επιδόσεις των υποψηφίων»

Οι Ντάνιελ Στρκ και Έντουαρντ Έλιοτ έστειλαν δυο εργασίες πάνω στα αγγλικά σε 200 δασκάλους γυμνασίου για βαθμολόγηση. Για τη μια εργασία οι βαθμοί κυμαίνονταν από 50 έως 99 και για την άλλη από 64 έως 99. Ωστόσο, κάποιος θα μπορούσε να πει, τα αγγλικά δεν είναι ένα «αντικειμενικό» θέμα. Λοιπόν, έκαναν ακριβώς το ίδιο

για μια εργασία που αφορούσε τα μαθηματικά και έλαβαν βαθμούς που κυμαίνονταν από 28 έως 95. Αν και στις περισσότερες περιπτώσεις οι βαθμοί που έλαβαν βρίσκονταν περίπου στη μέση, είναι προφανές ότι ένα μεγάλο μέρος της βαθμολογίας ήταν αποτέλεσμα αυτού που βαθμολογούσε την εργασία και όχι αυτού που την έδινε.

5) «Οι εξετάσεις αποτελούν ακριβή ένδειξη της γνώσης των μαθητών και γενικότερα της νοημοσύνης τους»

Ωστόσο, σημαντική επίδραση πάνω στο αποτέλεσμα έχουν μια σειρά από παράγοντες, όπως το αν πέσουν (ή δεν πέσουν) οι ερωτήσεις που ήλπιζαν, καθώς και η πνευματική ή η συναισθηματική κατάσταση την ημέρα των εξετάσεων. Εδώ οι αναγνώστες αρκεί να θυμηθούν εξετάσεις που δεν πήγαν καλά αν και ήταν προετοιμασμένοι ή όπου γνώριζαν πολύ λίγα και πήγαν αρκετά καλά.

6) «Όλοι οι μαθητές έχουν τις ίδιες πιθανότητες να πάνε καλά στις εξετάσεις. Οι συνθήκες διαβίωσης δεν παίζουν ουσιαστικά κανένα ρόλο στην απόδοση τους»

Ωστόσο, ο συσχετισμός μεταξύ του οικογενειακού εισοδήματος και των βαθμολογιών στα τεστ είναι τόσο εμφανής, ώστε ο ριζοσπάστης παιδαγωγός και μάχιμος εκπαιδευτικός Ίρα Σορ, έχει προτείνει (αστειευόμενος πιστεύουμε) οι αιτήσεις των κολεγίων να αγνοήσουν τελείως τις βαθμολογίες στα τεστ και απλά να ζητήσουν από τους μαθητές να γράψουν το οικογενειακό τους εισόδημα. Τα αποτελέσματα θα ήταν πάλι τα ίδια, με σχετικά λίγες εξαιρέσεις και οι ίδιοι άνθρωποι θα έμπαιναν στα πανεπιστήμια. Σε αυτή την περίπτωση, όμως, θα αποκαλύπτονταν πως η πεποίθηση ότι υπάρχει ισότητα μέσα στην τάξη δεν είναι τίποτα άλλο από ένας μύθος².

7) «Οι εξετάσεις είναι ο πιο δίκαιος τρόπος για τη διανομή των ανεπαρκών πόρων της κοινωνίας στους νέους και γι' αυτό άλλωστε υπάρχει και η σύνδεση των εξετάσεων με τις ιδέες της αξιοκρατίας και της ισότητας των ευκαιριών»

Αν, όμως, κάποιοι μαθητές, με συνέπεια, τα καταφέρνουν καλύτερα στις εξετάσεις εξαιτίας των πλεονεκτημάτων που κατέχουν και άλλοι μαθητές δεν τα καταφέρνουν, τότε η κατανομή των κύριων παροχών σ' αυτά τα ίδια άτομα δεν ενισχύει την αρχική ανισότητα; Αυτό που είναι άδικο είναι τα υλικά οφέλη που αποκομίζει, ως όλο, αυτή η εκπαιδευτική ελίτ επειδή πήγε καλύτερα στις εξετάσεις από τους υπόλοιπους, όταν αυτό που μετράει δεν είναι οι εξετάσεις αλλά μάλλον οι διαφορές στις συνθήκες ζωής τους, που έχουν καθορίσει σε μεγάλο βαθμό το αποτέλεσμα των εξετάσεων.

8) «Οι εξετάσεις, και ιδιαίτερα ο φόβος τους, είναι αναγκαίος για να κινητοποιηθούν οι μαθητές, ώστε να κάνουν τις εργασίες τους»

Ποιος άλλωστε, μπορεί να αμφιβάλλει ότι τόσα χρόνια αντίδρασης σε τέτοιες απειλές δεν έχουν δημιουργήσει σε πολλούς μαθητές ένα τέτοιο αντανάκλαστικό, όπως αυτό που περιγράψαμε παραπάνω; Το λυπηρό στην όλη υπόθεση είναι ότι η φυσική περιέργεια των νέων και η επιθυμία τους για μάθηση, ανάπτυξη, πρόοδο, επιδεξιότητα, καθώς και η ευχαρίστηση που προέρχεται από την επιτυχία –που θα μπορούσε να αποτελέσει κίνητρο για μελέτη– σταδιακά έχει αντικατασταθεί στη νοοτροπία τους από το διαβρωτικό φόβο της αποτυχίας.

9) «Οι εξετάσεις δεν είναι επιζήμιες κοινωνικά, πνευματικά και ψυχολογικά».

Η πρώτη πραγματικά τεκμηριωμένη κριτική των μαθητών για την κοινωνία στην οποία ζούνε, είναι μάλλον τα παράπονά τους σε

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε

ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε

ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε

ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε

ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

σέση με τις εξετάσεις. Τεκμηριωμένη, καθώς είναι τα θύματα των εξετάσεων και γνωρίζουν εκ πείρας πώς δουλεύουν οι εξετάσεις. Έτσι, λοιπόν, γνωρίζουν ότι οι εξετάσεις δεν περιλαμβάνουν απλά την ανάγνωση των ερωτήσεων και το γράψιμο των απαντήσεων. Περιλαμβάνουν, επίσης, την καταναγκαστική απομόνωση από τους άλλους μαθητές, απαγόρευση της ομιλίας, του να περιφέρεις εδώ και κει ή να πηγαίνεις στο μπάνιο, σημαίνει να γράφεις γρηγορότερα από ό,τι συνήθως, σωματική δυσφορία, ανησυχία, φόβο, ανυπομονησία (σε μεγάλο βαθμό) και συχνά ενοχή. Επίσης γνωρίζουν ότι οι εξετάσεις δε διαπιστώνουν τις πραγματικές γνώσεις των μαθητών, το τι δεν έχει καταλάβει ο μαθητής για κάποια πράγματα. Εδώ ακριβώς, όμως, το μεγαλύτερο μέρος της κριτικής τους πέφτει πάνω σε τοίχο, επειδή οι περισσότεροι μαθητές δε γνωρίζουν αρκετά για να κατανοήσουν το ρόλο που παίζουν οι εξετάσεις, οι τόσες πολλές εξετάσεις, ως προς την προετοιμασία τους μέσα σε αυτές.

Έως εδώ, προσπαθήσαμε να απομυθοποιήσουμε τις πιο διαδεδομένες πεποιθήσεις για τις εξετάσεις, καθώς και τους τόσους πολλούς μύθους που τις περιβάλλουν. Αν, όμως, οι εξετάσεις δεν είναι αυτό ακριβώς που πιστεύουν οι περισσότεροι, τότε τι είναι; Η σύντομη απάντηση, που υποδείξαμε παραπάνω, είναι ότι **οι εξετάσεις δεν έχουν να κάνουν τόσο με τη διαπίστωση των γνώσεών μας, όσο να μας διδάξουν, ότι δεν μπορούν (ή δεν μπορούν τόσο καλά) να μας διδάξουν οι πιο τυπικές όψεις της εκπαίδευσης.**

Για να κατανοήσουμε τα παραπάνω, θα πρέπει πρώτα απ' όλα να εξετάσουμε τι απαιτεί η ιθύνουσα τάξη, που ελέγχει τους κύριους μοχλούς εξουσίας στην κοινωνία μας, από ένα σύστημα εκπαίδευσης. Εδώ, είναι αρκετά ξεκάθαρο ότι το καπιταλιστικό σύστημα χρειάζεται ένα εκπαιδευτικό σύστημα που να προσφέρει στους νέους τις αναγκαίες γνώσεις και ικανότητες για να λειτουργήσουν και να ευδοκιμήσουν οι επιχειρήσεις τους. Πέραν όμως απ' αυτό, θέλει επίσης σχολεία που θα δώσουν στη νεολαία πεποιθήσεις, νοοτροπίες, συναισθήματα και συσχετιζόμενες συνήθειες συμπεριφοράς, οι οποίες θα διευκολύνουν το καπιταλιστικό σύστημα και την ιθύνουσα τάξη ως προς την εκμετάλλευση αυτών των γνώσεων και ικανοτήτων.

Χρειάζονται όλα τα παραπάνω όχι μόνο για να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους, αλλά και για να βοηθήσουν να αναπαράγονται οι κοινωνικές, οικονομικές, ακόμα και πολιτικές συνθήκες και διαδικασίες, που θα τους επιτρέπουν να αποσπούν τα κέρδη που επιθυμούν. Χωρίς έμπειρους εργάτες, καταναλωτές και πολίτες, που να έχουν αποδεχθεί τους ρόλους τους σε αυτές τις διαδικασίες, ολόκληρο το καπιταλιστικό σύστημα θα σταμάταγε. Ακριβώς εδώ, η κουλτούρα των εξετάσεων είναι απολύτως απαραίτητη. Τι «διδάσκουν», λοιπόν, οι τόσες πολλές εξετάσεις, μαζί με τις αμέτρητες ώρες, ως προς τη διεξαγωγή τους, την ανησυχία που περιλαμβάνει η μελέτη τους, καθώς και τη ντροπή που νιώθει ο μαθητής για τους άσχημους βαθμούς που έλαβε;

Να ένας σύντομος κατάλογος:

1) Η πίεση των εξετάσεων αναγκάζει τους μαθητές να πιστέψουν ότι ο καθένας λαμβάνει αυτά για τα οποία έχει δουλέψει ότι τα κριτήρια είναι αντικειμενικά και δίκαια και συνεπώς ότι αυτοί που αποδίδουν καλύτερα, πράγματι το αξίζουν. Το ίδιο φυσικά ισχύει και για αυτούς που δεν αποδίδουν καθόλου. Μετά από λίγο, αυτή η νοοτροπία μεταφέρεται και σε ό,τι βρίσκουν οι μαθητές στην υπόλοιπη κοινωνία, συμπεριλαμβανομένων και των δικών

τους αποτυχιών στη ζωή και η οποία τους ενθαρρύνει να «κατηγορούν το θύμα» (τους ίδιους τους τούς εαυτούς ή τους άλλους) και να νιώθουν ένοχοι για κάτι που στην πραγματικότητα δεν είναι δικό τους λάθος.

2) Ο χρονικός περιορισμός, καθώς και η μορφή των εξετάσεων, προετοιμάζει τους μαθητές για την πιο άκαμπτη εργασιακή πειθαρχία που βρίσκεται μπροστά τους.

3) Οι εξετάσεις, αναγκάζοντας τους μαθητές να γράφουν και να σκέφτονται γρηγορότερα από ό,τι συνήθως, τους ετοιμάζουν –πνευματικά, συναισθηματικά και ηθικά– για τις επιταχύνσεις που θα αντιμετωπίσουν στο χώρο εργασίας τους.

4) Η αυτοπειθαρχία που αποκτούν οι μαθητές, με την προετοιμασία των εξετάσεων, επίσης τους βοηθά να ανέχονται την αγένεια, την προσωπική κακομεταχείριση και βαρεμάρα που τους περιμένει στη δουλειά.

5) Οι εξετάσεις είναι διαταγές που δεν τίθενται σε αμφισβήτηση, «προς συζήτηση», «προς περιγραφή» κ.λ.π. Επίσης, οι τόσες πολλές εξετάσεις προετοιμάζουν τους μαθητές να αποδέχονται χωρίς σκέψη τις εντολές που θα προέρχονται από τους μελλοντικούς εργοδότες τους. Όπως άλλωστε συμβαίνει και με το στρατό, το να ακολουθούμε εντολές, συμπεριλαμβανομένων και πολλών παράλογων, αποτελεί την ιδανική εκπαίδευση για μια ζωή στην οποία αναμένεται να ακολουθούμε εντολές.

6) Προσαρμόζοντας την απεριόριστη ποικιλία απαντήσεων που μπορούν να δοθούν, στο ζουρλομανδύα των απαντήσεων που απαιτούν οι εξετάσεις του τύπου Α, Β, Γ, Δ, και Ε, οι μαθητές συνηθίζουν στην τυποποίηση των ανθρώπων, των πραγμάτων,

καθώς και των απρόσωπων κατηγοριών εργασίας που θα αποτελούν ένα τόσο σημαντικό τμήμα της μετέπειτα ταυτότητάς τους.

7) Επειδή η επιτυχία στις εξετάσεις είναι σε γενικές γραμμές κάτι καλό, καθώς βοηθά τους μαθητές να ανέβουν άλλο ένα σκαλί της εκπαίδευσης ώστε να πάρουν μέρος σε δυσκολότερες εξετάσεις, που αν τις περάσουν θα αναγκαστούν να τις επαναλαμβάνουν επ' αόριστο, αρχίζουν να βλέπουν την ίδια την ζωή ως μια ατελείωτη σειρά ολοένα και πιο πολύπλοκων εξετάσεων, όπου συνεχώς κρίνονται. Μ' αυτό τον τρόπο δημιουργείται η ανάγκη μιας συνεχούς προετοιμασίας, αλλά και η ενίσχυση του κύρους των αρχών που μας κρίνουν.

8) Επειδή οι δάσκαλοι τους γνωρίζουν όλες τις σωστές απαντήσεις στις εξετάσεις, οι μαθητές κάνουν το λάθος να πιστεύουν ότι αυτοί που βρίσκονται από πάνω τους, σε άλλες ιεραρχίες –στο χώρο της εργασίας και στην πολιτική– επίσης γνωρίζουν πολύ περισσότερα από αυτούς.

9) Επειδή οι δάσκαλοί τους πραγματικά επιθυμούν οι μαθητές τους να αποδώσουν στις εξετάσεις, οι τελευταίοι κάνουν το λάθος να πιστεύουν ότι αυτοί που βρίσκονται σε θέσεις εξουσίας σε άλλες ιεραρχίες, επιθυμούν την επιτυχία τους, δηλαδή επιθυμούν το καλό τους.

10) Επειδή οι περισσότερες εξετάσεις δίνονται σε ατομικό επίπεδο και ο καθένας μας παλεύει να τα πάει όσο το δυνατόν καλύτερα, δημιουργείται η πεποίθηση πως οι εξετάσεις αφορούν τους μαθητές ως άτομα. Οι συνεργατικές λύσεις ισοδυναμούν με κλεψιά, αν κάποιος τις σκέφτεται ως λύσεις. Πάλι και σε αυτή την περίπτωση, είναι εμφανείς οι επιπτώσεις για το πώς οι μαθητές θα πρέπει να προσεγγίζουν τα προβλήματα που θα αντιμετωπίσουν αργότερα στη ζωή τους.

11) Επειδή ουσιαστικά δεν είναι ποτέ έτοιμοι για τις εξετάσεις, διότι πάντα υπάρχει κάτι παραπάνω να κάνουν ή να διαβάσουν, οι μαθητές συχνά νιώθουν ένοχοι επειδή διάβασαν κάτι ή ασχολήθηκαν με κάτι που δεν έχει σχέση με τις εξετάσεις. Φαίνεται, λοιπόν, πως ολόκληρη η ζωή μας δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια προετοιμασία για εξετάσεις, καθώς και για να πράξουμε ό,τι απαιτείται για να πετύχουμε (πάντα, βέβαια, σύμφωνα με αυτό που οι από πάνω ορίζουν ως «επιτυχία»).

12) Επίσης, οι εξετάσεις παίζουν τον κεντρικό ρόλο στον καθορισμό της διδακτέας ύλης, αδιαφορώντας για ό,τι υλικό δε σχετίζεται με τις εξετάσεις. Το πρώτο πράγμα που παραλείπεται από αυτό το πιεστικό πρόγραμμα σπουδών είναι οι ίδιες οι αντιδράσεις των μαθητών σε προβλήματα που ανακύπτουν, ως συλλογική αντανάκλαση των κύριων σημερινών προβλημάτων (όπως ο πόλεμος), οι εναλλακτικές αντιλήψεις και άλλες γενικά δυνατότητες, η γενικότερη εικόνα (μέσα στην οποία βλέπουμε τα πάντα), η εξερεύνηση θεμάτων μέσω της ατομικής περιέργειας και, εν γένει οτιδήποτε προωθεί τη δημιουργική, συνεργατική ή κριτική σκέψη. Από την άλλη πλευρά βέβαια, η ιθύνουσα καπιταλιστική τάξη δεν ενδιαφέρεται ιδιαίτερα να συναλλάσσεται με εργάτες, καταναλωτές και πολίτες με τις παραπάνω ικανότητες.

13) Επίσης, οι εξετάσεις καθορίζουν τη μορφή με την οποία διεξάγεται η διδασκαλία, από τη στιγμή που για κάθε δεδομένη εξέταση υπάρχει, σε γενικές γραμμές, ο καλύτερος τρόπος προετοιμασίας για τις τελευταίες. Επανάληψη, αναγκαστική απομνημόνευση, ακόμα και κατά γράμμα, συχνά πρόχειρα διαγωνίσματα (ακόμα περισσότερες εξετάσεις). Όλα τα παραπάνω, δεν αφήνουν κανένα χώρο για άλλες πιο πρωτότυπες προσεγγίσεις ως προς τη σύλλη-

ψη, ανταλλαγή και αμφισβήτηση ιδεών και γεγονότων. Και εδώ έχουμε αποθάρρυνση της κριτικής σκέψης.

14) Εν τέλει, οι πολλαπλές εξετάσεις έχουν μετατραπεί σε έναν από τους κύριους παράγοντες που καθορίζουν το χαρακτήρα της σχέσης μεταξύ μαθητών (με τους μαθητές να βλέπουν ο ένας τον άλλο ως ανταγωνιστές για καλύτερους βαθμούς), το χαρακτήρα της σχέσης μεταξύ μαθητών και καθηγητών (με τους περισσότερους μαθητές να βλέπουν τους καθηγητές τους πρώτα απ' όλα ως εξεταστές και βαθμολογητές και με τους περισσότερους καθηγητές να βλέπουν σε μεγάλο βαθμό τους μαθητές τους σύμφωνα με το πώς τα πήγαν στις εξετάσεις), το χαρακτήρα της σχέσης μεταξύ δασκάλων και διευθυντών (καθώς οι διευθυντές έχουν «αντικειμενικά» κριτήρια με τα οποία αποτιμούν την απόδοση των δασκάλων), ακόμα και το χαρακτήρα της σχέσης μεταξύ σχολικών διευθυντών και διάφορων κρατικών σωμάτων (καθώς χρησιμοποιείται το ίδιο κριτήριο από το κράτος για να κρίνει το έργο των σχολείων). Εν συντομία, οι εξετάσεις διαμορφώνουν όλες τις σχέσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα, με έναν τρόπο παρόμοιο με εκείνον που το χρήμα –ο άλλος μεγάλος πλανευτής και νοθευτής– διαμορφώνει τις σχέσεις στην κοινωνία και μάλιστα με τα ίδια αποκτηνωτικά αποτελέσματα.

«Οι εξετάσεις δεν έχουν να κάνουν τόσο με τη διαπίστωση των γνώσεών μας, όσο να μας διδάξουν ό,τι δεν μπορούν (ή δεν μπορούν τόσο καλά) να μας διδάξουν οι πιο τυπικές όψεις της εκπαίδευσης.»

Μόλις συνθέσουμε όλα αυτά τα κομμάτια, είναι ξεκάθαρο ότι η manía αύξησης του αριθμού των εξετάσεων για τους μαθητές όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων δεν έχει να κάνει με την «ανύψωση των στάνταρς», όπως θέλει ο κοινός μύθος³, αλλά με την ανάπτυξη ενός εκτεταμένου ελέγχου πάνω σ' ολόκληρη την εκπαιδευτική διαδικασία, ελέγχου που θα επιτρέψει στην ιθύνουσα τάξη να κατευθύνει εκεί που θέλει το αναγκαίο έργο της κοινωνικοποίησης. Ο έλεγχος, λοιπόν, και όχι η μόρφωση, όπως όλοι την καταλαβαίνουμε, είναι ο κύριος στόχος του σημερινού πάθους της κυβέρνησης με τις εξετάσεις και έτσι θα πρέπει να το κατανοήσουμε και όχι ως μια λαθεμένη προσπάθεια για την «ανύψωση των στάνταρς», που μάλλον δε θα λειτουργήσει⁴.

Το ερώτημα που ανακύπτει όμως είναι: Γιατί τώρα; Είναι ξεκάθαρο πως αν και οι εξετάσεις υπάρχουν εδώ και αρκετό καιρό, βοηθώντας στην κοινωνικοποίηση των μαθητών με όλους τους τρόπους που περιγράψαμε παραπάνω, μόνο πρόσφατα η manía για εξετάσεις, και για ακόμα περισσότερες εξετάσεις, έχουν αρχίσει να επηρεάζουν την κυβερνητική πολιτική. Η γρήγορη απάντηση στο ερώτημα «Γιατί τώρα;» είναι κατά πάσα πιθανότητα κάτι στο οποίο συμφωνούμε. Είναι η παγκοσμιοποίηση, ή όπως ο καθένας επιλέξει να αποκαλεί αυτή τη νέα φάση, στην οποία βρίσκεται το καπιταλιστικό σύστημα. Για ποιες όμως από τις όψεις της, η σημερινή πορεία για περισσότερες εξετάσεις, αποτελεί μια προσεκτικά ταιριαστή απάντηση;

Οι υποστηρικτές μιας τέτοιας εκπαιδευτικής «μεταρρύθμισης»

θεωρούν τον οξυνόμενο ανταγωνισμό μεταξύ των βιομηχανιών, και επομένως μεταξύ των εργατών σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και τον αυξανόμενο γρήγορο ρυθμό με τον οποίο πραγματοποιούνται οι οικονομικές αλλαγές. Κατ' αυτούς, η επιβίωση σ' αυτή τη νέα τάξη απαιτεί ανθρώπους που δε θα είναι μόνο αποτελεσματικοί, αλλά θα έχουν και μια ποικιλία ικανοτήτων (ή θα μπορούν να τις αποκτήσουν πολύ γρήγορα), καθώς και ευελιξία ως προς την αλλαγή καθηκόντων, όταν κάτι τέτοιο κριθεί αναγκαίο. Συνεπώς, ο μόνος τρόπος για να προετοιμαστεί η νεολαία μας για τη νέα οικονομική ζωή που την περιμένει είναι η ανύψωση των κριτηρίων της εκπαίδευσης και αυτό συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, περισσότερες εξετάσεις. Από αυτή την άποψη, οι εξετάσεις υπάρχουν για να βοηθήσουν τους μαθητές να αποκτήσουν και να διατηρήσουν καλές δουλειές.

Μια πιο κριτική προσέγγιση στην παγκοσμιοποίηση, ξεκινά με το να δώσουμε έμφαση στο γεγονός ότι η όξυνση του οικονομικού ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο οφείλεται στις προσπάθειες των καπιταλιστών για μεγιστοποίηση των κερδών τους. Ακριβώς αυτό το γεγονός θέτει σε κίνηση όλες τις υπόλοιπες εξελίξεις που σχετίζονται με την παγκοσμιοποίηση. Είναι επίσης γνωστό, πως όσο πιο λίγα ξοδεύουν οι καπιταλιστές στους μισθούς των εργατών τους, στη βελτίωση συνθηκών εργασίας και στη μείωση της μόλυνσης, τόσο μεγαλύτερο είναι το κέρδος που αποκομίζουν. Η πρόσφατη τεχνολογική πρόοδος στις μεταφορές και στις επικοινωνίες, μαζί με το ελεύθερο εμπόριο και την κατάργηση των νόμων που περιορίζουν την κίνηση των κεφαλαίων, επιτρέπουν σήμερα στους καπιταλιστές να θέτουν μέσα στους υπολογισμούς τους και τους εργάτες σε παγκόσμιο επίπεδο. Αν και οι πλήρεις επιπτώσεις αυτών των εξελίξεων δεν έχουν γίνει ακόμα αισθητές, μπορούμε ήδη να δούμε δυο από τα σημαντικότερα αποτελέσματά τους:

α. στην κίνηση ολοένα και περισσότερων ελληνικών εταιρειών (και τμημάτων εταιρειών) εκτός Ελλάδας, στην κίνηση ολοένα και περισσότερων ευρωπαϊκών εταιρειών (και τμημάτων εταιρειών) εκτός Ε.Ε και ολοένα και περισσότερων αμερικάνικων εταιρειών (και τμημάτων εταιρειών) εκτός των ΗΠΑ. Είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός πως οι καπιταλιστές ακολουθούν την κότα με τα χρυσά αυγά, οπουδήποτε τους πάει. Αυτό το έκαναν πάντα και θα συνεχίσουν να το κάνουν, ανεξάρτητα από το κοινωνικό κόστος

β. ένα πισωγύρισμα αναφορικά με τα μέτρια κέρδη σε μισθούς, επιδόματα και συνθήκες εργασίας, που οι εργάτες και η χαμηλή υπαλληλία σε Ελλάδα, Ε.Ε, ή ΗΠΑ έχουν κερδίσει τα τελευταία 50 χρόνια διεκδίκησης.

Συνεπώς, ενώ η ιθύνουσα τάξη σίγουρα χρειάζεται εργάτες με το κατάλληλο μείγμα ικανοτήτων και γνώσεων για να λειτουργούν τις επιχειρήσεις τους, ωστόσο χρειάζεται τόσο και ακόμα περισσότερο, ανθρώπους σ' όλη την κοινωνία και ιδιαίτερα στην εργατική τάξη που θα αποδέχονται την επιδείνωση των συνθηκών της ζωής τους, καθώς και τους συνεπαγόμενους φόβους και ανησυχίες χωρίς να δημιουργούν προβλήματα. Φυσικά, αν από μόνες τους οι αλλαγές στην εκπαίδευση μπορούσαν να παράγουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, οι καπιταλιστές θα ήταν ιδιαίτερα ευχαριστημένοι. Αλλά αν –και όπου- δεν μπορούν, οι καπιταλιστές και η κυβέρνηση τους (και τα ΜΜΕ τους, καθώς και οι πολιτιστικοί, εκπαιδευτικοί και κοινωνικοί θεσμοί τους) πολύ γρήγορα τις συμπληρώνουν και με άλλες τακτικές.

Υποσημειώσεις

1. Το κείμενο που ακολουθεί βασίζεται, ουσιαστικά και τυπικά, στη μελέτη του αμερικανού μαρξιστή φιλόσοφου Μπερτέλ Όλμαν με θέμα «Εκπαίδευση, Καπιταλισμός και εξετάσεις στα σχολεία», με αφορμή τις συντηρητικές μεταρρυθμίσεις στο χώρο της εκπαίδευσης στις ΗΠΑ (δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 2004 στην ΝΕΑ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ, εφημερίδα του ΕΕΚ)

2. Αναλυτικά για τις απόψεις του Ίρα Σορ στο βιβλίο του *Empowering education. Critical Teaching for Social Change*. The University of Chicago Press. Chicago 1993.

3. Αν υπάρχει κάποιος αναγνώστης που ακόμα πιστεύει ότι οι εξετάσεις αφορούν στην εκπαίδευση και όχι στον έλεγχο και ότι η αύξηση των εξετάσεων έχει ως κίνητρο την ειλικρινή επιθυμία των ανθρώπων για μόρφωση, τότε έχουμε, αποκλειστικά για σας, ένα άρθρο από τους New York Times (7 Μαρτίου 2002): «Φαίνεται πως η φτώχεια παίζει σημαντικό ρόλο στη μείωση των βαθμών των μαθητών στις εξετάσεις. Σύμφωνα με μελέτες, που αναφέρονται σε αυτή την ιστορία, η κυριαρχία του μολύβδου στα σπίτια των παιδιών από φτωχές οικογένειες, έχει ως αποτέλεσμα, τα παιδιά αυτά, στα τεστ νοημοσύνης, να φέρνουν χειρότερα αποτελέσματα και να μην μπορούν να συγκεντρωθούν. Οι συχνές μετακινήσεις εξαιτίας της έλλειψης μόνιμης στέγης κάνουν δυσκολότερη την προετοιμασία των νέων στις εξετάσεις. Οι επίμονοι πονόδοντοι, λόγω της ελλιπούς οδοντιατρικής περιθαλψής –ένα άλλο υποπροϊόν της φτώχειας– είναι ένα ακόμα πρόβλημα που σχετίζεται με τα άσχημα αποτελέσματα στις εξετάσεις. Αφού αναφέρει αρκετούς τέτοιους παράγοντες (η πείνα από την έλλειψη επαρκούς φαγητού δεν αναφέρεται), ο αρθρογράφος συμπεραίνει: «είναι περίεργο πως όταν βλέπουμε παιδιά φτωχών οικογενειών με χαμηλότερους βαθμούς στις εξετάσεις, δεν σκεφτόμαστε ότι αν βελτιώσουμε τις συνθήκες φτώχειας, συχνά με μικρό κόστος, μπορεί να έχουμε σημαντικά αποτελέσματα». Λοιπόν θα ήταν «περίεργο» αν η ανύψωση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων και η παροχή καλής εκπαίδευσης ήταν οι στόχοι του όλου εγχειρήματος. Αν, όμως, ο κύριος στόχος των εξετάσεων είναι η μεγιστοποίηση του ελέγχου και το πώς να αποδεχόμαστε τον έλεγχο, τότε τα ειδικά μειονεκτήματα, τα οποία έχουν κάποιοι μαθητές στις εξετάσεις είναι τελείως άσχετα».

4. Ο Καθηγητής Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Γιώργος Μαυρογιώργος (Εκπαιδευτικοί και Διδασκαλία. Για μια Αντι (-παλη) Πρόταση, Σύγχρονη Εκπαίδευση, Αθήνα, 1992) επισημαίνει ότι οι εξετάσεις είναι ένα test στην κόπωση και στην αντοχή, δεν είναι διαδικασία μάθησης, διάγνωσης, ανατροφοδότησης, κινητοποίησης. Η ένταση των εξετάσεων είναι η πιο αποτελεσματική συνταγή για αναστολή της εκπαιδευτικής διαδικασίας, της παιδαγωγικής σχέσης και της μάθησης. Όσο η σχολική αποτυχία και η διάκριση είναι αναπόσπαστο στοιχείο ενός εξεταστικού συστήματος, από την άποψη ότι είναι μεγάλος αριθμός υποψηφίων αποκλείεται από παραπέρα εκπαίδευση (ή αν δεν αποκλείεται δεν επιλέγει τις σπουδές του), η αξιολόγηση δεν απελευθερώνει ούτε το δάσκαλο, ούτε το μαθητή, ούτε το σχολείο. Οι εξετάσεις μετατρέπουν το σχολείο σε μηχανισμό διαρκούς επιτήρησης και τάξης, όπου επιτηρητές και επιτηρούμενοι εμπλέκονται σε σχέσεις αμοιβαίας επιτήρησης, στη συμμόρφωση, στον ατομικισμό και στον ανταγωνισμό. Δεν μοιάζει λίγο - πολύ πολεμική η ατμόσφαιρα στην περίοδο διεξαγωγής των εξετάσεων; Τι θα λέγατε αν κλείναμε με το Μπρεχτ:

«Μονάχα εκεί όπου υπάρχει πόλεμος υπάρχουν συστηματικοί κατάλογοι και αρχεία, μπαίνουν τα ρούχα στον μπόγο και το σιτάρι στο σακί, μετριοούνται άνθρωποι και ζωντανά και τους πάνε γι' αλλού, γιατί το ξέρουν ακριβώς πως, χωρίς τάξη, πόλεμος δεν γίνεται»

Αν είναι έτσι, που είναι η εκπαίδευση, που είναι η μάθηση, που είναι η γνώση, που τα κίνητρα, που το σχολείο; Πού είναι ο δάσκαλος και πού ο μαθητής και η μαθήτρια; Πού μένει χώρος και χρόνος για το αξιακό πρόταγμα του ανθρωπισμού;

Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

30 χρόνια εξετάσεις... στην παραπλάνηση!

γράφουν οι:
Χρήστος Κάτσικας
Βασίλης Καραμπάτσας
Αποστόλης Καραγιάννης

Αν κανείς κοιτάξει, τα τελευταία τριάντα χρόνια, τις διακηρύξεις των Υπουργών Παιδείας, κάθε φορά που άλλαζαν το σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα εκπλαγεί: Γιατί; Επειδή τα αποτελέσματα των νέων τρόπων πρόσβασης στα ΑΕΙ - ΤΕΙ ήταν εντελώς αντίθετα από τις υποσχέσεις του Υπουργείου Παιδείας, σε τέτοιο βαθμό μάλιστα που να μπορεί κάποιος να υποστηρί-

ξει με στοιχεία, ότι όποτε το ΥΠΕΠΘ μιλάει για αλλαγή των πανελλαδικών εξετάσεων πρέπει να περιμένουμε τα αντίθετα ακριβώς από όσα υπόσχεται ότι θα πετύχει.

Από τα μέσα της δεκαετίας του '70 μέχρι σήμερα ένα «φάντασμα» πλανιέται πάνω από την Ελληνική εκπαίδευση: το «εξεταστικό» ή με άλλα λόγια ο τρόπος και οι όροι πρόσβασης των νέων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Τα τελευταία 30 χρόνια έχουμε 4 βασικές αλλαγές στο σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Την περίοδο 1980-1983 (Πανελλήνιες Εξετάσεις), την περίοδο 1984-1998 (Γενικές Εξετάσεις), την περίοδο 1999-2004 (Πανελλαδικές εξετάσεις Ενιαίου Λυκείου) και την περίοδο 2005-2008 (Πανελλαδικές εξετάσεις Γενικού Λυκείου)

Δεν υπάρχει Εξεταστικό σύστημα, τα τελευταία τριάντα χρόνια, που να μην περιλάμβανε στην Εισηγητική του Έκθεση

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.

ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ 30 ΧΡΟΝΙΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΟΙ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΕΠΘ	ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
1980 -1983 (Πανελλήνιες Εξετάσεις)	Βασική «καινοτομία» των Πανελληνίων Εξετάσεων, η διπλή εξεταστική δοκιμασία (Β' και Γ' Λυκείου)	«Η εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση θα γίνεται χωρίς εξετάσεις και δεν θα εξαρτάται στο εξής από παράγοντες όπως τα φροντιστήρια», Βασίλης Κοντογιαννόπουλος -Υπουργός Παιδείας	- Τα φροντιστήρια από 550 περίπου το 1977 γίνονται 1000 το 1982 - Μείωση του αριθμού των υποψηφίων (από 91 χιλιάδες σε 78 χιλιάδες) - Αύξηση της φοιτητικής μεταναστευσης (από 30 χιλιάδες σε 36 χιλιάδες)
1984- 1998 (Γενικές Εξετάσεις)	Εξετάσεις σε 4 μαθήματα Δυνατότητες βελτίωσης της βαθμολογίας Μετράει η βαθμολογία του Λυκείου	«Αύξηση της ισότητας ευκαιριών», «Ανοιγμα των Πανεπιστημίων», «Περιορισμός της εξάπλωσης των φροντιστηρίων»	- Απογείωση της αναντιστοιχίας θέσεων εισακτέων – υποψηφίων (οι υποψήφιοι διπλασιάζονται ενώ οι θέσεις μένουν σχεδόν ίδιες) - Βαθμολογικός πληθωρισμός (πενταπλασιάζονται πλασματικά μέσα σε λίγα χρόνια οι αριστούχοι) - Το 1984 το ποσοστό των μαθητών της Γ' Λυκείου στην Αθήνα, που παρακολουθούσαν φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα ανέρχονται σε 65%, ενώ το 1993 φτάνουν το 95%!
1999 -2004 (Πανελλαδικές Εξετάσεις Ενιαίου Λυκείου)	Πανελλαδικού τύπου εξετάσεις σε μεγάλο αριθμό μαθημάτων στη Β' και Γ' Λυκείου	«Ελεύθερη πρόσβαση στα Πανεπιστήμια.» «Αποκατάσταση του παιδαγωγικού ρόλου του Λυκείου.» «Η αλλαγή του τρόπου αξιολόγησης που θα στηρίζεται στο τι διδάσκεται στο σχολείο και όχι στο τι θα γίνεται στο φροντιστήριο θα ενισχύσουν την κάμψη της παραπαιδείας.»	- Πενταπλασιασμός της απόρριψης μέσα στο ίδιο το Λύκειο (από 4,4% το 1993/94 σε 25% το 1999/00) - Ολοκληρωτική υποβάθμιση της μορφωτικής λειτουργίας του Λυκείου – μετατροπή σε εξεταστικό κέντρο - Αύξηση κατά 50% των ιδιωτικών δαπανών για φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα μέσα στα δυο πρώτα χρόνια της εφαρμογής του νέου συστήματος.
2005-2009 (Πανελλαδικές Εξετάσεις Γενικού Λυκείου)	Πανελλαδικού τύπου εξετάσεις σε 6-7 μαθήματα στη Γ' Λυκείου Καθιερώνεται η βάση του 10	«Έτσι το Λύκειο θα ξαναγυρίσει στη μορφωτική του αποστολή και δυναμική ως σχολείο γενικής μόρφωσης», «θα καλλιεργήσει το ενδιαφέρον των μαθητών για την απόκτηση της γνώσης στο σύνολο των μαθημάτων του Λυκείου», «θα αυξήσει τον ελεύθερο χρόνο των μαθητών» και «θα περιορίσει το φροντιστήριο.»	- Το Λύκειο παρέμεινε εξεταστικό κέντρο - Δεν υπήρξε καμιά μείωση των φροντιστηρίων - 50.000 κενές θέσεις σε ΑΕΙ-ΤΕΙ την περίοδο 2006-2008

Πηγή: Ανάλυση και επεξεργασία στοιχείων Χρήστος Κάτσικας, Ιανουάριος 2009

αντιτετράδιο
της
εκπαίδευσης

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Αριθμός φροντιστηρίων σε δύο διαφορετικές χρονικές περιόδους

1977	1982
550	1000

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Μείωση υποψηφίων την περίοδο των πανελλήνιων εξετάσεων (1980-1983)

1979	91.580
1980	84.911
1981	75.206
1982	78.708

σαν στόχους και σαν δικαιολογητικό λόγο της θέσπισής του (πίνακας 1):

- τον περιορισμό της παραπαιδείας,
- την αντικειμενική και αξιολογική επιλογή των μαθητών,
- την ισότητα ευκαιριών
- το άνοιγμα των πανεπιστημίων
- την ελεύθερη πρόσβαση
- το τέλος του «ασφυκτικού εναγκαλισμού» του Λυκείου από τις απαιτήσεις των εξετάσεων για το πανεπιστήμιο,
- τη φραστική καταδίκη της έμφασης στην απομνημόνευση.

1980-1984 ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Πριν 30 περίπου χρόνια, το Νοέμβριο του 1978, ο τότε υφυπουργός Παιδείας Βασίλης Κοντογιαννόπουλος ανήγγειλε, «εν μέσω πανηγυρισμών», το νέο τρόπο εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τον οποίο οι μαθητές θα έδιναν εξετάσεις στις δύο τελευταίες τάξεις του Λυκείου και τα αποτελέσματά τους θα χρησιμοποιούνταν όχι μόνο για τη σχολική αξιολόγηση του μαθητή (προαγωγή - απόλυση), αλλά και ως κριτήρια για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. Έλληνες φοιτητές εξωτερικού την περίοδο των πανελλήνιων εξετάσεων (1980-1983)

1976/97	30.945
1978/79	30.080
1979/80	30.597
1980/81	32.111
1981/82	33.108
1982/83	36.161

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. Ποσοστό μαθητών Γ΄ τάξης λυκείων της Αθήνας που παρακολούθησαν φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα σε δύο διαφορετικές χρονικές περιόδους

1984	1993
65%	95%

Την ίδια εποχή η εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ κυκλοφορεί με πρωτοσέλιδο τίτλο (9/11/1978) : «ΧΩΡΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ 1980 Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ»!

Παράλληλα, ο Βασίλης Κοντογιαννόπουλος, διαβεβαιώνει την κοινή γνώμη ότι «η εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση δεν θα εξαρτάται στο εξής από παράγοντες όπως τα φροντιστήρια και η τύχη που ελάχιστη σχέση έχουν» όπως τονίζεται «με την εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία».

Η βασική «καινοτομία» των Πανελληνίων Εξετάσεων, δηλαδή η διπλή εξεταστική δοκιμασία (Β΄ και Γ΄ Λυκείου), όξυνε τις εκπαιδευτικές ανισότητες και «καθιέρωσε», πραγματικά, την ταχύτατη εξάπλωση των φροντιστηρίων, αφού μετέτρεψε τη λυκειακή Βαθμίδα σε εξεταστικό κέντρο.

Αποτέλεσμα; Τα περίπου 500 φροντιστήρια που υπήρχαν στα τέλη της δεκαετίας του '70 (1977) το 1982 έχουν γίνει περίπου 1.000 που λειτουργούν ήδη στην

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. Αριθμός υποψηφίων την περίοδο των γενικών εξετάσεων (1982 και εξής)

1982	78.708
1985	149.269
1986	156.289

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. Κατανομή των μαθητών γενικών λυκείων με βαθμό προαγωγής «ΑΡΙΣΤΑ» (18,5-20) (1977/8 - 1991/2)

1977/8	2,3%
1980/1	5,6%
1982/3	9,5%
1985/6	11,9%
1991/2	7,9%
1993/4	8,5%

Αθήνα και σε όλες τις πρωτεύουσες νομών (πίνακας 2).

Παράλληλα η βασική «καινοτομία» των Πανελληνίων Εξετάσεων, όχι μόνο δεν έφερε την πολυθρόνη και πολυδιαφημιζόμενη Ελεύθερη Εισαγωγή στα Πανεπιστήμια, αντίθετα, μείωσε τον αριθμό των υποψηφίων (πίνακας 3) και αυτό οφείλεται στη διπλή εξέταση Β΄ και Γ΄ Λυκείου και στο γεγονός ότι οι υποψήφιοι πλέον είναι μόνο οι απόφοιτοι της Γ΄ τάξης του Λυκείου του ίδιου ακαδημαϊκού έτους. Την ίδια στιγμή, βεβαίως, ως φυσική συνέπεια αυξάνεται η φοιτητική μετανάστευση (πίνακας 4).

1984-1998 ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ (ΔΕΣΜΕΣ)

Το 1983 οι «Πανελλήνιες Εξετάσεις» μετονομάζονται σε «Γενικές Εξετάσεις». Το προηγούμενο σύστημα των Πανελληνίων Εξετάσεων κρίνεται προβληματικό. καθώς «κατά την εφαρμογή του παρουσίασε σοβαρά μειονεκτήματα, όπως η αύξηση της παραπαιδείας, η υποβάθμιση του ρόλου του σχολείου και η αρρυθμία στη λειτουρ-

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. Κίνηση (ροή του μαθητικού πληθυσμού των ημερήσιων και ιδιωτικών ενιαίων λυκείων (συγκριτικά την περίοδο των γενικών εξετάσεων και του νέου συστήματος)

Η ΔΙΑΡΡΟΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ (ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ)			Η ΔΙΑΡΡΟΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ)		
Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ (1992/93)	Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ (1993/94)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΡΡΟΗΣ	Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ (1998/99)	Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ (1999/00)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΡΡΟΗΣ
80.552	77.159	4,4%	91.018	72.785	25%

γία του, η οικονομική αφαίμαξη της οικογένειας, το άγχος και η διαρκής αναστάτωση των νέων και των οικογενειών τους, στην προσπάθεια να εξασφαλίσουν μια θέση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση» (Εισηγ. Έκθεση ν. 1351/1983, Για την εισαγωγή των σπουδαστών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση).

Σύμφωνα με τις επίσημες ανακοινώσεις το νέο σύστημα στόχευε στην «ελάττωση της απορρύθμισης της λειτουργίας του Λυκείου» με τον περιορισμό των Γενικών Εξετάσεων μόνο στη Γ' Λυκείου. Επίσης στόχευε στην «αύξηση της ισότητας ευκαιριών» με το «άνοιγμα των Πανεπιστημίων» και «στον περιορισμό της εξάπλωσης των φροντιστηρίων».

Με κάποιες παραλλαγές το σύστημα των Γενικών Εξετάσεων ίσχυσε μέχρι το 1998. Το αν εκπλήρωσε τους στόχους του το δείχνουν καθαρά τα παρακάτω αποκαλυπτικά στοιχεία: Το 1983 λειτουργούσαν στη χώρα μας 1000 περίπου φροντιστήρια Μέσης Εκπαίδευσης. Δέκα πέντε χρόνια αργότερα τα «επίσημα» φροντιστήρια είχαν υπερδιπλασιαστεί, ενώ εκατοντάδες άλλα λειτουργούσαν «ανεπίσημα». Όσον αφορά στο ποσοστό των μαθητών που παρακολούθησαν φροντιστήριο και ιδιαίτερα μαθήματα: το 1984 το ποσοστό των μαθητών της Γ' Λυκείου στην Αθήνα, που παρακολουθούσαν φροντιστήριο και ιδιαίτερα μαθήματα ανέρχονται σε 65%, ενώ το 1993 φτάνουν το 95%! (πίνακας 5).

1999-2004 ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Το 1997, ο Υπουργός της Παιδείας Γερ. Αρσένης «γέμισε» τις πρώτες σελίδες των εφημερίδων με τις εξαγγελίες για την κατάργηση των Γενικών Εξετάσεων και την ελεύθερη πρόσβαση στα Πανεπιστήμια.

Το ΥΠΕΠΘ ισχυρίζεται ότι με την εφαρμογή του νέου συστήματος στόχευε:

α. Στο «τέλος των Γενικών Εξετάσεων» και στο «άνοιγμα των Πανεπιστημίων», που «θα κατάφερνε συντριπτικό χτύπημα στα φροντιστήρια»,

β. στη «μείωση του ανταγωνισμού για την κατάληψη μιας θέσης στα Τριτοβάθμια Ιδρύματα, που θα αποκαταστήσει στο Λύκειο το κλίμα που απαιτείται για να λειτουργήσει παιδαγωγικά το σχολείο».

Σ' όλους τους λόγους των εμπνευστών

της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης είχε προνομιακή παρουσία η απόλυτη βεβαιότητα για την «εξάλειψη των φροντιστηρίων», στη χειρότερη περίπτωση για την «άμβλυνση της ανάγκης για φροντιστήρια». Ο πρόεδρος του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε) από το Φεβρουάριο του 1997 προβλέπει ότι «η αναβάθμιση του Λυκείου, η αλλαγή του περιεχομένου και του τρόπου των εξετάσεων και κυρίως η μείωση του ανταγωνισμού για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα αμβλύνουν σημαντικά την ανάγκη για φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα» (Μιχ. Κασσωτάκης, άρθρο στα ΝΕΑ, 1/2/97).

Στα ίδια χνάρια ο Γεράσιμος Αρσένης το Νοέμβριο του ίδιου έτους κηρύσσει το «τέλος των φροντιστηρίων», επιμένοντας ότι «δεν υπάρχει κανένας λόγος να πάει σε φροντιστήριο ο μαθητής του Λυκείου, εφ' όσον θα υπάρχει ενισχυτική διδασκαλία μέσα στο Λύκειο» (συνέντευξη στην Όλγα Μπακομάρου, Νοέμβριος 1997).

Οι προβλέψεις των υπευθύνων της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης χάνουν κάθε «γείωση» με την πραγματικότητα, ακόμη κι όταν αυτή «βγάζει μάτι». Δύο χρόνια αργότερα, τον Ιούλιο του 1999, κι ενώ η κα-

θημερινή εμπειρία και η έρευνα αποδεικνύουν ότι το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού, σε συνθήκες αυξημένου σχολικού ανταγωνισμού, με πρωτοφανή ένταση αναζητά «φροντιστηριακό στέγαστρο» είτε για να επιβιώσει σχολικά, είτε για να πετύχει την εισαγωγή του στη σχολή που επιθυμεί, τονίζονται τα εξής καταπληκτικά «δεν χρειάζεται φροντιστήριο στη διάρκεια της φοίτησης στο Λύκειο, όπως πριν που ήταν κέντρο διερχομένων μαθητών και ημιμαθών μαθητών... Άλλοτε ένας μαθητής έκανε δυο χρόνια φροντιστήριο στις δύο τελευταίες τάξεις του Λυκείου... Αυτό τώρα δεν χρειάζεται» (υφυπουργός Παιδείας Ιωάννης Ανθόπουλος, συνέντευξη στην εφημ. ΕΘΝΟΣ, 8 Αυγούστου 1999).

Τα αποτελέσματα;

Υποβαθμίζεται μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα η μορφωτική λειτουργία του Λυκείου. Μέσα από ένα πυκνό πλέγμα εξεταστικών φίλτρων, οδηγείται βίαια ένα μεγάλο μέρος των μαθητών έξω από το Λύκειο. Τα δυο πρώτα χρόνια εφαρμογής του νέου συστήματος πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, χιλιάδες μαθητές όχι μόνο δεν είχαν πρόσβαση στα ΑΕΙ-ΤΕΙ αλλά «κόπηκαν» ακόμη και από τη δυ-

ΠΙΝΑΚΑΣ 9. Η αποτυχία στις εξετάσεις των δημόσιων ημερήσιων λυκείων των τελευταίων χρόνων(1992-2000) (συγκριτικά την περίοδο των γενικών εξετάσεων και του νέου συστήματος)

ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΤΗ	Α΄ ΤΑΞΗ		Β΄ ΤΑΞΗ		Γ΄ ΤΑΞΗ	
	ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΜΕΝΟΙ	%	ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΜΕΝΟΙ	%	ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΜΕΝΟΙ	%
1992/93	6.379	7,51	2.182	2,96	2.001	2,84
1993/94	6.047	7,05	2.094	2,91	1.627	2,28
1994/95	6.175	7,20	2.087	2,90	657	0,94
1995/96	5.974	7,03	1.925	2,67	1.432	2,05
1996/97	4.928	6,21	1.522	2,14	1.155	1,65
1997/98	5.447	6,69	1.040	1,57	1.080	1,57
1998/99	12.303	14,07	9.479	11,52	1.325	2,03

νατότητα να ολοκληρώσουν τη Β΄ ή τη Γ΄ Λυκείου. Το 1999 στα γεννητούρια του «κατασπάρaxe» 30 χιλιάδες μαθητές, το 1/3 του μαθητικού πληθυσμού της Β΄ Λυκείου. Το 2004, στα τελευταία του αξιολόγησε ένα στα δυο παιδιά που φοιτούσαν στη Β΄ Λυκείου με βαθμό κάτω από τη βάση.

Με το προηγούμενο σύστημα πρόσβασης στο Λύκειο η διαρροή των μαθητών π.χ από τη β΄ στη γ΄ Λυκείου ήταν πέντε φορές μικρότερη από το δεύτερο κίολας χρόνο εφαρμογής του νέου συστήματος. Π.χ το 1993/94 μόνο 4,4 % των μαθητών εγκατέλειπαν το λύκειο από το πέρασμα από τη β΄ στη γ΄ λυκείου, ενώ το 2000 έφτασαν το 25% (πίνακας 8).

Σε όλη τη δεκαετία του '90 και μέχρι το 1997 και πριν την αλλαγή του εξεταστικού συστήματος τα ποσοστά αποτυχίας κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα 3,5-4,5% στο γενικό σύνολο. Τα υψηλότερα ποσοστά σημειώνονται στην Α΄ Λυκείου 6,2-7,5%. Και είναι εξαιρετικά χαμηλά στη Β΄ που κυμαίνονται από 1,5-3% και στη Γ΄ από 1-2,8%.

Το 1999 υπερδιπλασιάζονται τα ποσοστά αποτυχίας στην Α΄ και υπερδεκαπλασιάζονται στη Β΄ Λυκείου (πίνακας 9).

Παράλληλα, ενώ το 1994 το ποσοστό των μαθητών της Β΄ και Γ΄ Λυκείου στην Αθήνα που παρακολουθούσαν φροντιστήριο και ιδιαίτερα μαθήματα ανέρχονται

κατά μέσο όρο σε 55-60%, το 2000 ξεπέρασαν το 85%!

Μόνο η σύγκριση του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή του μηνός Σεπτεμβρίου 1999 με τον αντίστοιχο Δείκτη του Σεπτεμβρίου 1998 φανερώνει το αυξανόμενο «ροκάνισμα» του οικογενειακού προϋπολογισμού, καθώς προκύπτει ότι οι δαπάνες εκπαίδευσης ξεπέρασαν κατά 50% το γενικό δείκτη τιμών καταναλωτή, καθώς σημείωσαν αύξηση 3% (πίνακας 4). Είναι φανερό ότι η «Δημόσια και Δωρεάν εκπαίδευση» στη χώρα μας ανεβάσει συνεχώς τα «επιτόκια» στο περιζήτητο δάνειο της σχολικής «σταδιοδρομίας» από μικρότερες ηλικίες, καθώς αυξάνονται σημαντικά οι μαθητές της Α΄ τάξης του Λυκείου που καταφεύγουν σε φροντιστήριο (πίνακας 10).

2005-2008 ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΑΣΗ ΤΟΥ 10

Από το 2005 το ΥΠΕΠΘ, με αφορμή την είσοδο στα ΑΕΙ-ΤΕΙ υποψηφίων με βαθμολογία που δεν ξεπερνάει το 2 και το 3 στην κλίμακα του 20, το ΥΠΕΠΘ θρήκε την ευκαιρία να νομιμοποιήσει την ειλημμένη του απόφαση για βαθμολογικό πλαφόν στην είσοδο στα τριτοβάθμια ιδρύματα.

Ανοίγοντας στο διαπασών τις σειρήνες της εκπαιδευτικής τρομοκρατίας, υποκα-

θιστώντας την αναζήτηση των αιτιών από τη διαπίστωση των αποτελεσμάτων, κινητοποιεί τις συνήθεις κοινοτοπίες με τις οποίες τρέφεται η κοινή γνώμη, «σερβίροντας της το αυτονόητο»: Επιτέλους δεν μπορεί κανείς να εισάγεται με «λευκή κόλλα»!

Στα πλαίσια αυτά επιβάλλει την περιβόητη «βάση του 10», την οποία παρουσίασε ως ελιξίριο που θα δώσει τη δυνατότητα στο Λύκειο να οικοδομήσει «τη μορφωτική του αποστολή και δυναμική ως σχολείο γενικής μόρφωσης», θα καλλιεργήσει «το ενδιαφέρον των μαθητών για την απόκτηση της γνώσης στο σύνολο των μαθημάτων του Λυκείου», θα «αυξήσει τον ελεύθερο χρόνο των μαθητών» και «θα περιορίσει το φροντιστήριο».

Η πραγματικότητα ήταν διαφορετική, καθώς δεν επρόκειτο παρά για μια επιχείρηση νομιμοποίησης του εξοστρακισμού των πιο αδύνατων κοινωνικά και σχολικά και για ένα «στένεμα» των διόδων των Πανεπιστημίων που «έκλεινε το μάτι» στα εκατοντάδες Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών και των λεγόμενων Κολλεγίων, στα οποία προσφέρονταν έτοιμη πελατεία το «πλεόνασμα» των υποψηφίων που δεν θα εισάγονταν. Συνολικά, από το χρόνο εφαρμογής της βάσης του 10, μέσα σε τρία χρόνια, έμειναν ακάλυπτες 50.000 θέσεις σε ΑΕΙ-ΤΕΙ, ενώ θέβαια η νέα αυτή ρύθμιση έριξε νέο λίπασμα στην αρένα του ανταγωνισμού και των φροντιστηρίων.

Γιατί η «μαύρη σκιά» του βαθμολογικού πλαφόν «πρακτορεύει» πελατειακά τους εργολάβους των εξετάσεων, οι οποίοι, εκταμιεύουν το άγχος και την ανασφάλεια της οικογένειας, παρουσιάζοντας τις «υπηρεσίες» τους ως μοναδικό και ασφαλές στέγαστρο «προστασίας».

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. Γενικός δείκτης τιμών (Σεπτέμβριος 1998 - Σεπτέμβριος 1999)

	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
Σεπτέμβριος 1998 – Σεπτέμβριος 1999	+2%	+3%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Αθήνα, Οκτώβριος 1999

STANLEY ARONOWIRZ

Πήγαινε στο κολλέγιο ή πέθανε

Το επόμενο απόσπασμα προέρχεται από το τελευταίο βιβλίο του Stanley Aronowitz, *Against Schooling. Toward an education that matters.*

Το απόσπασμα θα εκδοθεί σύντομα, μαζί με άλλα σημαντικά κείμενα θεωρητικών της Κριτικής Παιδαγωγικής (Giroux, McLaren), σε ένα συλλογικό τόμο που επιμελήθηκαν η Παναγιώτα Γούναρη και ο Γιώργος Γρόλλιος από τις εκδόσεις Gutenberg. Τη μετάφραση του παρόντος κειμένου έχει κάνει ο Κώστας Θεριανός.

Η δική μας εποχή είναι η εποχή όπου τα διπλώματα της ανώτερης εκπαίδευσης έχουν γίνει η νέα προσευχή του δημόσιου σχολείου. Η λογική της ανάγκης για πτυχία συνδέονται με τις πιέσεις της τεχνολογίας, ενώ η υλική της βάση είναι η αποβιομηχάνιση. Οι μέρες που μπορούσε κάποιος έφηβος να διακόψει το σχολείο και να βρει μια εργασία σε ένα εργοστάσιο με αξιοπρεπή μισθό ή να εργασθεί στη λιανική ή χονδρική πώληση, με μια προοπτική να κερδίζει αρκετά ώστε να μπορεί να υποστηρίξει τον εαυτό του και την οικογένειά του με αξιοπρέπεια, φαίνονται πολύ μακριά. Τώρα, όπως λέμε, από τη λιανική πώληση μέχρι τις υπηρεσίες των υπολογιστών και τη διοίκηση, ο καθένας

χρειάζεται ένα πτυχίο. Σε αντίθεση με ό,τι ίσχυε παλαιότερα στην οικογένειά μου και σε εμένα που δεν επιβλήθηκε καμία από τις παγίδες της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σήμερα ο καθένας που κατέχει μόνο ένα δίπλωμα γυμνασίου εγκλωβίζεται στις χαμηλόμισθες εργασίες, ή, εάν είναι μαύρος ή λατίνος, συχνά δεν έχει καθόλου εργασία.

Αλλά η κατοχή του πτυχίου δεν κάνει κάποιον εκπαιδευμένο. Αντίθετα, όπως έχει επισημάνει ο Peter McLaren και πολλοί άλλοι, το σχολείο είναι συχνότερα μια τελετουργία τόσο για τον εκπαιδευτικό όσο και για το μαθητή. Πολλά παιδιά αφήνουν το δευτεροβάθμιο σχολείο χωρίς επαρκή προετοιμασία για κολλεγιακού επιπέδου εργασία. *Κολλεγιακό*

επίπεδο εδώ σημαίνει την ικανότητα κάποιου να ερευνήσει και να γράψει ένα μεγάλο δοκίμιο, βγάζοντας συμπεράσματα από τη σχετική βιβλιογραφία του πεδίου. Αν και πολλοί μαθητές από τα μεσαία στρώματα έχουν μάθει αυτές τις «δεξιότητες» ήδη, τα περισσότερα δημόσια δευτεροβάθμια σχολεία, στα οποία φοιτούν μαθητές από την εργατική τάξη, δεν απαιτούν τη σοβαρή ακαδημαϊκή απόδοση ως κριτήριο για την αποφοίτηση. Σε μία εποχή που οι πολιτικοί ψέλνουν την προσευχή της επιστήμης και των μαθηματικών σαν αναγκαίες προϋποθέσεις για τεχνικά επαγγέλματα, πολλά σχολεία δεν έχουν επιστημονικά εργαστήρια ή αν έχουν το χώρο, δεν έχουν ανανεωμένο εξοπλισμό, με αποτέλεσμα οι μαθητές να κάνουν τα πιο ρουτινιάρικα πειράματα στη χημεία και τη βιολογία. Και η μέθοδος των καθηγητών εκπαίδευσης και μαθηματικών είναι χρονικά ανεπαρκής, με αποτέλεσμα πολλά σεμινάρια να μην μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των πανεπιστημίων και πολλών ιδιωτικών κολλεγίων. Άλλα, όπως ξέρουμε, περιβάλλονται που διευκολύνουν τη μάθηση – βιβλία στο σπίτι, γονείς που μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους στο πώς να χρησιμοποιούν βιβλιοθήκες ή ακόμη τις δημόσιες βιβλιοθήκες της γειτονιάς που έχουν τα υλικά και το προσωπικό που βοηθούν στην έρευνα – δεν είναι ο κανόνας. Κοντολογίς, σε αυτή την πλουσιότερη και τεχνολογικά πιο αναπτυγμένη κοινωνία του κόσμου, ο αναλφαριθμητισμός, τόσο στις πιο ωμές όσο και στις πιο σύνθετες μορφές του, είναι ανεξέλεγκτος.

Ρωτήστε κάθε εκπαιδευτικό που εργάζεται σε ένα τριών διαβαθμίσεων ιδιωτικό κολλέγιο ή πανεπιστήμιο¹. Συνήθως έχουν μεγάλες τάξεις με 35 ή και περισσότερους μαθητές, όχι μόνο στα κοινο-

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

τικά κολλέγια, αλλά στα περισσότερα από αυτά τα ιδρύματα. Στην πραγματικότητα, μερικά ιδιωτικά κολλέγια κερδίζουν σπουδαστές που δεν έχουν γίνει δεκτοί από τα δημόσια κολλέγια και τα πανεπιστήμια, όπου η πίεση της διατήρησης υψηλότερων ακαδημαϊκών κριτηρίων αποδοχής έχουν μειώσει τον αριθμό σπουδαστών από την εργατική τάξη, ιδιαίτερα μαύρων και λατίνων. Σε μερικές περιπτώσεις οι λευκοί σπουδαστές από τα μεσαία στρώματα αναγκάζονται να αναζητούν ιδιωτικά κολλέγια, επειδή οι επιδόσεις τους δεν είναι αρκετά καλές για τα δημόσια σχολεία. Ξέρω ότι αυτός ο ισχυρισμός φαίνεται να έρχεται σε αντίθεση με τη συνηθισμένη αντίληψη ότι τα ιδιωτικά σχολεία είναι καλύτερα. Αυτό μπορεί να ισχύει για τα 300 κολλέγια και τα πανεπιστήμια της ελίτ, όπου το μέγεθος των τάξεων είναι μικρότερο και το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι πάντα στη διάθεση των σπουδαστών. Αλλά η ιστορία του συστήματος των τριών διαβαθμίσεων είναι αρκετά διαφορετική, τουλάχιστον στα Βορειοανατολι-

κά, όπου αυτά τα ιδρύματα είναι πολυάριθμα. Πολλοί από τους συναδέλφους μου ισχυρίζονται ότι από αυτούς τους σπουδαστές, ίσως το ένα πέμπτο –επτά ή οκτώ σε κάθε τάξη– είναι ελάχιστα προετοιμασμένοι για να ανταποκριθούν στα κριτήρια των μαθημάτων και ακόμη λιγότεροι είναι πάνω από αυτά. Το να γράφει κάποιος καλά δοκίμια είναι η εξαίρεση ανάμεσα σε αυτούς τους μαθητές. Για τους περισσότερους από τους συναδέλφους μου, η ικανότητα των περισσότερων μαθητών να γράφουν τις εργασίες που τους αναθέτουν είναι αμφισβητήσιμη. Η ποιότητα της προφορικής συμμετοχής των μαθητών στην τάξη, συνήθως υπερβαίνει αυτήν της γραπτής τους εργασίας και όταν απαιτούνται εξετάσεις, τα αποτελέσματα είναι αποθαρρυντικά, ακόμη και όταν έχουν διαβάσει καλά, διότι δεν έχουν προετοιμασθεί στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των εξετάσεων, πόσο μάλλον όταν το μορφωτικό κεφάλαιο των ομηλικών τους έχει αποκτηθεί σε ιδιωτικά ή αμφίβολης ποιότητας δημό-

σια σχολεία των προαστίων. Φυσικά, δεδομένου του γεγονότος ότι τα γραφεία αποδοχής φοιτητών στα πανεπιστήμια δίνουν ακόμη περισσότερο βάρος στα ποικίλα σχολαστικά τεστ «ταλάντων», από ό,τι στους βαθμούς που έχει πετύχει ο υποψήφιος φοιτητής στο κολλέγιο ή στις συστατικές επιστολές, για τα παιδιά από τα ανώτερα μεσαία στρώματα, η παρακολούθηση ενός σεμιναρίου προετοιμασίας για τα τεστ σε μια ιδιωτική εταιρεία προετοιμασίας είναι κάτι που αρμόζει.

Χωρίς αμφιβολία, το να κερδίσει κάποιος ένα μεταδευτεροβάθμιο πτυχίο είναι επιβεβλημένο για τον κόσμο των υπηρεσιών και, σε μερικές περιπτώσεις, ακόμη και για την πιστοποίηση μαθητείας σε υποστηριζόμενα από τα σωματεία ειδικευμένα χειρωνακτικά επαγγέλματα, όπως ο ηλεκτρολόγος και ο υδραυλικός. Αλλά, όπως έχω υπονοήσει σε αυτό το δοκίμιο, το πιστοποιητικό είναι δυσανάλογο με τις απαιτήσεις της εργασίας, η απανταχού παρουσία του οφείλεται στην πλατιά αναγνώριση ότι η μεταδευ-

Η πρόταση του ΠΑΣΟΚ για τη σχολική εκπαίδευση

Στις 28 Φεβρουαρίου 2008 το ΠΑΣΟΚ (Τομέας Παιδείας) έδωσε στη δημοσιότητα το Πρόγραμμά του για την Α/βάθμια και Β/βάθμια Εκπαίδευση. Μια κάθετη ματιά είναι αρκετή για να ξεχωρίσει κανείς αφενός τις προτάσεις που είναι κομμένες και ραμμένες στις προεκλογικού χαρακτήρα υποσχετικές (Το ΠΑΣΟΚ εγγυάται στη νέα γενιά και στην κάθε οικογένεια τη δημόσια δωρεάν Παιδεία - Ένα πραγματικά δημόσιο δωρεάν σύστημα που μειώνει δραστικά το κόστος για την εκπαίδευση στη μέση οικογένεια που ζει στην Ελλάδα - ο στόχος το 5% του ΑΕΠ. Ένα εκπαιδευτικό σύστημα που λειτουργεί ως δύναμη ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής, ως εργαλείο αναδιανομής του πλούτου και όχι ως μέσο αναπαραγωγής των κοινωνικών διακρίσεων και δημιουργίας νέων αποκλεισμών κλπ) και αφετέρου την κατεύθυνση του ΠΑΣΟΚ για την εκπαίδευση στη χώρα μας που μοιάζει σαν μια σταγόνα νερό με την αντίστοιχη του Κυ-

γράφει ●
Χρήστος Κάτσικας

βερνώντος κόμματος της Ν.Δ.: επιμονή στο διπλό σχολικό δίκτυο, στο εξεταστικό κεντρικό σχολείο, στην αξιολόγηση – χειραγώγηση του εκπαιδευτικού και της εκπαιδευτικής μονάδας, κ.λπ.

ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΙΔΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΣΟΚ ΓΙΑ ΤΗΝ Α' ΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ Β' ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ωστόσο μια καλύτερη ματιά στο Πρόγραμμα για την Α/βάθμια και Β/βάθμια Εκπαίδευση του ΠΑΣΟΚ αποκαλύπτει και ορισμένα άλλα στοιχεία που φανερώνουν καλύτερα τις κατευθύνσεις του:

- **Εθνικό Πλαίσιο Προγράμματος.** Αντικαθιστούμε το ασφυκτικό αναλυτικό πρόγραμμα με ένα εθνικό πλαίσιο προγράμματος που θα ανοίγει τα περιθώρια για δημιουργία και πρωτοβουλίες σε κάθε σχολείο, θέτουμε εθνικούς στόχους μά-

θησης σε κάθε βαθμίδα και δίνουμε τη δυνατότητα προσαρμογής του σχολείου σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, στις ανάγκες των μαθητών και των γονέων, των κλίσεων, των ενδιαφερόντων, της δημιουργικότητας όλων των μαθητών.

- **Ανοικτό σχολείο σε στενή συνεργασία με γονείς και τοπική κοινότητα.** Οικοδομούμε μια δυναμική εκπαιδευτική μονάδα, με ευελιξία, λόγο και ευθύνη στη διαχείριση πόρων και την οργάνωση της μάθησης. Το ανοικτό σχολείο λειτουργεί ως τοπική κοινότητα, με ιδιαίτερη ταυτότητα, ικανό να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά και με ποιότητα στις ατομικές ανάγκες κάθε μαθητή ξεχωριστά. Δίνει ρόλο και συμμετοχή στους γονείς, στους περιφερειακούς και τοπικούς φορείς. Διαβουλεύεται και συνεργάζεται στενά μαζί τους για τη διοίκηση και παιδαγωγική καθοδήγηση.

- **Αλλαγή του εξεταστικού συστήματος με στόχο να απαλειφθεί η ανάγκη της φροντιστηριακής προετοιμασίας αλλά και της ανούσιας αποστήθισης.** Να ανα-

Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
 Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
 Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
 Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

τεροβάθμια πιστοποίηση είναι απολύτως αναγκαία στο νέο κόσμο της εργασίας. Και, εκτός από τους επαγγελματίες, τα πιστοποιητικά σηματοδοτούν

όχι μόνο την απαραίτητη γνώση, αλλά τη θέληση του σπουδαστή να δέχεται αδιαμαρτύρητα τον εξουσιαστικό έλεγχο που έχει επιβληθεί από τη χρόνια έλ-

λειψη καλοπληρωμένων επαγγελματιών.

Στην πραγματικότητα, ξέρουμε ότι πολλοί πτυχιούχοι των ελίτ σχολείων αισθάνονται ότι ωθούνται να επιδιώξουν ένα πτυχίο με καλό βαθμό, επειδή το βασικό πτυχίο (bachelor) θεωρείται πλατιά απλώς σαν σκαλοπάτι. Ο/η απόφοιτος/η των κλασικών σπουδών ενδιαφέρεται για τις τέχνες - συγγραφή, δημοσιογραφία, σύνταξη, ταινία ή σύνθεση μουσικής και τραγούδι - ανακαλύπτοντας τα όρια του μορφωτικού του / της κεφαλαίου. Η πιθανή ανεξάρτητη σταδιοδρομία έχει σχεδόν εξαφανιστεί, επειδή πολλές εφημερίδες και περιοδικά είναι πεθαμένες και οι online εκδόσεις σπάνια προσφέρουν σε ένα νέο συγγραφέα τη δυνατότητα να βγάλει τα προς το ζην.

Ο έντυπος τύπος, συμπεριλαμβανομένων και των εκδόσεων βιβλίων, δοκιμάζουν ένα μετασχηματισμό στη δυνατότητά τους να παραμείνουν ζωντανά. Η εισαγωγική εργασία του βοηθού συντάκτη εξαφανίζεται, δεδομένου ότι οι εκδότες είναι οι περισσότεροι περισιτισμένοι από προβληματικούς συντά-

πύσσεται με σεβασμό η προσωπικότητα του μαθητή. Οι νέοι που παίρνουν Εθνικό Απολυτήριο, θα έχουν εγγυημένο ποσό στο όνομά τους από το κράτος, στο ύψος του κόστους σπουδών. Το ποσό αυτό θα κατευθύνεται στο δημόσιο Ίδρυμα που θα τους δέχεται. Τα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ θα θέτουν τους όρους εισαγωγής με βάση το Εθνικό Απολυτήριο, οι οποίοι μπορεί να είναι διαφορετικοί από Ίδρυμα. σε Ίδρυμα. Ο υποψήφιος θα εισάγεται στη Σχολή ή στο Πανεπιστήμιο, όχι στο Τμήμα, δίνοντάς του έτσι μεγαλύτερο εύρος επιλογών.

Από τα μέσα της δεκαετίας του '90 το ΠΑΣΟΚ κάνει αναφορά στο «εθνικό πλαίσιο προγράμματος» που «πρέπει να αντικαταστήσει το «ασφυκτικό αναλυτικό πρόγραμμα» στη σχολική εκπαίδευση. Λίγο πριν η ίδια λογική έχει προβληθεί από τα επιτελεία της Ε.Ε., τα οποία τονίζουν ότι σε κάθε περιοχή οι ανάγκες της αγοράς πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στη διαμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος και ότι δεν έχει καμιά αξία το κοινό αναλυτικό πρόγραμμα για όλα τα παιδιά σε όλη τη χώρα.

Στα πλαίσια αυτά ανήκει ο στόχος για το ευέλικτο σχολείο, μέσα σε ένα πλαίσιο

αποκέντρωσης του εκπαιδευτικού συστήματος (προωθήθηκε σαν σκέψη πολύ συγκεκριμένα την περίοδο 1995 όταν υπουργός Παιδείας ήταν ο σημερινός Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ). Αυτό το ευέλικτο και αποκεντρωμένο σχολείο, που θα αναζητεί και θα διαχειρίζεται πόρους, θα διαβουλεύεται, για τη διοίκηση και την παιδαγωγική καθοδήγηση με το δήμαρχο, το σύλλογο εμποροβιοτεχνών ή το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων και ...ό,τι ήθελε προκύψει. Μια στοιχειώδης γνώση για τη λειτουργία των σημερινών δήμων - επιχειρήσεων σε συνδυασμό με μια μικρή φαντασία για το τι και το πώς της διαβούλευσης για τη διοίκηση και την παιδαγωγική καθοδήγηση του σχολείου με το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων ή με τις επαγγελματικές ενώσεις είναι ικανή να φανερώσει τους στόχους αυτής της λογικής.

Ωστόσο, η πιο «τολμηρή» πρόταση στο πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ είναι σίγουρα το σύστημα των κουπονιών (vouchers) στην εκπαίδευση. Πρακτικά, αυτό συνεπάγεται ότι αντί τα χρήματα του δημόσιου ταμείου να καταλήγουν στα δημόσια πανεπιστήμια, ώστε αυτά να βελτιώνονται, τα

χρήματα θα πηγαίνουν από το δημόσιο ταμείο στους φοιτητές, και από εκεί θα καταλήγουν στο πανεπιστήμιο που θα φοιτήσουν, δημόσιο ή ιδιωτικό. Η υλοποίηση αυτής της πρότασης είναι σίγουρο ότι θα έχει τραγικές συνέπειες για τη δημόσια εκπαίδευση, καθώς σε μικρό διάστημα θα οδηγήσει σε Πανεπιστήμια - επιχειρηματίες, με ιδιωτικοποιημένες όλες τις λειτουργίες τους. Ουσιαστικά τα Πανεπιστήμια υψηλής ζήτησης θα νομιμοποιούνται να ζητήσουν στον υποψήφιο να βάλει το χέρι στην τσέπη, γιατί το κουπόνι του δεν θα φτάνει, ενώ τα μαζικά Πανεπιστήμια θα ψάχνουν να βρουν φοιτητές - πελάτες, αφού η επιβίωσή τους θα εξαρτάται άμεσα από αυτούς.

Και βέβαια, το ζήτημα δεν είναι μόνο οικονομικό, καθώς και η εκπαίδευση που θα λαμβάνουν οι φοιτητές θα είναι χειρότερη, όπως δείχνει και το παράδειγμα της Αμερικής, όπου το σύστημα των vouchers εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, με ολέθρια αποτελέσματα για τις κατώτερες τάξεις του πληθυσμού.

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

κτες. Εάν υπάρχουν βοηθοί συντάκτες, η αμοιβή τους είναι τόσο χαμηλή που είναι πιθανό να εγκαταλείψουν μέσα στον πρώτο χρόνο. Και οι πρόσφατα ακμάζουσες επιχειρήσεις μουσικών, που προσέφεραν εργασία σε μουσικούς, στούντιο, τεχνικούς και διοικητές επιχειρήσεων είτε αναδιπλώνονται είτε μειώνουν το προσωπικό τους μέχρι το κόκαλο.

Επίδοξοι κινηματογραφιστές μπορεί να έχουν όλες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να κάνουν ταινίες, όμως αν δε φοιτήσουν σε μια φημισμένη σχολή για να αποκτήσουν ένα master και κοινωνικό κεφάλαιο –ένας φανταχτερός όρος για τις επαφές και τα δίκτυα– θα ανακαλύψουν ότι η δυναμικότητά τους στη βιομηχανία, τεχνική ή καλλιτεχνική, είναι σχεδόν μηδενική. Ακόμη και ο διαφορούμενος τίτλος του διοικητικού εκπαιδευόμενου, απαιτεί συχνά ένα MBA, σε τομείς όπου μόλις το βασικό πτυχίο (bachelor) ήταν αρκετό. Τα σχολικά συστήματα και οι κρατικοί φορείς αρνούνται, όλο και περισσότερο, την πιστοποίηση για τους εκπαιδευτικούς της στοιχειώδους και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αν δεν υποβάλουν μεταπτυχιακό τίτλο. Στους εκπαιδευτικούς μπορεί να χορηγηθεί προσωρινό πιστοποιητικό που τους επιτρέπει να διδάξουν, αλλά να μην αποκτήσουν μόνιμη θέση. Και στα επαγγέλματα υγείας –που πρόσφατα αποτελούν τομέα επιλογής για πολλούς άνδρες και γυναίκες από την εργατική τάξη εξαιτίας της ταχείας ανάπτυξης των νοσοκομείων, των οικιακών νοσοκόμων και του επαγγέλματος κλειδί των νοσηλευτών–, για τα οποία μόλις ένα πιστοποιητικό παρακολούθησης ήταν αρκετό, τώρα οι φορείς και οι εργοδότες απαιτούν τουλάχιστον βασικό πτυχίο στη νοσηλευτική και όλο και πιο συχνά ξεκαθαρίζουν την προτίμησή τους για ένα μεταπτυχιακό δίπλωμα. Οι κακοπληρωμένες εργασίες στην κοινωνική εργασία, ειδικά στα σχολεία και στα θεραπευτικά ιδρύματα, έχουν ακολουθήσει τον πληθωρισμό των διπλωμάτων που διακρίνει τα περισσότερα από τα άλλα επαγγέλματα που δεν απαιτούν PhD. Ως συνέπεια, εκατοντάδες ή χιλιάδες επαγγελματίες ανακαλύπτουν ότι τα διπλώματά τους είναι अपαρχαιωμένα...

Και πάλι το ζήτημα δε βρίσκεται στο ότι οι σχολές των εκπαιδευτικών ή των νοσηλευτών, για παράδειγμα, παρέχουν «εξελιγμένη γνώση». Είναι απλά θέμα ελέγχου. Τα ιδρύματα θέλουν εσύ να αποδείξεις την υποταγή σου, παρακολουθώντας όλο και περισσότερα σεμινάρια και αποκτώντας όλο και περισσότερα διαπιστευτήρια.

Και πάλι το ζήτημα δε βρίσκεται στο ότι οι σχολές των εκπαιδευτικών ή των νοσηλευτών, για παράδειγμα, παρέχουν «εξελιγμένη γνώση». Είναι απλά θέμα ελέγχου. Τα ιδρύματα θέλουν εσύ να αποδείξεις την υποταγή σου, παρακολουθώντας όλο και περισσότερα σεμινάρια και αποκτώντας όλο και περισσότερα διαπιστευτήρια.

Η λεγόμενη «ελεύθερη πρόσβαση στα πανεπιστήμια»

Στις 26/02/2007, σε συνέντευξη τύπου ο ΣΥΝ παρουσιάζει τις «Προτάσεις για την ελεύθερη πρόσβαση στα Πανεπιστήμια και την κατάργηση των πανελλαδικών εξετάσεων». Οι «Προτάσεις» παρουσιάζονται από τον Πρόεδρο του ΣΥΝ Αλ. Αλαβάνο μαζί με τον Αλ. Φλαμπουράρη, μέλος της Π.Γ., υπεύθυνο για την εκπαιδευτική πολιτική του ΣΥΝ, το Δημ. Τζανακόπουλο, Γραμματέα της Νεολαίας ΣΥΝ, και τους καθηγητές Ν. Θεοτοκά, καθηγητή Παντείου, Ολ. Δαφέρμο, σύμβουλο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Θαν. Βλάχο, υπεύθυνο Τμήματος Παιδείας ΣΥΝ.

Όπως σημείωσε στη συνέντευξη ο Πρόεδρος του ΣΥΝ στην ομάδα επεξεργασίας των θέσεων συμμετείχαν και οι Σόνια Τσιτύλλου, καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών, Κ. Γαβρόγλου, καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Αρ. Μπαλτάς, καθηγητής Πολυτεχνείου, Π. Χαραμής, καθηγητής Λυκείου και Ζωή Κουμπιού, γραφείο Προέδρου ΣΥΝ.

Τι ακριβώς προτείνει ο ΣΥΝ;

«IV. Η είσοδος στο Δημόσιο Πανεπιστήμιο δικαίωμα για όλους.

Καταργείται ο περιορισμός του αριθμού εισακτέων στο Πανεπιστήμιο, το λεγόμενο Numerus Clausus, Κλειστός Αριθμός. Καταργείται το σημερινό σύστημα των πανελλαδικών εξετάσεων. Καταργείται η διπλή φύση των εξετάσεων, ως προαγωγικών για την αποφοίτηση από το Λύκειο,

ως κατατακτηρίων για την είσοδο στο Πανεπιστήμιο. Είναι αυτονόητο ότι έτσι καταργείται και η Βάση 10, που θέσπισε η ΝΔ με σκοπό να μειώσει σχεδόν στο μισό τον αριθμό των εισακτέων και όσους επιτυγχάνουν να τους εκτρέψει στην ιδιωτική εκπαίδευση.

Καθιερώνεται η ελεύθερη πρόσβαση στο Πανεπιστήμιο. Όλοι ανεξαιρέτα οι απόφοιτοι/ες του ελληνικού Λυκείου, γενικού ή τεχνικού, μέχρι την καθιέρωση του Ενιαίου Λυκείου, όπως υποστηρίζουμε, έλληνες πολίτες ή παιδιά μεταναστών, έχουν το δικαίωμα από τον αμέσως επόμενο χρόνο σε δωρεάν φοίτηση σε ελληνικό δημόσιο Πανεπιστήμιο, σε σίτιση, στέγαση και χρήση των συκοινωνιακών μέσων.

Δίνεται η δυνατότητα σε όλους τους πολίτες, σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους να φοιτήσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ο τρόπος επιλογής θα έχει σχέση με την εργασιακή τους πορεία και γενικά με τη δημιουργική τους δραστηριότητα

Στην επιλογή της πανεπιστημιακής σχολής σημαντικό, όχι όμως πια αποκλειστικό, ρόλο παίζει και το απολυτήριο του πλήρως αναδιάρθρωμένου Λυκείου. Το απολυτήριο αυτό εκφράζει μια ριζικά νέα κατάσταση σε δύο ιδιαίτερα τομείς, στους οποίους αναφερόμαστε αμέσως μετά: Σε ριζικά νέες αξίες και αρχές λειτουργίας του Λυκείου, σε μια εποχή όξυνσης των κοινωνικών διαφορών, των διακρίσεων αλλά και των ταχύτατων εξελίξεων στο χώρο της γνώσης. Και στην αλλαγή του σημερινού συστήματος βαθμολόγησης».

Το σύστημα των τάξεων στην εκπαίδευση έχει πάρει μια νέα και διαταραγμένη στροφή. Παρέχεται λιγότερη εκπαίδευση αν και ξοδεύεται περισσότερος χρόνος στη σχολική αίθουσα. Το εκθιασμένο αμερικανικό σύστημα κινητικότητας –κάτι που δεν αποτελεί μια μερική αλήθεια– έχει ολοκληρωτικά καταρρεύσει. Οι σπουδαστές ξέρουν ότι το να πάρουν τα διαπιστευτήρια είναι απλά μια δοκιμασία αντοχής και οι περισσότεροι δεν έχουν καμία προσδοκία να λάβουν εκπαίδευση που να προάγει την κριτική σκέψη. Το πρόβλημα είναι ότι στο βαθιά αντι-διανοητικό πολιτισμό μας, είναι δύσκολο να πει κανείς πού η νεολαία της εργατικής τάξης μπορεί να βρει εκπαίδευση. Με την υποχώρηση του εργατικού κινήματος και της Αριστεράς –μια από τις καλύτερες πηγές κριτικής σκέψης– οι νέοι είναι μόνοι τους και μέχρι ένα πραγματικό νεολαιίστικο κίνημα να επανεμφανισθεί, οι πιθανότητες να αλλάξει η κατάσταση είναι αμυδρές. Τα συνδικάτα δε μοιάζουν πλέον με κίνημα που έχει προτεραιότητα τη διανοητική και πολιτική ανάπτυξη των μελών τους,

αλλά σαν οργανώσεις που μετέχουν στον αγώνα για επιβίωση. Τα μέλη τους μόλις και μετά βίας συμμετέχουν στις υποθέσεις των σωματείων, δε λαμβάνουν ούτε προσδοκούν να λάβουν μια εναλλακτική εκπαίδευση. Και η Αριστερά, που αποδιοργανώθηκε και απονευρώθηκε, είναι στην καλύτερη περίπτωση ένα μίγμα από κινήματα του ενός ζητήματος και εκλογικές μηχανές, για τις οποίες η φιλοδοξία της προβολής μιας εναλλακτικής εκπαίδευσης για τους ακτιβιστές της, χωρίς να αναφέρουμε τους δυνητικούς εκλογείς της, δεν είναι απλά στην ημερήσια διάταξη.

Επομένως πού μπορεί ένα φωτεινό, έξυπνο και φιλόδοξο νέο πρόσωπο να στραφεί; Ίσως η έμπνευση και η υποστήριξη να προέλθουν από τον περιστασιακό εκπαιδευτικό, ίσως από ένα συνάδελφο, ίσως από μια τυχαία συνάντηση με ιδέες. Αυτό που είναι σίγουρο, είναι ότι στο βαθιά αντι-διανοητικό πολιτισμό μας, γενικά αυτό δε θα έρθει από το σχολείο ή τα μέσα ενημέρωσης. Αυτό που είναι εξίσου βέβαιο είναι ότι χωρίς μια ευδιάκριτη και πολιτιστικά παρακινημένη Αριστερά, ο αδύναμος θα παραμείνει στο έλεος του συστήματος ελέγχου και υποταγής. πηγή: 68er

Σημείωση

1. Στο βιβλίο μου *The Knowledge Factory* (Aronowitz 2000), όρισα το πανεπιστημιακό σύστημα των τριών διαβαθμίσεων. Η πρώτη βαθμίδα είναι μια χούφτα πανεπιστημίων που είναι κορυφαία στην έρευνα όπως το Ivies, το Big Ten, το University of California και πολλές ιδιωτικές σχολές όπως το Stanford, το Chicago, και το Duke. Η δεύτερη βαθμίδα είναι τα ανερχόμενα πανεπιστήμια, που δεν συμπεριλαμβάνονται ακόμη στην ελίτ της πανεπιστημιακής έρευνας, όπως το New York University, το Boston University και το Washington University για παράδειγμα. Η τρίτη βαθμίδα είναι κρατικά και ιδιωτικά τετραετή κολλέγια, όπου μερικά από αυτά έχουν προγράμματα που οδηγούν σε πτυχίο master. Γενικά, τα ελίτ ιδιωτικά τετραετή κολλέγια συνθέτουν μια χωριστή κατηγορία: Μπορεί να είναι «επιλεκτικά», αλλά δεν έχουν ουσιαστικά καμία θεσμική ερευνητική ημερήσια διάταξη.

ΤΟΥ ΣΥΝ

γράφει • Χρήστος Κάτσικας

Σύμφωνα με τον ΣΥΝ «η επιλογή Σχολής, δεν θα είναι αποτέλεσμα μιας «στιγμιαίας» επίδοσης, στις τρεις βδομάδες των πανελλαδικών, αλλά θα αποτελεί μια διαδικασία που θα διαδέχεται σε όλα τα έτη του Λυκείου και τα πρώτα του Πανεπιστημίου. Μοναδική προϋπόθεση για την εγγραφή στο Πανεπιστήμιο θα είναι πια η κατοχή Απολυτηρίου Λυκείου».

Ας δούμε, λοιπόν, πώς, σύμφωνα με τον ΣΥΝ θα αποκτάται το Απολυτήριο του Λυκείου και πώς θα γίνεται η επιλογή σχολής από τη μεριά των υποψηφίων : Οι μαθητές στη διάρκεια του Λυκείου θα δίνουν εξετάσεις «τα εξεταζόμενα σε κάθε σχολείο μαθήματα θα βαθμολογούνται σε αυτό το διάστημα από καθηγητές άλλων σχολείων, με κάλυψη των ονομάτων σε περίπτωση γραπτών».

Με βάση, λοιπόν, το απολυτήριο, η απόκτηση του οποίου θα εξαρτάται από την επίδοση του μαθητή σε ενδοσχολικές εξετάσεις, οι τελειόφοιτοι θα εισάγονται, πάντα με βάση το απολυτήριο, όχι σε κάποιο συγκεκριμένο τμήμα αλλά σε ένα γενικό κύκλο σπουδών. Στο τέλος του Α έτους θα γίνεται η κατάταξη του φοιτητή, με βάση την απόδοσή του στα μαθήματα του έτους σε συγκεκριμένη σχολή. «Όλοι ανεξαιρέτως οι απόφοιτοι του Λυκείου που το επιθυμούν εγγράφονται στο πανεπιστήμιο με βάση το απολυτήριό τους και με δήλωση των προτιμήσεών τους. Το Πρώτο Έτος καλύπτει γνωστικά πεδία που θα καθορισθούν μετά από συζήτηση. Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθούν: Υγεία, Φυσικομαθηματική, Οικονομική, Πολυτεχνική, Θεωρητική - Κοινωνική, Παιδα-

γωγική, Γεωπονική, Καλλιτεχνική. Για παράδειγμα ένας απόφοιτος Λυκείου μπορεί να εισαχθεί στο πρώτο έτος θεωρητικού-κοινωνικού κύκλου και στα επόμενα έτη να κατευθυνθεί προς τη Νομική ή τη Φιλοσοφική. Στο τέλος του πρώτου έτους θα γίνεται η κατάταξη του φοιτητή στη συγκεκριμένη Σχολή ή Τμήμα με βάση την επιλογή του, που θα είναι ώριμη, με γνώση του πανεπιστημιακού χώρου και του επιστημονικού αντικειμένου και την απόδοσή του στα μαθήματα του πρώτου έτους».

Τι καταλαβαίνει κανείς, λοιπόν, για την «Ελεύθερη πρόσβαση στα Πανεπιστήμια», που με τόση περηφάνια προβάλλεται από τον ΣΥΝ σαν «Απελευθερωτική Μεταρρύθμιση στην Παιδεία», με την οποία «το Λύκειο Αναγεννάται», «Αυτονομείται», μετατρέπεται «σε ένα ανοικτό στην κοινωνία, στη γνώση και στην τεχνολογική εποχή μας πεδίο», ενώ το Πανεπιστήμιο γίνεται «πιο προσιτό από ό,τι πριν σε όλους, πλούσιους και φτωχούς, καλούς και κακούς, φιλικό και στις πραγματικές του διαστάσεις»;

Ένα κράμα αριστερισμού και ρεφορμισμού, προτάσεις που κινούνται και ενώνονται με εξαιρετική ευκολία πάνω από τα σύννεφα και κάτω από τη γη, προτάσεις που άλλοτε προβάλλουν κοσμογονικές αλλαγές στο σχολείο χωρίς να πειραχθεί η μάνα που το γέννησε (ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής και ό,τι αυτό συνεπάγεται), και άλλοτε προτάσεις καθαρής διαχείρισης της ροής του μαθητικού πληθυσμού στην προεργασία πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η κατάσταση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ή «Μονόλογος, από μηδενική βάση»

γράφει ο **Δημήτρης Κουφοβασίλης**

Ο νέος υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, επιλέχτηκε ακριβώς για τα επικοινωνιακά του χαρίσματα. Εν όψει πιθανώς διπλών εκλογών (εθνικές και ευρωεκλογές) ο Κ. Καραμανλής άφησε κατά μέρος τους πολλούς προβληματισμούς και επέλεξε στο ανασχηματισμένο κυβερνητικό του σχήμα «μνιτιακούς» υπουργούς. Ο άλλοτε εκπρόσωπος Τύπου της ΝΔ, Σπηλιωτόπουλος Άρης, έρχεται σήμερα στα εκπαιδευτικά πράγματα με πρόθεση να συζητήσει, όπως ο ίδιος δηλώνει, όλα τα προβλήματα «από μηδενική βάση».

Συγκεκριμένα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση η κατάσταση διαμορφώνεται ως εξής:

α) Κολέγια, ΚΕΣ, ΕΕΣ, Ινστιτούτα και λοιπά κομμωτήρια

Ο «ανασχηματισμένος» Ευρ. Στυλιανίδης μετατέθηκε από το υπουργείο Παιδείας στο υπουργείο ...Μεταφορών! Ο Καραμανλής

θυμήθηκε ένα από τα μεγάλα κατορθώματα του Στυλιανίδη, τη μεταφορά του ελέγχου των Κολεγίων, των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών, των Εργαστηρίων Ελευθέρων Σπουδών, των Ινστιτούτων, και παντοδαπών λοιπών μεταλυκειακών ιδρυμάτων από το υπουργείο Εμπορίου στο ...ΥΠΕΠΘ (!), και τον τίμησε δρόντως. Οι προαναφερθείσες εμπορικές επιχειρήσεις, με καλοκαιρινότατο νόμο του Στυλιανίδη, απέκτησαν υπόσταση και κύρος (στα χαρτιά τουλάχιστον), ενώ τέθηκαν, υποτίθεται, αυστηροί κανονισμοί και προϋποθέσεις για τη λειτουργία τους. Ωστόσο, οι οδηγίες της Ε.Ε. που ακολούθησαν, σχετικά με τους όρους λειτουργίας των κολεγίων-παραρτημάτων, προσπέρασαν «από τα δεξιά» τις αντι-εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις του Στυλιανίδη, ακυρώνοντάς τες, τρόπον τινά. Εκεί που ο πρώην υπουργός δήλωνε ότι έρχεται να βάλει «τάξη στο χάος», επιβάλλοντας σε όλα τα ιδρύματα-παραρτήματα υψηλούς «ελέγχους ποιότητας», η Ευρώπη τον ...ενημέρωσε ότι τα κολέγια που δραστηριοποιούνται μέσω δικαιόχρησης (franchising) στην Ελλάδα, μπορούν να υποβάλλονται σε έλεγχο μόνο από τα μητρικά τους πανεπιστήμια και όχι από το ΥΠΕΠΘ.

Ο νέος υπουργός Παιδείας θα έχει να επιλέξει ανάμεσα στο αντιδραστικό (νόμος Στυλιανίδη) και στο αντιδραστικότερο (ευρωπαϊκές οδηγίες). Το φοιτητικό κίνημα, βέβαια, θα πρέπει να κι-

νηθεί μακριά, τόσο από τη Σκύλλα, όσο και από τη Χάρυβδη.

Β) ευρω-καταδίκες

Μία απλή και μία διπλή ευρω-καταδίκη εκδόθηκε από το «Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» σε βάρος της χώρας μας.

Με την πρώτη απόφαση (23/10) η ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση καταδικάστηκε διότι **δεν αναγνώριζε ισότιμα** (ως προς τους πτυχιούχους των δημόσιων ΑΕΙ) **επαγγελματικά δικαιώματα στους αποφοίτους ιδιωτικών κολεγίων**. Οι κολεγιάρχες, οι μανάτζερ της γνώσης και οι πωλητές διπλωμάτων άρχισαν να τρίβουν τα χέρια τους από ικανοποίηση.

Η δεύτερη απόφαση (4/12) έδωσε ένα ακόμη χτύπημα στη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενισχύοντας την ιδιωτική: **Εφόσον τα διπλώματα των κολεγίων** (πιστοποιητικά-κουρελόχαρτα στην πραγματικότητα) **χορηγούνται νόμιμα από τα ευρωπαϊκά αυτά εκπαιδευτικά ιδρύματα**, και εφόσον αυτό δεν το πράττουν ελληνικά ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (απλά ...μεσολαβούν μέσω δικαιοχρησίας!) **το άρθρο 16 δεν εμπλέκεται**. Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια είναι «ευρωπαϊκά» δεν είναι «ελληνικά» (!), είναι ουσιαστικά η γνωμοδότηση του ΔΕΚ. Ας σημειωθεί, ότι το ΥΠΕΠΘ δεν μπορεί να ασκήσει τον παραμικρό ουσιαστικό έλεγχο στα εκπαιδευτήρια αυτά.

Το *make matters worse*, όπως θα έλεγαν και οι ευρωπαίοι εταίροι μας, με τη δεύτερη ευρω-καταδίκη **αίρεται το δικαίωμα της Ελλάδας να εξετάζει αν το δίπλωμα χορηγήθηκε με δικαιοχρησία** (δηλαδή «παραρτηματικά» ή όχι, από τη στιγμή που το ίδιο το δίπλωμα επιτρέπει στον κάτοχό του να εργαστεί στη χώρα-έδρα του μητρικού κολεγίου. Αν, λ.χ., μπορέσω να αποκτήσω δίπλωμα δικηγόρου από αγγλικό κολέγιο ή άλλο εκπαιδευτήριο (ύστερα από σπουδές που πραγματοποιήθηκαν είτε στην Ελλάδα, είτε στην Αγγλία, είτε ανάμεικτα), εφόσον το δίπλωμα αυτό με εντάσσει στο σχετικό Σύλλογο ή Επιμελητήριο της Αγγλίας, αυτόματα αποκτώ ανάλογα επαγγελματικά δικαιώματα και στην Ελλάδα, σαν να έχω τελειώσει τη Νομική σε κάποιο από τα ΑΕΙ της χώρας.

Το μοναδικό δικαίωμα που αναγνωρίζει η Ε.Ε. στην Ελλάδα, είναι η δυνατότητα να ορίσει κάποια «αντισταθμιστικά» μέτρα, δηλαδή να υποχρεώνει τους αποφοίτους των κολεγίων σε κάποια επιπλέον πρακτική άσκηση ή μαθητεία, πριν αναγνωρίσει τα διπλώματα και τα λοιπά πιστοποιητικά της κατάρτισής τους ως απόλυτα ισότιμα με τα πτυχία των δημόσιων τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων!

Ο Ευρ. Στυλιανίδης, ο οποίος, κατά τα άλλα, περίμενε τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου «πώς και πώς», έσπευδε τότε να δηλώσει ότι μέσα στο πρώτο 6μηνο του 2009 θα προχωρήσει σε νομοθετική «εναρμόνιση» θα επιχειρήσει, με δυο λόγια, να εναρμονίσει τα αν-εναρμόνιστα: το ελληνικό Σύνταγμα και το άρθρο 16, με τις ευρωκαταδίκες και τα δικά του αντεκπαιδευτικά νομοθετήματα. Πόσο

Το μοναδικό δικαίωμα που αναγνωρίζει η Ε.Ε. στην Ελλάδα, είναι η δυνατότητα να ορίσει κάποια «αντισταθμιστικά» μέτρα, δηλαδή να υποχρεώνει τους αποφοίτους των κολεγίων σε κάποια επιπλέον πρακτική άσκηση ή μαθητεία, πριν αναγνωρίσει τα διπλώματα και τα λοιπά πιστοποιητικά της κατάρτισής τους ως απόλυτα ισότιμα με τα πτυχία των δημόσιων τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (!) █

δεσμεύεται άραγε ο Σπηλιωτόπουλος από τα χρονοδιαγράμματα του προκατόχου του;

γ) αξιολόγηση

Για πρώτη φορά στην ιστορία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εφαρμόστηκε (αρχικά σε 2 τμήματα ΑΕΙ και 3 τμήματα ΤΕΙ) η «εξωτερική αξιολόγηση». Πρόκειται για διαδικασία που διενεργείται από 5 εισαγόμενους «επιστημονικά αναγνωρισμένους εμπειρογνώμονες» για κάθε αξιολογούμενο Τμήμα (ήτοι, 5x5=25 εξωτερικοί αξιολογητές, προς το παρόν). Οι ανεξάρτητοι και αναγνωρισμένοι (από ποιον;) αυτοί επιστήμονες, λαμβάνουν υπόψη τους την εσωτερική αξιολόγηση των τμημάτων (διενεργούμενη από τα ίδια τα τμήματα), την επικυρώνουν ή τη διαψεύδουν, συνεκτιμούν, υποτίθεται, ένα σωρό ακόμη δεδομένα, και υποβάλλουν την τελική τους εκτίμηση. Για το τραγελαφικό, και μόνον, της υποθέσεως, επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

I) Το βαθύ επιστημονικό έργο των εμπειρογνώμωνων διαρκεί σε κάθε περίπτωση έως ...6 ημέρες (στο κάτω-κάτω, σε τόσες έπλασε ο Θεός τον κόσμο!). Η ποιότητα του διδακτικού και ερευνητικού έργου, τα προγράμματα σπουδών, οι λοιπές υπηρεσίες προς τους φοιτητές, η αξιοποίηση τεχνολογιών, οι υποδομές, ο εξοπλισμός, οι χώροι υγιεινής, όλα αυτά θα ελέγχονται μέσα στο δημερο. Δεν αρκεί να είναι επιστήμονες, πρέπει να είναι και γρήγοροι!

II) Παρεμπιπτόντως, για κάθε μέρα εργασίας τους οι εμπειρογνώμονες θα λαμβάνουν γερό μεροκάματο, της τάξης των 400€. Μετά την παρέλευση της εβδομάδας εξωτερικής αξιολόγησης, λοιπόν, θα αποχωρούν με το διόλου ευκαταφρόνητο ποσό των 2400€. Επιπλέον ποσό για ενδεχόμενη επιπλέον ημέρα εργασίας δεν αναγνωρίζεται.

III) Ανάμεσα στους πρώτους αξιολογούμενους, το Τμήμα Τεχνολογίας και Τροφίμων που υπάγεται στο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης. Σπουδαστές του ΤΕΙ πραγματοποίησαν παράσταση διαμαρτυρίας στα γραφεία της διοίκησης του Ιδρύματος, ζητώντας να διακοπεί η διαδικασία αξιολόγησης, που πρακτικά θα νομιμοποιήσει ελλείψεις χρηματοδοτήσεις των τμημάτων που θα κριθούν «ανεπαρκή», οδηγώντας τελικά σε οριστικό λουκέτο πολλά από αυτά. Την ίδια ώρα που οι επιστήμονες αξιολογητές μελετούσαν τα δεδομένα τους στο Τμήμα Τεχνολογίας και Τροφίμων, οι καθηγητές στα ΤΕΙ όλης της χώρας πραγματοποιούσαν 24ωρη απεργία, διαμαρτυρόμενοι για την ολοκληρωτική απαξίωση και οικονομική εγκατάλειψη των ιδρυμάτων. Ας αξιολογήσουν ...αυτό.

IV) Σύμφωνα με τον Αμούργη Σπ., πρόεδρο της Αρχής Αξιολόγησης (ΑΔΙΠ), τα τριτοβάθμια ιδρύματα που έχουν υποβάλει αίτηση για εξωτερική αξιολόγηση είναι αρκετά, και υλοποίηση-γενίκευση των αξιολογήσεων δρομολογείται για τη χρονιά που τώρα αρχίζει. Ωστόσο, τα ονόματα των υπό αξιολόγηση ιδρυμάτων καθυστερούν να δημοσιοποιηθούν, καθότι στο άκουσμα, και μόνο, της «αξιολόγησης» εγείρονται αντιδράσεις στα ΑΕΙ και ΤΕΙ όλης της χώ-

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

ρας. Θα γενικεύσει το πρόγραμμα αξιολογήσεων στα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα όλης της χώρας ο Σπηλιωτόπουλος; Θα τολμήσει να το κάνει αυτό, την ώρα μάλιστα που δε θα μπορεί να ελέγχει και να αξιολογεί τα κολέγια;

δ) επίθεση στο άσυλο

Από τα πρώτα θέματα που απασχόλησαν τον νέο υπουργό Παιδείας ήταν κι εκείνο του ασύλου. «Να προστατευτεί το άσυλο», είναι η δηλωμένη πρόθεση του Σπηλιωτόπουλου, αλλά χωρίς ανοχή στις «κακουργηματικές πράξεις». Αυτή τη στιγμή, το κράτος ήδη διαθέτει ένα νομικό τερατούργημα (κομμάτι από τον κακόφημο «νόμο-πλαίσιο» που έφερε για ψήφιση η άλλοτε υπουργός Παιδείας Μ. Γιαννάκου), το οποίο αναγνωρίζει τη δυνατότητα στις αστυνομικές αρχές να εισέρχονται σε χώρους πανεπιστημιακού ασύλου, ακόμη και χωρίς τη σύμφωνη γνώμη των πρυτανικών αρχών, με ικανή προϋπόθεση την εισαγγελική εντολή. Σήμερα, στην ίδια πάντα πολιτική γραμμή, η κυβέρνηση της ΝΔ μεθοδεύει με κάθε τρόπο την καταπάτηση και τον περιορισμό στο ελάχιστο του πανεπιστημιακού ασύλου, με τελικό επιδιωκόμενο στόχο την οριστική και απόλυτη κατάργησή του.

Τα φαινόμενα τυφλής βίας που δυστυχώς συνόδεψαν τις μαζικές, αγωνιστικές κινητοποιήσεις διαμαρτυρίας για τη δολοφονία του 15χρονου μαθητή, και κυρίως εκείνα που σημειώθηκαν σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, για μια ακόμη φορά αποτέλεσαν «βούτυρο στο ψωμί» της κυβέρνησης, η οποία περίμενε πώς και πώς τέτοια γεγονότα για να μεταθέσει τη συζήτηση στις φωτιές και στις κατεστραμμένες τζαμαρίες, και όχι στα πραγματικά προβλήματα, για να τρομοκρατήσει και να απο-μαζικοποιήσει το κίνημα της νεολαίας, για να προπαγανδίσει ενάντια στο πανεπιστημιακό άσυλο οι χώροι των πανεπιστημίων περιγράφθηκαν, ούτε λίγο-ούτε πολύ, ως ορμητήρια βανδάλων, ενώ τις ημέρες της έντασης εξετάστηκε σοβαρά το ενδεχόμενο να διατάξει η κυβέρνηση τις αστυνομικές δυνάμεις να εισέλθουν στους χώρους των πανεπιστημίων για να σταματήσουν τις «κακουργηματικές πράξεις», έστω και χωρίς τη συναίνεση των πρυτανικών αρχών. Το καταρχήν «παράδοξο» στην εμμονή της κυβέρνησης να συλλάβει τους «βανδάλους», είναι ακριβώς το γεγονός ότι επιθυμούσε... διακαώς αυτό να συμβεί με την άρση του ασύλου και την εισβολή των δυνάμεων καταστολής σε πανεπιστημιακούς χώρους, ενώ βέβαια τα γεγονότα δεν περιορίζονταν στους χώρους αυτούς. Κάθε άλλο.

Στη μανιασμένη επίθεση ενάντια στο πανεπιστημιακό άσυλο ήρθε «κουτί» ο πυροβολισμός κλούβας των ΜΑΤ από αγνώστους, οι οποίοι εκτιμάται ότι έβαλαν κατά του οχήματος κρυμμένοι σε παλιό πυροβολείο-μνημείο στον περιφραγμένο χώρο της Πολυτεχνειούπολης. Με δύο λόγια, οι αντικειμενικά προβοκάτορες, αξιοποίησαν χώρο που καλύπτεται από άσυλο. Και, φυσικά, τέτοιες

Οι αγώνες ενός μαζικού και αποφασισμένου φοιτητικού κινήματος, με την αρωγή της υπόλοιπης εκπαιδευτικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, αλλά και την αλληλεγγύη ευρύτερων στρωμάτων της ελληνικής κοινωνίας, είναι αυτοί που θα καθορίσουν τις εξελίξεις και θα φέρουν νέες μεγάλες επιτυχίες, όπως εκείνη της προάσπισης του Συντάγματος και της αποτροπής της αναθεώρησης του άρθρου 16, επιτυχία που μπορεί να αποτελέσει πλοηγό και για το άμεσο μέλλον. ▮

ενέργειες είναι μακριά από τις ανάγκες και τους στόχους του μαζικού κινήματος, στρώνουν το έδαφος για την περιστολή των δημοκρατικών δικαιωμάτων της νεολαίας και την τελική κατάργηση του ασύλου, βάζουν την αστυνομία και τα ΜΑΤ στη θέση του «δικαίως αμυνόμενου», αποτελούν προπαγανδιστικό επεξεργασμένο στα χέρια της κυβέρνησης που, τελικά, κάθε άλλο παρά ζημιώνεται από την επίθεση.

ε) ελεύθερη πρόσβαση (:)

Θα γίνει άραγε πράξη το προοδευτικό αίτημα πολλών ετών για πραγματικά «ελεύθερη πρόσβαση» στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Ο τέως υπουργός, στον τελευταίο μήνα της θητείας του, πέταξε μερικές σχετικές υποσχέσεις, μάλλον σαν πυροτέχνημα παρά ως έκφραση των ειλικρινών του προθέσεων. Είχε ανάγκη να υποσχεθεί λιγότερες εξετάσεις στους μαθητές του Λυκείου, έστω, ενώ ταυτόχρονα γνώριζε ότι επρόκειτο να «ανασχηματιστεί», γεγονός που θα έλυσε ούτως ή άλλως τα χέρια του διάδοχου υπουργού. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η εξέταση του θέματος ανατέθηκε και στον γνωστό μας Θ. Βερέμη, γνωστό στην εκπαιδευτική κοινότητα από λαμπρές (αντιδραστικές) προτάσεις που έχει διατυπώσει και στο παρελθόν. Το σχέδιο είναι να ακολουθηθεί το αγγλικό μοντέλο (ας σημειωθεί ότι η αγγλική δημόσια εκπαίδευση είναι από τις χειρότερες στην Ε.Ε.) και στην πράξη να μεταφερθούν, όχι να καταργηθούν οι εξετάσεις. Το πρόβλημα μετατίθεται, ενδεχομένως, μετά το πρώτο «παρασκευαστικό» έτος των πανεπιστημίων, οπότε ο μαθητής-φοιτητής είναι ωριμότερος να επιλέξει τις σπουδές του και να... αποδεχτεί την πιθανή απόρριψή του, καθότι οι θέσεις για τους φοιτητές και τους σπουδαστές είναι μετρημένες.

Ο διάλογος από «μηδενική βάση», (στην πραγματικότητα, και για μια ακόμη φορά, ο μονόλογος από μηδενική βάση), είναι μια παράσταση που υπόσχεται ο νέος υπουργός Παιδείας. Το φοιτητικό και σπουδαστικό κίνημα, η ακαδημαϊκή και εκπαιδευτική κοινότητα, θα πρέπει γρήγορα να απαλλαγούν από τυχόν αυταπάτες που δημιουργούν οι υποσχέσεις και τα επικοινωνιακά χαρίσματα του Σπηλιωτόπουλου. Οι προθέσεις και οι σχεδιασμοί του νέου ΥΠΕΠΘ, «νέου» μόνο ως προς τα εξωτερικά γνωρίσματα, δεν αποτελούν μονόδρομο· ούτε οι επιταγές της Ε.Ε. Οι αγώνες ενός μαζικού και αποφασισμένου φοιτητικού κινήματος, με την αρωγή της υπόλοιπης εκπαιδευτικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, αλλά και την αλληλεγγύη ευρύτερων στρωμάτων της ελληνικής κοινωνίας, είναι αυτοί που θα καθορίσουν τις εξελίξεις και θα φέρουν νέες μεγάλες επιτυχίες, όπως εκείνη της προάσπισης του Συντάγματος και της αποτροπής της αναθεώρησης του άρθρου 16, επιτυχία που μπορεί να αποτελέσει πλοηγό και για το άμεσο μέλλον. πηγή: ελευθερία

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

Μια καινούργια συζήτηση με πολύ παλιά υλικά

γράφει ο Γιώργος Σόφης

Ανοίγει με απόφαση της κυβέρνησης η συζήτηση γύρω απ' τα προβλήματα της εκπαίδευσης, αλλά και γενικότερα της παιδείας. Αφορμή για την απόφαση αυτή αποτέλεσε η πρόσφατη δολοφονία του 15χρονου μαθητή που προκάλεσε τη νεανική έκρηξη οργής και τις μεγάλες λαϊκές κινητοποιήσεις. Ήταν γνωστό ότι στις προθέσεις της κυβέρνησης υπήρχε άμεση προτεραιότητα για το άνοιγμα του θέματος: όμως οι πολιτικές εξελίξεις οδήγησαν στην επιτάχυνσή του.

Αναμφισβήτητα οι επιλογές της κυβέρνησης κινούνται στο ίδιο μοτίβο της νεοφιλελεύθερης πολιτικής που έχει σαν στόχο να οδηγήσει στην ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης, στη μείωση των

κρατικών δαπανών για την εκπαίδευση, όπως και στη μεγαλύτερη ακόμα ιδεολογική πειθάρχηση της νεολαίας και των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων.

Η κυβέρνηση της ΝΔ προσπαθώντας να

απαλλαγεί απ' τη δολοφονική ευθύνη της επιχειρεί να μετατοπίσει τη συζήτηση, να αποδείξει δήθεν ότι αφουγκράζεται τις αγωνίες της νεολαίας. Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και το ΠΑΣΟΚ, που επιχειρήσει να εκμεταλλευθεί για μικροκομματικούς και μόνο λόγους τα τελευταία γεγονότα, χωρίς όμως να έχει τίποτε το διαφορετικό να πει.

Πριν προχωρήσουμε στην ουσία της συζήτησης για τις όποιες αλλαγές απαιτούνται ή μπορεί να γίνουν στις σημερινές συνθήκες, πρέπει να τονίσουμε το εξής. Ο λαός μας λέει ότι ο λύκος στην αναμμουπούλα χαίρεται. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει απλά ότι παρά την τελευταία κοινωνική έκρηξη ή εξέγερση (όπως θέλει ας την ονομάσει κάποιος) είναι ανάγκη να κατανοήσουμε ότι όλος αυτός ο θυμός που έβγαλε η νέα γενιά δεν είχε ένα συγκεκριμένο στόχο και από την άποψη αυτή είναι βέβαιο ότι η κυβέρνηση –και όχι μόνον αυτή– θα επιχειρήσει να κάνει το άσπρο μαύρο και να προωθήσει τις λεγόμενες μεταρρυθμίσεις, δηλαδή τη νεοφιλελεύθερη πολιτική της.

ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΤΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ ΣΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ;

Η κυβέρνηση για μια ακόμα φορά εστιάζει τις όποιες αλλαγές στο εξεταστικό σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Είναι όμως αυτό το πραγματικό πρόβλημα; Αν, για παράδειγμα, εφαρμοσθεί το όποιο «άριστο» εξεταστικό σύστημα θα αλλάξει η εικόνα της εκπαίδευσης και ειδικά της δευτεροβάθμιας; Θα τολμήσει η οποιαδήποτε κυβέρνηση να έρθει σε «σύγκρουση» με τη λεγόμενη παραπαιδεία των φροντιστηρίων και των χιλιάδων εργαζομένων ή υποαπασχολούμενων στο χώρο αυτό;

Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα στα οποία πρέπει να απαντήσει κάθε ένας

που θέλει με οιονδήποτε τρόπο να συμβάλει στη συζήτηση που υποτίθεται ότι θα ανοίξει.

Για μια ακόμα φορά γίνεται συζήτηση όχι για τα πραγματικά προβλήματα, αλλά για το τελικό στάδιο, τις εξετάσεις. Στην πραγματικότητα δεν επιχειρείται μια μεταρρύθμιση αλλά μια «ταχτοποίηση» του ακανθώδους προβλήματος της επιλογής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Αν κάποιος ήθελε να συζητήσει για τα πραγματικά προβλήματα θα έπρεπε να ξεκινήσει απ' την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, θα προχωρούσε στη δευτεροβάθμια και στο τέλος θα συζητούσε για το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Τι όμως σημαίνει μια τέτοια μεθοδολογική σκέψη και πράξη; Σημαίνει πρώτα απ' όλα γενναία χρηματοδότηση της εκπαίδευσης, που θα κάνει το ιστορικό αίτημα του 15% για τη παιδεία να μοιάζει ίσως σαν αναχρονιστικό και ξεπερασμένο. Αυτή είναι μια απ' τις βασικές αιτίες που καμία κυβέρνηση δεν επιχειρεί ή δεν μιλάει για τα πραγματικά καυτά προβλήματα.

Το δεύτερο επίσης τεράστιο ζήτημα που θα έπρεπε να αντιμετωπίσει μια αστική –τονίζουμε– μεταρρύθμιση, θα προσέγγιζε το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, δηλαδή τα αναλυτικά προγράμματα. Είναι τόσο χασοπική η κατάσταση που επικρατεί, με τόσο αντιφατικές προσεγγίσεις, που δεν μπορούν οι υπεύθυνοι του παιδαγωγικού ινστιτούτου να απαντήσουν στο εξής απλό ερώτημα: Τι εξυπηρετεί η διατήρηση των κατευθύνσεων στη Β' Λυκείου αφού έχουν καταργηθεί οι εξετάσεις στην τάξη αυτή; Γιατί οι μαθητές πρέπει να διδάσκονται διπλά αντικείμενα στα ίδια μαθήματα στην τάξη αυτή; Αφού οι «υπεύθυνοι» δεν μπορούν να απαντήσουν σε τόσο απλά ερωτήματα, πώς μπορούν να «οραματισθούν» κάποιες αλλαγές που θα φέρουν έστω μια μερική βελτίωση της σημερινής άθλιας κατάστασης;

Γιατί οι μαθητές σε όλη τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση πρέπει να βρίσκονται στα θρανία για 7 περίπου ώρες κάθε μέρα και να είναι παθητικοί δέκτες μιας διδασκαλίας της αποστήθισης και της ανίας; Και ως μην ισχυρισθεί κανείς ότι στη «πολιτισμένη» Ευρώπη οι μαθητές μένουν στο σχολείο πολύ περισσότερες ώρες, γιατί πρέπει ταυτόχρονα να γνωρίζει ότι όλη η δομή του σχολείου είναι διαφορετική και επί πλέον οι μαθητές όταν φεύγουν απ' το σχολείο δεν τρέχουν ούτε στα φροντιστήρια ούτε στα ινστιτούτα ξένων γλωσσών.

Θα πρέπει ακόμα να απαντήσει τι ακρι-

« Στην κατεύθυνση αυτή η λογική της σχολικής απόρριψης, η λογική που λέει ότι «το παιδί δεν τα παίρνει τα χράμματα» πρέπει να καταδικαστεί. »

βώς κάνει ένας μαθητής στη λεγόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και τις ΕΠΑΣ.

Τονίζουμε ξανά ότι όλα αυτά τα ερωτήματα δεν αφορούν μια άλλη εκπαίδευση σε μια άλλη κοινωνία. Μιλάμε για τις σημερινές συνθήκες, για τη σημερινή αθλιότητα που γεννά την αδιαφορία στη νέα γενιά, την απέχθεια για την ψεύτικη αυτή γνώση, που σε τελική ανάλυση είναι αυτές οι συνθήκες που προκαλούν τις κοινωνικές εκρήξεις, τις οποίες προσπαθούν να ποδηγητήσουν.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΠΟΥΝ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Είναι προφανές ότι στα παραπάνω ερωτήματα δεν μπορούν να υπάρχουν ίδιες προσεγγίσεις. Με αφετηρία την ιδεολογική σκοπιά απ' την οποία κανείς ξεκινάει προσδιορίζει και την άποψη που έχει για το κοινωνικό εποικοδόμημα και κατά συνέπεια και για την εκπαίδευση. Απ' αυτή την άποψη δεν είναι δυνατόν ούτε και η ΟΛΜΕ να έχει μία ενιαία στρατηγική άποψη πάνω στα ζητήματα της εκπαίδευσης. Στην πραγματικότητα η όποια άποψη κυριαρχεί θα εκφράζει τους συγκεκριμένους συσχετισμούς της συγκεκριμένης φάσης, ή της συγκυρίας που για κάποιους λόγους πρόκυψαν μια ορισμένη χρονική στιγμή.

Τονίζουμε τα παραπάνω για να απαντήσουμε στις απόψεις ορισμένων που δεν κατανούν ότι ένα συνδικάτο δεν ενώνει ιδεολογικά τους εργαζόμενους, αλλά ταξικά, στη βάση των συγκεκριμένων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, ανεξάρτητα αν πρέπει οι ριζοσπαστικές δυνάμεις να επιδιώκουν τη μεγιστοποίηση της ενότητας ακόμα και σε ιδεολογικά ζητήματα.

Παρόλα όμως αυτά ως επιχειρήσουμε να προσδιορίσουμε κάποια χαρακτηριστικά μιας ορισμένης αστικής μεταρρύθμισης, που όμως θα έχει μια προοδευτική κατεύθυνση και η οποία θα απαντάει και στα προβλήματα της σημερινής περιόδου.

Το πρώτο σημαντικό στοιχείο αφορά στο περιεχόμενο της γνώσης που ξεκινάει ακόμα και απ' το δημοτικό. Το κύριο χαρακτηριστικό αφορά την υπερφόρτωση του μαθητικού προγράμματος με πολυδιασπασμένα αντικείμενα που είναι αδύνατο να αφομοιωθούν απ' τους μικρούς μαθητές, με αποτέλεσμα να συμβάλουν αποφασιστικά στο λειτουργικό αναλφαριθμητισμό. Η αδυναμία ενός ορισμένου μαθητικού δυναμικού να αφομοιώσει τις παράλογες απαιτήσεις στο επίπεδο της ύλης δημιουργεί από τα πρώτα κιόλας χρόνια της μαθητικής ζωής μια στρατιά μαθητών που έχουν «χάσει» το τρένο της γνώσης και παραμένουν στο σχολείο σαν «παράσιτα», που αδυνατούν στην πραγματικότητα να ενταχθούν στο σχολικό πρόγραμμα.

Το ίδιο ακριβώς πρόβλημα διαιωνίζεται σε όλες τις βαθμίδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Γυμνάσιο-Λύκειο, αφού ο αριθμός των διδασκόμενων μαθημάτων ξεπερνάει τα 12 σε όλες τις τάξεις του σχολείου. Το αποτέλεσμα είναι απολύτως προφανές. Η τελείως επιφανειακή γνώση, η αποσπασματικότητα και φυσικά η εντελώς περιορισμένη κατανόηση της διδασκόμενης ύλης, που προκαλεί την απόλυτη σύγχυση σε μαθητές και εκπαιδευτικούς οι οποίοι πολλές φορές δεν μπορούν να κατανοήσουν γιατί οι μαθητές τους δεν μπορούν να ανταποκριθούν ακόμα και σε στοιχειώδεις ερωτήσεις, ακόμα και για πασίγνωστα γεγονότα π.χ. της ιστορίας και όχι μόνο.

Το δεύτερο σημαντικό στοιχείο αφορά στην εντατικοποίηση της παρεχομένης γνώσης, που επίσης προκαλεί τη δημιουργία ενός μαθητικού δυναμικού που περιθωριοποιείται, αποκόπτεται απ' τη γνώση και τελικά τελειώνει το Λύκειο μόνο εξαιτίας του μηχανισμού της βαθμολόγησης, χωρίς κανένα ουσιαστικό εφόδιο απ' την παρουσία του στο σχολείο. Αν κανείς εξετάσει τα αναλυτικά προγράμματα διαφόρων χωρών και ιδιαίτερα της Ευρώπης, θα διαπιστώσει ότι τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών είναι πολύ πιο απλά και με πολύ λιγότερα αντικείμενα απ' αυτά που διδάσκονται στη χώρα μας.

Ένα τρίτο σημαντικό στοιχείο αφορά στο δικασμό της λυκειακής εκπαίδευσης σε γενική και τεχνικοεπαγγελματική, όπως γενικά προσδιορίζεται. Ο χωρισμός αυτός σήμερα και μάλιστα με το επίπεδο ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων στη χώρα μας, είναι ένας απόλυτος μύθος, που συνδέεται με τα κατάλοιπα της δεκαετίας του '50 και '60. Πρόκειται για τη γνωστή αντίληψη που

έλεγε ότι αν ένας νέος δεν μάθει μια τέχνη μέχρι τα 15 του χρόνια, δεν πρόκειται ποτέ του να τη μάθει. Είναι μια καθυστερημένη αντίληψη, αφού ακόμα και όσοι απασχολούνται στο δευτερογενή τομέα της παραγωγής χειρίζονται σήμερα μηχανήματα που απαιτούν ένα υψηλό επίπεδο γνώσεων και δεν μπορεί να είναι αγράμματοι.

Βέβαια το σημαντικό ερώτημα που εδώ εγείρεται είναι το εξής: Τι είδους γνώσεις θα παρέχει ένα ενιαίο δημόσιο δωρεάν σχολείο για όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από χρώμα, θρήσκευμα και εθνικότητα; Πώς αυτό το σχολείο θα αναδεικνύει τις δεξιότητες των νέων; Πώς αυτό το σχολείο δεν θα ευνοχίζει τις δημιουργικές ικανότητές τους; Πώς θα συνδέει τη θεωρία με την πράξη; Αναμφισβήτητα στα ερωτήματα αυτά οι απαντήσεις δεν είναι εύκολες.

Εκείνο όμως που αναδεικνύεται σαν κεντρικό πρόβλημα για το σχολείο της επόμενης πενταετίας ή δεκαετίας είναι το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Πάνω στην αντίληψη αυτή πρέπει να ξεκινήσουμε από κάποια δεδομένα, που χωρίς αυτά δεν μπορεί να υπάρξει κανένα σημείο προσέγγισης.

Πρώτον, η γνώση είναι κοινωνικό αγαθό που πρέπει να προσφέρεται σε όλους και να μπορεί να αποκτηθεί από όλους. Στην κατεύθυνση αυτή η λογική της σχολικής απόρριψης, η λογική που λέει ότι «το παιδί δεν τα παίρνει τα γράμματα», πρέπει να καταδικαστεί.

Δεύτερον το σχολείο δημιουργήθηκε για τους μαθητές και ότι οι εκπαιδευτικοί βρίσκουν δουλειά επειδή υπάρχουν τα σχολεία και όχι ανάποδα. Το τονίζουμε αυτό, γιατί είναι επίσης γνωστές οι συντησιακές πιέσεις που ασκούνται στην κατεύθυνση της εισαγωγής και άλλων αντικειμένων στο σχολείο, με στόχο την εξασφάλιση εργασίας σε διάφορες ειδικότητες, αδιαφορώντας για το αν η αύξηση των ωρών διδασκαλίας έχει οδηγήσει σε απόγνωση τους μαθητές, αναμφισβήτητα τους πιο σκληρά εργαζόμενους σ' αυτή τη χώρα και μάλιστα χωρίς καμία –έστω και προοπτικά– αμοιβή.

Τρίτον, κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα είναι αυτοτελής, όμως ταυτόχρονα αποτελεί και το απαραίτητο σκαλοπάτι για το πέρασμα στην επόμενη, που σημαίνει ότι είναι αναγκαία η δημιουργία ενός αναλυτικού προγράμματος που πρέπει να έχει αρχή, μέση και τέλος, ενός αναλυτικού προγράμματος που συνδέει όλα τα σκαλοπάτια της εκπαίδευσης, χωρίς ταυτόχρονα να τους αφαιρεί και την αυτονομία τους.

Τέταρτον, είναι ώριμες πια οι συνθήκες για την καθιέρωση του ενιαίου δωδεκάχρονου δωρεάν δημόσιου σχολείου, που αποτελεί τον ελάχιστο όρο απαραίτητης γνώσης για έναν νέο που ολοκληρώνει την εφηβική του ηλικία.

Η περιγραφή των παραπάνω συνθηκών είναι φανερό ότι δεν αποτελούν τους μοναδικούς όρους, αποτελούν όμως ένα μοντέλο σκέψης και ένα εργαλείο δράσης για το μαχόμενο ταξικό και αγωνιζόμενο τμήμα της εκπαίδευσης.

ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ;

Όπως τονίσαμε απ' την αρχή, όσο δεν συζητάμε για την ουσία των προβλημάτων, δεν μπορούμε να απαντήσουμε και στο πρόβλημα της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η άποψή μας αυτή δεν αποφεύγει να τοποθετηθεί στο καυτό ερώτημα που απαιτεί απάντηση εδώ και τώρα, όμως δεν μπορεί να ξεκινήσουμε απ' τη κορυφή για να προσεγγίσουμε την αλήθεια.

Κατ' αρχάς πρέπει να μας απαντήσουν αυτοί που έχουν τόσο μεγάλη αγωνία για το σύστημα πρόσβασης, γιατί αυτό αποτελεί και το καυτό πρόβλημα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Μήπως είναι η πρώτη φορά που έχουν εφεύρει διάφορα συστήματα εξετάσεων, που τα προσδιόριζαν σαν την οριστική λύση του προβλήματος, για να τα γκρεμίσουν οι ίδιοι μετά από μερικά χρόνια; Επίσης από πού προ-

κύπτει ότι η όποια αλλαγή του εξεταστικού θα αναβαθμίσει το Λύκειο;

Τονίζουμε τα παραπάνω για να ξεκαθαρίσουμε από την αρχή ότι δεν πιστεύουμε ότι η εφαρμογή του όποιου συστήματος θα αλλάξει τη σημερινή πραγματικότητα.

Όμως σε ό,τι αφορά αυτό καθαυτό το εξεταστικό σύστημα εκτιμούμε ότι είναι δυνατόν και στις σημερινές συνθήκες να υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, άρα και στην τριτοβάθμια.

Θα ρωτήσει ίσως κάποιος, μα είναι δυνατόν να γραφτεί στην ίδια σχολή, π.χ. στην Ιατρική, και ο μαθητής του 10 και ο μαθητής του 20; Το ερώτημα αυτό είναι πλαστό ερώτημα. Με ποια κριτήρια προσδιορίζεται ο καλός και ο κακός μαθητής; Πώς προκύπτει ότι ένας μαθητής που σήμερα πνίγεται στο –απ' όλους ομολογούμενο– άθλιο Λύκειο είναι κακός και κάποιος άλλος είναι καλός; Αναμφισβήτητα για μια ορισμένη περίοδο η εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος θα προκαλέσει και αρρυθμίες, κάτι άλλωστε που έχουν προκαλέσει και όλα τα προηγούμενα εξεταστικά συστήματα μέχρι να ισορροπήσουν.

Όμως το αίτημα για ελεύθερη πρόσβαση είναι ένα σύνθημα χωρίς περιεχόμενο, αν δεν συνοδεύεται με το αίτημα της εξασφάλισης και εργασίας για όλους. Μόνο τότε μπορεί κάποιος να προβάλει μια ολοκληρωμένη πρόταση, όταν παλεύει **ΓΙΑ ΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΔΟΥΛΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ.** www.tee.gr

Η παρέλαση του παλιού Καινούργιου

Στεκόμουν πάνω σε ένα λόφο κι είδα το Παλιό να πλησιάζει, μα έρχονταν σαν Νέο.

Σέρνονταν πάνω σε καινούργια δεκανίκια που κανένας δεν είχε ξαναδεί και βρωμούσε νέες μυρωδιές σαπίλας που κανείς δεν είχε πριν ξαναμυρίσει.

Η πέτρα που πέρασε κατρακυλώντας ήταν η νεότερη εφεύρεση και τα ουρλιαχτά από τους χορίλες που βαράγανε τα στήθια τους συνθέτανε την πιο μοντέρνα μουσική.

Παντού να δεις μπορούσες τάφους ανοιχτούς που χάσκανε άδειοι καθώς το Νέο πλησίαζε την πρωτεύουσα.

Ολόγυρα στεκότανε όσοι εμπνέονταν από τον τρόπο, κραυγάζοντας : Φτάνει το Νέο, το Ολοκαίνουργιο, χαιρετίστε το Νέο, γίνετε και εσείς νέοι σαν και εμάς!
Κι αυτοί που ακούγανε, τίποτε άλλο δεν ακούγανε από τις κραυγές τους, μα αυτοί που βλέπανε, βλέπανε αυτά που δεν φωνάζονταν.

Έτσι το Παλιό έκανε την εμφάνισή του σε Νέο μασκαρεμένο, μα έφερε το Νέο μαζί του στη θριαμβευτική του κατοχή να το παρουσιάσει σαν Παλιό.

Το Νέο βάδιζε αλυσοδεμένο και ντυμένο με κουρέλια, αποκαλύπτοντας τα θεσπέσια μέλη του.

Κι η πομπή συνέχιζε να προχωράει μέσα στη νύχτα, μα αυτό που πήρανε για χάρμα ήταν το φως από τις φωτιές στον ουρανό.

Και η κραυγή : Φτάνει το Νέο, το Ολοκαίνουργιο, χαιρετίστε το Νέο, γίνετε και εσείς νέοι σαν και εμάς!

Πιο εύκολα θα ακουγότανε, αν όλα δεν είχανε πνιγεί μέσα στις ομβροντίες των όπλων

Μπέρτολτ Μπρέχτ

Ας αφήσουμε τα χολιγουντιανά θεάματα...

Πάντα, μετά από αποφασιστικούς αγώνες της ζωντανής εκπαίδευσης και της νεολαίας, οι κυβερνήσεις αναλάμβαναν την πρωτοβουλία ενός «διαλόγου».

Ο στόχος τους πάντα ήταν, όχι να συζητήσουν επί της ουσίας των προβλημάτων, ή (ακόμη περισσότερο) να δώσουν λύσεις, αλλά να σταματήσουν τις διεδικήσεις.

Στόχευαν, και στοχεύουν, να απονομιμοποιήσουν τα κοινωνικά αιτήματα, να καθορίσουν τα περιεχόμενα τα οποία τούς είναι αρεστά, να θέσουν τα πλαίσια του «εφικτού» της πολιτικής της λιτότητας, να ενοχοποιήσουν στην κοινωνία τους αγώνες και όσους επιμένουν σε αυτούς.

Ταυτόχρονα, επιχειρούν να νομιμοποιήσουν εκείνα τα όργανα αποφάσεων (όπως το ΕΣΥΠ κα) όπου το 80 % των μελών τους είναι διορισμένοι, σε αντίθεση με τις μαζικές κινητοποιήσεις και συνελεύσεις των εργαζόμενων.

Το ίδιο έγινε το 1991 μετά τη δολοφονία του Ν.Τεμπονέρα.

Το ίδιο έγινε το 1997 μετά τη δίμηνη απεργία της Β'βάθμιας εκπαίδευσης

Το ίδιο έγινε το 2006 μετά τη δίμηνη απεργία της Α'βάθμιας εκπαίδευσης

Το ίδιο γίνεται και σήμερα μετά την **εξέγερση της νεολαίας του Δεκέμβρη**.

Σήμερα, το χρωματιστό κερασάκι της τούρτας είναι η «μηδενική βάση του διαλόγου».

Ποια μηδενική βάση;

Δεν υπάρχουν ήδη πολιτικές αποφάσεις και νόμοι, δεν υπάρχουν ήδη πολιτικές επιλογές που αποδομούν τη δημόσια παιδεία και εκπαίδευση;

Δεν υπάρχουν η υποχρηματοδότηση, η λιτότητα στους μισθούς, οι ελαστικές εργασιακές σχέσεις, τα βιβλία και αναλυτικά προγράμματα της ταξικής επιλογής, ο ασφαλιστικός μεσαίωνας, η κατάργηση της 2χρονης προσχολικής αγωγής, η αστυνομική βία και ο αυταρχισμός;

Δεν έχει ψηφιστεί ο νόμος πλαίσιο για τα ΑΕΙ, δεν υπάρχει η βάση του 10 για τον αποκλεισμό των μαθητών από την Τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Πάντα οι Υπουργοί «δεν ήξεραν - δεν γνώριζαν» τα αιτήματα που έχουν κατα-

θέσει στους δρόμους, με αγωνία, αγώνες και αίμα τα εκπαιδευτικά σωματεία, οι Σύλλογοι, οι γονείς...

Το ίδιο γίνεται και σήμερα

Αυτός ο «διάλογος» δεν είναι μόνο προσχηματικός, είναι μια διαδικασία νομιμοποίησης των πολιτικών επιλογών της κυβέρνησης. Είναι μια προσπάθεια χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ενάντια στους δήθεν «δογματισμούς» των εκπαιδευτικών, δηλαδή τις θέσεις και τα αιτήματα της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Ας μιλήσουμε, λοιπόν, για την ουσία

Το ΥΠΕΠΘ είναι υποχρεωμένο να απαντήσει και να πάρει θέση για τα διατυπωμένα αιτήματα των εκπαιδευτικών, αιτήματα που διατυπώθηκαν και στην Απεργία του 2006 και τα οποία έλαβαν ως «απαντήσεις» από το ΥΠΕΠΘ, την αστυ-

νομική βία, την απαξίωση, τη συκοφαντία, τις σιδηροδρομικές και τα χημικά.

Το ΥΠΕΠΘ οφείλει να απαντήσει, όχι με προσχηματισμούς και επικοινωνιακά δελτία, αλλά συγκεκριμένα.

- Να ανεβάσει τις δαπάνες για την Παιδεία στο 15% του Προϋπολογισμού και άμεσα να διπλασιάσει τις επιχορηγήσεις στα σχολεία.
- Να ανεβάσει τις δαπάνες για την Παιδεία στο 15% του Προϋπολογισμού και άμεσα να διπλασιάσει τις επιχορηγήσεις στα σχολεία.
- Να κατοχυρώσει άμεσα τη βασική εκπαίδευση και τη 2χρονη δημόσια, δωρεάν, υποχρεωτική Προσχολική αγωγή, που μεταφράζεται σε 2.000 διορισμούς νηπιαγωγών και ιδρύσεις 1.000 νέων νηπιαγωγείων.
- Να προχωρήσει σε αλλαγή των αναλυτικών Προγραμμάτων και των βιβλίων και μείωση της ύλης των μαθητών, με βάση τις προτάσεις των εκπαιδευτικών Συλλόγων και Ομοσπονδιών.
- Να σταματήσει άμεσα όλα τα σεμινάρια

για ειδίκευση 400 ωρών που ιδιωτικοποιούν την Ειδική Αγωγή.

- Να κατοχυρώσει όλους τους εργαζόμενους στην εκπαίδευση με σταθερή και μόνιμη εργασία, μετατρέποντας τις συμβάσεις των ωρομισθίων σε σταθερές συμβάσεις αναπληρωτών και με την άμεση πληρωμή των δεδουλευμένων τους.
- Να κατοχυρώσει τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα των εκπαιδευτικών στα 30χρονα δουλειάς ή 55 χρονών, καταργώντας τους νόμους Σιούφα, Ρέππα, Πετραλιά. Να πληρώσει άμεσα όλα τα χρωστούμενα του κράτους σε γιατρούς και φαρμακοποιούς, να επιστρέψει στα Ταμεία τη χασούρα του χρηματιστηριακού τζόγου, να αποδώσει άμεσα τις συντάξεις και τα εφάπαξ.
- Να προχωρήσει σε αυξήσεις των μισθών μας και σε άμεση καταβολή όλων όσων χρωστάει το κράτος, με σημείο έναρξης τα 1.400€ για όλο το λαό.

Κρατάει χρόνια αυτή η κολώνια ή ας θυμηθούμε τις προτάσεις Μπαμπινιώτη επί κυβέρνησης Μητσοτάκη

Στην πρόσφατη ιστορία της εκπαίδευσης, δεν μπορούμε να λησμονούμε την περίοδο της κυβέρνησης Μητσοτάκη, στην οποία για μια ακόμη φορά κεντρική θέση στα εκπαιδευτικά ζητήματα είχε αναλάβει ο πρόεδρος της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας και του Αρσακείου, κ. Μπαμπινιώτης.

Τα μέτρα που είχε προτείνει, παρά την καθολική αντίδραση του εκπαιδευτικού κινήματος, είχαν εφαρμοστεί, και θα εφαρμόζονταν όλα αν η κυβέρνηση δεν έπεφτε κάτω από το βάρος των λαϊκών αντιδράσεων, έχοντας στην πλάτη της δολοφονημένο το Ν. Τεμπονέρα, και ένα πρόγραμμα επιθετικού ξεπουλήματος και ιδιωτικοποιήσεων κάθε δημόσιου αγαθού.

Κατά τη θητεία του κ. Μπαμπινιώτη επανήλθαν οι **εξετάσεις σε Ε' και Στ' Δημοτικού**, ανά τρίμηνο, με διπλή βαθμολογία των μαθητών.

Προτάθηκε η **εφαρμογή περιφερειακών εξετάσεων** για την εισαγωγή στο Γυμνάσιο, κατά τα Θατσερικά πρότυπα, που προέκτειναν το βαθύ ταξικό αποκλεισμό των μαθητών από τις βασικές σπουδές.

Προτάθηκε η **αποδέσμευση της εγγραφής** των μαθητών από τον τόπο διαμονής τους, στοχεύοντας σαφώς στη δημιουργία κατά Δήμο ενός σχολείου για την ελίτ, κάποιων σχολείων που θα ανταγωνίζονται για να μπουν στην Α' εθνική, και των υπολοίπων που θα λειτουργούν

για την «πλέμπα». Η πρόταση αυτή που κατηγοριοποιούσε σχολεία, μαθητές, εκπαιδευτικούς θα σχετιζόταν σαφώς και με τη χρηματοδότηση των σχολείων.

Προτάθηκε η **αξιολόγηση** των εκπαιδευτικών με **βάση τις επιδόσεις των μαθητών** τους. (Να γιατί τέτοια επιμονή στις εξετάσεις!), με στόχο την απόλυτη διαφοροποίηση στο εκπαιδευτικό σώμα και τη διάσπαση των ενιαίων δικαιωμάτων.

Οι παραπάνω προτάσεις αποτελούσαν τους πυλώνες της επιθετικής νεοσυντηρητικής γραμμής της κυβέρνησης Μητσοτάκη.

Σήμερα οι προθέσεις δεν είναι διαφορετικές. Η προσπάθεια να εμφανιστεί ο νέος Πρόεδρος του ΕΣΥΠ ως υπερκομματικός, τεχνοκράτης που θα σώσει την παιδεία με το «διάλογό» του είναι τουλάχιστον ανιστόρητες. Ακόμη περισσότερο είναι πολιτική επιλογή για προχώρημα των αναδιαρθρώσεων σε όλη την κλίμακα της εκπαίδευσης. Οι αναδιαρθρώσεις αυτές στοχεύουν στην πλήρη ανατροπή κάθε κοινωνικού και συλλογικού δικαιώματος στην εργασία και ταυτόχρονα στην ανατροπή κάθε συλλογικού και κοινωνικού δικαιώματος στη γνώση και την ενιαία μόρφωση.

Θέλουν ένα φτηνό, ευέλικτο και ελεγχόμενο σχολείο, που θα κατατάσει και θα προσαρμόζει τους μαθητές του στο θρυμματισμένο κόσμο μιας φτηνής, ακατοχύρωτης, ασταθούς και ελεγχόμενης εργασίας.

Αυτά τα ολίγα για να μην ξεχνάμε και για να μην χειραγωγούμαστε...

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

- Να κατοχυρώσει τα εργασιακά δικαιώματα των Νηπιαγωγών και όλων των εκπαιδευτικών με την οριστική εξίσωση του ωραρίου και με τους απαραίτητους διορισμούς ώστε να εξαλειφθεί το απαραίτητο καθεστώς των υποχρεωτικών υπερωριών.

- Να κατοχυρώσει την παιδαγωγική ελευθερία στους Συλλόγους διδασκόντων, καταργώντας το καθηκοντολόγιο.

- Να προχωρήσει άμεσα σε πρόγραμμα σχολικών βιβλιοθηκών και ηλεκτρονικών υποδομών των σχολείων με τη διαχείριση και ευθύνη των συλλόγων διδασκόντων.

- Να υλοποιήσει προγράμματα σχολικής στέγης, καταργώντας τις ΣΔΙΤ και εφαρμόζοντας τις προτάσεις των Συλλόγων εκπαιδευτικών και των συλλόγων γονέων.

Έχει τίποτα να πει για όλα αυτά το ΥΠΕΠΘ;

Το επόμενο διάστημα οι εκπαιδευτικοί θα προχωρήσουν σε μια πλατιά συζήτηση με την κοινωνία και τους εργαζόμενους, αναδεικνύοντας τα πραγματικά προβλήματα και τις αιτίες τους, ενάντια σε όσους δηλώνουν αναρμοδιότητα και προχωρούν τις πολιτικές επιλογές που διαλύουν τη δημόσια εκπαίδευση, καταργούν τα δικαιώματα στη γνώση και τα μετατρέπουν σε εμπορεύματα των κάθε λογής επιχειρηματικών συμφερόντων. Το εκπαιδευτικό κίνημα πρέπει σε αυτήν τη συγκυρία, μέσα από τις Γ.Σ και την ανάπτυξη των αγώνων του, να προβάλλει θαρραλέα και να διεκδικήσει τα κεντρικά-ώριμα αιτήματά του στον αντίποδα των αντιδραστικών αλλαγών που προωθεί η κυβέρνηση. www.ipe.gr

Λέμε κατηγορηματικά όχι στον προσχηματικό διάλογο. Καλούμε την Ομοσπονδία μας να δηλώσει τώρα την άρνηση συμμετοχής της σε αυτή την παρωδία.

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ Π.Ε.

αντιπετράδια
της
εκπαίδευσης

Το φάντασμα

Ένα φάντασμα πλανιέται πάνω από την εκπαίδευση! Το φάντασμα του διαλόγου! Εξορκιστές, κήρυκες του μηδέν, αυλοκόλακες, ακόλουθοι των πλουσίων συνασπίστηκαν για να πείσουν την ελληνική κοινωνία πως το Υπουργείο Παιδείας και η κυβέρνηση της ΝΔ προσέρχονται ως Μαγδαληνές στο τραπέζι του διαλόγου, άμμοι, άσπιλοι, άχραντοι.

Σ' αυτό το τραπέζι, στο οποίο προϊστάται ο πρόεδρος της ιδιωτικής Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας, κ. Γ. Μπαμπινιώτης, το 60% των θεσμικών εταίρων είναι διορισμένοι από την κυβέρνηση. Είναι σαν να λέμε πως οκτώ βοσκοί και δύο πρόβατα αποφασίζουν να γιορτάσουν το Πάσχα!

Αλλά διάλογος χωρίς όρους δεν υπάρχει. Και αν υπάρχει θα' ναι στα μυαλά των αθώων και ανυποψίαστων ανθρώπων που τα τρέφει το ψέμα, ο φόβος και η λογική της «αρπακόλα». Γιατί, όμως, τέτοια και τόση ιεραποστολική στράτευση; Σε λίγο, όταν οι εκπαιδευτικοί λένε «καλημέρα», θα τους αντικόβει ο περαστικός με το ερώτημα: - «Γιατί δεν πάτε στο διάλογο;».

Μπορεί να μας προστατεύσει, να προστατεύσει την Παιδεία εννοώ, η εξυπνάδα; Δύσκολο το βλέπω, γιατί η κουταμάρα είναι οπαδός της κυρίαρχης σκέψης και η τελευταία είναι εχθρός μας. Στο διηκεές.

Να πάμε σύμφωνα με το δίκιο του νόμου, λένε κάποιοι. Αμ' αυτό είναι που μας έφαγε. Γιατί ο νόμος γράφεται από κάτι μπιστικούς της εξουσίας και σαν ακουμπάς πάνω του είναι σαν να κάθεται πάνω στο σκορπιό.

Ωστόσο, το φάντασμα δε λείπει να φύγει και ο νέος ένοικος του ΥΠΕΠΘ, μην έχοντας «πρόικα», κουνάει κάτι ξόμπλια του κόμματός του. Να πάμε, λοιπόν, φίλτατοι σε διαπραγμάτευση. **Διμερή σ' ό,τι αφορά στο Υπουργείο και την κυβέρνηση, πολυμερή, δημοκρατική και ανοικτή σ' ό,τι αφορά στην κοινωνία.**

Θέλει – τάχα – ο Λυκουρέντζος μια διμερή διαπραγμάτευση, να μην του χαλάσουμε το προσχηματικό χατίρι. Μία αυτός. Δέκα εμείς. **Για τα οικονομικά, τους ταξικούς φραγμούς, τα προγράμματα, την επιμόρφωση, τη βάση του «10», τα παιδιά μας.**

Και, ταυτόχρονα, ανοίγουμε στην ελληνική κοινωνία τον **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΝΤΙΛΟΓΟ** με σκέψεις, διασκέψεις, διαβουλεύσεις, με όλα «τα άρματα και τα γράμματά μας». Εκπαιδευτικοί, εργαζόμενοι, σπουδαστές, μαθητές, γονείς, να κάνουμε ένα παιδαγωγικό ραβδί στις σχολές και στα σχολεία, στις γειτονίες, τα χωριά και όπου χτυπάει η καρδιά των παραγωγών, των φτωχών και των αδύναμων.

Να δώσουμε βήμα και φωνή σ' όσους αγωνιούν και αγωνίζονται και ν' αφήσουμε τους γέροντες του ΕΣΥΠ να φοβήσουν στη μοναξιά τους.

Από αύριο η ΟΛΜΕ να καλέσει σε διαβούλευση, γόνιμη και αναλυτική, τους μαζικούς κοινωνικούς φορείς και πρώτιστα τα εκπαιδευτικά συνδικάτα (ΔΟΕ – ΠΟΣΔΕΠ κ.λπ.).

Το εκπαιδευτικό κίνημα δεν έχει να φοβηθεί τίποτα από τον **κοινωνικό αντίλογο**. Ίσα ίσα μάλιστα.

Αν, παρ' όλα αυτά, κάτι φοβισμένοι γραφειοκράτες των Ομοσπονδιών, κλεισμένοι στο γυάλινο πύργο τους αρνούνται, τότε πρέπει όλοι οι δάσκαλοι του γένους των ανθρώπων να βρουν μυριάδες οδούς, ώστε να μιλήσουν στον κόσμο και στους εφήβους.

Κοινωνικός Αντίλογος τώρα!

Για ν' αποδειχτεί ότι οι ιδέες του λαού και της νεολαίας, μαζί με τους αγώνες τους, αξίζουν χιλιάδες φορές περισσότερο από τα σκονάκια και τις αντιγραφές των εχθρών τους.

Κοινωνικός Αντίλογος τώρα για όλα και για όλους. Γιατί, εκτός από τα εργαλεία, μας ενδιαφέρει και ο σκοπός. Που δεν είναι άλλος από **μία εκπαίδευση αντίξια των αναγκών και των οραμάτων μας.**

Θ. Τσιριγώτης

Δημοτικό σχολείο: ημιμάθεια, σύγχυση, άγχος και χειραγώγηση

γράφει ο Μάριος Μιχαηλίδης¹

Το παρακάτω άρθρο έχει γραφεί στην ανάπαυλα των διαδηλώσεων για τον Αλέξη και την Παιδεία. Δεν αντανακλά κάποια «ακαδημαϊκή ηρεμία και αποστασιοποίηση» από τα κοινωνικά τεκταινόμενα, αλλά την οργισμένη στάση και πράξη του συγγραφέα του. Αντιπαρατίθεται, έτσι, στην αστική επιστημολογική αντίληψη, που θέλει τον επιστήμονα αμέτοχο παρατηρητή των γεγονότων. Η συμμετοχή στις κινηματικές διαδικασίες και η εφαρμογή της διαλεκτικο-ιστορικής, υλιστικής μεθοδολογίας δημιουργούν όρους βαθιάς, κριτικής ανάλυσης, αλλά και διατύπωσης προτάσεων για αγωνιστική αντιμετώπιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Σε αυτό εξετάζεται το Δημοτικό Σχολείο μετά την τελευταία «μεταρρύθμιση» των Προγραμμάτων Σπουδών, σε συνδυασμό με τις οικονομικές-κοινωνικές συνθήκες της λειτουργίας του, την επεκτεινόμενη «συνοδοία» του από τα φροντιστήρια και τις στάσεις μεγάλου μέρους γονέων και δασκάλων. Η βασική θέση του άρθρου συνοψίζεται στην εκτίμηση ότι, εντελώς αντίθετα από τις διακηρύξεις των εμπνευστών της «μεταρρύθμισης», αυξήθηκε η αναποτελεσματικότητα των μαθημάτων, το άγχος των παιδιών και η σύγχυση στη σκέψη τους. Απίες: η πληθώρα της ύλης, ο υψηλός βαθμός δυσκολίας της και η χαοτική διάταξή της. Προωθήθηκε παραπέρα το σχολείο των κατακερματισμένων πληροφοριών, της μάθησης «στο πόδι και στα γρήγορα», δηλαδή της επιφανειακής κατάρτισης. Επίσης, ενισχύθηκε η ιδεολογική χειραγώγηση – παραπλάνηση των μαθητριών-ών.

Ως απάντηση σε αυτές τις εξελίξεις προτείνεται μια αγωνιστική – διεκδικητική στάση και πράξη των εκπαιδευτικών, που δεν περιορίζεται στις συνδικαλιστικές διαδικασίες, αλλά εισχωρεί μέσα στην τάξη

και δημιουργεί –όσο είναι δυνατό– «αντιμάθημα».

Μια ασφυκτική πραγματικότητα...

Όταν μιλάνε οι δασκάλες και οι δάσκαλοι για τη δουλειά τους στην τάξη, παίρνουν μια βαθιά ανάσα για να καταλήξουν σε βαθύ, αγχωμένο, συχνά οργισμένο «ωκ»! Με αυτό εκφράζουν το άγχος τους να «βγάλουν την ύλη» στον «προβλεπόμενο» χρόνο. Να «τη βγάλουν» έτσι, ώστε να αφομοιωθεί από όλα τα παιδιά, να προχωρήσουν «στο παρακάτω» έχοντας εξασφαλισμένη την κατανόηση και εκμάθηση των προηγούμενων. Να «απαντήσουν» στις δυσκολίες των «αδύνατων» μαθητριών-ών, ιδιαίτερα τις γλωσσικές των «πρόσφατων» αλλοδαπών. Να αναπαραγάγουν για διάφορους λόγους (συνήθεια, άγνοια, πίεση μιμητισμού) το μοντέλο του φροντιστηρίου, με κυρίαρχη τη νοησιарία, το στείο ακαδημαϊσμό, τον καταγιισμό των «φωτοτυπιών» (με ασκήσεις κύρια αναπαραγωγής) και των συχνών τεστ. Να ανταγωνιστούν την τηλεόραση, το «play station», το φροντιστήριο, το γυμνα-

στήριο, κάθε εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών, είτε μαθησιακή είτε ψυχαγωγική. Να αντιμετωπίσουν την αναμενόμενη και πολύμορφη αντίδραση των παιδιών απέναντι σε ένα σχολείο που έχει εξοβελίσει τη χαρά, τη δημιουργικότητα, την παιδική ζωντάνια, ένα σχολείο του «άκου και γράψε». Να υποστούν την πίεση των περισσότερων γονιών, που θεωρούν ότι όσο περισσότερο «πήξει» το παιδί με τους σχολικούς καταναγκασμούς, τόσο λαμπρότερες υποθήκες εγγράφει για το επαγγελματικό του μέλλον. Και όλα αυτά μέσα σε συνθήκες μίζερης υλικής υποδομής, από άθλιας έως ανεκτή, σε μεγάλη απόσταση από τις ανάγκες και δυνατότητες της σημερινής εποχής στον τομέα αυτό.

Οι δασκάλες και οι δάσκαλοι άκουσαν από τους εκπαιδευτικούς «φωστήρες» ότι θα μπορούν, πλέον, να προσαρμόσουν την έκταση, την ταχύτητα της διδασκίας ύλης πάνω στις δυνατότητες της τάξης τους. Ότι θα μπορέσουν –τόσο στο «κανονικό» μάθημα, όσο και στην «ευέλικτη ζώνη»– να παρέμβουν στην ίδια την επιλογή της ύλης, που θα διδάξουν ή θα παραλείψουν. Ότι θα εμπλουτίσουν το μάθημά τους με τα «σχέδια εργασίας», για να χαρούν μαζί με τα παιδιά «τους» στιγμές δημιουργίας, συλλογικότητας, σύνδεσης θεωρίας με την πράξη. Ότι θα αμφισβητήσουν τα άκαμπτα σύνορα μεταξύ των μαθημάτων –αντίστοιχα εκείνων των επιστημών– και θα μπορέσουν να υψώσουν γέφυρες διασύνδεσης μεταξύ τους, εφαρμόζοντας την περιφημη «διαθεματικότητα».

Κριτική Βάσει της εμπειρίας

Πάνω σε αυτά τα ζητήματα πολλές φορές οι εκπαιδευτικοί, μεταξύ των οποίων και ο συγγραφέας αυτού του άρθρου, τοποθετήθηκαν μέσα από τις σελίδες των

«αντιτετραδίων της Εκπαίδευσης», των «Ρωγμών», των «Θεμάτων Παιδείας» και άλλων περιοδικών, καθώς και στους ιστότοπους των Παρεμβάσεων και της ΕΣΑΚ – ΔΕΕ². Οι τοποθετήσεις αυτές, διατυπωμένες πριν την εφαρμογή των νέων Προγραμμάτων Σπουδών στην τάξη, ήταν θεωρητικές και προσπαθούσαν να προβλέψουν τις εξελίξεις στη διδακτική πράξη. Γι' αυτό το λόγο είχαν υποστεί αρκετές επιθέσεις, που τους καταλόγιζαν «διασύννη» και «υπερθεωρητικοποίηση». Η εμπειρία της τάξης, όμως, όχι μόνο δικαιώνει την αρχική μας πολεμική, αλλά την υπερακοντίζει.

Η αντιπαράθεση εκ μέρους μας εστίαζε στην επιλεκτική διαφοροποίηση του μαθήματος από σχολική αίθουσα σε σχολική αίθουσα της ίδιας τάξης, στη διάσπαση της συστηματικότητας της ύλης με τα «σχέδια εργασίας», στον καταναγκασμό για διδακτικά «ανότητες» διασυνδέσεις μεταξύ των μαθημάτων, στην ένταξη των μαγειρικών συνταγών, των διαφημίσεων και των μικρών αγγελιών στο γλωσσικό μάθημα.

Όλα αυτά ισχύουν, αλλά, σήμερα, κυριαρχεί στην κριτική των δασκάλων το ότι ΔΕΝ προλαβαίνουμε να διδάξουμε την ενότητα! Δεν εξασφαλίζουμε την κατανόηση, την αφομοίωση, την ικανότητα εφαρμογής των νέων γνώσεων από την πλειοψηφία (όχι το σύνολο!) των παιδιών! Πού να βρεθεί καιρός για «projects», διαθεματικότητας και ευέλικτες ζώνες! Έχουμε πολλούς μαθητές με ελλιπή γλωσσομάθεια (αλλοδαποί που έμαθαν ελληνικά "by the way", χωρίς φοίτηση σε τμήμα υποδοχής), με κενά από προηγούμενες τάξεις, με μεγάλη πολιτιστική καθυστέρηση (οικογενειακά προβλήματα, αδυναμία διαπαιδαγώγησης στο σπίτι). Τι να πρωτοκάνεις με αυτά τα παιδιά; Να ξαναδιδάξεις τις τέσσερις πράξεις της Αριθμητικής ενώ φοιτούν σε μεγάλη τάξη; Να τα βοηθήσεις στην ανάγνωση και στην ορθογραφία, ενώ το πρόγραμμα απαιτεί γραμματική σε προχωρημένο επίπεδο;

Οι εκπαιδευτικοί είχαν ακούσει από τους Σχολικούς Συμβούλους στα σεμινάρια της πρώτης γνωριμίας με τα βιβλία (τα οποία ακόμη δεν τους είχαν δοθεί στα χέρια!) ότι θα είχαν τη δυνατότητα να επιμηκύνουν το χρόνο διδασκαλίας κάθε ενότητας, ακόμη και κατά το μισό του προβλεπόμενου. Τους είχαν «ζώσει τότε τα φίδα», όσο μπορούσαν να εκτιμήσουν την κατάσταση από κάποιες φωτοτυπίες και προβολές(!).

Τώρα, όμως, μετά από μια σύντομη περίοδο «χάριτος», ακούγονται από τους Σχολικούς Συμβούλους «φιλικές» παρατηρήσεις σχετικά με την «αργοπορία» στην ύλη, πάντα με την πρόφαση της δυσαρέσκειας κάποιων γονέων, επειδή τα παιδιά δεν κάνουν όλα τα μαθήματα και όλα τα τεύχη!

Αυτό που εκτιμούσαμε, ότι η παλιά γνώστη μας «σιδερένια μέγγενη» της πληθώρας της ύλης δε θα μας εγκατέλειπε, είναι πλέον γεγονός! Και το καθημερινό μάθημα διεξάγεται σε συνθήκες «τρέλας».

Δυο είναι οι επιλογές: ή υποτάσσεσαι στην ύλη των βιβλίων και «τρέχεις» ή πας με την ταχύτητα που επιβάλλει η μαθησιακή ικανότητα ΟΛΩΝ των μαθητών και μένεις πίσω. Η πρώτη επιλογή, υπηρεσιακά συμβατή, έχει πολύ συγκεκριμένες συνέπειες: μαθαίνουν οι λίγοι, ενώ οι πολλοί παραπέμπονται στο σπίτι (φροντιστήριο, γονείς ή στην «κακιά τους μοίρα»). Για όλους, το βάθος της επεξεργασίας των αντικειμένων παραμένει αναγκαστικά ρηχό. Μια προσεκτική μελέτη των μαθημάτων, ιδιαίτερα των Μαθηματικών (που είναι η πιο εξοργιστική περίπτωση) αποδεικνύει ότι αυτή η ρηχή (ονομάστηκε από υπηρεσιακά χείλη «διαισθητική» ή «πρακτική») μάθηση αποτελεί διδακτική στόχευση! Ταυτόχρονα, τα προ «μεταρρύθμισης» περιεχόμενα κάθε τάξης «κατέβηκαν» στην προηγούμενη της και «όποιον πάρει ο Χάρος»! Αποτέλεσμα: όποιος αποτολμά εκτεταμένες επαναλήψεις τριμήνου «τραβάει τα μαλλιά του», βλέποντας ότι αντικείμενα που είχε θεωρήσει ως αφομοιωμένα από τα παιδιά, έχουν «σαλατοποιηθεί» στη μνήμη τους, μισοξεχαστεί και ανακατεύεται με αλλά, χρονικά όμορα.

Αυτή η σύγκυση επιτυγχάνεται με τη βοήθεια και δεύτερου παράγοντα: δε φτάνει που οι ενόητες είναι δυσνόητες και πολύ περιεκτικές, η διάταξή τους δημιουργεί χάος! Αριθμητική, Γεωμετρία, μοτίβα (νέα οπώρα αυτό!), προβλήματα εφαρμογής έρχονται, παρέρχονται κι επανέρχονται με μια εκπληκτική (στην κυριολεξία: που εκπλήσσει) και ασύνδετη διαδοχή. Η συστηματικότητα της δόμησης των γνώσεων έχει παραβιαστεί θάρβα: αντί να διδαχθεί πρώτα η διαίρεση με δεκαδικό ηλίκο, ξαφνικά εμφανίζεται η μετακίνηση της υποδιαστολής προς τα αριστερά όταν διαιρούμε με πολλαπλάσιο του δέκα! Η τεχνική αυτή παραμένει χωρίς εξήγηση! Και

να σου ξαφνικά το τετραγωνικό εκατοστό, μετά το λίτρο, που παρέρχονται στο «άψε σθήσε», χωρίς να πάρει μια «ανάσα» το παιδί, για να «κωνέψει» γνώσεις κεφαλαϊώδους σημασίας.

Η «καινοτομία» της ευέλικτης ζώνης χρησιμεύει στις περισσότερες περιπτώσεις για να καλύψει τα κενά του χρόνου στη Γλώσσα και στα Μαθηματικά, ιδιαίτερα όταν μπαίνουν στην τάξη «ειδικότητες» και δασκάλες που συμπληρώνουν το ωράριο, όταν, δηλαδή, δεν μπορούμε να συρρικνώσουμε την αισθητική αγωγή (και όχι μόνο) στο δεκάλεπτο (και αν)!

Συνέπεια: ένα σύμπλεγμα ημιμάθειας, σύγκυσης (επιστημονικά: χαμηλής δόμησης) του νου, άγκυρος για το μαθητή. Ένα μείγμα που γεννάει την απέχθεια προς ό,τι έχει σχέση με σχολείο, μάθηση, βιβλίο, δασκαλο κλπ., μια κακή παρακαταθήκη για την «κοινωνία της γνώσης», που επαγγέλλονται οι «κρατούντες».

Επίσης, ιδιαίτερα σημαντικό, μια αίσθηση του ανικανοποίητου για τους εκπαιδευτικούς, μια σταδιακή απώλεια του αρχικού παιδαγωγικού ρομαντισμού, μια αποξένωση από το χώρο και τη διαδικασία διαμόρ-

Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ
Εκπαίδευση
και σύστημα
πρόσβασης σε
ΑΕΙ-ΑΤΕΙ

« Τα παιδιά ξέρουν ότι οι γονείς δίνουν μεγαλύτερο βάρος στην πρόδοό τους στο φροντιστήριο παρά στο Δημοτικό! Η πλήρης στρέβλωση προτεραιοτήτων σε τόσο μικρή ηλικία! »

φωσης της νέας γενιάς. Μια υποβάθμιση της παιδαγωγικής τους στόχευσης: από τη σφαιρική διαπαιδαγώγηση ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων, στο «μπούκωμα» με επιμέρους σχολικές γνώσεις, «διαβατήρια» για την επόμενη τάξη και τεκμήρια της βαθμολογίας.

Θύμα: ο ελεύθερος χρόνος των παιδιών

Την κατάσταση δυσκολεύουν δυο επιπλέον παράγοντες (που δεν είναι οι μόνοι): ο διαρκώς διογκούμενος ιδιωτικός τομέας

αναπτύσσεται με περισσή ασυδοσία σε κάθε εξωσχολική, μαθησιακή ή ψυχαγωγική δραστηριότητα. Το κενό που αφήνει η «κολοθή» λειτουργία του σχολείου και η έλλειψη υποδομών και λειτουργιών των δήμων, έρχεται να καλύψει επί χρήμασι ο κάθε ιδιώτης. Το απόγευμα ΚΑΙ τα παιδιά του Δημοτικού μετακινούνται από φροντιστήριο σε γυμναστήριο ή ωδείο. Πολλές φορές η «παιδαγωγική» τους είναι κατώτερη και από αυτό το «κακό» δημόσιο Δημοτικό: ακόμη περισσότερη ύλη λόγω του ανταγωνισμού των φροντιστηρίων, ακόμη μεγαλύτερη κούραση στην προπόνηση, αφού ο Σύλλογος επικορηγείται βάσει των ταλέντων. Και επειδή «ό,τι κοστίζει, αξίζει περισσότερο από το δωρεάν» (στη συνείδηση εκείνου που πληρώνει), πληθαίνουν οι περιπτώσεις των παιδιών, που δεν προλαβαίνουν να μελετήσουν τα μαθήματα της επόμενης μέρας στο Δημοτικό, επειδή έχουν «πολλά Αγγλικά» στο φροντιστήριο! Τα παιδιά ξέρουν ότι οι γονείς δίνουν μεγαλύτερο βάρος στην πρόδοό τους στο φροντιστήριο παρά στο Δημοτικό! Η πλήρης στρέβλωση προτεραιοτήτων σε τόσο μικρή ηλικία!

Το παζλ συμπληρώνεται από τις υψηλές προσδοκίες των γονέων για κοινωνική κινητικότητα των παιδιών τους βάσει της μόρφωσης, για την εξασφάλιση ενός λαμπρού μέλλοντος βάσει ενός καλού πτυχίου, για την απόλαυση του υψηλού κοινωνικού κύρους του επιστήμονα! Τι χρειάζεται γι' αυτό; Εκτός από τη «συνδρομή της αγοράς», εργασία, εργασία, εργασία! Πολλή εργασία, ανεξάρτητα από την ηλικία του παιδιού, τις ανάγκες ζωής και ψυχαγωγίας που απορρέουν από αυτή, το συνυπολογισμό των απαιτήσεων που προβάλλει η ραγδαία σωματική και ψυχική τους ανάπτυξη. Το αγαθό που ονομάζεται «ελεύθερος χρόνος» θεωρείται εχθρός της προόδου! Το ότι το παιχνίδι είναι ζωτικής σημασίας για το παιδί, ότι είναι «ζωή» γι' αυτό, δεν μπορούν να το δεχτούν οι περισσότεροι ενήλικες. Ούτε να σκεφτούν μπορούν ότι ελεύθερος χρόνος σημαίνει κάτι έξω από την τηλεοπτική αποχώνωση, κάτι δημιουργικό, συλλογικό και ευχάριστο μαζί. Η συστηματική επιχείρηση κατάργησής του από τη ζωή των ενηλίκων, μαζί με τον καταναλωτισμό (τώρα πλέον μόνο ως όνειρο για τους πολλούς) και την «ηλε-κουλτούρα» έχουν δημιουργήσει έναν πρωτόγνωρο «εργασιακό αλκοολισμό». Η αλλοτρίωση μεγάλου αριθμού των εργαζομένων έχει επιφέρει αρνητικά αποτελέσματα και στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους.

Η πίεση αυτή μεταφέρεται και στο Δημοτικό σε βάρους της δουλειάς του εκπαιδευτικού, που αρνείται να δεσμεύσει το χρόνο των μικρών παιδιών με ένα μαπαράζ (ανούσιων πολλές φορές) ασκήσεων στις περιβόητες φωτοτυπίες, που αρνείται να τα αγχώσει με κατακλυσμό τεστ! Είναι δύσκολο, πλέον, να πείσουμε για παιδαγωγικά αυτονόητα. Είναι εύκολο να θεωρηθούμε ανίκανοι ή αδιάφοροι, καθώς βγαίνουμε έξω από την «πεπατημένη» της κυρίαρχης κουλτούρας της σχολικής μονάδας...

Η ιδεολογία που «περνάει»

Σχετικά με το ιδεολογικό περιεχόμενο των νέων Προγραμμάτων έχουν ήδη γραφεί πολλά. Φυσικά, στην πορεία εφαρμογής των βιβλίων ανακαλύπτονται όλο και περισσότερα ιδεολογικά «μαργαριτάρια».

Έτσι, το νερό, όπως αναφέρεται στη Γλώσσα της Δ' τάξης, δεν κοστίζει από μόνο του τίποτα (σωστό), αλλά η συλλογή του, ο καθαρισμός του, η μεταφορά, δια-

νομή και αποχέτευση κοστίζουν (σωστό και αυτό). Σε συνδυασμό, όμως, με την παράθεση ενός λογαριασμού νερού από κάτω, βγαίνει αβίαστα το συμπέρασμα ότι είναι φυσικό κι επόμενο να επωμίζεται το παραπάνω κόστος ο καταναλωτής (όχι το κράτος – Δήμος)! Έτσι, η εμπορευματοποίηση ενός φυσικού αγαθού «σερβίρεται» ως κάτι το ευκόλως εννοούμενο!

Για τη ρύπανση του περιβάλλοντος «ευθύνεται και η βιομηχανία», έτσι γενικά και αόριστα, ως ανθρώπινη δραστηριότητα και όχι ως πεδίο ταξικών, κερδοσκοπικών συμφερόντων! Εδώ ενισχύουν άφθονα «Προγράμματα» Περιβαλλοντικής Αγωγής και Αγωγής Υγείας, όπου η γενική «ατομική» ευθύνη κυριαρχεί, μαζί με τη συγκάλυψη της ευθύνης των βιομηχάνων, οι οποίοι «απλόχερα», άλλωστε, χρηματοδοτούν τέτοιες «πρωτοπόρες δράσεις», οργανώνουν επισκέψεις στις εγκαταστάσεις τους ή χαρίζουν πριν τις γιορτές αφειδώς σοκολάτες, ενώ τα ίδια τα βιβλία συνιστούν τον περιορισμό της κατάναλώς τους!

Η ιδεολογική αυτή χειραγώγηση –στην ουσία στρέβλωση της πραγματικότητας, παραπλάνηση των παιδιών και των εκπαιδευτικών– απαραίτητη (από τη σκοπιά του συστήματος) για την ενσωμάτωση των αυριανών εργαζομένων, έχει ως δεύτερο κανάλι την περίφημη «καινοτομία», της «ευέλικτης ζώνης». Όπως αποδεικνύεται στην πράξη, η σημερινή προτεραιότητα του Υπουργείου Παιδείας είναι η αξιοποίηση της ευέλικτης ζώνης ως διόδου μιας πιο συστηματικής, οργανωμένης, μαζικής εισόδου της «αγοράς» με τη μορφή των Προγραμμάτων. Αποτελεί εργαλείο για την καλύτερα οργανωμένη (από τη σκοπιά του κεφαλαίου) ιδεολογική επίδραση στη νεολαία, μια και η λειτουργία του ολόημερου δεν επιτρέπει την εφαρμογή προγραμμάτων μετά το μεσημεριανό σκόλασμα. Το «άνοιγμα της πόρτας» για τη διαφοροποίηση της διδακτικής διαδικασίας από τμήμα σε τμήμα, όπως είχαμε εκτιμήσει, δε φαίνεται ακόμη να μπαίνει σε εφαρμογή. Επιφυλάσσο-

νται, μάλλον, για τη λεγόμενη «αποκέντρωση» των σχολείων, οπότε ΚΑΙ η «ευέλικτη ζώνη» θα αξιοποιηθεί για την «αντιμετώπιση» των τοπικών (διάβαζε: ταξικών) «ιδιομορφιών»...

Η στάση των Δασκάλων

Εύκολα στις σημερινές συνθήκες μπορεί να διαδοθεί μια αλλοτριωμένη, δημοσιούπαλληλική στάση των δασκάλων, που θα εφαρμόζουν ψυχρά, «επαγγελματικά» τις άνωθεν κατευθύνσεις, που θα αναπαράγουν χωρίς αμφισβήτηση τα κατεστημένα πρότυπα διδακτικής και θα «λυτρώνονται» με το χτύπημα λήξης του κουδουνιού. Αυτή η στάση «κάνει το χατίρι» των κυβερνήσεων, υπονομεύει αίρια τη μόρφωση των παιδιών, τον ίδιο τον ψυχισμό των εκπαιδευτικών, το κύρος τους στην κοινωνία, τις κοινωνικές τους συμμαχίες, τους ίδιους τους αγώνες τους για μια καλύτερη εκπαίδευση και δική τους επαγγελματική κατάσταση. Κατά την προσωπική μου γνώμη, αυτή η στάση κυριαρχεί σήμερα, αντανακλώντας το (ακόμη) χαμηλό επίπεδο του κινήματος των εκπαιδευτικών στην πρακτική αντιπαράθεση με τη «ζωντανή» καθημερινότητα του σχολείου.

Από πολλές μεριές εκφράζεται η ανάγκη για ένα διπλό προσανατολισμό των μακόμενων εκπαιδευτικών: πρώτον, προς μια μεθοδικότερη, βαθύτερη επεξεργασία και μετωπική (με το λαό) διεκδίκηση των αιτημάτων μας για το ενιαίο δωδεκάχρονο σχολείο, σύμφωνα με τις σημερινές ανάγκες για διαπαιδαγώγηση–μόρφωση ΟΛΩΝ των παιδιών του λαού. Δεύτερον, στην κατεύθυνση της «μάχης» της μόρφωσης ΜΕΣΑ στην τάξη, μετατρέποντας την από προσωπικό στοίχημα σε συλλογική αγωνιστική δράση, με έντονο, βέβαια, το στοιχείο της προσωπικής ευθύνης κάθε δασκάλας και δασκάλου.

Συμπέρασμα

Η πρακτική εφαρμογή της «μεταρρύθμισης» στο Δημοτικό Σχολείο αποδεικνύει τη μερική ορθότητα της κριτικής του μα-

κόμενου εκπαιδευτικού κινήματος, πριν αυτή εφαρμοστεί. Μερική, γιατί η ίδια η εμπειρία από την πρακτική της εφαρμογή ανοίγει ένα ευρύτερο φάσμα των κινδύνων που εγκυμονεί.

Στο «μεταρρυθμισμένο» Δημοτικό εκσυγχρονίζεται και αναβαθμίζεται σε επικίνδυνο βαθμό η ταξική διαφοροποίηση και η μορφωτική καταβαράθρωση της πλειοψηφίας των παιδιών του λαού. Εδώ οικοδομείται από τα πρώτα χρόνια το σχολείο των επιφανειακών δεξιοτήτων, του μαζικού λειτουργικού αναλφαθητισμού, της συστηματικής και σύγχρονης ιδεολογικής χειραγώγησης, με μοχλό τις χορηγίες του κεφαλαίου και κανάλι τα «προγράμματα» και την ευέλικτη ζώνη. Η εμπορευματοποίηση με τα εξωσχολικά μαθήματα και δραστηριότητες διογκώνεται, ενώ το «ολόημερο» καθιερώνεται ως (ανεπαρκής) χώρος «παιδοφυλάξης».

Θύματα αυτής της κατάστασης είναι πρωταρχικά τα παιδιά, αλλά και οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί. Οι γονείς γιατί παρασύρονται σε μια κούρσα πίεσης προς το σχολείο και τα παιδιά τους, γιατί υποτάσσονται στην «αγορά» εκπαίδευσης, με την αυταπάτη ότι η ατομική ευθύνη και σχολική πρόοδος αποτελεί σήμερα το διαβατήριο για μια καλύτερη ζωή. Οι εκπαιδευτικοί γιατί βρίσκονται στριμωγμένοι στη γωνία, κάτω από την πίεση όλων των παραγόντων και με πικρή τη γεύση της απαξίωσής τους σε κάθε τομέα της επαγγελματικής μας ζωής.

Οι εξελίξεις αυτές «δένουν» με τη συνολική πορεία εμπορευματοποίησης, ταξικής διαφοροποίησης και αστικής-ιδεολογικής κυριαρχίας όλου του εκπαιδευτικού συστήματος. Αποτελούν στοιχείο (κομβικής σημασίας) της επίθεσης του κεφαλαίου ενάντια στη μόρφωση των αυριανών εργαζομένων, για την αύξηση της υπεραξίας και την καταστολή κάθε αντίστασης.

Οι τελευταίες μέρες, βέβαια, δείχνουν ότι δε μας «έχουν στο χέρι», αυτοί, όμως, συνεχίζουν ακάθεκτοι.

Οι εκπαιδευτικοί έχουμε χρέος απέναντι στο λαό και τους εαυτούς μας ΝΑ ΜΗ ΓΙΝΟΥΜΕ ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ «ΜΑΤ» ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ. Να συνταχθούμε με το λαό και να παλέψουμε για τη μόρφωση των παιδιών του και την κοινωνική απελευθέρωση ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ. Εδώ ανοίγει πεδίο δόξης λαμπρό...

Υποχμειώσεις

1. Ο Μάριος Μιχαηλίδης είναι δάσκαλος και κάτοχος Διδακτορικού στις Κοινωνικές Επιστήμες.
2. Λόγω της ευκολίας να ανατρέξει

κανείς στις αντίστοιχες ηλεκτρονικές σελίδες, όπου είναι καταχωρημένα τα σχετικά άρθρα, παραλείπονται οι αντίστοιχες βιβλιογραφικές αναφορές στο άρθρο αυτό.

Όταν τελειώνει η εξέγερση, αυξάνει η τρομοκρατία των εργοδοτών. Πόσο μάλλον, όταν η «εξέγερση» περιορίστηκε κοινωνικά, χρονικά και τοπικά και «ο Δεκέμβρης» έληξε όταν τέλειωσε το ημερολογιακό έτος. Όταν ξεκινούσαν τα μαθητικά, σημειώναμε πως χρειάζεται το πράγμα να αποκτήσει βάθος, χρειάζονται οι ταξικοί θύλακες –για να πολλαπλασιάζονται και να έχουν συνέχεια οι αντιστάσεις– διότι η κρίση βαθιίνει, συμπαρασύροντας στη δίνη της όλο τον κόσμο της εργασίας, έρχονται απολύσεις και κλεισίματα, γιατί μπήκαμε για τα καλά στην ύφεση, γιατί πρέπει ο Δεκέμβρης ν' αφήσει ένα βαθύτερο αποτύπωμα κυρίως στα μυαλά των μαθητών και σπουδαστών μας (που αφ' ενός αγωνίζονται, αφ' ετέρου ψηφίζουν σε ποσοστό 40% ΔΑΠ, τι αντίφαση και τούτη!).

Στο μεταξύ, η ντόπια εργοδοσία ξεσπάθωσε. Αρχής γενομένης από τον Μίχαλο, που ζήτησε λιγότερη δουλειά, λιγότερα λεφτά για λιγότερους, και τελειώνοντας στον Χατζηδάκη, που πουλάει όσο-όσο το δημόσιο τομέα, και με ενδιάμεσο σημαντικό και φρικιαστικό γεγονός, την απόπειρα δολοφονίας της Κωνσταντίνας Κούνεβα.

Οι εκπαιδευτικοί, από την άλλη, πρέπει να τελειώσουν μια και καλή με την περικύκλωση των σχολείων από τον αυταρχισμό. Να απαντήσουν στις 300 δίκες, κλήσεις στην ασφάλεια μαθητών σ' όλη τη χώρα (με σημαντικότερη αυτήν της Λάρισας). Να σταθούν στο πλευρό των παιδιών τους, με θάρρος, ανιδιοτέλεια και δημοκρατικό ήθος. Να στήσουν ένα δημοκρατικό κλοιό συμπαρατάσεως γύρω από όποιον βρίσκεται στα νύχια των δικωκτικών αρχών επειδή αγωνίστηκε.

Ο Δεκέμβρης της οργής

Ο Δεκέμβρης του αγώνα

Ο Δεκέμβρης της νεολαίας

Επιμέλεια Αφιέρωματος: Γ. Καββαδίας, Φ. Πανοπούλου,
Θ. Τσιριγώτης, Α. Φατούρου

Η νεοδημοκρατική
έκρηξη
Η νεοδημοκρατική
έκρηξη
Η νεοδημοκρατική
έκρηξη
Η νεοδημοκρατική
έκρηξη

Βαδίζουμε ολοταχώς σε φάση απότομης όξυνσης. Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, βουτηγμένη ως το λαιμό στα σκάνδαλα, πάτησε τη σκανδάλη!

Η εκτέλεση, εν ψυχρώ, ενός 15χρονου μαθητή από τα σώματα ασφαλείας, σηματοδοτεί μία κορύφωση και στο πεδίο της δημοκρατίας. Μετά τους χρηματιστές και το «μαύρο χρήμα» αλά Βατοπέδιο, ήρθαν οι εκτελέσεις των εφήβων.

Η μαύρη κλωστή με τους Κουμή-Κανελλοπούλου, τον Καλτεζά, τον Τεμπονέρα και τώρα τον Αλέξη Γρηγορόπουλο, δείχνει το αποκρουστικό πρόσωπο της εξουσίας. Αφού πούλησαν τη δημόσια περιουσία, και βύθισαν τον κόσμο της εργασίας στην οικονομική απελπισία, τώρα ανοίγουν τάφους για τη νεολαία.

Με το πρόσχημα της «τήρησης της τάξης» και με ορόσημο την Ολυμπιάδα, φύτεψαν τρομοκάμερες παντού.

Με το πρόσχημα της εγκληματικότητας, συλλαμβάνουν και εξευτελίζουν αλλοδαπούς, μετανάστες, φτωχούς, ξένους εργάτες.

Με το πρόσχημα των μεταρρυθμίσεων, πυροβολούν τη δημόσια Παιδεία και Υγεία.

Με αφορμή την οικονομική κρίση, οι «Μίχαλοι» προτείνουν μισή δουλειά, μισή ζωή.

«Με το σταυρό στο χέρι», πουλάνε ότι άφησε όρθιο ο Σημιτικός εκσυγχρονισμός, ενώ μετέτρεψαν «τα κελιά σε θησαυροφυλάκρια» και τους τραπεζίτες σε «φάρους της ορθοδοξίας».

Βρίσκονται σε κρίση και απόλυτη παρακμή, γι' αυτό και είναι επικίνδυνοι για τον τόπο, την κοινωνία και τη νεολαία.

Δεν είναι διόλου τυχαίο –ίσα ίσα μάλιστα– πως από τον Πέτρουλα και τον Τεμπονέρα, ως τον Καλτεζά και τον Γρηγορόπουλο, οι κυβερνήσεις και η κρατική εξουσία επιλέγουν την εκπαίδευση ως πεδίο άσκησης μιας κατασταλακτικής και τρομοκρατικής πολιτικής.

Φοβούνται τον «εχθρό λαό», όπως κάθε αντιδραστική κυβέρνηση. Γι' αυτό και προσπαθούν να φοβίσουν με τρομονόμους, με

αντιπετράδια
της
εκπαίδευσης

ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ ΤΟΥ 2008

Ημερολόγιο οργής, αγώνα και στην κρατική

γράφει ο Γιώργος Κ. Καββαδίας

Σάββατο 6 Δεκεμβρίου

Λίγα λεπτά μετά τις 9.00' το βράδυ δολοφονείται ο 16χρονος Αλέξης Γρηγορόπουλος στα Εξάρχεια, στη συμβολή των οδών Μεσολογίου και Τζαβέλλα. Ένας από τους δύο ειδικούς φρουρούς που κατέβηκαν από το περιπολικό που είχαν παρκάρι στην Χ. Τρικούπη, ο Επαμεινώνδας Κορκοπέας πυροβόλησε δύο φορές εκτελώντας εν ψυχρώ τον Αλέξη.

Λίγο πριν από τις 11.00 μ.μ. ξεσπούν οι πρώτες συγκρούσεις διαδηλωτών και αστυνομίας γύρω από το Πολυτεχνείο και την πλατεία Εξαρχείων. Επιθέσεις σε πολυκαταστήματα και σε τράπεζες στην Ερμού και το Μοναστηράκι, αλλά και στο Αστυνομικό Τμήμα Ακροπόλεως. Περίπου 01.00 ξεκινούν οι καταλήψεις στο Πολυτεχνείο, τη Νομική και την ΑΣΟΕΕ, ενώ οι συγκρούσεις σε κεντρικούς δρόμους της Αθήνας συνεχίζονται. Οδοφράγματα, πετροπόλεμος, μολότωφ και το κέντρο της Αθήνας έχει μετατραπεί σε πεδίο μάχης.

Διαδηλώσεις και συγκρούσεις ξεσπούν και σε άλλες πόλεις: Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο, Γιάννινα, Χανιά, Ξάνθη, Αγρίνιο, Μυτιλήνη κ.α.

Κυριακή 7 Δεκεμβρίου

Από το μεσημέρι ένα οργισμένο ποτάμι νέων και εργαζομένων αρχίζει να σχηματίζεται στο Μουσείο. Πριν από τις 3.00 ξεκινά μια μαζική πορεία περίπου 10.000 προς τη λε-

ωφόρο Αλεξάνδρας και την ΓΑΔΑ. Ομάδες νεαρών πετούν μολότωφ και σπάνε βιτρίνες σε τράπεζες και άλλες εταιρίες. Επιτίθενται τα ΜΑΤ με σύννεφα καπνογόνων - δακρυγόνων. Μέσα σε ένα πολεμικό κλίμα κάποια κομμάτια της πορείας σπάνε στους γύρω δρόμους. Ο φωτογραφικός φακός συλλαμβάνει αστυνομικό με προτεταμένο όπλο προς τους διαδηλωτές. Ένα μεγάλο τμήμα φτάνει στη ΓΑΔΑ. Διμοιρίες των ΜΑΤ επιτίθενται και ξυλοκοπούν. Τα επεισόδια απλώνονται σε κεντρικούς δρόμους της Αθήνας.

Η δολοφονία του 16χρονου, οι διαδηλώσεις και τα επεισόδια είναι το κύριο θέμα στα διεθνή μέσα ενημέρωσης. « Η Ελλάδα συνταράσσεται για δεύτερη ημέρα από ταραχές» τιτλοφορεί την ιστοσελίδα της η «Independent». Η «El Mundo» παραθέτει καταθέσεις μαρτύρων ότι ο Αλέξης «πυροβολήθηκε από τον αστυνομικό εν ψυχρώ».

Κινητοποιήσεις και απεργίες αποφασίζουν εκπαιδευτικοί φορείς. Η πρόταση των Παρεμβάσεων στην ΟΛΜΕ για απεργία απορρίπτεται.

Δευτέρα 8 Δεκεμβρίου

Ποτάμια οργής από χιλιάδες μαθητές ξεχύνονται από το πρωί στις περισσότερες πόλεις της Ελλάδας. Συγκρούσεις με την αστυνομία, που δείχνει το αποκρουστικό της πρόσωπο ρίχνοντας τόνους δακρυγόνων - καπνογόνων, πολύ ξύ-

διαμαρτυρίας, αντίστασης τρομοκρατία και καταστολή

λο και δεκάδες συλλήψεις. Συνοικίες της Αττικής, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Πάτρα, Κέρκυρα, Καβάλα, Τρίκαλα, Λάρισα, Καρδίτσα, Αργίριο, Ζάκυνθος, Γιάννινα, Μυτιλήνη, Σάμος, Χίος, Ρόδος, Ρέθυμνο, Βόλος, Πύργος, Αμαλιάδα, Ξάνθη, Κομοτηνή, Κοζάνη, Γρεβενά και τόσες άλλες συγκλονίζονται από τις αντιδράσεις οργής της νεολαίας.

Αλλά και σε ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις πραγματοποιούνται μαζικές διαδηλώσεις. Βερολίνο, Λονδίνο, Παρίσι.

Για την Αθήνα αναφέρεται χαρακτηριστικά στο ρεπορτάζ της Ελευθεροτυπίας: «Ήταν η νύχτα των χιλιάδων Αλέξηδων. Το συναίσθημα και η οργή μαζί. Και η Αθήνα έζησε τη νύχτα μιας πύρινης εξέγερσης που παρόμοια της δεν είχε ξαναπάρξει. Η επέμβαση των ΜΑΤ με χημικά, χειροβομβίδες κρότου-λάμψης και πλαστικές σφαίρες είχε αποτέλεσμα να κοπεί η πορεία σε πολλά κομμάτια και να διασπαστεί. Πολλοί ήταν οι διαδηλωτές που τραυματίστηκαν και ακόμη περισσότεροι όσοι κατέρρευσαν μη μπορώντας να αναπνεύσουν. Στην οδό Ακαδημίας και γύρω από τη Νομική Σχολή, τοποθετήθηκαν οδοφράγματα, προκλήθηκαν ολοσχερές ζημιές. Μεγάλες οι ζημιές και στη λεωφόρο Συγγρού. Μέχρι αργά χθες το βράδυ κανείς δεν ήξερε το μέγεθος της καταστροφής, που είχε αρχίσει να επεκτείνεται και στους δρόμους του Κολωνακίου. Ήταν

ευκολότερο να πεις τι είχε μείνει όρθιο».

Φυσικά και το Κ.Κ.Ε. κάνει χωριστή συγκέντρωση στην Ομόνοια.

Τρίτη 9 Δεκεμβρίου

Κηδεύεται ο Αλέξης, αλλά η αστυνομία το καβά της. Αστυνομικοί της ομάδας «Ζ» πυροβολούν στον αέρα περίπου 15 φορές στο Π. Φάληρο που γίνεται η κηδεία. Τα ΜΑΤ είναι παρόντα και στο χώρο του νεκροταφείου, ρίχνοντας ξύλο, και ψεκάζοντας με χημικά όσους παρευρίσκονται στην κηδεία - διαμαρτυρία. Οι χώροι μέσα και έξω από το νεκροταφείο, ασφυκτικά γεμάτοι.

Το βράδυ διαδηλώσεις και επεισόδια στους δρόμους γύρω από το Πολυτεχνείο. «Νύχτα πύρινων οδοφραγμάτων σε Πολυτεχνείο και ΑΣΟΕΕ».

Μαζική πορεία και στη Θεσσαλονίκη, όπου τα ΜΑΤ επεμβαίνουν με ξύλο και δακρυγόνα. Επεισόδια και φωτιές από τις μολότωφ. Συμπλοκές και σοβαρά επεισόδια στη Μυτιλήνη και την Πάτρα. Χαμηλότερης έντασης σε Λάρισα, Ηράκλειο, Ρόδο και Χανιά. Πετυχημένος τίτλος άρθρου: «Το πένθος και η οργή αποδομούν την ιδεολογία του “καναπέ”».

Ο πρωθυπουργός ζητά την πολιτική στήριξη των αρχηγών της Βουλής και η Γ. Γραμματέας του Κ.Κ.Ε. Αλ. Παπαρήγα δηλώνει: « Η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ να σταματήσει να καϊδεύει τα αυτιά των κουκου-

την ατιμωρησία των εκτελεστών, με προβοκάτσιες, με προσαχωγές μαθητών και διευθυντών στην ασφάλεια για τις καταλήψεις, με «κάντρες και καθρεφτάκια» τους αγρότες που αγχώνονται για το μόχθο τους.

Συνάδελφοι, συναδέλφισσες

Να μετατρέψουμε το θυμό και την αγανάκτηση σε αποφασιστικό αγώνα

Να οδηγήσουμε τα χωριστά ποτάμια σε μία ενιαία αγωνιστική κοίτη

Να ξεπεράσουμε τις δειλές και ψόφιες ηγεσίες του συνδικαλιστικού κινήματος

Να απλώσουμε το μήνυμα των αγώνων για την Παιδεία και τη Δημοκρατία σ' όλες τις σχολές και τα σχολεία

Να καταδικαστεί απόλυτα και απερίφραστα η κυβέρνηση και η πολιτική της

Να παραιτηθούν και να λογοδοτήσουν όλοι οι ένοχοι

Να πυροδοτήσουμε οργανωμένα, ενωτικά, περιφρουρημένα, μαζικά έναν παρατεταμένο αγώνα για τα δικαιώματά μας

Η κυβέρνηση του αίματος και του φέματος να πληρώσει πολιτικά τα ανομήματά της

ΟΛΟΙ ΣΤΙΣ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ
ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ!

ΟΛΟΙ ΣΤΙΣ ΑΠΕΡΓΙΕΣ
ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΜΜΑΛΗΤΗΡΙΑ:

Όλοι την Τρίτη (9/12) 12 μ.μ. στην Ομόνοια

Όλοι την Τετάρτη (10/12) 11 π.μ. στο Μουσείο

Αθήνα, 7-12-2008

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ-ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ-ΚΙΝΗΣΕΙΣ Δ.Ε.

Η νεολαίστικη

έκρηξη

Η νεολαίστικη

έκρηξη

Η νεολαίστικη

έκρηξη

Η νεολαίστικη

έκρηξη

Η νεολογία
έκρηξη
Η νεολογία
έκρηξη
Η νεολογία
έκρηξη
Η νεολογία
έκρηξη
Η νεολογία
έκρηξη

Πανεργατικός – Πανεκπαιδευτικός Ξεσηκωμός!

(...) Φοβούνται τον «εχθρό λαό», όπως κάθε αντιδραστική κυβέρνηση. Γι' αυτό και προσπαθούν να φοβίσουν με τρομονόμους, με την ατιμωρησία των εκτελεστών, με προβοκάτσιες, με προσαγωγές μαθητών και διευθυντών στην ασφάλεια για τις καταλήψεις χθες, για τις κινητοποιήσεις τους ενάντια στην κρατική βία σήμερα.

Παρ' όλα αυτά, εκατοντάδες σχολεία βρίσκονται σε αγωνιστικό αναβρασμό. Πορείες, συγκεντρώσεις, διαδηλώσεις, συλλαλητήρια από τη μαθητική νεολαία που πήρε το μερτικό της ευθύνης και της ευαισθησίας της. Καταλήψεις δρόμων, σιδηροδρομικών σταθμών, πορείες προς τις Νομαρχίες και τα αστυνομικά τμήματα. Το φάντασμα του Ν. Τεμπονέρα φέρνει πονοκέφαλο στην κυβέρνηση Καραμανλή, που όσο σαπίζει μοιάζει μ' εκείνη του Μητσotάκη. Στην πανεργατική-πανυπαλληλική απεργία της 10ης Δεκέμβρη, στο Μουσείο, 10.000 άτομα, σώζοντας την τιμή και την αξιοπρέπεια του εργατικού και νεολογιστικού κινήματος, αποφάσισαν να κινηθούν αγωνιστικά, ενωτικά και περιφρουρημένα, σε μια κατάμεστη πορεία,

λοφόρων». Στο ίδιο μήκος κύματος και ο Γ. Καρατζαφέρης: «Υπάρχουν πολιτικές δυνάμεις που δείχνουν σοβαρότητα και υπάρχουν και δυνάμεις οι οποίες «χαϊδεύουν αυτιά». Άλλωστε το Κ.Κ.Ε. οργανώνει ξεχωριστές «περιφρουρημένες» συγκεντρώσεις σε απομακρυσμένα από το κέντρο της Αθήνας μέρη!

Τετάρτη 10 Δεκεμβρίου

Μέρα γενικής απεργίας με τις ηγεσίες ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ να ματαιώνουν την πορεία και να οργανώνουν συγκέντρωση στο Σύνταγμα. Μαζική η συγκέντρωση στο Μουσείο και στη συνέχεια η πορεία στους δρόμους της Αθήνας. Στο Σύνταγμα που φτάνει η πορεία δέχεται την επίθεση των ΜΑΤ. Η χρήση των επικίνδυνων δακρυγόνων είναι πια καθημερινό φαινόμενο, ενώ «άνδρες» των ΜΑΤ κυνηγούν διαδηλωτές ακόμα και μέσα στο σταθμό του Μετρό. Το σύνθημα των μαθητών «όλοι στον αγώνα - κανείς στα μαθήματα» πιάνει τόπο. Τα περισσότερα Λύκεια της χώρας βρίσκονται ήδη υπό κατάληψη.

Ο γνωστός δικηγόρος του δολοφόνου Επ. Κορκοπέα, Αλ. Κούγιας πυροβολεί τη μνήμη του Αλέξη Γρηγορόπουλου κάνοντας λόγο για «αποκλίνουσα συμπεριφορά» κι ακόμα πιο κυνικά: «Το αν έπρεπε ή όχι να πυροβολήσει ο αστυνομικός, το αν έπρεπε ή όχι να χαθεί αυτό το παιδί, και αν θα έπρεπε και ποιο αδίκημα να αποδοθεί στον αστυνομικό, θα κρίνει η Δικαιοσύνη!»

Ένταση και οργή στα δικαστήρια της Ευελπίδων, όπου προσάγονται οι δύο ειδικοί φρουροί. Μαζί με τους συμμαθητές του Αλέξη παρευρίσκεται πλήθος διαδηλωτών. Στην Ευρώπη η άνοιξη της ελληνικής νεολογίας βρίσκεται στις πρώτες σειρές της ειδησεογραφίας. Τα περισσότερα σχόλια συγκλίνουν στην άποψη ότι η Ευρώπη φοβάται τη σπιθαμή που άναψε στην Ελλάδα.

Πέμπτη 11 Δεκεμβρίου

Σχεδόν ταυτόχρονα χιλιάδες μαθητές κάνουν εφόδους σε 25 αστυ-

νομικά τμήματα της Αττικής. Στις συγκρούσεις αυτές τα ΜΑΤ όχι μόνον έκαναν εκτεταμένη χρήση χημικών, αλλά και πολυάριθμες συλλήψεις «αδύνατων κρίκων». Στο ίδιο μήκος κύματος και οι δικαστές μοιράζουν εξοντωτικές ποινές. 18χρονος στη Θεσσαλονίκη καταδικάζεται με φυλάκιση 6 μηνών με τριετή αναστολή με την κατηγορία ότι πέταξε μια πέτρα εναντίον των ΜΑΤ.

Ο Γ. Καρατζαφέρης απονέμει συγκαρτηρία στο Κ.Κ.Ε. που «περιφρουρεί τις διαδηλώσεις του».

Οι συλλήψεις και οι προφυλακίσεις χωρίς ουσιαστικά στοιχεία στην ημερήσια διάταξη. Το πρόσωπο της δικαιοσύνης ταξικό και αποκρουστικό δείχνει το μένος της προς τους εξεγερμένους.

Μια ακόμα διαδήλωση στους δρόμους της Αθήνας ξεκινά από τα Προπύλαια και φτάνει στη Βουλή, όπου εκτός από τα ΜΑΤ, εμφανίζονται και τα ΕΚΑΜ. Επεισόδια έξω από τη Βουλή, όπου εκτός από τα χημικά, γίνεται και ευρεία χρήση χειροβομβίδων κρότου - λάμψης.

Διαδηλώσεις οργής και αλληλεγγύης ξεσπούν σε μεγάλες πόλεις της Ευρώπης, στη Νότια Αμερική, στην Αυστραλία, αλλά και στις ΗΠΑ. Επεισόδια στην Ισπανία, αλλά και φόβοι από τον Ν. Σαρκοζί για διεθνοποίηση της κρίσης.

Παρασκευή 12 Δεκεμβρίου

Με πολύ θυμό και οργή συγκεντρώνονται για μια ακόμα φορά στα Προπύλαια χιλιάδες μαθητές και φοιτητές μαζί με δασκάλους και καθηγητές για να ξεκινήσουν τη γνωστή διαδρομή διαμαρτυρίας. Η βιαιότητα των ΜΑΤ δεν έχει όρια. Ξυλοκοπούν και συλλαμβάνουν παιδιά 13 και 14 ετών. Μάλιστα, για να μην καταγραφεί η βιαιότητα σε βάρος των μαθητών, οι διμοιρίες των ΜΑΤ επιτέθηκαν συλλήβδην εναντίον δημοσιογράφων, φωτορεπόρτερ και κάμεραμεν. Άντρες των ΕΚΑΜ έκαναν την εμφάνισή τους και ακολουθούμενοι από πολλές διμοιρίες των ΜΑΤ, έσπρωξαν τους χιλιάδες διαδηλωτές στο οδόστρω-

Η νεοπαίστικη
έκρηξη
Η νεοπαίστικη
έκρηξη
Η νεοπαίστικη
έκρηξη
Η νεοπαίστικη
έκρηξη

**Η σύλληψη...
Ασφαλίτες κουκουλοφόροι
συλλαμβάνουν μαθητριά!**

μα της Αμαλίας. Η βροχή από χειροβομβίδες κρότου-λάμψης μετατράπηκε λίγα λεπτά αργότερα σε τοξική βροχή δακρυγόνων.

Στο μεταξύ η «τυφλή» και αδέκαστη δικαιοσύνη μαζί με το καθεστώς Κόκκαλη ρίχνουν όλο το βάρος της ενοχής για τη δολοφονία του φιλάθλου Μ. Φιλόπουλου σε έναν ναρκομανή. Οι υπόλοιποι 26, μεταξύ των οποίων και μέλος του Δ. Σ. της Π.Α.Ε. Ολυμπιακός και εργαζόμενοι σε εταιρίες Κόκκαλη, βγαίνουν λάδι.

Σάββατο 13 Δεκεμβρίου

Το Σάββατο έγινε πανεκπαιδευτική συγκέντρωση στις 3 στο Σύνταγμα με μεγάλη συμμετοχή του κόσμου. Στη συγκέντρωση συμμετείχαν πολλοί μαθητές και είχε χαρακτηριστήρα ειρηνικής καθιστικής διαμαρτυρίας. Το απόγευμα στις 7 υπήρχε και πάλι καθιστική διαμαρτυρία στο Σύνταγμα με σύνθημα: «ένα κερί στο δρόμο, για την ψυχή του Αλέξη». Παρά τον ειρηνικό της χαρακτήρα, η συγκέντρωση χτυπήθηκε με χημικά αργά το βράδυ από τα ΜΑΤ, τα οποία ήθελαν να διώξουν τους διαδηλωτές από την πλατεία. Παράλληλα, στο σημείο της δολοφονίας του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου, στις 9 το βράδυ πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση από μαθητές και απλό κόσμο.

Κυριακή 14 Δεκεμβρίου

Με προγραμματισμένο το κεντρικό σχεδιάγραμμα των κινητοποιήσεων μέχρι το τέλος της εβδομάδας, μαθητές και φοιτητές προσέρχονται σε νέο γύρο διαβουλεύσεων με αντικείμενο αποφάσεις στην κατεύθυνση της κλιμάκωσης. Νέα συλλαλητήρια κατά της κρατικής και οικονομικής βίας διοργανώνουν αυτή την εβδομάδα τα συνδικάτα.

«Δεν είμαστε πλιατσικολόγοι. Οι μετανάστες έχουν αξιοπρέπεια και δημόσια φωνή», απαντούν με κείμενο που συνοπογράφουν 15 μεταναστευτικές κοινότητες, καλώντας φοιτητές, μαθητές, συνδικάτα και πολίτες να κατέβουν μαζί τους στον δρόμο.

Δευτέρα 15 Δεκεμβρίου

Το ραντεβού των μαθητών για νέα καθιστική διαμαρτυρία είχε δοθεί για τις 12 το μεσημέρι μπροστά στη ΓΑΔΑ. Συνθήματα και οργή για το όργιο της κρατικής καταστολής, τους δεκάδες συλληφθέντες και κακοποιηθέντες.

Κι άλλος αυτόπτης μάρτυρας, ο τέταρτος στη σειρά, καταθέτει στον ανακριτή τονίζοντας ότι ο ειδικός φρουρός έριξε ευθεία βολή προς το μέρος των παιδιών.

Περίπου 3000 διαδηλωτές συγκεντρώνονται το απόγευμα στα Προ-

στη διαδρομή Μουσείο – Πατησίων – Σταδίου – Βουλή. Την ίδια ώρα που οι συμβιβασμένες ηγεσίες των ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ, βρίσκονταν σε ένα «αραιοκατοικημένο» Σύνταγμα, η «Αυτόνομη Παρέμβαση» (Συνασπισμός-ΣΥΡΙΖΑ), αλλάζοντας το ραντεβού της πορείας 3 φορές, «κάρφωσε» πανό στην Κλαυθμώνος και το ΚΚΕ με 1.000 άτομα στην Ομόνοια, σε «υγειονομική ζώνη», πλήρωνε τα εύσημα της κυβέρνησης, της διεύθυνσης της αστυνομίας, του αστικού πολιτικού κόσμου και της «προβακοτορολογίας».

Καλούμε τα πρωτοβάθμια σωματεία και την εκπαιδευτική Αριστερά να συνεχίσει και τις επόμενες μέρες τον αγώνα ενάντια στην κρατική βία.

1. Να κλιμακώσουμε και να γενικεύσουμε τις κινητοποιήσεις στον άξονα Παιδεία-Δημοκρατία
2. Να μετατρέψουμε τη στάση εργασίας της επόμενης Πέμπτης, 18-12, σε πανελλαδικό – πανεργατικό ξεσηκωμό
3. Να προστατεύσουμε τους μαθητές από τις επιθέσεις των δυνάμεων καταστολής, να περιφρουρήσουμε τις κινητοποιήσεις.

ΟΛΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ!

Αθήνα, 12/12/2008
ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ-ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ-ΚΙΝΗΣΕΙΣ Δ.Ε.

**Προσοχή!
Εξοστρακίζόμενες
προειδοποιητικές σφαίρες.**

www.anti-state.gr

**Προσοχή!
Περιοχή στην οποία υπάρχουν
ειδικοί φρουροί.**

www.anti-state.gr

αντιτετράδι
της
εκπαίδευσης

Η νεοθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοθαιίστικη
έκρηξη

Πάνω από 20.000 μαθητές, φοιτητές, εκπαιδευτικοί, συγκεντρώθηκαν στο σημερινό αγωνιστικό ραντεβού των Προπουλαίων. Πορεύτηκαν συντεταγμένα στη διαδρομή Πανεπιστημίου – Ομόνοια – Σταδίου – Σύνταγμα, όπου δέχτηκαν βροχή δακρυγόνων και χημικών. Το μπλοκ των καθηγητών με το πανό της ΟΛΜΕ μπροστά, πλαισιώθηκε από εκατοντάδες μαθητές, που έδωσαν νεανικό σφρίγος, με την ευρηματικότητα και πρωτοτυπία των συνθημάτων τους.

Ξεχώρισε το: «αυτό, αυτό είναι σωστό, ο Κούγιας να πεθάνει με εξοστρακισμό».

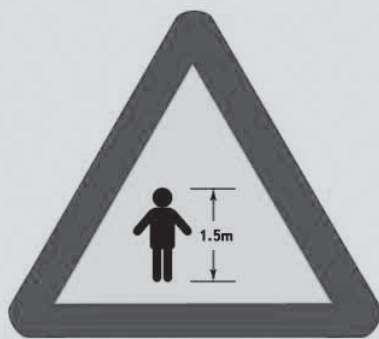
Οι καθηγητές, στην πλειονότητά τους μέλη και φίλοι των Παρεμβάσεων-Συσπειρώσεων και της εκπαιδευτικής Αριστεράς, περιφρούρησαν υποδειγματικά, με περιβραχιόνια, συνθήματα και «αλυσίδες», το μπλοκ των εκπαιδευτικών – μαθητών.

- Ανανέωσαν το αγωνιστικό ραντεβού για την επόμενη Πέμπτη, 18/18, στο πανυπαλληλικό συλλαλητήριο
- Συμφώνησαν να βρίσκονται στο πλευρό των μαθητών, οι οποίοι συνεχίζουν με καταλήψεις, αποχές και διαδηλώσεις την πανελλαδική διαμαρτυρία τους.

Αυτή την ώρα (12/12), 420 σχολεία βρίσκονται κατειλημμένα και πάνω από 300 έκαναν σήμερα αποχή.

Αθήνα, 12/12/2008

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ-ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ-ΚΙΝΗΣΕΙΣ Δ.Ε.

Προσοχή!
Αλέξης Κούγιας.

αντιπετράδι
της
εκπαίδευσης

πύλαια και πραγματοποιούν ειρηνική πορεία στο κέντρο της Αθήνας.

Πέτρες, δακρυγόνα και κροτίδες συνόδευσαν την πορεία που έγινε στη Λάρισα για συμπαραστάση στους 25 συλληφθέντες των επεισοδίων της προηγούμενης εβδομάδας, καθώς και στους 4 εξ αυτών που προφυλακίστηκαν.

Τρίτη 16 Δεκεμβρίου

Το μεσημέρι συμβολική κατάληψη της ΕΡΤ και εισβολή στο στούντιο της ΝΕΤ από περίπου 40 άτομα που διέκοψαν το δελτίο ειδήσεων και ανάρτησαν πανώ με σύνθημα: «Σταματήστε να κοιτάτε, βγείτε όλοι στους δρόμους». Νέες καταλήψεις ξεκίνησαν χτες σε δημόσια κτίρια σε διάφορες πόλεις της χώρας.

Να απομακρυνθούν τα ΜΑΤ από τη συνοικία τους ζητούν οι κάτοικοι των Εξαρχείων, που πραγματοποιούν συγκέντρωση διαμαρτυρίας έξω από το αστυνομικό τμήμα.

Περισσότεροι από 200 είναι οι συλληφθέντες σε όλη την χώρα, από την ημέρα της δολοφονίας του Αλέξη μέχρι σήμερα.

Προκλητική, αλλά αναμενόμενη, η απόφαση του δικαστηρίου Θεσσαλονίκης που επιβάλλει εξαγοράσιμες ποινές - χάδι στους οκτώ αστυνομικούς για τον άγριο ξυλοδαρμό του κύπριου φοιτητή Αυγ. Δημητρίου τον Νοέμβριο του 2006.

Τετάρτη 17 Δεκεμβρίου

Κρατώντας πανό με συνθήματα και φορώντας λευκά μπλουζάκια με έναν στόχο στην καρδιά και από πάνω με μαύρα γράμματα τη φράση «εξοστρακίστε εδώ», και στην πίσω πλευρά «Τα Χριστούγεννα αναβάλλονται, έχουμε εξέγερση», μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων από διάφορες περιοχές συγκεντρώθηκαν χτες έξω από τα Δικαστήρια της πρώην Σχολής Ευελπίδων για να διαδηλώσουν σε βάρος αυτών «που δολοφονούν δεκαπεντάχρονους». Περίπου 60 φοιτητές και φοιτήτριες που εφόρμησαν χτες στον βράχο της Ακρόπολης έστειλαν μήνυμα αντίστασης και ανυπακοής σε όλη την Ευρώπη κρεμώντας πανώ.

Στις 11.15' το βράδυ άγνωστος πυροβολεί με στόχο ομάδα 11 μαθητών του 1^{ου} Λυκείου Περιστερίου. Οι μαθητές βρίσκονταν στο παρκάκι στη διασταύρωση των οδών Δωδεκανήσου και Εθνικής Αντιστάσεως. Από τον πυροβολισμό τραυματίζεται σοβαρά στον καρπό του δεξιού του χεριού ο 16χρονος μαθητής Γιώργος Παπλωματάς, μέλος του ΣΑΣΑ. Η δολοφονική επίθεση ξεσηκώνει νέα θύελλα αγανάκτησης, οργής, αντίστασης και αλληλεγγύης.

Πέμπτη 18 Δεκεμβρίου

Πραγματοποιείται μια από τις πιο μαζικές συγκεντρώσεις και πορείες

των ημερών στο κέντρο της Αθήνας. Περισσότεροι από 10.000 συγκεντρώθηκαν στα Προπύλαια στις 12 το μεσημέρι. Στις 3μ.μ. σκηνές μάχης. Οι χειροβομβίδες κρότου - λάμψης και τα χημικά πέφτουν βροχή. Συλλήψεις γίνονται στο σωρό. Σύσσωμη η εκπαιδευτική κοινότητα συνεχίζει την πορεία διαμαρτυρίας στο Περιστερί.

Παρασκευή 19 Δεκεμβρίου

Συγκέντρωση στο σταθμό του Αγ. Αντωνίου περίπου 3.000 και πορεία στους δρόμους του Περιστερίου για τη δολοφονική επίθεση εναντίον του μαθητή Γ. Παπλωματά.

Χιλιάδες κόσμου δίνει παρών στη συναυλία στα Προπύλαια με κεντρικό σύνθημα «η νεολαία παίρνει εκδίκηση για τα όνειρά της». Στο μεγάλο πανώ που έχει στηθεί πίσω από τη σκηνή γράφει: «Αυτή η σφαίρα δεν ήταν τυχαία, κάτω τα χέρια από τη νεολαία».

Σάββατο 20 Δεκεμβρίου

Συμπλοκές σημειώνονται νωρίς το απόγευμα στη διασταύρωση Σόλωνος και Μασσαλίας, ενώ κατά τη διάρκεια της νύχτας ξεσπούν οδομαχίες στα Εξάρχεια και την Πατησίων.

Νέοι με πανώ διακόπτουν την παράσταση του Εθνικού Θεάτρου, ζητώντας από τους θεατές «να

ενεργοποιήσουν τη συνείδησή τους».

Μέχρι και στο Εσκισεχίρ της Τουρκίας συνεχίζονται οι διαδηλώσεις. Οι Τούρκοι διαδηλωτές στα πανώ τους γράφουν εκτός των άλλων: «Αδελφός μας ο Αλέξης». Και στα ελληνικά: «Όλα τα κράτη είναι δολοφόνοι». Ανάλογες συγκεντρώσεις γίνονται στην Άγκυρα, την Κωνσταντινούπολη. Εκδηλώσεις διαμαρτυρίας και σε πόλεις των ΗΠΑ (Ν. Υόρκη, Σαν Φραντσίσκο, Βοστώνη, Νάσβιλ κ.α.). Στο Αμβούργο της Γερμανίας, η πορεία που επιχειρήσαν περίπου 1.000 άτομα διαλύθηκε από την αστυνομία, με αποτέλεσμα να σημειωθούν επεισόδια, να συλληφθούν 10 άτομα και να τραυματιστούν άλλα 10.

Τρίτη 23 Δεκεμβρίου

Τελευταία συγκέντρωση και πορεία πριν από τις γιορτές στους δρόμους της Αθήνας. Με τα ίδια συνθήματα και τις αναγκαίες προσαρμογές στο πνεύμα των ημερών, αλλά και με διάθεση συνέχισης των κινητοποιήσεων μετά τις γιορτές. Ο νέος γύρος των κινητοποιήσεων θα ξεκινήσει με το πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο στη μνήμη του Ν. Τεμπονέρα στις 9 Ιανουαρίου

Η ώρα του μεγάλου θυμού

Αυτή τη φορά εμείς οι «υποκινούμενοι» και «υποκινητές» από τις ανάγκες και τη συλλογική μνήμη

Και απέναντι τα κράνη, οι προβοκάτορες, οι νεοφασίστες, τα γκλομπς, τα όπλα και τα ασφυξιογόνα.

Και εντός Βουλής νέες θλιβερές συνομωσιολογίες.

Και στα στενά χωμένοι κάμποσοι Αχιάννηδες, ζωντανεμένοι από το μυθιστόρημα της πεντάρας. Αυτό το μικροπλιάτικο προβλήθηκε δεόντως. Αλλά το μεγάλο πλιάτσικο είναι των τραπεζιτών, των ρασοφόρων και των αστών πολιτικών. Τα μεγάλα πλιάτσικα γίνονται πάντα στα μουλωχτά.

Και σε δικηγορικά γραφεία τώρα κατασκευάζονται φάκελοι, για αποκλίνοσες συμπεριφορές, αποβολές, και μεμπτή διαχωγή, για να σκοτώσουν για δεύτερη φορά ένα παιδί και να αποδείξουν πως η πλειοψηφία των παιδιών δεν αξίζει να ζει.

Έτσι χάσαμε έναν ακόμη νέο άνθρωπο. Ένα μαθητή όλων των σχολείων κι ένα παιδί όλων των μονάδων.

Έτσι κηδέψαμε τον Αλέξη, με δάκρυα διπλά από την οδύνη, το θυμό και τα δακρυγόνα.

Όμως εμείς δε θάψαμε την απόφασή μας να κρατηθούμε όρθιοι και να αγχωιστούμε μαζί σας για μια κοινωνία που θα σέβεται την ανθρώπινη ζωή και την αξιοπρέπεια, ένα σχολείο που να χωράει όλα τα παιδιά του

κόσμου, να κινητοποιεί το

σου, και να παρέχει τα εφόδια για μια δουλειά που δε θα είναι σκλαβιά, έναν κόσμο που να σας επιτρέπει να ονειρεύεστε.

ΟΛΟΙ ΣΤΟΥΣ
ΔΡΟΜΟΥΣ!

Η νεοπαίστικη
έκρηξη
Η νεοπαίστικη
έκρηξη
Η νεοπαίστικη
έκρηξη
Η νεοπαίστικη
έκρηξη

αντιτετράδια
της
εκπαίδευσης

Η νεολαϊστική
έκρηξη
Η νεολαϊστική
έκρηξη
Η νεολαϊστική
έκρηξη
Η νεολαϊστική
έκρηξη

Σε πείσμα των καιρών, με το πείσμα των αγώνων!

Συνάδελφοι – συναδέλφισσες,

Η κυβέρνηση – υπηρέτης του μεγάλου κεφαλαίου, των τραπεζών, παραγωγός σκανδάλων, απαγωγών, φόνων, εμπνευστής της αστυνομοκρατίας, της σιδερένιας φτέρνας και πυγμής επείγεται! Επείγεται να εμφανιστεί ως εγγυητής της τάξης και να χτίσει ξανά τις συμμαχίες της που γκρεμίστηκαν από την οικονομική κρίση. Τα μικρομάγαζα τσακίζονται από την κρίση και οι εργαζόμενοι έφτασαν στο «μη περαιτέρω». Η νεολαία περιθωριοποιείται και αξιοποιείται ως «καύσιμη ύλη». Η κυβέρνηση της ΝΔ με την πλάτη στον τοίχο, περικυκλωμένη από τη λαϊκή και νεολαϊστική οργή, θα προσπαθήσει να ανακτήσει γοργά το χαμένο έδαφος. Αλλά ο βασιλιάς είναι γυμνός και ο Άι-Βασίλης αποδείχτηκε «σκέτη λέρα», αφού δεν κρατάει στα χέρια του παρά μόνο ανεργία, φτώχεια, ιδιωτικοποιήσεις.

Η αξιωματική –τάχα– αντιπολίτευση μετράει τα εκλογικά κουκιά της, εμφανίζεται με υπευθυνότητα και δίνει εξετάσεις στην άρχουσα τάξη. Άλλοι δίπλα της εμφανίζονται είτε «μουτζώνοντας» τους μαθητές –διοχετεύοντάς τους στα στενά του Μεταξουργείου και του Κολωνού (!)– κάνοντας συμφωνίες με τον Καραμανλή, ανακαλύπτοντας παγκόσμιες συνομοσίες ενάντια στην κυβέρνηση, είτε κολακεύοντας τον αυθορμητισμό των νέων.

Σε τούτες τις ώρες, χρειάζεται οι εκπαιδευτικοί να βρεθούμε αποφασιστικά στο πλευρό των μαθητών μας. Ως δάσκαλοι και ως πολίτες! Φωτεινά με το παράδειγμά μας, περπατώντας μαζί τους, μιλώντας, διαπαιδαγωγώντας.

Στο ΔΣ της ΟΛΜΕ προτείναμε απεργία για τις 18 Δεκέμβρη, με αιτήματα οικονομικά και εκπαιδευτικά. Ωστόσο η πλειοψηφία των ΠΑΣΚ-ΔΑΚΕ, με τη γνωστή δειλία, «ολιγωρία» και ψόφια στάση τους, έμειναν στην 3ωρη στάση και στ' απόνερα της ΑΔΕΔΥ (στην επαναφορά του αιτήματός μας για 24ωρη απεργία στις 18/12, η

Ανοιχτή επιστολή

Επιτέλους! Ω του θαύματος! Μίλησαν! Μετά από 4 χρόνια αλαλίας, απραξίας, ένοχης σιωπής και υποστήριξης της κυβέρνησης, μίλησαν!

Ο λόγος για τη ΔΑΚΕ ΔΕ, με τις υπογραφές Καρλαύτη – Γεώργα, που κατάπιαν σκάνδαλα, όπως τα Ταμεία μας, τα «δομημένα», το Βατοπέδι και άλλα, ων ουκ έστιν αριθμός.

Τώρα τόλμησαν να μας ανακοινώσουν πως οι Παρεμβάσεις βρίσκονται στις «παρυφές» (!) των κουκουλοφόρων και η ΟΛΜΕ δυναμιτίζει την ενότητα του κλάδου. Μόνος τους «σύμμαχος» η Αλέκα Παπαρήγα – τι πρωτοτυπία! – με τις γνωστές δηλώσεις της για τ' αυτιά των κουκουλοφόρων! Άλλωστε στα ΔΣ ΟΛΜΕ-ΔΟΕ, ο πολιτικός έρωτας της ΔΑΚΕ προς τη ΔΕΕ και τούμπαλιν, είναι σαν το βήκα και το χρήμα. Δεν κρύβεται. Ανασαίνουν οι μεν με τα λόγια των δε. Τι κατάντια για τους «κομμουνιστές», τι διολίσθηση για τους νεοφιλελεύθερους! Συναντώνται στο έδαφος της τάξης, της ευνομίας, των αλληλοκολακειών! Η παράταξη της ΔΑΚΕ διαχειρίζεται τα αδρανή υλικά του κλάδου, τη συνείδηση των μικροκακόμοιρων, των νοικοκυραίων, των μικροαστών (μικροαστός είναι ο μικρός που θέλει να γίνει αστός αλλά δεν του βγαίνει).

Τι ακριβώς λέει η ΔΑΚΕ για τη δολοφονία; Τίποτα! Απλώς σαν κροκόδειλος κλαίει πάνω σε πτώματα. Είναι ενδεικτικό ότι στην ανακοίνωσή της δεν την ενδιαφέρει η καταστολή – η ΔΑΚΕ μιλάει ως Νέα Δημοκρατία – αλλά το ότι οι παρατάξεις σε ΟΛΜΕ-ΔΟΕ καταδίκασαν τη δολοφονία.

ΜΝΗΜΕΙΟ ΝΤΡΟΠΗΣ! ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ

Τώρα, που το άψυχο κορμί του 15χρο-
νου μαθητή αναπαύεται στην Αττική γη,

Τώρα, που οι καταστηματαρχές έχουν
μαζέψει τα αποκαϊδία των καταστημάτων
τους και οι άλλοι δυστυχείς πολίτες έχουν
συνειδητοποιήσει ότι θα πληρώσουν δό-
σεις για ένα αυτοκίνητο που έχει πια κατα-
στραφεί,

Τώρα, που οι εμποροϋπάλληλοι θρη-
νούν για τη δουλειά των 700 ευρώ που
έχασαν,

Τώρα, που οι κουκουλοφόροι έχουν
απουρηθεί αφού μετέτρεψαν σε Ιράκ την
Αθήνα και τις μεγάλες πόλεις της χώρας,

Τώρα, εμφανίζεται ο Πρόεδρος της Κ.Ο
του ΣΥΡΙΖΑ κος **Αλαβάνος** να μιλήσει για
εξέγερση της νεολαίας και να δικαιώσει κά-
θε νεαρό που πετάει πέτρες, αρκεί να μην
το κάνει συχνά!!!

Επί της ουσίας ο ΣΥΡΙΖΑ χαϊδεύει τα αυ-
τιά των κουκουλοφόρων, όπως δήλωσε η
Γραμματέας του ΚΚΕ κ. **Παπαρήγα**. Στο ίδιο
μήκος κύματος και η νεολαία του ΣΥΡΙΖΑ
που σε προκλητική ανακοίνωση της δηλώ-
νει ότι «η κυβέρνηση έχει κηρύξει πόλεμο
στη νεολαία. Όταν η αστυνομία δολοφονεί
εν ψυχρώ και κυλάει το αίμα αθώου παιδι-
ού στο πεζοδρόμιο, ο πόλεμος αρχίζει... Να
ανατρέψουμε την κυβέρνηση των δολοφώ-
νων».

**Κανένα ίχνος ντροπής και μηδενικός
σεβασμός** στη μνήμη του άτυχου μαθητή.

Κανένα ίχνος συμπόνοιας για τους κα-
ταστηματαρχές που έχασαν σε λίγα λεπτά

την περιουσία τους. **Καμία συμπαράστα-
ση** στους 2.500 εμποροϋπάλληλους που
έχασαν την κακοπληρωμένη τους δουλειά.
Το αστείο είναι ότι γι' αυτούς τους εργαζο-
μένους υποτίθεται ότι ο ΣΥΡΙΖΑ κόπεται,
μιλώντας για τη γενιά των 700 ευρώ.

Από κοντά και το ΠΑΣΟΚ που με τη «**μι-
σή καταδίκη**» των εκτρόπων πατάει σε
δυο θάρκες και επιχειρεί να φαρέψει σε θο-
λά νερά. Είναι προφανές ότι το ΠΑΣΟΚ
στην προσπάθειά του να αποκομίσει πολι-
τικά οφέλη από την υπόθεση της δολοφο-
νίας, μιλά για διάλυση του κράτους, ενώ
ταυτόχρονα απαξιώνει τους αστυνομικούς
παρουσιάζοντάς τους συλλήβδην ως ανί-
κανους και επικίνδυνους. Δεν ξενικά, όμως
ο ελληνικός λαός ότι οι περισσότεροι από
τους αστυνομικούς και τους ειδικούς
φρουρούς προσελήφθησαν και εκπαιδεύ-
τηκαν επί κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ.

Από κοντά και η **συνδικαλιστική παρά-
ταξη** της ΠΑΣΚ στην ΟΛΜΕ δημαγωγεί και
συκοφαντεί και σε αगाστή συνεργασία με
τις δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ εξέδωσε ανακοί-
νωση με την οποία **κατηγορεί** την κυβέρ-
νηση της ΝΔ ότι «**άρχινα σε δολοφονεί**». Η
κακόβουλη αυτή ανακοίνωση εξεδόθη την
07.12.2008, ημέρα Κυριακή, χωρίς προη-
γουμένως να έχει συνεδριάσει το Δ.Σ της
ΟΛΜΕ και να κληθεί η ΔΑΚΕ, η πρώτη δύ-
ναμη στο συνδικάτο.

Πρόκειται για **συνδικαλιστικό πραξικό-
πημα** από την ΠΑΣΚ, τη Συνεργασία και
τις Παρεμβάσεις. Η ενέργεια αυτή φανε-

Τι ακριβώς λέει η ΔΑΚΕ για το κοινωνικό υπέδαφος που γέννησε τη νεολαιίστικη έκρηξη; Τίποτα! Διότι τυφλοί «τα τ' ώτα τον τε νουν τα τ' όμματα εισί» ή δεν ξέρουν ή δεν μπορούν να γράψουν.

Τι γράφει η ΔΑΚΕ για την κρίση στην Παιδεία και τα γενεσιουργά αίτια της; Απολύτως τίποτα! Διότι οι άνθρωποι ορέγονται θέσεις στο κράτος και τώρα πρέπει να περάσουν το κομματικό τεστ.

Αιδώς Αργείοι! Μπορεί να δυσκολεύεστε να μιλήσετε και να γράψετε ως δάσκαλοι, φωτεινά παραδείγματα, φλεγόμενες βάτοι, οδηγητές της νέας γενιάς, σεμνοί διανοούμενοι. Αλλά αν δεν μπορείτε, διότι είστε κακομαθημένα παιδιά του γαλαζίου κομματικού μηχανισμού, «κρείττον σιγάν»!

ΣΩΠΑΣΤΕ λοιπόν!

Περνάνε τώρα οι σκοτωμένοι φίλοι μας. Ο Μπελογιάννης, ο Πέτρουλας, ο Λαμπράκης, ο Τεμπονέρας! Περνάνε τώρα τα παιδιά μας! Ο Διομήδης Κομνηνός, ο Μ. Καλτεζάς, ο Α. Γρηγορόπουλος!

Περνάνε τώρα οι δεκάδες ανώνυμοι μεταναστες, αλλοδαποί, πρόσφυγες που δολοφόνησαν οι κυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ και ΝΔ, στα σύνορα, στην εργασία, στις γειτονιές. Περνάνε τώρα οι στρατιές των απόκληρων, των φτωχών, των νέων, των άνεργων, που τους λέτε αλήτες!

Γ' αυτό σας λέμε: **ΣΩΠΑΣΤΕ! ΣΩΠΑΣΤΕ! ΣΩΠΑΣΤΕ!**

Γιατί εμείς έχουμε πολλή δουλειά ακόμα ώστε να γυρίσει ο ήλιος!

Αθήνα, 17/12/2008

**Με την πεποίθηση ότι εκφράζουμε το κοινό περί δικαίου αίσθημα
ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ-ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ-ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΔΕ**

ΔΑΚΕ Δ.Ε. ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ρώνει την αντιδημοκρατική νοοτροπία της πλειοψηφίας στην ΟΛΜΕ, που προκειμένου να εξηγηρήσει ταπεινά κομματικά συμφέροντα, δε διστάζει να ποδοπατήσει κάθε καταστατική λειτουργία του σωματίου. Είναι προφανές ότι η προκλητική αυτή ανακοίνωση της ΟΛΜΕ, που μοιράστηκε σε εκατοντάδες συναδέλφους αλλά και μαθητές, λειτούργησε **εμπρηστικά** και συνέβαλε στη δημιουργία χάους στην Αθήνα και σε άλλες μεγάλες πόλεις.

Η πλειοψηφία της ΟΛΜΕ για άλλη μία φορά **υπερέβη** τα εσκαμμένα. **Εξύβρισε** με τον πιο ελεεινό τρόπο μεγάλο μέρος του ελληνικού λαού που στήριξε και στηρίζει τις **φιλελεύθερες δυνάμεις** της χώρας. **Προσέβαλε** χιλιάδες συναδέλφους που λίγες εβδομάδες πριν στήριξαν τις φιλελεύθερες επιλογές στην εκπαίδευση αναδεικνύοντας τη **ΔΑΚΕ** πρώτη δύναμη στους καθηγητές. Μέχρι τώρα γνωρίζαμε ότι η **πλειοψηφία** του Δ.Σ της ΟΛΜΕ αδυνατεί να εξηγηρήσει τα συμφέροντα του κλάδου. Με τη στάση της, όμως στα τελευταία θλιβέρα γεγονότα απέδειξε ότι είναι κατώτερη των περιστάσεων και δυναμιτίζει την ενότητα του κλάδου.

Στο Δ.Σ που επακολούθησε της θλιβερής τους ανακοίνωσης, η ΠΑΣΚ, η **Συνεργασία** και οι **Παρεμβάσεις** δεν αισθάνθηκαν την ανάγκη να ψελλίσουν ούτε μία λέξη συμπάθειας για όλους αυτούς που επλήγησαν από τη δράση κουκουλοφόρων εγκληματιών. Τη στάση των **Παρεμβάσεων** την

καταλαβαίνουμε απόλυτα, αφού η **εξωκοινοβουλευτική Αριστερά** βρίσκεται στις παρυφές των κουκουλοφόρων. Τη **Συνεργασία** την εκφράζει η στάση των ηγετικών στελεχών του **ΣΥΡΙΖΑ** που χάιδεψαν τους κουκουλοφόρους. Άλλωστε από τα μπλόκ του **ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ** βγήκαν οι κουκουλοφόροι που επιχείρησαν να καταστρέψουν τα γραφεία του **ΚΚΕ** στη Θεσσαλονίκη.

Ιδιαίτερη ανάλυση θέλει η στάση της **ΠΑΣΚ** για τα επεισόδια. Ενώ ο πρόεδρος του **ΠΑΣΟΚ** επιχείρησε **-ανεπιτυχώς** βέβαια- να παρουσιαστεί ως υπεύθυνος πολιτικός για να μη φοβίσει τη συντριπτική πλειοψηφία των φιλήσυχων Ελλήνων πολιτών, η **ΠΑΣΚ** υπερέβη κάθε όριο εξτρεμισμού, ριχνοντας λάδι στη φωτιά με τις **εμπρηστικές ανακοινώσεις**, που ψήφισε και υπέγραψε και την εν γένει στάση της στην κρίση. Είναι βέβαιο ότι εκτέλεσε διατεταγμένη υπηρεσία μετέκοντας στους σχεδιασμούς της **Χαριλάου Τρικούπη** για δημιουργία κατάστασης χάους στη χώρα, με στόχο μικροκομματικά οφέλη.

Η συντριπτική πλειοψηφία των συναδέλφων καταδικάζει τη διχαστική τακτική που ακολουθεί η πλειοψηφία της **ΟΛΜΕ**. Θα απομονώσει τις ακραίες φωνές που ακούστηκαν και θα στηρίζει με μεγαλύτερο σθένος τη **ΔΑΚΕ**, τη μόνη υπεύθυνη δύναμη στον κλάδο.

Ο Πρόεδρος Δημήτριος Καρλαύτης
Ο Γραμματέας Δημήτριος Γεώργας

ΕΣΑΚ/ΔΕΕ ψήφισε κατά!). Η ΑΔΕΔΥ, με θεαματικές κωλοτούμπες, λάμπει με την απουσία της, όπως άλλωστε και η δίδυμη αδελφή της, η ΓΣΕΕ.

Να επιμείνουμε με αιτήματα:

Αναδιάταξη του Προϋπολογισμού – **ΟΧΙ** στη νέα φτώχεια – 5% του ΑΕΠ στην Παιδεία (15% του Προϋπολογισμού)

Κατάργηση της βάσης του 10 – **ΟΧΙ** στους ταξικούς φραγμούς

Υπεράσπιση των δημοκρατικών δικαιωμάτων – για το δικαίωμα στην απεργία, στη διαδήλωση, στον αγώνα

Ν' απελευθερωθούν οι συλληφθέντες και να καταργηθεί η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου του 1999

Τιμωρία όλων των ενόχων της δολοφονίας του Αλέξη Γρηγορόπουλου **ΤΩΡΑ!**

Η κυβέρνηση του αίματος να πληρώσει πολιτικά!

- Να πάρουμε πρωτοβουλίες στα πρωτοβάθμια σωματεία (ΕΛΜΕ-Διδ. Σύλλογοι) ώστε να δέσουμε την τρίωρη στάση με απεργιακές, από τα κάτω, μορφές.

- Να πάρουμε πρωτοβουλίες τοπικού συντονισμού με όλο το μάχιμο εκπαιδευτικό σώμα.

- Να υπερβούμε τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία!

ΟΛΟΙ ΣΤΟ ΠΑΝΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟ, 18/12, 12μ. στα Προπυλαία!

ΟΛΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ!

Αθήνα, 16-12-2008

**ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ-ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ-ΚΙΝΗΣΕΙΣ
Δ.Ε. και Π.Ε.**

Η νεοηθαιίστικη
έκφραση
Η νεοηθαιίστικη
έκφραση
Η νεοηθαιίστικη
έκφραση
Η νεοηθαιίστικη
έκφραση

Ανοιχτή επιστολή

Προς τα παιδιά και τους μαθητές μας!

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ - ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ - ΚΙΝΗΣΕΙΣ Δ.Ε.

Το ξέρουμε καλά, πως δεν είστε συχνά παραλήπτες επιστολών. Πως τα μόνα ίσως γράμματα που έχετε δει, είναι οι στερεοτυπίες που σας διδάσκουμε κονσέρβα στο σχολείο.

Το ξέρουμε πως εσείς επικοινωνείτε με σύντομα μηνύματα, σε σύντομους χρόνους και με συντομογραφίες κωδίκων, γιατί δε σας περισσεύει χρόνος. Ο χρόνος σας είναι χαντακωμένος από παντού. Άλλωστε, φροντίζουμε να σας το μάθουμε κι αυτό: Ο χρόνος είναι χρήμα...

Τώρα ο χρόνος σταμάτησε για ένα παιδί. Και δεν είναι ανταλλάξιμος πια, με τίποτα. Δεν είναι ούτε χρόνος, ούτε χρήμα.

Είναι θάνατος. Άδικος και απροσδόκητος. Για ένα παιδί που πριν προλάβει να ζήσει, έγινε στόχος των μαύρων κυνηγών της νιότης, που δε χωράει σ' αυτή τη χώρα.

Αυτοί που όπλισαν το χέρι του φονιά, περίμεναν πως κι αυτό θα το ξεπεράσουν μ' ένα καλομαγειρεμένο δελτίο τύπου: «όργανο της τάξης, αμυνόμενο...», «η

σφαίρα εξοστρακίστηκε...», ποντάροντας στο ότι όλοι, σ' αυτό τον τόπο που θάβει τα παιδιά του, έχουμε μεγάλο στομάχι, νυσταγμένο μυαλό κι ευνοχισμένα αισθήματα. Και επειδή γενικά έχουν μάθει να ποντάρουν σε μια ζαριά τις ζωές μας, τα όνειρά μας, τις προσδοκίες μας, πίστευαν ότι εύκολα και τώρα θα κερδίσουν.

Όμως η μνήμη είναι αθροιστική και κάποτε μπουκώνει. Πώς να χωρέσει τον Πέτρολα και το Διομήδη Κομνηνό, την Καλλιποπούλου και τον Κουμή, τον Τεμπονέρα και το φτωχό τσιγγάνο που δεν έχει όνο-

μα, τον απόκληρο μετανάστη, το φοιτητή της Ζαρντινιέρας, τον Παναγιώτη με τα πράσινα παπούτσια και τώρα τον Αλέξη.

Όλοι, δολοφονημένοι ή σακατεμένοι από το ίδιο φονικό χέρι. Αυτών που τους είπαν, είστε το κράτος και μπορείτε να ανοίγετε τα κεφάλια των παππούδων σας συνταξιούχων όταν διαμαρτύρονται, να σακατεύετε τους πατεράδες σας εργάτες όταν διαδηλώνουν, να χτυπάτε με σιδερογροθιές τους δασκάλους των παιδιών σας, να ξεγυμνώνετε και να διαπομπεύετε μετανάστες και πρόσφυγες.

Η συλλογική μνήμη δεν άντεξε και βγήκε στους δρόμους, πίσω από σας, που μια ζωή σας βάφτιζαν υποκινούμενους.

Μια φάρα κουτοπόνηρων που συνομωσιολογεί ενάντια στα ίδια τα παιδιά της, δε θα δει ποτέ τις αιτίες της δικής σας εξέγερσης. Ούτε μπορεί, ούτε και θέλει. Ούτε και θα παραδεχτεί ποτέ πως το νεκρό κορμί του Αλέξη έγινε φυτίλι σε μια μπαρουταποθήκη, που φρόντισαν συστηματικά να γεμίσουν με χίλιες αιτίες.

- Μ' ένα κακομοίρικο εκπαιδευτικό σύστημα, που σας συνθλίβει σε γκρίζους τσίχλους, με γκρίζα βιβλία και γκρίζες ιδέες.

- Με την οικονομική αιμορραγία της οικογένειάς σας, που παλεύει να ζήσει και κόβει απ' το φαί της για να ταΐσει το μινώταυρο –τι ειρωνεία– της δωρεάν παιδείας.

- Με την απελπισία του άνεργου πατέρα που βιώνει την ανεργία ως προσωπική αποτυχία και κατάθλιψη.

- Με την απόγνωση των παππούδων που, αφού άφησαν το τομάρι τους στη δουλειά, αδυνατούν πια να επιβιώσουν με 400 ευρώ.

- Με μια κοινωνία βουτηγμένη στη σαπίλα της διαπλοκής, στη μίζα, την αρπαχτή και τις ιερές ανταλλαγές.

- Με μια μαύρη προοπτική που σας προορίζει για τη γενιά των 700 ευρώ, την ανασφάλιστη, τη γενιά που ενοικιάζεται, τη γενιά της μισής δουλειάς - μισής ζωής.

- Με εκατοντάδες κάμερες που καταγράφουν ποιος τολμά ακόμη να χαμογελά και ποιος βγάζει κοροϊδευτικά τη γλώσσα.

- Με μια τυφλή βία και καταστολή, που ανοίγει το κεφάλι όσων διαμαρτύρονται.

Αυτή είναι η καθημερινότητα που βιώνουν σήμερα οι νέοι. Αυτές είναι μερικές μόνο από τις αιτίες που γέμισαν τις καρδιές και το νου πριν ξεχυθούμε στους δρόμους στο μεγάλο θρήνο για τον Αλέξη, που ήταν μαζί και οργή... www.48.gr

Το ζήτημα πια έχει τεθεί ή θα εξακολουθήσουμε να γονατίζουμε, ή θα ορθώσουμε άλλο πύργο, ατίθασο, απέναντί τους

γράφει η Νίνα Γεωργιάδου

Δεν υπάρχει λέξη, φράση, συναίσθημα που να μπορεί στοιχειωδώς να περιγράψει αυτό που γίνεται, από τη στιγμή που η ευθεία βολή βρήκε την καρδιά του Αλέξη, και οι ευθείες κουμπουριές βρήκαν τα κεφάλια των δεκατριάχρονων παιδιών, και οι τεθλασμένες αναλύσεις των διατεταγμένων ακΤΝιστών της καναλαρχικής δημοκρατίας στόχευσαν για άλλη μια φορά στα πλαδαρά καπούλια των καναπέδων, και οι τρισάθλιες δηλώσεις πολιτικών νάνων επιχείρησαν να διασκευάσουν το μεγάλο θυμό, βρίζοντας αυτό που δεν ελέγχουν, και οι κουτοπόνηροι δημοσκόποι μαγείρεψαν στη χύτρα της χειραγώγησης τα δικά τους πορίσματα, για να αναγορεύσουν τους τίποτα σε μεσοσίες και τα παιδιά σε συνωμότες, και οι εντεταλμένοι κυβερνητικοί συνδικαλισταράδες ανακάλυψαν την καταστατική νομιμότητα για να ανακαιτίσουν τις θυμωμένες φωνές, και οι διατεταγμένοι προϊστάμενοι άπλωσαν χρησιμοποιημένες λαδόκολλες για να τυλίξουν τους υποκινήτες (τι πλήξη) και η ντροπή της νομικάτζας έφτιαξε φάκελο στο δολοφονημένο παιδί, αφού πρώτα σκόρπισε ατάκτως τα μαξιλαράκια του καναπέ και ακούμπησε απαλά στο πάτωμα το laptop της σκηνοθετημένης εφόδου (καλά, αυτός θα υπερασπιζόταν και το δολοφόνο του παιδιού του αν πλήρωνε αδρά).

Πλήθος Σαδδουκαίων

Ρωμαίων υπαλλήλων, μάντεις και αστρονόμοι

Περιστοιχίζουν τον αυτοκράτορα.

Το μόνο που δεν περίσσεψε μέσα σε όλα αυτά είναι λίγη ντροπή. Τους περίσσεψε μόνο η «βαθιά οδύνη» - πρωτίστως για τα τζάμια, δευτερευόντως για τη βεβήλωση της τσάντας Armani που θα την κρατήσουν τα ανάξια χέρια του πλιάτσικου χωρίς να συνοδεύεται από ανάλογο μοντελάκι και την επαρκή ποσότητα σιλκόνης των χειλέων, τριτευόντως για το πλαστικό κωνοφόρο του Συντάγματος και στον πάτο, παρεμπιπτόντως, για τη ζωή ενός παιδιού.

Μια «οδύνη» που μας την πέταξαν στα μούτρα σαν το σταυρό του εξορκιστή, απαιτώντας μαζί και την «καταδίκη, μετά βδελυγμίας» των παιδιών μας.

Διδάσκετε την επανάστασιν κατά του πρίγκηπος;

Κι έπειτα βροχή οι δηλώσεις, αυτών που ποτέ δε βουτάνε τη γλώσσα στο μυαλό –πριν αφοδεύσουν το δύσοσμο μερίδιό τους στο διακαναλικό οχετό– γιατί το ξόδεψαν όλο σε αμαρτωλές συμπράξεις. «Ε, συμβαίνουν κι αυτά», «μεμονωμένο περιστατικό», «ατυχές συμβάν», «παρεξήγηση», «εξοστρακισμός», «θέλημα θεού», «εξυφάνεται αντεθνική συνωμοσία», «χαιδεύουν τα αυτιά των κουκουλοφόρων»,

«αποτάσσω το σατανά;», «αποταξάμενος».

Τους ύπατους εγώ ανάδειξα

Κι αυτοί κληρονομήσανε τα δικαιώματα

Εξακοντίζουν τα βέλη τους εναντίον μου,

Η νεοηθαιίστικη
έκφραση
Η νεοηθαιίστικη
έκφραση
Η νεοηθαιίστικη
έκφραση
Η νεοηθαιίστικη
έκφραση

κι εναντίον όσων έθαψε πρόωρα η μάνα τους, σ' αυτή τη χώρα που έχει δημογραφικό πρόβλημα γιατί ξέρει μόνο πώς να θάβει τα παιδιά της. Τον Πέτρουλα, το Διομήδη, τον Κουμή, την Κανελλοπούλου, τον Καλτεζά, τον Τεμπονέρα, το Γρηγορόπουλο κι αυτούς που δεν μνημόνεψε κανείς, το Γιάκα, το Ναμπούζ, το Μουράτη, το Μπουλάτοβιτς, τον Κατσιώτη, το Μέξη, το Λεωνίδη, το Σεγκάκ, το Χριστόπουλο, το Μαραγκάκη, κι άλλους, κι άλλους. Όλα τα τυχαία και μεμονωμένα περιστατικά.

Κι όσους έπεσαν πάνω στις ζαρντινιέρες κι έσπασαν μόνοι τους τα μούτρα τους για να ενοχοποιήσουν τους αθώους πραιτόρες ή τόλμησαν να φορέσουν πράσινα, αντικαθεστωτικά παπούτσια.

Ξανθός και όμορφος ο εκθρός του βασιλείου,

Έχει χιτώννα πράσινο και κάτω το ξίφος.

Τα μάτια του, αστραπές και συνωμοσία.

Ευτυχώς σε όλες τις περιπτώσεις η θεόστραβη δικαιοσύνη κατήγαγε νίκη λαμπρά. Όλα τα φονικά χέρια αθώα. «Ε, συμβαίνουν και αυτά», όπως συμβαίνουν και οι ξυλοδαρμοί των συνταξιούχων και το σφυροκόπημα των φοιτητών και οι σιδερογορθιές κατά των δα-

σκάλων και τα ξεγυμνώματα των μεταναστών στον υπόγειο της Ομόνοιας και οι διαπομπεύσεις τους στα αστυνομικά τμήματα και εξάλλου, εσείς είστε το κράτος.

Μη σκερτείς άσχημα για τους Βησιγόθους.

Είναι κάτι ακίνητα μαζεμένα υποκείμενα

Που παριστάνουν τους επιδρομείς.

Εκείνα μόνο τα δεκαπεντάχρονα στη Λάρισα να δικαστούν παραδειγματικά. Ούτε άφεση, ούτε έφεση. Να βοηθήσουμε λίγο τη θεόστραβη δικαιοσύνη να κρατήσει την παλάντζα της, μη γείρει μονόπαντα στη μεριά των απαλλαγών και χάσει τις ισορροπίες της, γιατί πίσω έρχονται κι άλλες αθωότητες, η Ζήμενος, οι υποκλοπές, οι απαγωγές, ο Ζαχόπουλος, η Γλαυκώπης Αθηνά, η επιτροπή ανταγωνισμού, προτελευταίοι οι κουμπάροι και τελευταίοι οι ρασοφόροι και ο Ρασπούτιν, έχοντας γεμάτες τις βαθιές τσέπες τους με το νερό μιας λίμνης που κάνει ένα φλοίσβο σαν καλοστοιβαγμένες λίρες.

Εξακολουθούσα να βλέπω

Τον επερχόμενο μεσαίωνα,

Με φάλαγγες πιστών,

Η καρδιά της κρατικής τρομοκρατίας χτυπά στην πόλη της Λάρισας

γράφει ο Βασίλης Πετράκης

Σκοπός τους, να τρομοκρατήσουν το λαϊκό κίνημα, ξεκινώντας από τη νεολαία, την οποία ενδεχομένως θεωρούν ευάλωτη, εύκολο θύμα των εκβιασμών και εκφοβισμών τους

Η καρδιά της κρατικής τρομοκρατίας χτυπά στην πόλη της Λάρισας, όπου δικάζονται οι 25 συλληφθέντες για τα επεισόδια που έλαβαν χώρα στην πόλη στη διάρκεια συγκεντρώσεων και εκδηλώσεων διαμαρτυρίας για τη δολοφονία του 15χρονου μαθητή Αλέξη Γρηγορόπουλου.

Οι προσαγωγές πραγματοποιήθηκαν υπό το γνωστό καθεστώς των συλλήψεων που γνώρισε η χώρα πανελλαδικά, στις περισσότερες περιπτώσεις αδιάκριτα, με πρόθεση τον εκφοβισμό, την τρομοκράτηση, την εκδίκηση ενάντια στη νεολαία πρώτα - πρώτα, η οποία βρέθηκε μπροστά στις κινητοποιήσεις της περιόδου που διανύουμε. Ας σημειωθεί ότι, από το σύνολο των συλληφθέντων, οι 17 είναι ανήλικοι μαθητές και μαθήτριες (!), ενώ οι υπόλοιποι 8 είναι φοιτητές και νέοι μετανάστες. 4 από τους ενήλικες βρίσκονται ήδη προφυλακισμένοι.

Όμως η κρατική τρομοκρατία δε σταματά εδώ. Οι 19 από τους συλληφθέντες οδηγούνται ενώπιον της δικαιοσύνης με βάση τις διατάξεις των «τρομονόμων» (2928/2001 και 3251/2004). Η δεξιά, που θυμάται τις μέρες αυτές το ένδοξο παρελθόν της, σκοπεύει στο αμέσως επόμενο διάστημα να δικάσει ως «τρομοκράτες»... μαθητές και μαθήτριες. Με κύριο όπλο τον τρομονόμο του 2001 «περί καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας», η κυβέρνηση της ΝΔ βρίσκει σήμερα τον καλύτερο τρόπο να αξιοποιήσει τους νόμους του ΠΑΣΟΚ. Η συνεργασία τους αγαστή, αποδίδει καρπούς: οι 19 διωκόμενοι εξισώνονται ούτε λίγο ούτε πολύ με εξτρεμιστές τρομοκράτες και στήνονται στο εδώλιο του κατηγορουμένου με βαριές κατηγορίες σε βαθμό κακουργήματος, οι οποίες επισείουν ποινές κάθειρξης πολυετούς φυλάκισης έως και ισοβίων (!) σύμφωνα με τις πρόνοιες του νόμου.

Η θάναση καταπάτηση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και οι επαπειλούμενες βαρύτατες ποινές, ενάντια μάλιστα σε διωκόμε-

νους που καλά - καλά δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, σκοπό έχει να στείλει ένα ξεκάθαρο μήνυμα, μήνυμα τρομοκρατίας, προς όλους εκείνους που διαταράσσουν την ειρήνη της ΝΔ, κατεβαίνοντας στους δρόμους και διεκδικώντας μια καλύτερη παιδεία, μια διαφορετική κοινωνία.

Με οπλοστάσιό της νομοθετικά τερατουργήματα, όπως το «μαθητικό ιδιώνυμο» (που οδηγεί στη δικαιοσύνη τους μαθητές που συμμετέχουν σε καταλήψεις), αλλά και διατάξεις του «νόμου - πλαίσιο» (ο οποίος επιτρέπει στις δυνάμεις καταστολής να επεμβαίνουν σε χώρους πανεπιστημιακού ασύλου, ακόμη και χωρίς την έγκριση των πρυτανικών αρχών, με ικανή προϋπόθεση την εισαγγελική εντολή), η ΝΔ, υπό τις ευλογίες της Ε.Ε., αντεπιτίθεται ένας κλοιός κρατικής τρομοκρατίας στήνεται με σκοπό να πνίξει τη νεολαία που αγωνίζεται. Οι τρομονόμοι, και τα εξειδικευμένα τρομο-νομοθετήματα, οι παράνομες συλλήψεις, οι δικαστικές διώξεις, η ωμή βία των αστυνομικών, των ΜΑΤ και των «ειδικών» φρουρών η επίθεση ενάντια στις μαθητικές και φοιτητικές κινητοποιήσεις, η ρίψη δακρυγόνων, κροτίδων, χημικών και λοιπών ουσιών, η καταπάτηση των δημοκρατικών δικαιωμάτων, είναι η σοβαρότερη μορφή τρομοκρατίας που γνωρίζει αυτή τη στιγμή ο ελληνικός λαός και η μαχόμενη νεολαία.

Ήδη από τις 17/1 πραγματοποιήθηκαν μαζικές κινητοποιήσεις σε διάφορα σημεία της πόλης της Λάρισας (με συμμετοχή από πολλές πόλεις της Θεσσαλίας), με σκοπό να εκφραστεί η αλληλεγγύη προς τους συλληφθέντες και να καταγγελθεί η κρατική τρομοκρατία. Πρώτο αίτημα, να αποσυρθούν οι τρομονόμοι, οι οποίοι, μολοντί έρχονται, υποτίθεται, να χρησιμοποιηθούν στον αγώνα ενάντια στην τρομοκρατία, μετατρέπονται σήμερα σε βασικό όπλο μιας γενικευμένης πολιτικής εκφοβισμού, μιας εντεινόμενης πολιτικής κρατικής τρομοκρατίας, και να αθωωθούν οι συλληφθέντες διαδηλωτές.

*Με αργυρά δισκοπότητα, αφρίζοντα αίμα
Με ραβδούχους καλοθρεμμένους καλόγερους.*

Τελευταίος βγήκε ο αυτοκράτορας που δεν ήταν πια μόνο γυμνός, αλλά είχε αρχίσει από καιρό να ασελγεί πάνω μας. «Αναλαμβάνω την ευθύνη» και από κάτω, αντί να ακουστεί ένα 'αίσχος', ξέσπασε ένα παρατεταμένο χειροκρότημα. Πόνεσαν τα χέρια των αυλοκολάκων και άφρισε το στόμα τους να επευφημούν την πολιτική μαγκιά που υπέδειξαν οι image makers, προσδοκώντας ανάσταση νεκρών και αύξηση του ποσοστού στην μπαγιάτικη δημοσκοπική πίτα.

«Πες μας πράμα και για τις μεταρρυθμίσεις», ξελαρυγγιάζοντουσαν από κάτω οι αυλοκόλακες.

*Παραδίδοντας κλειδιά, πολιτείες, μπετόν και σημαίες,
Ξεπουλήσαμε ό,τι είχε απομείνει από το μεγάλο γιουσουρούμ των προκατόχων μας. Τον κρατικό Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας στον κρατικό Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Γερμανίας, και τον κρατικό Αερομεταφορέα της χώρας γιατί πρωτίστως στηρίζουμε την κρατική περιουσία. Και στο λιμάνι του Πειραιά όλοι τώρα οι επίδοξοι πολύτεκνοι τραγουδούν τη διασκευή του άσματος, «πώς ήθελα να είχα κι ένα και δύο και τρία και τέσσερα παιδιά, που όταν όλα μεγαλώσουν θα γίνουν λεβέντες για χάρη της 'λαϊκής' δημοκρατίας της Κίνας». Συγκινητικά πράγματα. Στιγμές εθνικής έξαρσης.*

*Και τώρα τι πρέπει να γίνει
Σ' αυτό το νεκροταφείο των ονομάτων,
Σ' αυτό το νεκροταφείο των λέξεων;*

Να αναστήσουμε τα ζόμπι. Να δώσουμε φρέσκο αίμα και ζεστό χρήμα στους βρυκόλακες. Να συντηρήσουμε τη μηχανή του συστήματος. Φτάνουν 28 δις; Καλά είναι, να μη σας γινόμαστε βάρος. Η κουλτούρα της ανώτερης τάξης. Η εγγενής ευγένεια της μεγάλης αρπαχτής, που στραγγίζει και την τελευταία ανθρώπινη σταγόνα σαν τον αρωματοποιοί του Ζίσκιντ, αλλά, βρε αδερφέ, τη μετατρέπει σε αιθέριο έλαιο και τη μετοχοποιεί και τη βγάζει στη μειοδοσία της Σοφοκλέους. Πούλα, πούλα, αγόραζε.

*Στο τέλος ένα παιδί που ήτανε γελωτοποιός.
Σαν σίφουνας, ένα ξανθό παιδί να ξεχωρίζει μόνο,
Αλλιώτικο, με άλλη βοή.*

Άρχισε να φωνάζει, ενώ όλοι πίστευαν πως του είχαν έγκαιρα κόψει τη γλώσσα. Έδειξε πως σκεφτόταν, ενώ όλοι ήταν σίγουροι πως στη φωλιά του κούκου που μεγάλωσε, οι λοβοτομές ήταν αποτελεσματικές. Κι άρχισε να τρέχει, το μπαγάσικο, σα σίφουνας, κρατώντας στο ένα χέρι μια πέτρα και στο άλλο δυο νεράτζια.

Αιτία της δραπετεύσης το γκρίζο σχολείο με τους γκριζούς τούχους και τις γκριζές ιδέες.

Αιτία της δραπετεύσης η καθημερινή ειρωνεία της δωρεάν εκπαίδευσης που πάσχει από βουλευτική αδηφαγία.

Αιτία ο άνεργος πατέρας του και ο τετραμηνίτης συμβασιούχος αδερφός του.

Αιτία τα τιμημένα γερατειά των παππούδων του που λιμοκτονούν με τα τετρακόσια ευρώ.

Αιτία η Γλαυκώπης Αθηνά που 'φαγε 2,5 εκατομμύρια ευρώ για μια χριστουγεννιάτικη πίτα και ο κουδουνιστός φλοίσβος των ρασοφόρων.

Αιτία τα τυφλά χτυπήματα στο κεφάλι, με την ανάποδη του γκλομπι, κι εκείνος ο μπάσταρδος κρανοφόρος που του ψιθύρισε κινικά στ' αυτί, «πού είναι ρε, ο Αλέξης ο, ε, ο, ο;»

Αιτία η μαύρη κάμερα στο στόλο που γράφει ανεξίτηλα όσους ακόμα χαμογελούν κι όσους τολμούν να βγάζουν περιπαιχτικά τη γλώσσα

Αιτία η μαύρη κι άραξη προοπτική του στη γενιά των εφτακοσίων ευρώ, που μετά έγιναν πεντακόσια και τώρα κατρακύλησαν κάτω απ'τα τετρακόσια.

Αιτία οι εικόνες από έναν κόσμο που πεθαίνει πεινασμένος στην κοινωνία της επιλεκτικής αφθονίας.

Αιτία ένας ρυπαρός, πεισθανάτιος πλανήτης.

Αιτία ο караφλός κόσμος των ενηλίκων, με το μεγάλο στομάχι, το νυσταγμένο μυαλό και τα ευνουχισμένα αισθήματα, που κωθήκαμε στα φουστάνια του εφησυχασμού και δεν διεκδικούμε πια ούτε το δικαίωμα των παιδιών μας στη ζωή.

Αιτία

Αυτός που χτίζει ένα σπιτάκι και λέει, καλά είμαι εδώ.

Όλα τα ανώτερα συνέδρια που φλυαρούνε

Όλοι που γράφουν λόγους για την εποχή

Δίπλα στη χειμωνιάτικη θερμάστρα

Όλα αυτά το παιδί μου τα ζει και τα εμποδώνει μέχρι αηδίας. Είναι η πρώτη μεταπολεμική γενιά που βλέπει το μέλλον της κατάμαυρο. Τι ανυπόφορος συνδυασμός η καρτερία της φρίκης στα δεκαπέντε σου χρόνια!

Και πάλι δεν ήξερε πώς να διαμαρτυρηθεί, γιατί του κοντύναμε τη γλώσσα κι έτσι άρχισε να μιλάει με νοήματα. Πήρε μια πέτρα, την έριξε και ... μπαμ, έσπασε η θιτρίνα του συστήματος.

Τότε μόνο αφυπνίστηκαν όλα τα αντανakaλαστικά κι ενεργοποιήθηκαν οι συναγερμίοι και άρχισαν να ουρλιάζουν οι σειρήνες.

Γιατί ρε; Έχεις τόσες επιλογές.

Να μένεις αγράμματος, ενώ διαβάξεις.

Να πεθαίνεις πριν γεράσεις.

«Καλά Χριστούγεννα, μαλάκα κουραμπιές», είπε το παιδί κι απομακρύνθηκε.

Ήξερε πως δεν είχε να περιμένει ούτε τους τρεις μάγους, ούτε τον Άη Βασίλη που ήτανε σκέτη λέρα.

Μόνο ο Ηρώδης τον παραδοκούσε στη γωνία.

Κι εγώ φεύγω.

Αναζητώ έντρομος την όψη σου.

Κάτω στο βάθος, τόσα πέλματα βαριά.

Μα ακούω να 'ρχεται καινούργιο θήμα. ΕΡΩΤΗΣΗ: 6810

* Τίτλος και στίχοι από την ομώνυμη συλλογή του Μιχάλη Κατσαρού. Σαδουκαίοι: μία από τις πιο ισχυρές θρησκευτικές και πολιτικές κάστες των Ιουδαίων. Συντηρητικοί και αφοσιωμένοι στη διατήρηση της εξουσίας τους, είχαν μαζί με τους Φαρισαίους τον έλεγχο του ανώτατου δικαστηρίου, που ερμήνευε τους εγκόσμιους και θρησκευτικούς νόμους.

Η νεοθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοθαιίστικη
έκρηξη

Όπως πολλές φορές υπογραμμίζουν οι ιστορικοί, αν περάσει κάποιος ένα γεφύρι δε σημαίνει τίποτε, αν το κάνουν ταυτόχρονα χιλιάδες άτομα τότε μάλλον πρόκειται για ιστορικό γεγονός. Όσα συνέβησαν το Δεκέμβρη, από τη δολοφονία του νεαρού μαθητή ως τις διαδηλώσεις-πορείες, ακόμα και τις πολιορκίες αστυνομικών τμημάτων, δεν είναι απλά συμβάντα, ούτε βεβαίως το πλανητικό σχέδιο που εξυφάνθηκε από κάποιους και το οποίο αποκάλυψε η Α. Παπαρήγα.

Δεν ήταν όμως ούτε κοινωνική εξέγερση, όπως φαντασιώνονται ορισμένοι διανοούμενοι της αράδας και επαναστατημένοι μικροαστοί.

Απέναντι στα γεγονότα δε σκεφτόμαστε σαν κοινωνικοί φωτογράφοι, σαν δημοσιογράφοι, αλλά σαν πολιτικά μάχιμοι, προσπαθώντας να τα ερμηνεύσουμε και να παρέμβουμε στην ταξική πάλη.

→ Τα πρόσφατα γεγονότα και όα φαινόμενα δεν είναι εικόνες, όπως έντεχνα και υστερόβουλα πλασσάρουν τα κυρίαρχα ΜΜΕ.

Ακόμα και αν ο φακός συλλαμβάνει φωτιές, συλλήψεις, συγκρούσεις. Πίσω από την εικόνα υπάρχουν αίτια, το γυαλί παραμορφώνει την ουσία, ακόμα και αυτοί που αρνούνται –τάχα– αυτό το σύστημα, όπως είναι οι αναρχικοί, αρέσκονται στην εικόνα και το φαινόμενο.

→ Οι κομμουνιστές, όπως εύστοχα παρατήρησε ο Μαρξ, θεωρούν πως «όλα τα ανθρώπινα δεν τους είναι ξένα». Τον πόνο, τη θλίψη, το θάνατο, την πίκρα, το μίσος οφείλουν να τα εννοούν, όχι για να συμπάσχουν και να τα βιώνουν, όπως προτρέπει υποκριτικά η αστική ψυχολογία και το σύστημα, αλλά για να κατανοούν τις διεργασίες που τα γεννούν. Ο θάνατος του Αλέξη Γρηγορόπουλου ήταν η αφορμή και το φυτίλι για να πιάσουν φωτιά τα κοινωνικά ξερόκλαδα.

Το Κοινωνικό υπόβαθρο της Κρίσης

γράφει ο
Θανάσης Τσιριγώτης

Η έκρηξη

Η κοινωνική έκρηξη μ' αφορμή το θάνατο του νεαρού μαθητή ήταν αναμενόμενη. Απλώς περίμενε την αναγκαία αφορμή. Όλο το διάστημα της διακυβέρνησης από τη ΝΔ, η οικονομική συμπίεση στα φτωκά λαϊκά στρώματα έφτασε στο απροχώρητο. Οι «μεταρρυθμίσεις» του Καραμανλή έφεραν περικοπές στις κοινωνικές δαπάνες, αύξησαν την ανεργία, ξεπούλησαν τις δημόσιες επιχειρήσεις.

Οι τραπεζίτες αύξησαν τρομακτικά τα

κέρδη τους, βάζοντας βρόγχο στο λαιμό εργαζομένων και μικρών επιχειρήσεων.

Οι φωτιές πέρσι έκαψαν τεράστιες εκτάσεις, βυθίζοντας ολόκληρες περιοχές στην απελπισία, ενώ οι αγρότες βλέπουν το μόχθο τους να μένει απούλητος ή κακοπληρωμένος.

Η εκκλησία, θερμός υποστηρικτής του αστικού συστήματος, μεταβλήθηκε σε πωλητή γαιών και κτισμάτων, με το ένα σκάνδαλο ν' ακολουθεί το άλλο.

Οι φυλακισμένοι, στοιβαγμένοι σε ακούρια, εξεγέρθηκαν, οι μετανάστες δολοφονούνται, προπηλακίζονται από τους αστυνομικούς όταν κατορθώσουν να τρυπώσουν στα σύνορα της χώρας μας.

Η νεοηλαιοκρατία
έκρηξη
Η νεοηλαιοκρατία
έκρηξη
Η νεοηλαιοκρατία
έκρηξη
Η νεοηλαιοκρατία
έκρηξη

Τα ασφαλιστικά ταμεία, όταν δε χρησιμοποιούνται για τα θαλασσοδάνεια των καπιταλιστών, αξιοποιούνται από τους Αλογοσκούφηδες για να διασώσουν τις τρύπες του προϋπολογισμού.

Και, τέλος, η νεολαία βρίσκεται μπροστά σ' έναν τοίχο. Με κουτσουρεμένα τα μορφωτικά της δικαιώματα, στο έλεος των αφεντικών, των εργοδοτών και της ανεργίας, με πτυχία χωρίς αντίκρουσμα, αναγκασμένη να τρώει πολιτιστικά σκουπίδια, να δουλεύει με μισό μεροκάματο -μισή ζωή, να βιώνει ένα σήμερα τρομακτικό και να «οραματίζεται» ένα εφιαλτικό αύριο.

Όλο αυτό το κοινωνικό και οικονομικό υπέδαφος περίμενε το φυτίλι για να εκραγεί. Ήταν η δολοφονία του Αλέξη Γρηγορόπουλου, η εν ψυχρώ εκτέλεσή του από τις δυνάμεις καταστολής.

Η μνήμη

Στο συλλογικό υποσυνείδητο όλων όσων βγήκαν και βγαίνουν στους δρόμους υπάρχουν βαθιές μνήμες, πρόσφατες και παλιότερες. Σ' αντίθεση μ' όσους υποστηρίζουν πως τα πάντα έρχονται από το μέλλον, πρόταση αστήρικτη και αντιεπιστημονική, θεωρούμε πως η πολιτική μνήμη είναι ισχυρή.

Ο Μπελογιάννης, ο Λαμπράκης, ο Πέτρουλας, ο Κουμής, η Κανελλοπούλου, ο Κομνηνός, ο Καλτεζάς, ο Τεμπονέρας και τώρα ο Αλ. Γρηγορόπουλος έχουν εγγραφεί ως μάρτυρες ή αγωνιστές των δολοφονικών ενεργειών της Δεξιάς κυρίως, αλλά και του ΠΑΣΟΚ. Η δολοφονία του 15χρονου μαθητή έφερε αφιχνιδαστικά και γοργά στο προσκήνιο όλα τα πολιτικά ανομήματα του μετεμφυλιοπολεμικού κράτους και των κυβερνήσεών του.

Η πραγματική αριστερά σωστά συνέδεσε την τωρινή κυβέρνηση Καραμανλή των σκανδάλων, της σήψης και τώρα της δολοφονίας με το παρελθόν αυτού του κόμματος, που επιμελώς το ίδιο το έκρυβε κάτω από το ιστορικό χαλί. Επιπρόσθετα οι πρόσφατοι αγώνες της φοιτητικής νεολαίας για τα μορφωτικά και εργατικά δικαιώματα και κυρίως για το «άρθρο 16» αγιοποιούσαν τη νέα γενιά στα μάτια των αγωνιστών, της αριστε-

ράς, του δημοκρατικού και προοδευτικού κόσμου.

Η δολοφονία ενός μαθητή και μάλιστα αναίτια από έναν αστυνομικό σχηματίζει το δίπολο νεολαία - καταστολή, νέα γενιά και κράτος και έχτιζε γρήγορα ένα θώρακα άμυνας γύρω από τους μαθητές - φοιτητές. Αντίθετα -και κακώς βέβαια- οι βασανισμοί, οι απαγωγές προσφύγων- μεταναστών, πέρασαν στα ψιλά και μάλλον αδιάφορα.

Στους δρόμους των πόλεων και σ' όλη τη χώρα δημιουργήθηκε το προηγούμενο διάστημα το εξής σκηνικό:

- Οι μεγάλες ογκώδεις και μαχητικές πορείες είχαν σαν βάση τον πολιτικό κόσμο της αριστεράς. Παλιοί αγωνιστές και η νέα γενιά. Ήταν η πολιτική κορυφή αυτής της κίνησης που βγήκε να αγωνιστεί, να συγκρουστεί με τον αστυνομικό τρόπο, να δεθεί με αλληλεγγύη, να συνδέσει το φόνο με όλα τα προβλήματα.

Μέσα στο αγωνιστικό πλήθος βρέθηκαν και πάλι οι «τυφλοί μπάχαλοι». Πρόκειται για ένα ασυνάρτητο πολιτικά κόσμο που -περικυκλωμένος από τα αδιέξοδα- είναι μηδενιστικός και καταστροφικός. Όπως οι λουδητές εργάτες που έσπαγαν τις εργοστασιακές μηχανές στην αρχή του 19ου αιώνα γιατί θεωρούσαν πως τα εργαλεία φταίνε για την εξαθλίωσή τους. Οι αναρχομπάχαλοι που εύκολα «συγκινούνται από τους μπάτσους» επικοινωνούν μ' ένα τμήμα της πολιτικής αναρχίας, βρίσκουν εύφορο έδαφος στη νεολαία και πάντως δεν έχουν καμία σχέση με την αριστερά. Η κουκούλα σήμα κατατεθέν αυτού του κόσμου στη χώρα μας είναι συνώνυμη με τους καταδότες της κατοχής. Η αριστερά δεν έχει τίποτα να κρύψει. Ο «μπαχαλάκις» μισεί το σύστημα, τον εαυτό του, το διπλανό του, τα σύμβολα του πλούτου, όπως είναι η βιτρίνα ή το αυτοκίνητο, αποθεώνει το «εγώ» του, αρνείται τη συλλογικότητα και το εμείς, φτύνει τους πάντες και μαζί μ' αυτούς την αριστερά και τους αγώνες της.

Δραστηριοποιείται όπως ακριβώς του υποβάλλει το αστικό σύστημα και μάλιστα στην πιο αγοραία εκδοχή του «ζήσε τη στιγμή», «ζήσε το πάθος σου». Το πρόβλημα με την αναρχοαυθορμησία

και τη φλεγόμενη βλακεία δεν είναι η βία. Οι μαρξιστές θεωρούν και την εξέγερση και την επανάσταση, πολύ περισσότερο, δίκαιη και αναγκαία.

Αλλά τα «σπασίματα του περιπέτερου», οι άλογες φωτιές, η σύγκρουση για τη σύγκρουση, το θέαμα και η λάμψη δεν έχουν τίποτα το κοινό με το μαζικό, λαϊκό αγώνα, που άλλοτε θα είναι οργανωμένος και άλλοτε αυθόρμητος.

Εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με το «αυθόρμητο» που έχει, όπως λέει ο Λένιν, εν δυνάμει το σπέρμα του συνειδητού, αλλά με την τυφλή «σύγκρουση με τις τράπεζες και τους μπάτσους», δηλαδή με ό,τι βλέπουν.

- Κάτω και πίσω από τις πορείες -και αυτό για πρώτη φορά πρέπει να το σημειώνουμε- υπήρχε το λούμπεν προλεταριάτο. Οι εξαθλιωμένοι των Αθηνών και των μεγάλων πόλεων που πλιατσικολογούσαν, έμπαιναν στα μαγαζιά και έφευγαν κουβαλώντας.

Ήταν περισσότερο Λος Άντζελες και λιγότερο Σεν Ντενίζ (το προάστιο των αλλοδαπών του Παρισιού). Το ζήτημα έχει την εξήγησή του. Το αστικό σύστημα παράγει μαζικά υποπρολετάριους, πολώνει τις αντιθέσεις ανάμεσα στον πλούτο και τη φτώχεια, τσακίζει τις συνειδήσεις και σπέρνει τα περιθώρια παντού.

Αυριανή

Εάν η αστυνομία είναι ανίκανη...

ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΟΥΝ ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ Ή ΤΟ ΚΚΕ

**την αποκατάσταση της τάξης
και την προστασία του
δημοκρατικού πολιτεύματος**

Λεφτά από την Ντόρα ζήτησε ο Ιερώνυμος

Δεν πάει άλλο, με τόση αναξιοσύνη και τόσο μεγάλη οικονομική κρίση να έχουμε κάθε μέρα διαδηλώσεις, πόρτες κλειστές, ζέλο, ΜΑΤ και κουκουλοφόρους να τα σπάνε, καταστρέφοντας περιουσίες και να θέτουν σε κίνδυνο την ζωή των πολιτών

Η...

Η νεοηθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοηθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοηθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοηθαιίστικη
έκρηξη

Το λούμπεν προλεταριάτο βγήκε στο δρόμο από την άβυσσο που καταδικάστηκε. Σαν Αγιάννης και σαν Θερναδιέρος, για να θυμηθούμε στους Αθλίους του έξοχου Β. Ουγκώ. Να φάει, να πλατισκολογήσει, να ρημάξει.

Πριν από αυτό οι κύριοι με τις γραβάτες –που είναι ρασοφόροι, τραπεζίτες, χρηματιστές– έκαναν το ίδιο ακριβώς, έκλεβαν και πλιατσικολογούσαν, ρημάζαν το δημόσιο βιος, μόνο που αυτοί είχαν το νόμο στα χέρια τους, ενώ οι απόκληροι μόνο... χέρια.

Η αριστερά οφείλει να κατανοήσει το γεγονός και να το καταδικάσει πολιτικά. Οι κομμουνιστές, το ΕΑΜ, ο ΕΛΑΣ, πέρναναν λαϊκό δικαστήριο τους αντάρτες που έκλεβαν ένα αυγό από τους χωρικούς. Οι θεωρίες πως ανάμεσα στην πολιτική πράξη και το πλιάτσικο δεν υπάρχουν σύνορα, ανήκουν στη λεγόμενη «νέα αριστερά». Τους μαρκουζιστές που αρνούνται τον ιστορικό ρόλο της εργατικής τάξης και των κομμουνιστών και αναζητούν την πρωτοπορία στο περιθώριο, «στα άσυλα», στους ομοφυλόφιλους και στις μειονότητες.

Μέσα σ' όλα αυτά, στους μπαχαλάκηδες και στο πλιάτσικο βεβαιότατα υπήρ-

χαν και οι προβοκάτορες του Παυλόπουλου.

Αλλά όλοι αυτοί δεν καθόρισαν το γεγονός ότι μ' αφορμή ένα θάνατο ένας ολόκληρος κόσμος κινήθηκε και η αστική ηρεμία κλονίστηκε.

Η στάση των κομμάτων

Αναμφίβολα η κυβέρνηση της ΝΔ δέχτηκε το ισχυρότερο χτύπημα ύστερα από τα σκάνδαλα και το Βατοπέδι. Η εικόνα της ΝΔ στραπατσαρίστηκε και ο Καραμανλής και η κυβέρνησή του έχουν χάσει την κοινωνική νομιμοποίηση. Το Σάββατο (6/12) η ΝΔ λαβώθηκε ανεπανόρθωτα και οι δυνάμεις καταστολής το ίδιο. Χέρι βοήθειας τους δόθηκε από την πολιτική τυφλή δράση και τα σπασίματα των κουκουλοφόρων το επόμενο τριήμερο, αλλά παρόλα αυτά η ΝΔ δεν μπορεί να συνέλθει ύστερα από μια σωρεία αντιλαϊκών ενεργειών, με αποκορύφωμα τη δολοφονία.

• Το ΠΑΣΟΚ εμφανίστηκε και πάλι με τη θεωρία του «ώριμου φρούτου», που σημαίνει ας αφήνουμε τη ΝΔ να σαπίσει. Ωστόσο, πίσω από τις λέξεις και τις προσεκτικές διατυπώσεις βρίσκεται η αστική τάξη και η καταστολή. Οι δηλώσεις του Γ.

Παπανδρέου και των Χρυσοχοϊδη, Διαμαντοπούλου στην ουσία λίγο διαφέρουν από αυτές της ΝΔ. Το ΠΑΣΟΚ συμφώνησε, ψήφισε και προώθησε από κοινού με τη ΝΔ όλο το τρομοκρατικό οπλοστάσιο που υπαγόρευσε η Ευρ. Ένωση και οι ΗΠΑ. Από τις παρακολουθήσεις ως τις τρομοκάμερες και από τα φακελώματα ως τις ασκήσεις Τσουκάτου πάνω στους αγρότες, το νήμα που συνδέει το ΠΑΣΟΚ με τη ΝΔ είναι ενιαίο και αδιαίρετο.

• Η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ θεώρησε και πάλι το πεδίο προνομιακό για να αρχίσει ασκήσεις καπέλου και οικειοποίησης. Τα κεφάλαια παιδεία - δημοκρατικά δικαιώματα θεωρούνται προνομιακά για το Συνασπισμό και το Σύριζα, όπου εμφανίζονται ως ηγέτες στο φοιτητικό και νεολαϊστικό κίνημα.

Ωστόσο, είναι γνωστό πως άρχισαν τα όργανα ανάμεσα στις συνιστώσες του ΣΥΡΙΖΑ. Είναι χαρακτηριστικό πως στην απεργία της 10ης Δεκέμβρη ο Συνασπισμός άλλαξε δύο-τρεις φορές την προσογκέντρωσή του για να καταλήξει στην Κλαυθμώνος. Οι συνιστώσες του (ΚΟΕ - ΔΕΑ κ.λπ.) γύριζαν δώθε-κείθε σαν αποκεφαλισμένες, ο Αλαβάνος ήρθε στο «μπλοκ του Μουσείου», ενώ την επόμενη μέρα η Αυγή, σαν αστική φυλλάδα της σειράς, φρόντισε επιμελώς να αποκρύψει τα πραγματικά γεγονότα. Ο Συνασπισμός και το ΣΥΡΙΖΑ μπορεί να θέλει να κολυμπήσει στο κίνημα, αλλά αλληθωρίζει προς το σύστημα και αυτό δεν μπορεί να κρυφτεί.

• Η ηγεσία του ΚΚΕ κατόρθωσε να πάρει συγκαρητήρια από όλο το ακροδεξιό δυναμικό. Από τον Καρατζαφέρη μέχρι τον αρχηγό της Αστυνομίας.

Όπως και να 'χει το ζήτημα ύστερα από τη συνάντηση ΚΚΕ - Καραμανλή η ηγεσία του Περισσού φρόντισε να οδηγήσει την πορεία του στην Ομόνοια, στα στενά του Μεταξουργείου-Κολωνού! Απίστευτο αλλά αληθινό. Ταυτόχρονα η εφεύρεση της παγκόσμιας συνομωσίας που αφορά στη χώρα μας, σε συνδυασμό με τις χωριστικές πορείες και την «αναρχοφοβία», μπορεί να τροφοδοτεί με υλικά τη βάση του ΚΚΕ, αλλά τη συντηρητικοποιεί και την ξεκόβει από την αριστερά και τη νεολαία. αντιτετράδιο

Η νεοπαίσιτικη
έκρηξη
Η νεοπαίσιτικη
έκρηξη
Η νεοπαίσιτικη
έκρηξη
Η νεοπαίσιτικη
έκρηξη

Έκρηξη απόγνωσης της νεολαίας και ένοχες σιωπές

Εδώ και 2,5-3 δεκαετίες, οι κρατούντες πασχίζουν να μας πείσουν ότι ζούμε το τέλος της ιστορίας, ότι δεν έχουμε άλλη προοπτική από τη βαρβαρότητα του ακαλίνωτου «τουρμπο-καπιταλισμού», της αισχροκέρδειας, της επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας, της αριστείας, κ.ο.κ., δηλ. όλου του πακέτου των δογμάτων της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης, το εκπαιδευτικό αντίστοιχο του οποίου είναι η όλη αντιμεταρρύθμιση για την περαιτέρω υπαγωγή επιστήμης και παιδείας στο κεφάλαιο, βάσει της διαδικασίας της Μπολόνια.

Ήταν αρκετό να ξεσπάσει οικονομική κρίση – η πρώτη πραγματικά παγκόσμια συστημική κρίση της κεφαλαιοκρατίας – για να φανεί η γύμνια και η καταστροφικά ανεξέλεγκτη φύση της τερατώδους ανισομέρειας και του καταστροφικού παρασιτισμού αυτού του σάπιου συστήματος, που για την τερατώδη κλιδή μιας παγκόσμιας ελίτ και των υποτακτικών-υπηρετών της, καταδικάζει αποκάλυπτα σε εξαθλίωση και γε-

γράφει ο Δημήτρης Πατέλης

νοκτονία δισεκατομμύρια ανθρώπων, ενώ κλιμακώνει τον παγκόσμιο πόλεμο. Την ίδια του την κρίση αυτό το παρασιτικό σύστημα επιχειρεί και πάλι να τη λύσει με κοινωνικό πόλεμο, να τη φορτώσει στο μόνο παραγωγό του πλούτου της ανθρωπότητας, στον κόσμο της εργασίας, με περαιτέρω ανεργία, ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων, ιδιωτικοποίηση των υπερκερδών και «κοινωνικοποίηση» (φόρτωμα στις πλάτες των φορολογουμένων) των ζημιών του.

Πασχίζουν να μας πείσουν ότι δεν υπάρχει άλλη διέξοδος από τη «συναίνεση» με αυτή την τάξη πραγμάτων, από την υποταγή και την παραίτηση από κάθε συλλογικότητα και αξιοπρέπεια, από το προσωπικό βόλεμα και την ατομική λύση με εκδουλεύσεις, διαπλοκές και διασυνδέσεις.

Οι ταγοί του συστήματος θεσμοθετούν συστημικά, διαβεβαιώνοντάς μας ότι η

επόμενη γενιά, τα παιδιά μας, οι φοιτητές μας, θα ζήσουν σε εργασιακές κ.ο.κ. συνθήκες ανασφάλειας και διακινδύνευσης («ελασασφάλεια»!) χειρότερες απ' τις δικές μας, παρουσιάζοντας τη νεοφιλελεύθερη στρατηγική τους ως μονόδρομο προόδου! Προσπαθούν μάλιστα να εξαγοράσουν τη συναίνεση των γηραιότερων σε αυτή την ανωμαλία, παζαρεύοντας το εάν και κατά πόσο θα θιγούν κεκτημένα δικαιώματα των τελευταίων! Οποία ηθική εξαχρείωση! Ακόμα και στα ζώα, οι ηθολόγοι έχουν επισημάνει συμπεριφορές αυτοθυσίας ενηλίκων για τη διασφάλιση του μέλλοντος των τέκνων. Η νεοφιλελεύθερη βαρβαρότητα μας ωθεί σε κανιβαλισμό χειρότερο του ζωώδους έναντι της νέας γενιάς: με αντίτιμο την ενδεχόμενη μη αλλαγή των όποιων γλίσχρων κεκτημένων μας, πρέπει να θυσιάσουμε το μέλλον των παιδιών μας στο βωμό του Μολώχ. Χάριν της «προόδου» τίνος; Των golden boys, των hedge funds, των δομημένων ομολόγων, των χρημα-

αντιτετράδι
της
εκπαίδευσης

Η νεοθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοθαιίστικη
έκρηξη
Η νεοθαιίστικη
έκρηξη

τοπιστωτικών κολοσσών, των διεφθαρμένων πολιτικών υπαλλήλων του κεφαλαίου, της λαμογιάς, των επιχειρηματιών ρασοφόρων, των πλιατσικολόγων των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων, των κουκουλοφόρων του δήθεν, του καθωσπρεπισμού και της υποκρισίας; Τι να περιμένει κανείς σε ένα πολιτικό σκηνικό, με κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση να παραπαίουν υπό το βάρος των αλληπάλληλων αποκαλύψεων για τα σκάνδαλά τους, με μόνη ελπίδα να απαλλαγούν από το βάρος του εκάστοτε επίκαιρου σκανδάλου τους, την επισκίασή του από την αποκάλυψη ενός επόμενου.

Και βρέθηκαν πολλοί φυσικοί και θεσμικοί γονείς που εμπέδωσαν και προωθούν με φανατική συνέπεια απανταχού αυτό τον παιδοκτόνο κανιβαλισμό επί της νεολαίας, ανάγοντας το ρόλο τους σε αυτόν του θηριοδαμαστή, με το μαστίγιο και το καρότο, με μοναδικό προορισμό την τιθάσευση και την εμπέδωση της πειθαρχησης των εν δυνάμει «ανθρωπίνων πόρων» του κεφαλαίου. Έχουν βαλθεί να κουρσέψουν το μέλλον μας, το μέλλον τους, την προοπτική της ανθρωπότητας. Αυτή είναι η «προοπτική» που χαράσσει το σύστημα.

Άνθρωποι, κοινωνία χωρίς συλλογική προοπτική είναι νεκρές οντότητες. Η νεολαία είναι ο πλέον ευαίσθητος αισθητήρας των προοπτικών της εκάστοτε κοινωνίας. Είναι η ίδια η ενσάρκωση της προοπτικής της ανθρωπότητας, μ' αυτήν αναμετρά το είναι της για να ωριμάσει. Γι' αυτό και βιώνει πιο έντονα και δραματικά την απουσία προοπτικής, όταν κάποιοι απεργάζονται το μέλλον της πίσω απ' την πλάτη της.

Ωστόσο, οι φορείς της ψοφοδεούς νομιμοφροσύνης και της θεσμολαγνίας της κάθε γραφειοκρατίας (πανεπιστημιακής, διοικητικής, κ.ο.κ.) στήνουν ένα τείχος αδιαπέραστο στα όνειρά της, ένα βραχνά στο λαιμό της, απαλείφοντας μία προς μία κάθε χαραμάδα προοπτικής, κάθε ικμάδα νεανικής δημιουργικότητας. Από την αρχή του «ότι είναι νόμιμο, είναι και ηθικό» των επι-

σήμως κυβερνώντων, δια της «διασταλτικής» ερμηνείας των θεσμών, περάσαμε στην αρχή της υπεράνω ηθικών αρχών νομιμοφάνειας.

Η εικόνα των δήθεν οργάνων συνδιοίκησης πολλών ΑΕΙ είναι χαρακτηριστική. Τα τελευταία χρόνια τα διοικητικά όργανα πανεπιστημίων τείνουν να αναχθούν σε μηχανισμούς άκριτης έγκρισης-διεκπεραίωσης άνωθεν προειλημμένων αποφάσεων με το εξής στερεότυπο σχήμα: τίθεται προς έγκριση η χ πρόταση βάσει του ψ νόμου. Εάν κάποιοι απ' τους εκπροσώπους των φοιτητών, είτε των καθηγητών (μελών ΔΕΠ, ΕΤΕΠ και ΕΕΔΙΠ), αποτολμούν να αρθρώσουν λόγο πέραν των προειλημμένων αποφάσεων, να αντιτάξουν στις τελευταίες τις πραγματικές ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας, της επιστήμης και της κοινωνίας, η απάντηση είναι αυτοματοποιημένη: «είναι νόμος του κράτους, εμείς δεν νομοθετούμε, είμαστε δημόσιοι υπάλληλοι και οφείλουμε να τηρούμε το νόμο!» Αυτά τα επιχειρήματα προτάσσονται από τους φορείς της θεσμολαγνίας νομιμοφροσύνης, επί παντός ζητήματος ήσσονος ή μείζονος σημασίας, ακόμα και αν το θέμα αφορά νόμους εκτελεστικούς της μη ολοκληρωμένης άρσης του άρθρου 16 του Συντάγματος, ακόμα και αν είναι οι τελευταίοι πρακτικά ανεφάρμοστοι και ανόητοι (βλ. π.χ. τη μη διανομή συγγραμμάτων κατά το τρέχον εξάμηνο). Σαν να είναι οι νόμοι θέσφατα εξ αποκάλυψης, που τίθενται υπεράνω της κρίσης των άμεσα ενδιαφερομένων και όχι κανόνες διευθέτησης ανθρωπίνων σχέσεων βάσει συγκυριακών συσχετισμών δυνάμεων και συμφερόντων. Εάν αντιμετωπίζονται έτσι τα θέσμιμα στο Πανεπιστήμιο, τι θα γίνεται στην υπόλοιπη κοινωνία;

Έκανε τα πάντα η οικονομική και πολιτική εξουσία για να «τσιμεντάρει» αυτή την αδιαπέραστη μηχανή φαλκίδευσης στοιχειωδών δικαιωμάτων και αξιοπρέπειας, διαφθοράς, αποξένωσης, αλλοτρίωσης, καταδυσάστευσης, καταστροφής δημόσιων

αγαθών και πλούτου, ατιμωρησίας και αύξοντος αυταρχισμού. Γι' αυτό ακριβώς η συμβολική δολοφονία του 15ετούς Αλέξη έγινε η αφορμή, η σταγόνα που ξεχειλισε το ποτήρι για το αυθόρμητο ξέσπασμα της οργής, της αγανάκτησης, του βιώματος του αδιέξοδου της νεολαίας. Μιας αγανάκτησης που δε βρίσκει πολιτική έκφραση σε όλο το φάσμα των καθεστωτικών πολιτικών δυνάμεων, τόσο του δικομματισμού και του ακροδεξιού συμπληρωμάτος τους, όσο και της κοινοβουλευτικής αριστεράς, που ελαύνονται κυρίως από κίνητρα άγρας και αποκλειστικής διαχείρισης εκλογικών ποιμνίων (με κάποιους να κινούνται προσφάτως στα όρια του καφιεδισμού). Είναι συγκινητική η ευαισθητοποίηση του κόσμου και η διεθνής αλληλεγγύη. Είναι παροιμιώδης ο πανικός, η αμηχανία, η αυτιστική ανικανότητα και η δόλια χειραγωγική διάθεση των κρατούντων.

Και τι δεν κάνουν για να παρουσιάσουν τη συγερή δολοφονία που διέπραξαν οι «πραίτορες» ως δήθεν τυχαίο αποστρακισμό βολίδας. Και τι δεν κάνουν για να ταυτιστεί στο υποσυνείδητο του κοινού το ξεγερασιακό πνεύμα και η ιερή αγανάκτηση του αυθόρμητου κινήματος της νεολαίας με το «μπάχαλο», τους τραμπουκισμούς και την προβοκάτσια (ακόμα και με κουκουλοφόρους ασφαλίτες σε εντεταλμένη υπηρεσία, όπως απέδειξαν σχετικά φωτορεπορτάζ). Και τι δεν κάνουν για να αποσυνδέσουν την θρυαλλίδα (τη δολοφονία του αθώου παιδιού) από τη βαθιά διαδικασία που προκάλεσε την κρίσιμη μάζα της έκρηξης της οργής της νεολαίας.

Γι' αυτό καλούνται άπαντες «να αποκηρύξουν μετά βδελυγμίας τη βία απ' όπου κι αν προέρχεται», δηλαδή να παραιτηθούν από κάθε αγώνα, από κάθε διεκδίκηση, διότι εάν τολμήσουν να μη διαχωρίσουν τη θέση τους, «υποθάλλουν την τρομοκρατία»... *Τρομάζουν ακόμα και στην ιδέα της οργανωμένα σε κράτος κυρίαρχα συμφέροντα.* Γι' αυτό θα κάνουν τα πάντα για να συγκαλύψουν-υποβαθμίσουν όχι μόνο το έγκλημα που λειτούργησε ως αφορμή του ξεσηκωμού, αλλά και το απροσμέτρητο έγκλημα της πολλαπλής καταδίκης της προοπτικής της νεολαίας μέσω αλληπάλληλων θεσμοθετήσεων, μέσω της χρονίζουσας συσσώρευσης προβλημάτων και αδιεξόδων. Γι' αυτό θα κάνουν τα πάντα για να ενσωματώσουν τη λαϊκή δυσάρεσκεια, για να χειραγωγήσουν τις αντιδράσεις με υπο-

Η νεοπαίστικη
έκρηξη
Η νεοπαίστικη
έκρηξη
Η νεοπαίστικη
έκρηξη
Η νεοπαίστικη
έκρηξη

κριτικές δηλώσεις συμπόνιας και μεταμέλειας, με πλήση εγκεφάλων από τα μέσα μαζικής παραπληροφόρησης, με δημαγωγία, αλλά και με απροκάλυπτη καταστολή και τρομοκρατία.

Ό,τι κι αν κάνουν, δε θα μπορέσουν να αναστρέψουν την αλλαγή που δρομολογήθηκε από την 6^η Δεκεμβρίου του 2008 με τη δυναμική και αναζωογονητική έφοδο της νεολαίας στο προσκήνιο. Η μορφή του δολοφονημένου Αλέξη θα σημαδεύει την πορεία αυτής της γενιάς, που αφυπνίζεται κοινωνικά και πολιτικά. Τίποτε δε θα είναι πλέον δεδομένο από την άποψη της ανοχής σε ό,τι επιχειρείται να επιβληθεί άνωθεν, εντός και εκτός του Πανεπιστημίου. Τα όσα έγιναν, δεν είναι παρά μικρός προσεισμός, προανάκρουσμα των γαιοτεκτονικών ανακατατάξεων που έρχονται. Ωστόσο, δεν αρκεί το αυθόρμητο. Η συνειδητή θεωρητική θεμελίωση του κινήματος που έρχεται, είναι επιτακτική ανάγκη για τη συγκρότηση και τη νικηφόρο προοπτική του.

Οι κατ' επάγγελμα πολιτικοί υπάλληλοι του κεφαλαίου, ακόμα και αν κατανοούν (ελάχιστοι απ' αυτούς) την ουσία των πραγμάτων, έχουν καλλιεργήσει δεξιότητες υποκριτικής, ως συστατικό αναπόσπαστο της στρατηγικής επιβίωσής τους. Τι κάνουν όμως οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και επιστήμονες;

Το πανεπιστήμιο δε λειτουργεί υπέρνω της κοινωνίας. Τουναντίον, έχει στρατηγική σημασία για την κοινωνία: εδώ εκπονείται εκείνος ο τύπος έρευνας, τεχνολογίας και κυρίως ανθρώπου, ως υποκείμενου της εργασίας και της κοινωνίας, που χαράσσει εν πολλοίς τις προοπτικές της τελευταίας. Όταν διακυβεύονται μείζονος σημασίας ζητήματα της νεολαίας και της κοινωνίας, όταν καταστρατηγούνται συνταγματικά και ακαδημαϊκά δικαιώματα της πανεπιστημιακής κοινότητας, τα μέλη που την απαρτίζουν οφείλουν ως ενεργοί πολίτες να συνειδητοποιήσουν το διακύβευμα και, συγκροτούμενοι σε συλλογικότητες, να αναπτύξουν κίνημα υπέρ των αιτημάτων-δικεδικήσών τους. **Όταν η μαθητιώσα και φοιτητιώσα νεολαία κραυγάζει με απόγνωση και βάλλεται από τους ισχυρούς, η σιωπή είναι συνενοχή.**

Πού οφείλεται η σιωπή της πλειονότητας των πανεπιστημιακών δασκάλων; Ο καθ' ένας κάνει τις επιλογές του και κρίνεται. Η ένοχη σιωπή π.χ. των φερόμενων ως πρυτανικών αρχών του Πολυτεχνείου Κρήτης σε αυτή την κρίση της νεολαίας, συνι-

Όταν η μαθητιώσα και φοιτητιώσα νεολαία κραυγάζει με απόγνωση και βάλλεται από τους ισχυρούς, η σιωπή είναι συνενοχή.

στά έμμεση παραδοχή του γεγονότος ότι αποτελούν οργανικό «πρωτοπόρο» στοιχείο του συστήματος που συνθλίβει τη νεολαία και δρα πραξικοπηματικά. Δεν μπορούν να λειτουργούν ως δύναμη επίλυσης του προβλήματος της νεολαίας, καθ' ότι είναι συνυφασμένες με το σκληρό πυρήνα του όλου προβλήματος. Η ένοχη σιωπή τους καταδεικνύει ότι εκτός των άλλων στερούνται και στοιχειώδους παιδαγωγικής επάρκειας, γεγονός που επιβεβαιώνει ανέκκλητα την παντελή απονομιμοποίησή τους. Δε διαθέτουν πλέον το παραμικρό ηθικό έρεισμα για να λειτουργούν ως πολιορκητικός κριός που σπεύδει να μετατρέψει το Ίδρυμα σε πιλοτικό πεδίο εφαρμογών των εκάστοτε αντιδραστικών θέσμιων της πολιτικής ηγεσίας. Εκτελούν χρέη πρυτανείας μέχρι να εκδικαστεί η σχετική προσφυγή στο Συμβούλιο Επικρατείας. Αντλούν νομιμότητα μόνον από την υπογραφή του Υπουργού Παιδείας στη σχετική διαπιστωτική πράξη. Ενός Υπουργού ο οποίος αμέσως μετά τη δολοφονία του 15ετούς μαθητή γλεντοκοπούσε δημοσίως σε σκυλάδικο και στο γήπεδο. Η μόνη αξιοπρεπής κίνηση εκ μέρους τους θα ήταν η άμεση παραίτησή τους και η δρομολόγηση νέων εκλογών χωρίς τραμπούκους και πραξικοπηματικά έκτροπα. Εάν, παρ' όλα αυτά θεωρούν ότι είναι αδιαμφισβήτητοι ηγέτες (δικαίωμά τους), ας το αποδείξουν μέσω της απρόσκοπτης έκφρασης της ετυμηγορίας της όλης κοινότητας του Ιδρύματος.

Δυστυχώς, την ένοχη σιωπή επιλέγει σημαντική μερίδα του ΔΕΠ, παγερά αδιάφορη για τα μείζονα προβλήματα εντός και εκτός του πανεπιστημίου, παραδιάζοντας με τη στάση της στοιχειώδεις αρχές επιστημονικής και παιδαγωγικής δεοντολογίας. Ορισμένοι καθηγητές τηρούν στάση αναμονής εν όψει αναμενόμενων πολιτικών ανακατατάξεων. Θέλουν να δουν ποιοι θα είναι οι ισχυροί στην επόμενη φάση πριν τοποθετηθούν. Κάποιοι φαίνεται ότι δεν ανέχονται το «κλειστό Πανεπιστήμιο» λόγω κι-

νητοποιήσεων, ενώ αισθάνονται μακάρια άνεση στην ασφυκτικά κλειστή κοινωνία της ωμής εκμετάλλευσης και καταστολής. Κάποιοι άλλοι αντιμετωπίζουν επιπρόσθετες δυσλειτουργίες στη διαχείριση των δυσδιάκριτων ορίων μεταξύ της πανεπιστημιακής ερευνητικής δραστηριότητάς τους και του επιχειρείν. Σημαντική μερίδα επιλέγει τη βιβλική στάση του «Μη κρίνετε ίνα μη κριθήτε», σε καθεστώς ανασφάλειας και αβεβαιότητας για τη μονιμοποίηση ή την εξέλιξή τους. Άλλοι πάλι, διαισθανόμενοι τις αλλαγές στους συσχετισμούς και τις διαθέσεις, αναζητούν νέα ερείσματα και συμμαχίες για τη διασφάλιση και προώθηση των συμφερόντων τους.

Ο δάσκαλος δε διδάσκει μόνο με τις πληροφορίες και τις γνώσεις που κοινοποιεί στους μαθητές του. Διδάσκει με την όλη στάση ζωής του, με τις πράξεις και τις παραλείψεις του, ιδιαίτερα στις κρίσιμες καμπές της ιστορίας. Κατά την ρήση ενός αληθινά σοφού στοχαστή, **ο παιδαγωγός οφείλει επίσης να διαπαιδαγωγείται.** Δεν περιποιούν τιμή στον πανεπιστημιακό δάσκαλο οι δύστροπες εκ του προχείρου και αφ' υψηλού λοιδορίες που εκτοξεύονται από κάποιους κατά των μορφών και του περιεχομένου του αγώνα των φοιτητών και κάθε αγώνα, τροφοδοτώντας απλόχερα παρελκυστικές πολώσεις και τις περί καθηγητικού κατεστημένου προκαταλήψεις. Για ποιο «ανοικτό πανεπιστήμιο» κόπτονται κάποιοι, όταν σφυρίζουν αδιάφορα στον νεοφιλελεύθερο στραγγαλισμό του δημόσιου Πανεπιστημίου; Τι είναι το Πανεπιστήμιο; Μαγαζί για τις όποιες αγοραίες διαθέσεις επιτηδείων, με προσωπικό που διαλαλεί «ανοίξαμε και σας περιμένουμε»;

Θα αρθούμε στο ύψος των περιστάσεων ως γονείς, ως πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, ως εκπρόσωποι μιας γενιάς έναντι της επερχόμενης, στο πλευρό των φοιτητών και της νεολαίας μας, ή θα αρκεστούμε στο ρόλο του παθητικού θεατή; Θα αφουγκραστούμε τις αγωνίες των ζωντανών κυττάρων της κοινωνίας, όσο κι αν «αντιδρούν άτεχνα, ανοργάνωτα, ίσως μ' αφέλεια, σ' όλην αυτή την οργανωμένη κρατική ασχήμια» (για να θυμηθούμε και τον Μ. Χατζηδάκη) ή θα επιλέξουμε τη στάση των νεκρών κυττάρων, «ψυχές μαραγκιασμένες από τις δημόσιες αμαρτίες», όπως έγραφε ο Γ. Σεφέρης; www.488a

Χανιά 16.12.2008

Ο Δημήτρης Πατέλης είναι Επίκουρος Καθηγητής Πολυτεχνείου Κρήτης

αντιτετράδια
της
εκπαίδευσης

Η νεοδημοκρατική
έκρηξη
Η νεοδημοκρατική
έκρηξη
Η νεοδημοκρατική
έκρηξη
Η νεοδημοκρατική
έκρηξη
Η νεοδημοκρατική
έκρηξη

Η νέα επίθεση κυβέρνησης, κρατικών μηχανισμών και αντιπολίτευσης ενάντια στο άσυλο, καλά κρατεί. Το σύνθημα αυτή τη φορά, για την επαναφορά της συζήτησης στο θέμα της «άρσης του ασύλου», έδωσε η «προειδοποίηση» του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, **Γιώργου Σανιδά**, προς εκπροσώπους των διοικήσεων τεσσάρων κεντρικών ΑΕΙ (Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ε.Μ.Π, ΑΣΟΕΕ και ΑΣΚΤ), παραμονή της κινητοποίησης των φοιτητών στο κέντρο της Αθήνας: σε περίπτωση που, κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού συλλαλητηρίου στις 15/1, θα εκδηλώνονταν επεισόδια και θα υπήρχε υπόνοια τέλεσης κακουργηματικών πράξεων εντός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τότε η αστυνομία και οι λοιπές δυνάμεις καταστολής θα ήταν υποχρεωμένες να αναλάβουν δράση, ύστερα από δική του εντολή. Ο κ. Σανιδάς σημείωσε επίσης ότι για την απόφασή του να θέσει εαυτόν σε ετοιμότητα για επέμβαση σε χώρους ασύλου είχε την πολιτική στήριξη του αναπληρωτή υπουργού Εσωτερικών, **Χρήστου Μαρκογιαννάκη**.

Ας θυμίσουμε εδώ, παρενθετικά, δύο σημαντικά σημεία:

α) Ο κ. Γ. Σανιδάς υπήρξε ο εισαγγελέας που ενημερώθηκε από την Επιτροπή Συνταγματικών Δικαιωμάτων Μελών του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών για τη διαιότητα και αυθαιρεσία (εκτεταμένη χρήση δακρυγόνων, ωμή βία, παράτυπες και άκριτες συλλήψεις και προσαγωγές) που εκδηλώθηκε από την αστυνομία σε βάρος διαδηλωτών, κατά το συλλαλητήριο στις 9/1. Ήταν ο συγκεκριμένος ανώτατος δικαστικός λειτουργός, ο οποίος... αδράνησε προκλητικά μπροστά στις καταγγελίες της Επιτροπής, και δεν έπραξε το παραμικρό για την αποκατάσταση της συνταγματικής νομιμότητας και την άμεση απελευθέρωση των αδικώς συλληφθέντων δικηγόρων και πολιτών.

β) Ο κακόφημος «νόμος - πλαίσιο» (3549/2007) αναγνωρίζει για πρώτη φορά, μετά το 1982, το δικαίωμα της αστυνομίας για «αυτεπάγγελτη» (δηλαδή, ακόμη και χωρίς την έγκριση των πρυτανικών αρχών) επέμβαση σε χώρους που προστατεύονται από το πανεπιστημιακό άσυλο, εφόσον κρίνεται ότι σε αυτούς τελούνται κακουργηματικές πράξεις. Μοναδική προϋπόθεση για την επέμβαση της δημόσιας αρχής είναι η εισαγγελική εντολή. Και, απ' ό,τι φαίνεται, η κυβέρνηση της ΝΔ δεν θα δυσκολευτεί να βρει πρόθυμους εισαγγελείς.

Στην εννοηματοποιημένη επίθεση κατά του ασύλου την τιμητική τους είχαν οι δηλώσεις κορυφαίων πολιτικών στελεχών, προερχόμενων τόσο από την κυβερνώσα παράταξη, όσο και από την αντιπολίτευση. Ποια να πρωτοθυμηθούμε;

Τη ΝΔ εκπροσώπησε επάξια η πρώην υπουργός Παιδείας, **Μαριέττα Γιαννάκου** (η οποία εξάλλου είχε φέρει στη Βουλή πριν δύο χρόνια το νόμο - πλαίσιο προς ψήφιση). Αναφερόμενη στα επεισόδια που καθιστούν αναγκαία την άρση του ασύλου και σε εκείνους που τα προκαλούν, μίλησε για «**μειοψηφία που αποτελείται ακόμα και από ψυχοπαθητικά στοιχεία, που το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι η καταστροφή**». Προ του ανασχηματισμού του, ο άλλοτε υπουργός Δικαιοσύνης, **Σ. Χατζηγάκης**, εξηγούσε ότι «**εξαντλήθηκε η ανοχή απέναντι στην ανομία και την εκμετάλλευση του πανεπιστημιακού ασύλου από ομάδες ανεξέλεγκτης βίας**».

Το ΠΑΣΟΚ προσπέρασε τη ΝΔ στο θέμα του ασύλου από δεξιά. Πρώτος σε δηλώσεις, αναμενόμενα, ο **Θ. Πάγκαλος**. Με δηλώσεις του στον αστικό τύπο εξέφρασε τη θέση του ότι «**το άσυλο κατέληξε να γίνει βάση εξόρμησης τρομοκρατών και ανθρώπων που κατέστρεψαν και καταλήστευσαν το κέντρο της Αθήνας**». Η θέση του αυτή, βέβαια, υπήρξε πάγια. Στην τελευταία διετία, με κάθε ευκαιρία, το κορυφαίο στέλεχος του ΠΑΣΟΚ στοχοποιούσε το πανεπι-

Συντονισμένη επίθεση ενάντια

στημιακό άσυλο: «**Στους δρόμους της Πανεπιστημιούπολης Ζωγράφου βλέπω καθημερινά τους λαθρέμπορους φορτηγών - ψυγείων κάτω να ξεφορτώνουν. Είναι πασίγνωστο. Χιλιάδες άνθρωποι το βλέπουν κάθε μέρα. Γιατί στους δρόμους αυτούς, όπου περνούν χιλιάδες αυτοκίνητα, να μην μπορεί να περιπολεί η αστυνομία; Γιατί μέσα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης να υπάρχει ένα τεράστιο παζάρι με πάσης φύσεως αντικείμενα απ' όλα τα Βαλκάνια; Για να μην πω και για τις ουσίες που πωλούνται εκεί πέρα. Αυτό το ξέρει και η κουστή Μαρία. Το έχουν καταγγείλει οι καθηγητές. Γιατί εκεί να μην εφαρμόζεται ο νόμος στους δρόμους και στα πεζοδρόμια; Ποιο άσυλο;», «**Διάφοροι πλανόδιοι, οι οποίοι προφανώς φοβούνται να πάνε στα χωριά και στις πλατείες, πωλούν ό,τι μπορεί να φανταστεί κανείς με εντελώς παράνομο τρόπο. Χωρίς άδεια, χωρίς να κόβουν αποδείξεις, χωρίς να πληρώνουν φόρους. Είναι δυνατόν να συγκαλύπτεται όλο αυτό το πανηγύρι με το πανεπιστημιακό άσυλο και να μην μπορεί η αστυνομία να μπει μέσα και να επιβάλει την τάξη;», «**Εγώ δε βλέπω γιατί πρέπει να είναι απύουσα η αστυνομία τάξης από τα πανεπιστήμια**», «**...το άσυλο και δεν έχει καμία σχέση με τις παράνομες πράξεις που βλέπουμε κάθε τόσο μέσα στα πανεπιστήμια. Εγώ θα έλεγα ότι το πανεπιστημιακό άσυλο δε σημαίνει καν ότι δεν μπαίνει η αστυνομία στα πανεπιστήμια**», «**πού είναι το κακό, αγαθά παιδάκια της αστυνομίας τάξης να περιπολούν στους χώρους του πανεπιστημίου;»** «**το να περιπολούν, λοιπόν, σήμερα οι αστυνομικοί μέσα στα πανεπιστήμια, όπως περιπολούν στους δρόμους (...)** δεν καταλαβαίνω γιατί κάποιοι πιστεύουν ότι παρεμποδίζει την ομαλή διεξαγωγή της διαπάλης των ιδεών».****

στο πανεπιστημιακό άσυλο

γράφει ο Χρήστος Σόφης

Τις δηλώσεις Πάγκαλου ακολούθησε κατά πόδας η Άννα Διαμαντοπούλου, υπεύθυνη Παιδείας στο ΠΑΣΟΚ, και υποψήφια μελλοντική... υπουργός Παιδείας: «Αρνούμεθα τη λειτουργία του (ασύλου) ως άλλοθι για καταστροφές και άλλες εγκληματικές πράξεις. Το διακύβευμα είναι πλέον η προστασία του δημόσιου πανεπιστημίου από ανεξέλεγκτες και επικίνδυνες μειοψηφίες. (...) Ευρύτερα πάντως θα πρέπει να εξετάσουμε το θέμα της φύλαξης των πανεπιστημίων σε μόνιμη βάση και με οργανωμένες από το πανεπιστήμιο υπηρεσίες». Σεκιούριτι, με δυο λόγια, είναι η πρόταση της Α. Διαμαντοπούλου για τα πανεπιστήμια.

Ο Μ. Χρυσοχοϊδης, τεστάροντας (;) τις προθέσεις της ΝΔ να καταπατήσει το άσυλο, καταλήγει στη διατύπωση ενός περιέργου ερωτήματος, σε άρθρο του που δημοσιεύτηκε στον τύπο: «Η συζήτηση για το άσυλο και όχι για την εκπαίδευση είναι μια «δεξιά» συζήτηση, με στόχο τη διαχείριση του φόβου των ανθρώπων. Τα πράγματα είναι απλά: πριν από λίγο καιρό η Ν.Δ. ψήφισε το νέο νόμο για το καθεστώς του ασύλου. Γιατί δεν τον εφαρμόζει και ανοίγει ξανά την ίδια συζήτηση;». Ασχέτως της διαδρομής της σκέψης του, ο πρώην υπουργός Δημόσιας Τάξης προτείνει, ούτε λίγο ούτε πολύ, την επέμβαση της αστυνομίας, για να μετρηθούν οι αντιδράσεις (;)

Το ΚΚΕ δεν μπορεί να κατηγορηθεί ότι δεν θέλει το άσυλο. Δηλώσεις, ωστόσο, σαν κι αυτές του Μ. Μαΐλη «ένα σωρό ΑΕΙ χρησιμοποιούνται ως ορμητήρια κουκουλοφόρων και ως εργαστήρια κατασκευής μολότοφ» ρίχνουν νερό στο μύλο των κυβερνητικών προθέσεων. Για τα σχέδια ενάντια στο άσυλο, η γενική γραμματέας της Κε-

ντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ, Αλ. Παπαρήγα σημείωσε ότι «μόνο κάποιος που αισθάνεται απέχθεια για κάθε μορφή αγωνιστικής κοινωνικής δραστηριότητας μπορεί να υποστηρίξει μια τέτοια θέση και να αγνοήσει ότι το λαϊκό κίνημα σε όλες του τις εκφράσεις είναι σε θέση να αυτοπεριφρουρηθεί». Ωστόσο, οι ξεχωριστές συγκεντρώσεις, και οι πορείες στα ειρηνικά... περίχωρα της πόλης (για τις οποίες, εξάλλου, το ΚΚΕ δέχτηκε τα «συγχαρητήρια» της κυβέρνησης και της αστυνομίας), δεν απαντούν στο ζήτημα της ανάγκης περιφρούρησης του ασύλου, των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των κινητοποιήσεων της νεολαίας. Απαντούν στην ιδέα που το ΚΚΕ έχει για τον εαυτό του, αποτελούν μάλλον απόδειξη της αδυναμίας του, παρά της δύναμής του να περιφρουρήσει τις κινητοποιήσεις του. Η Παπαρήγα, σε κάθε περίπτωση, μιλώντας για το «λαϊκό κίνημα» το ταυτίζει με το ΚΚΕ.

Ούτε ο ΣΥΝ συναινεί στην περιστολή του ασύλου. Βέβαια ο Φ. Κουβέλης υποχρεώνεται να συμφωνήσει ότι, εφόσον συντρέχουν οι λόγοι, στο χώρο του πανεπιστημιακού ασύλου, είναι αναγκαστικό να επεμβαίνει η «δημόσια δύναμη».

Και φυσικά, δεν θα περιμέναμε τίποτα διαφορετικό από τον ΛΑΟΣ. Ο πρόεδρος του, Γ. Καρατζαφέρης, ζητά μόνιμη παρουσία εισαγγελέα στους χώρους των πανεπιστημίων (!), ενώ ταυτόχρονα διαπιστώνει ότι η έννοια του ασύλου στη σύγχρονη Ελλάδα είναι ούτως ή άλλως περιττή, ότι το άσυλο θεσπίστηκε σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους και για να προστατέψει συγκεκριμένα δικαιώματα, αλλά οι εποχές αυτές έχουν παρέλθει ανεπιστρεπτή. Βέβαια, και στις δύο εκτιμήσεις του έκανε λάθος: πρώτον, διότι το άσυλο με την προ-τελευταία του μορφή (πριν το «συμπίεση» ο νόμος-πλαίσιο) θεσπίστηκε το 1982, σε περίοδο σχετικής διεύρυνσης των δημοκρατικών δικαιωμάτων, και δεύτερον, διότι πολλές από τις καταστάσεις που ζήσαμε, και ζούμε, την τελευταία περίοδο, πιστοποιούν ότι οι απευκταίες περίοδοι που περιγράφει ο πρόεδρος του ΛΑΟΣ, είναι πιο κοντά μας, απ' ό,τι εκείνος εκτιμά.

Θυμίζουμε ότι ο νόμος-πλαίσιο της Γιαννάκου εισήγαγε τρεις σημαντικές παραμέτρους σε βάρος του ασύλου: α) τον περιορισμό του ασύλου συγκεκριμένα στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, και όχι σε όλο τον λαό. β) τον περιορισμό του ασύλου μόνο στους χώρους διδασκαλίας και επιστημονικής έρευνας, και όχι στο σύνολο των χώρων και των εγκαταστάσεων που ανήκουν στα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα, και γ) τον περιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες επεμβαίνει η αστυνομία σε χώρους του ασύλου.

Οι τυχοδιωκτικές δραστηριότητες διαφόρων ομάδων, οι οποίες εκδηλώνονται συχνά σε συνθήκες εκπαιδευτικών και λοιπών κινητοποιήσεων, δίνουν σήμερα το πρόσχημα στην κυβέρνηση να ζητήσει την, «υπό περιπτώσεις» άρση του ασύλου στην πραγματικότητα, τη μεθοδευμένη και συστηματική καταπάτηση και περιστολή του. Οι δράσεις των εν λόγω ομάδων αποτελούν βέβαια βούτυρο στο ψωμί της κυβερνητικής πολιτικής για να δημιουργήσει επίπλαστες εικόνες, να αποπροσανατολίσει, να τρομοκρατήσει.

Πρώτο βήμα της κυβέρνησης στο ζήτημα του ασύλου παρουσιάζεται σήμερα η πρόθεσή της να επιτρέψει την είσοδο της αστυνομίας σε χώρους ΑΕΙ και ΤΕΙ, ακόμη και χωρίς την έγκριση των πρυτανικών αρχών. Και, επόμενο βήμα, η εφαρμογή στην πράξη και των λοιπών διατάξεων του νόμου-πλαίσιο.

Να μην επιτρέψουμε να περάσει σε εφαρμογή καμία από τις προθέσεις της κυβέρνησης (και της συμπράττουσας αντιπολίτευσης) για την καταπάτηση του ασύλου, να μην επιτρέψουμε να γίνουν πράξη οι σχεδιασμοί για περαιτέρω περιστολή των δημοκρατικών δικαιωμάτων. www.kke.gr

Η νεολαίστικη
έκρηξη
Η νεολαίστικη
έκρηξη
Η νεολαίστικη
έκρηξη
Η νεολαίστικη
έκρηξη

Ορισμένες από τις Εφημερίδες που εκδίδονται από τοπικά σχήματα των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων

ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ Ε' ΕΛΜΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ

Κόκκινη Κιμωλία

Τεύχος 2, Δεκέμβριος 2008

Ανατ. Αττική

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ:

- «Ήταν μόλις 15 χρονών...» όσπλος... οπλισμένος μόνο με άνιερ»
- ΦΑΚΕΛΟΣ: Εκπαιδευτικά προβλήματα της Ανατολικής Αττικής (στρατηγικά, υπεραρθρήμες, πολύτεκνοι)
- Η αλήθεια για τα ταμεία μας
- Οικονομική κρίση
- Η αναμέτρηση εκκρεμεί
- Τι συμβαίνει στην Ιταλία
- Γλωσσικές προκαταλήψεις και σχολική αποτυχία
- Cyberbullying

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ:

- Α-ΛΗΘΗ
- Βιβλιοπρασείες
- Η Επόμενη Μέρα
- Δο-Δι-Αρμύρα

Το ήρωικό λόγο είναι το κλειδί για την καρδιά (Οδυσσειακή ποίηση)

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ (ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ) Δεκέμβρης 2008

Ο δρόμος του αγώνα η μοναδική πραγματική διεξόδος για τους εργαζόμενους!

Βέροια

Γενική κριτική: Η Βέροια είναι μια πόλη που έχει υποστεί τεράστιο πλήγμα από την οικονομική κρίση. Οι εργαζόμενοι και οι μαθητές αντιμετωπίζουν μεγάλα προβλήματα. Η ανεργία είναι υψηλή και οι μισθοί έχουν μειωθεί σημαντικά. Η κατάσταση είναι άσπαστη και απαιτείται δράση.

Τα ασφαλιστικά ταμεία της ανασφάλειας.

Με τρέφο παρακολούθημα το τελευταίο διάστημα τα τεκταινόμενα στη χώρα της ασφάλειας. Σε τι να προσηγορεύεται κανείς; Στην κακοτέστητη κατάσταση στέντης; Στην αδυναμία καταβολής κρατικής; Στην προέλαση φορητών, ισχυρών και υπερασπιστών από τους ασφαλιστικούς; Στο οικονομικό των ταμείων;

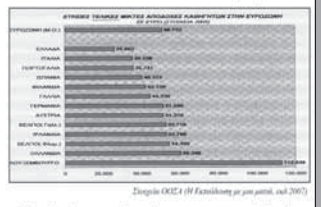
ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ (ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ) για το Δ.Σ. της ΕΛΜΕ

1. Γιαννάκη Αγγελική 4^ο Γυμνάσιο Βέροιας
2. Γκαλιτσού Γιάννα 2^ο Λύκειο Βέροιας
3. Καλογερά Μαρία 1^ο Λύκειο Βέροιας
4. Κουρουμπάκης Κώστας Γυμνάσιο Ριζομάτων
5. Κοτσυφάκη Αφροδίτη ΕΠΑ.Λ. Αλεξάνδρειας
6. Κωστοπούλου Αγγελική 1^ο Λύκειο Βέροιας
7. Λιακάκος Θεόδωρος 1^ο Λύκειο Βέροιας
8. Μόσχας Αλέκος ΕΠΑ.Λ. Βέροιας
9. Μπακλή Πηνελόπη ΕΠΑ.Λ. Βέροιας
10. Μπίτης Νίκος 1^ο Λύκειο Βέροιας
11. Παπουλάου Μαρία 1^ο Γυμνάσιο Βέροιας
12. Παρτζής Γιάννης ΕΠΑ.Σ. Αλεξάνδρειας
13. Σταμάτης Παναγιώτης Γυμνάσιο Επισκοπής
14. Τονοζής Γιάννης 2^ο Γυμνάσιο Αλεξάνδρειας
15. Τραχανά Γλυκερία 2^ο Γυμνάσιο Βέροιας

Προϋπολογισμός κρίσης για τους πολλούς, λίτους για τους λίγους

Η ίδια νεοφιλελεύθερη πολιτική που έχει οδηγήσει σε βαθιά και απίστευτη κρίση τα κεφαλαιοκρατικά συστήματα και στη φτώχεια και την ανέχεια εκατοντάδων ανθρώπων, εξελίσσεται και εφαρμόζεται και στον φτωχό λαό της Ελλάδας για το 2009 από καλύτερη πρόνοια η κυβέρνηση στη Βουλγαρία να παρέχει στον οικονομικό πληθυσμό ακόμα περισσότερες απ' ό,τι μέχρι σήμερα.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

Ηλεια

ΕΝ ΚΙΝΗΣΕΙ

97400 40 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008 ΤΙΜΗ ΕΠΙΧΡΗΣΗΣ 1 ΕΥΡΩ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ - ΕΚΛΟΓΕΣ ΕΛΜΕ ΠΕΜΠΤΗ 4/12, 4ο ΛΥΚΕΙΟ ΠΥΡΓΟΥ

Για ένα σωματείο που ενώνει, σκέφτεται, αγωνίζεται. ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ-ΨΗΦΙΖΟΥΜΕ ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Καμία Θυσία

Το κεφάλαιο να πληρώσει τη ληστεία

ΔΕΝ ΠΑΗΡΟΝΤΙ ΔΕΝ ΠΑΗΡΟΝΤΙ Ντόκιφο

Ο ΕΠΕΚ και επιρροή τους εκπαιδευτικών

Πρόσθετη διδασκαλία Σαμάριας το ανόητο (άρθρος 2ο)

Σχολικά με την αποκοπή των εκπαιδευτικών του κλάδου ΠΕ19-20

Ανοήτοιες μαθημάτων: Ανοήματα και αερίαιότητα

Εκλογές για το υπηρεσιακό συμβούλιο

Προβληματισμοί με οργάνη την ασηρή

Απολογισμός του Δ.Σ. της ΕΛΜΕ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ: Η ληστεία του σάβανου

Τμήματα Ένταξη στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Αλληλεγγύη στους πρόσφυγες

Διεθνές Φοιτητικό Οργανισμό

Πολιτιστικές δραστηριότητες

Η υπαρκτή των συλλογικών συμβόλων

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

στην εκπαίδευση

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ - ΣΥΣΤΗΡΩΣΕΩΝ - ΚΙΝΗΣΕΩΝ... ΣΤΑ ΔΥΤΙΚΑ

Νευτεριά στην Παλαιστίνη!

Δυτ. Αθήνα

ΕΙΣΗΛΘΩ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ, στην Θεσσαλονίκη τους, κινώσονται όλην και απορροπώσονται η φτωχά εσθία και η νέα μορφή ελπίστων του παλιόκοσμου. Αυτά είναι τα διδακτικά κέρη του εργατικού τάξου, που εφαρμόζονται ανιστορικά πολλών γενεών, αφού οι δεσμοί να δουλεύουν είναι το σκόπελο των Ηνωμένων Εθνών, όπου είναι αναπόσπαστο κομμάτι του ζωτικού μας.

Η παλαιστήν πρακτική και η Παλαιστήν Επιτροπή Κλάδων καταγγέλλουν το εργατικό σύνθημα. Στο 6 μήνη του προσηγορεύεται με τη συνθήκη του αυτοεξουσιοδοτούμενου, με την οποία και την τήρησή της και αποσπασμένη σκεπάζει οι δίκαιες και δίκες από την ΕΕ και τον Ο.Ε. αλλά με την συνθήκη των αποδοσίων εργατικών κινήσεων.

Η εργατική οργάνη του εργατικού τάξου είναι η Διεθνής Αλληλεγγύη. Τα εργατικά σωματεία που προστάθουν και να δουλεύουν το εργατικό σύνθημα, επηρεάζουν την παραγωγή της όλης οικονομίας του πλάθου εργα-

Για την παιδεία και τα παιδιά μας

ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΕΝΟΤΗΤΑ - ΑΓΩΝΑΣ

ΔΕΛΤΑ ΕΝ ΠΟΛΥΣΕΣ

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ-ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ-ΚΙΝΗΣΕΙΣ

Εξώδικο κατά των ταμείων ΤΠΔΥ, ΤΕΑΔΥ, ΜΤΠΥ

Το παρακάτω εξώδικο, το οποίο υπογράφουν συνδικαλιστές του δημόσιου τομέα από το χώρο των Παρεμβάσεων-Συσπειρώσεων, έχει επιδοθεί με δικαστικό επιμελητή στις διοικήσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων του Δημοσίου και αναμένουμε... δρώντας: Μετά τη συμβολική κατάληψη του κτηρίου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (4-11-2008) θα συνεχίσουμε, συντονίζοντας τη δράση μας σε όλα τα επίπεδα.

Ζητάμε από τις ΕΛΜΕ και τους Διδασκαλικούς Συλλόγους της χώρας να στηρίξουν αυτή την προσπάθεια με κάθε πρόσφορο τρόπο: ανακοινώσεις, καταγγελίες, τηλεγραφήματα, τοπικές δραστηριότητες.

ΕΝΩΠΙΟΝ ΠΑΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΞΩΔΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Τσιριγώτη Θανασή, μέλους ΔΣ ΟΛΜΕ, Μακρή Βασίλη, μέλους ΔΣ ΔΟΕ, Κεφαλληνού Παναγιώτη, Γραμματέα Τεχνικών Δήμου Αθήνας, Πανοπούλου Φωτεινής, μέλους ΔΣ ΚΕΜΕΤΕ – ΟΛΜΕ, Ναξάκη Αντώνη, μέλους ΓΣ ΑΔΕΔΥ, Παναγιωτόπουλου Χρήστου, μέλους ΓΣ ΑΔΕΔΥ, Μάτσα Κατερίνας, μέλους ΓΣ ΑΔΕΔΥ, Σάμιου Παναγιώτη, μέλους ΓΣ ΑΔΕΔΥ, Κουτσούμπα Δέσποινας, εκπρ. εργαζομένων Υπ. Πολιτισμού, Παπαδόπουλου Γιάννη, Προέδρου ΕΛΜΕ Άνω Λιοσίων, Δανιήλ Μαρίας, Προέδρου ΕΛΜΕ Καλλιθέας-Ν.Σμύρνης, Ξυδά Αποστόλη, Προέδρου ΕΛΜΕ Ελευσίνας, Βουρεκά Θωδωρή, Προέδρου ΕΛΜΕ Α΄ Αθήνας, Δεμερδεολή Γιώργου, Προέδρου ΕΛΜΕ Β΄ Έβρου, Φύτρου Πέτρου, Προέδρου ΕΛΜΕ Κυκλάδων, Μπαλάσκα Λάμπρου, Αντιπροέδρου ΕΛΜΕ Δράμας, Ντούλα Παναγιώτη, Γραμματέα ΕΛΜΕ Β΄ Δωδεκανήσου, Σόφη Γιώργου, μέλους ΔΣ ΕΛΜΕ Νότιας Αθήνας, Φατούρου Αγγελικής, μέλους ΔΣ ΕΛΜΕ Περιστερίου, Μακρίδη Γιάννη, μέλους ΔΣ ΕΛΜΕ Ιωαννίνων, Μπογδάνου Μαρίας, μέλους ΔΣ ΕΛΜΕ Κέρκυρας

ΚΑΤΑ

1) Του Ταμείου Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων, που εδρεύει στην Αθήνα, Σταδίου 31 ως νόμιμα εκπροσωπείται

2) Του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων, που εδρεύει στην Αθήνα, Οθωνος 10 ως νόμιμα εκπροσωπείται

3) Του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων, που εδρεύει στην Αθήνα, Λυκούργου 12, ως νόμιμα εκπροσωπείται

Από όλες τις οικονομικές αναλύσεις προκύπτει ότι η τρέχουσα οικονομική κρίση εξανεμίζει σταδιακά τα αποθεματικά των ασφαλιστικών ταμείων. Η μείωση της αξίας τόσο των μετοχών, όσο και των αμοιβαίων κεφαλαίων προβλέπεται τουλάχιστον στο 50 έως 80% κατά μέσο όρο. Πληροφορίες που το τελευταίο διάστημα έχουν δει το φως της δημοσιότητας στον τύπο, αναφέρουν πως οι απώλειες κατά προσέγγιση των αποθεματικών των ταμείων αγγίζουν, αν δεν έχουν ξεπεράσει, τα 6 δις ευρώ.

Με πρόσφατη ανακοίνωσή του το Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ), μας «ανακοίνωσε» ότι, αφενός έχει χάσει 45% των αποθεμάτων του από το χρηματιστηριακό τζόγο, αφετέρου ότι από τις 1.200 αιτήσεις ΔΥ (το χρόνο) για το εφάπαξ, μπορεί να καλύψει μόνο τις... 590 (!)

Το πρόβλημα φέρεται ως ιδιαίτερα μεγάλο, καθώς πέρσι τα αποθεματικά λεηλατήθηκαν από τις κατευθυνόμενες τοποθετήσεις στα «δο-

μημένα ομόλογα». Αποκαλύφθηκε πρόσφατα πως από τα ομόλογα αυτά και μάλιστα για μόνο τέσσερα από αυτά που υπάρχουν στοιχεία, οι απώλειες αυτή τη στιγμή ξεπερνούν τα 240 εκατομμύρια ευρώ.

Επειδή τα αποθεματικά των Ταμείων δημιουργήθηκαν από τον ιδρώτα των εργαζομένων για να εξασφαλίσουν τις κοινωνικοασφαλιστικές παροχές και όχι για να γίνονται βορά στις τυχοδιωκτικές διαθέσεις της χρηματοπιστωτικής κερδοσκοπίας.

Επειδή στις εφημερίδες (Οκτώβρης 2008) γράφτηκε και δε διαψεύστηκε, ότι 85 συνταξιούχοι δημόσιοι υπάλληλοι απεβίωσαν χωρίς καν να πάρουν το εφάπαξ, ενώ αντίθετα αυξάνονται συντριπτικά οι αμοιβές των Προέδρων των Ταμείων!

Επειδή με την ιδιότητά μας των εκλεγμένων συνδικαλιστικών εκπροσώπων των εργαζομένων στους χώρους της εκπαίδευσης έχουμε άμεσο έννομο συμφέρον να πληροφορηθούμε ποια είναι η αξία της περιουσίας των ταμείων που ασφαλίζουν τους Έλληνες εκπαιδευτικούς δημοσίου υπαλλήλους και με ποιον τρόπο διαμορφώθηκε η αξία αυτή.

Ενόψει των ανωτέρω σας καλούμε να μας πληροφορήσετε άμεσα:

1. Σε ποιους άυλους τίτλους (μετοχές, ομόλογα, δομημένα ομόλογα, άλλα χρηματιστηριακά προϊόντα) επένδυσε το Ταμείο κατά τα τελευταία δέκα έτη και ποια ήταν τα ποσά που επενδύθηκαν στους τίτλους αυτούς

2. Ποια περιουσιακά στοιχεία των Ταμείων (μεταξύ των οποίων και ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου) εκποιήθηκαν για την αγορά αυτών των τίτλων και σε τι τιμή εκποιήθηκαν

3. Ποια είναι η σημερινή αξία των άυλων τίτλων (αναλυτικά για τον καθένα)

4. Εάν έχει ανατεθεί η διαχείριση των διαθεσίμων του Ταμείου σε τρίτον (τράπεζα, εταιρεία ή άλλο οργανισμό) και σε ποιον

5. Ποια είναι η συνολική περιουσία του Ταμείου σήμερα (αναλυτικά σε τίτλους, ακίνητα κλπ.) και η αξία αυτής.

Επίσης σας καλούμε να μας χορηγήσετε αντίγραφο των πρακτικών των συνεδριάσεων των διοικητικών συμβουλίων κατά τις οποίες αποφασίσθηκε η επένδυση του Ταμείου στους ως άνω άυλους τίτλους, η εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων για την αγορά των τίτλων αυτών και η τυχόν ανάθεση της διαχείρισης διαθεσίμων. Στα ως άνω πρακτικά να εμφανίζεται η σύνθεση των Δ.Σ., τα παρόντα μέλη και τι ψήφισε το κάθε μέλος. www.eta.gr

«Ο δεύτερος πυλώνας» κωλαινει...

Ενότητα Αριστερών Καθηγητών

Α) ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

«Έχασα την ηθική μου πυξίδα και έκανα και εγώ πράγματα για τα οποία έχω μετανιώσει...» (Andrew Fastow, πρώην οικονομικός διευθυντής της Enron)

Στο σύντομο αυτό κείμενο θα εξετάσουμε, με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζει ο ΟΟΣΑ, την «πρόοδο» των επαγγελματικών ασφαλιστικών ταμείων υπό το βάρος της πρόσφατης χρηματοπιστωτικής κρίσης, μιας κρίσης πρωτίστως τραπεζικής και δευτερευόντως χρηματιστηριακής

Όπως είναι γνωστό ο «νόμος Ρέππα» του 2002 θέσπισε και στην Ελλάδα το θεσμό αυτό, ο οποίος όμως παρέμεινε ανενεργός πλην κάποιων ταμείων όπως των ΕΛΤΑ, των Οικονομολόγων, των εφοριακών και των γεωτεχνικών.

Ο θεσμός αυτός εξετάζεται για δύο λόγους. Ο πρώτος λόγος είναι γιατί αποτελεί τον δεύτερο πυλώνα του μοντέλου των τριών πυλώνων, άρα θεμέλιο λίθο της νεοφιλελεύθερης έμπνευσης πρότασης για πέρασμα στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα «κοινωνικής» ασφάλισης, ως του μόνου

βιώσιμου συστήματος σε συνθήκες που απαιτούνται ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί. Ο δεύτερος λόγος είναι διότι τα ταμεία αυτά είναι πολύ διαδεδομένα στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη, με τεράστιο ενεργητικό. Επίσης αποτελούν και θεσμικούς επενδυτές με πολύ μεγάλη επίδραση στην διαμόρφωση των επιτοκίων των ομολόγων, αφού αποτελούν λόγω της τεραστίας ρευστότητάς τους προνομιακούς πελάτες για αγορά κρατικού χρέους.

Λίγο πριν ξεσπάσει η κρίση η περιουσία των επαγγελματικών ταμείων ήταν τεράστια: Το 2007 το ύψος της περιουσίας τους ξεπερνούσε τα 36 τρις \$. Πρόκειται για ένα τεράστιο ποσό που αντιστοιχεί στο 75% του παγκοσμίου ΑΕΠ για το 2007.

Στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε σε κάποιες χαρακτηριστικές χώρες τα ποσοστά των εργαζομένων που έχουν ασφαλιστεί

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.

ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ
ΟΛΜΑΝΔΙΑ	90%
ΔΑΝΙΑ	73%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	60%
ΒΕΛΓΙΟ	51%
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	47,1%
ΗΠΑ	44,4%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.

ΧΩΡΑ	ΜΕΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ	ΜΕΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	ΜΕΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ
ΟΛΜΑΝΔΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	40%	50%	10%
ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	5%	85%	10%
ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	13%	45%	43%

σε επαγγελματικά ασφαλιστικά ταμεία (πίνακας 1). Υπάρχουν χώρες που τα εισοδήματα των συνταξιούχων προέρχονται από την επαγγελματική ασφάλιση σε μεγάλο βαθμό, ενώ σε άλλες λιγότερο. Αναφέρουμε τρεις χαρακτηριστικές περιπτώσεις.

Βλέπουμε συνεπώς πως το σύστημα των τριών πυλώνων εφαρμόστηκε με διαφορετικό τρόπο από χώρα σε χώρα παίρνοντας τρεις ενδεικτικές περιπτώσεις (πίνακας 2).

Β) ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΟΟΣΑ

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ οι αποδόσεις των επαγγελματικών ταμείων για το έτος 2008 για μεν τις ΗΠΑ μειώνονται κατά 25%, για δε την Μ. Βρετανία κατά 20%. Συγκεκριμένα και πάντα σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ η περιουσία των επαγγελματικών ταμείων εν γένει τον Οκτώβριο του 2008 μειώνεται κατά 20% και μέχρι το τέλος του 2008 κατά 25%. Αυτό σημαίνει πως οι χώρες που προαναφέραμε αποτελούν ικανοποιητικούς μέσους όρους. Αν τώρα λάβουμε υπόψη μας πως το 2007 η περιουσία τους ξεπέρασε τα 36 τρις \$, τότε τα στοιχεία του ΟΟΣΑ μας οδηγούν σε απώλειες ύψους 9 τρις \$ που είναι το 25% των 36 τρις\$. Μιλούμε για πραγματική καταστροφή!

Για τα 11 χρόνια από το 1998 μέχρι και 2008 και λαμβάνοντας υπόψη μας τα έτη 2000, 2001, 2002 που είχαμε σημαντική μείωση των αποδόσεων των επαγγελματικών ταμείων (να αναφέρουμε ότι το 2002 η απώλεια των Βρετανικών επαγγελματικών ταμείων ήταν -18%), καθώς και το 2009 όπου υπάρχει κυριολεκτικά κάρρευση ύψους περί το -25%, όπως μας πληροφορεί ο ΟΟΣΑ, οι αποδόσεις των ταμείων αυτών για την ανωτέρω 11ετία είναι περί το 3% κατά μέσο όρο κατά έτος.

Ο καθηγητής χρηματοοικονομικών του

Alba Graduate Business School N. Τεσσαρομάτης μιλά για 6,1% μέση ετήσια πραγματική απόδοση στη Βρετανία τα τελευταία 15 έτη. Ο ΟΟΣΑ με τα στοιχεία της 11ετίας που δίνει τον διαψεύδει. Αναφέρουμε τον καθηγητή Τεσσαρομάτη, επίσης και διευθυντή διαχείρισης της ΕΔΕΚΤ ΟΤΕ, διότι αφενός διαβλέπει τον υπ' αριθμό ένα κίνδυνο που είναι η μείωση της περιουσίας των ταμείων αυτών, με τεράστιες επιπτώσεις για τους ασφαλισμένους, αφ' ετέρου εισάγει ένα σημαντικό δείκτη, όπως είναι ο δείκτης περιουσία / υποχρεώσεις των επαγγελματικών ταμείων. Αυτός είναι ο ασφαλέστερος δείκτης, διότι από την πορεία αυτού του δείκτη εξαρτάται το ύψος των παροχών των επαγγελματικών ταμείων. Ο δείκτης «απόδοση» δεν λέει τίποτε για το ύψος των παροχών, διότι ακόμη και αν αυξάνει, οι παροχές μπορεί να μειώνονται αν οι υποχρεώσεις αυξάνουν ταχύτερα.

Ο δείκτης λοιπόν περιουσία / υποχρεώσεις των επαγγελματικών ταμείων επιδεινώθηκε την περίοδο 1998-2008 κατά 36% και σύμφωνα με τον καθηγητή του Alba μόνο το Μάιο του 2008 ο δείκτης επιδεινώθηκε κατά 29%.

Στη συνέχεια θα μπορούμε σε περισσότερες λεπτομέρειες για τα επαγγελματικά ταμεία και θα κλείσουμε αναφέροντας ακροθιγώς το ρόλο τους ως θεσμικών επενδυτών, ήτοι ισχυρών παικτών στην πορεία των δημοσίων χρεών, τόσο σε

σχέση με το ύψος των επιτοκίων, όσο και με το είδος των χρεογράφων.

Τα επαγγελματικά ταμεία χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Είναι τα «καθορισμένης εισφοράς» και τα «καθορισμένης παροχής». Τα «καθορισμένης παροχής» έχουν πρόβλημα μπρος στο φάσμα της πτώχευσης της εταιρείας η οποία τα συγκρότησε, γιατί τότε οι παροχές- συντάξεις εξανεμίζονται, όπως έγινε με πλήθος τέτοιων τύπων ταμείων των ΗΠΑ, με κυριότερο στο παρελθόν το επαγγελματικό ταμείο της Εηρον. Στα «καθορισμένης παροχής» οι εισφορές κυμαίνονται.

Τα πλέον συνηθισμένα είναι τα «καθορισμένης εισφοράς». Σε αυτά οι κίνδυνοι των αγορών και η ευθύνη των επενδυτικών επιλογών βαθαίνουν τους ασφαλισμένους. Το ύψος βέβαια των εισόδων ή απωλειών των συνταξιούχων εξαρτάται από την κατανομή των μετοχών και την ηλικία του συνταξιούχου.

Η περίπτωση των ΗΠΑ αποκαλύπτει ένα ακόμη πρόβλημα σε σχέση με τη λειτουργία των επαγγελματικών ταμείων. Εκτός του ότι, όπως μας πληροφορεί η Financial Week, τους δύο τελευταίους μήνες του 2008 οι εργαζόμενοι στις ΗΠΑ απώλεσαν το 18% της συσσωρευμένης αξίας των ατομικών τους συνταξιοδοτικών λογαριασμών, με ορισμένους να μετρούν απώλειες της τάξης του 30%, έχουμε και μία σημαντική δεύτερη συνέπεια: Όσοι εκ των προηγούμενων πλησιάζουν τη σύνταξη και βλέποντας τους συνταξιοδοτικούς τους λογαριασμούς να καταγράφουν σημαντικές απώλειες, οδηγούνται σε παραμονή στην εργασία, ήτοι απεμπολούν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα. Η Washington Post μάλιστα υπολογίζει πως εκ τούτου και μόνον του λόγου το εργατικό δυναμικό με ηλικία άνω των 65 ετών στις ΗΠΑ θα φτάσει το 2016 το 6,1%.

Γ) ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ «ΕΙΔΙΚΩΝ»

Τι προτείνουν λοιπόν μπρος στην κατάσταση αυτή οι «ειδικοί»; Μα προφανώς επέκταση των επαγγελματικών ταμείων, επέκταση του συστήματος των τριών πυλώνων σε περισσότερους πυλώνες. Δεν φταίει η νεοφιλελεύθερη διαχείριση, αλλά το γεγονός ότι δεν εφαρμόζεται επαρκώς, άρα πρέπει να επεκταθεί! Για το

δράμα αυτών που χάνουν τις συντάξεις τους ή εξαναγκάζονται να εργάζονται και μετά τα 65 δεν μιλάει κανείς, αλλά προτείνονται σειρά μέτρων τα οποία όχι μόνον είναι αντιφατικά αλλά και πλέον ευεπίφορα σε κινδύνους.

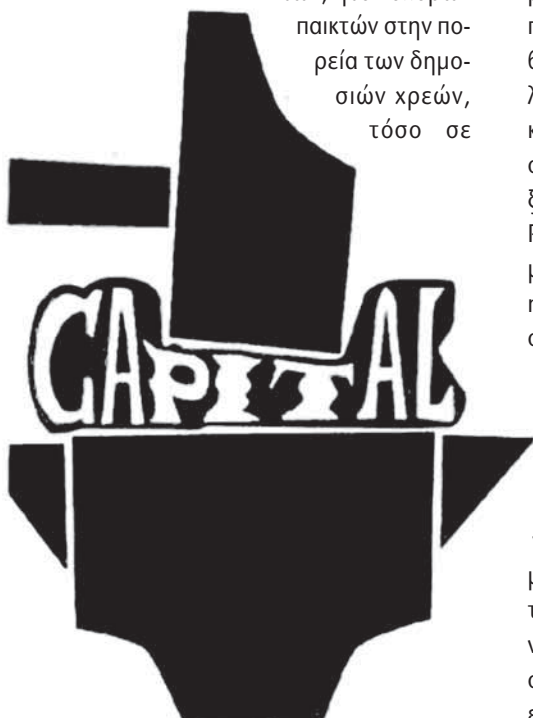
Ας τους ακούσουμε λοιπόν: «...Η χρηματοοικονομική κρίση αναδεικνύει την αξία ενός συστήματος που θα στηρίζεται σε πολλούς πυλώνες (υπογράμμιση δική μας). Εξάλλου, ήδη έχει ξεκινήσει παγκοσμίως ο σχεδιασμός νέων επαγγελματικών ταμείων που θα μοιράσουν τους κινδύνους, θα προσαρμόζονται στις επικρατούσες χρηματοοικονομικές συνθήκες και θα έχουν ένα ελάχιστο επίπεδο παροχών...» (Alba Graduate Business School). Και αλλού: «... Μείωση των επενδύσεων σε μετοχές, αύξηση των ομολόγων, διασπορά του επενδυτικού κινδύνου, αναθεώρηση της απόφασης για επενδύσεις σε προϊόντα υψηλού ρίσκου, λιγότερη χρήση παραγώγων για αντιστάθμιση του κινδύνου...» (Financial Times).

Αυτά γράφονται από τους ίδιους οι οποίοι θεωρούσαν τη διασπορά των μετοχών εγγύηση κατά των κινδύνων και τα πιστωτικά παράγωγα διαφόρων ειδών εργαλεία διαχείρισης του κινδύνου. Τώρα με την ίδια ευκολία τα δαιμονοποιούν. Αυτά, δηλαδή τα πιστωτικά παράγωγα ως εργαλεία διαχείρισης των κινδύνων, τα θεωρούσαν ως εμβόλια που θα απέκλειαν καταστάσεις ριζικής αβεβαιότητας στο χρηματοπιστωτικό χώρο. Η ριζική αβεβαιότητα, ως έννοια που εισήγαγε ο Κέινς, θα αφορά πλέον, σκεπτόντουσαν, την αδύναμη πλευρά των συσχετισμών. Δηλαδή τον κόσμο της εργασίας.

Εμείς, διακήρυτταν για τους εαυτούς τους, θα περιμένουμε με το ακίστρι, εκεί που περνούν τα χρυσά ψάρια. Αυτό είναι όλο κύριοι, όλη η τέχνη να θγάζεις λεφτά. Και δεν φοβόμαστε για τα δόντια των καρχαριών, διότι και οι καρχαρίες έχουν και αυτοί ακόμη χρυσά λείπια.

ΟΙ ΘΕΣΜΙΚΟΙ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ

Επί τροχάδην θα αναφερθούμε, κλείνοντας, και σε μια άλλη όψη των επαγγελματικών ταμείων. Αυτής των θεσμικών επενδυτών. Θεωρούμε πως η προτροπή των Financial Times για αύξηση των επενδύσε-

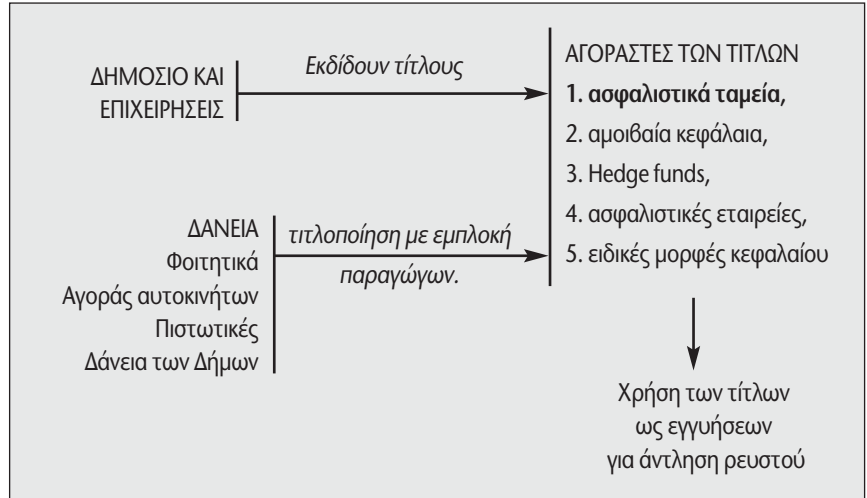

ων σε ομόλογα από πλευράς επαγγελματι-
κών ταμείων δεν είναι καθόλου αθώα.
Πρόκειται για προτροπή αγοράς αμερικανικού, κυρίως, χρέους από τα ασφαλιστικά ταμεία, προκειμένου να ενισχυθεί η ρευστότητα μέσω των τραπεζών φυσικά.

Το θέμα έχει ως εξής: Σύμφωνα με την ειδική έκδοση της Wall Street Journal όπως αναδημοσιεύεται στη «Ναυτεμπορική», οι κυβερνήσεις των χωρών ΗΠΑ, Βρετανία, Γαλλία και Γερμανία αναμένεται να εκδώσουν το 2009 κρατικά ομόλογα ύψους 2,6 τρις \$. Οι εκδόσεις αυτές θα χρηματοδοτήσουν σε μεγάλο βαθμό και τα προγράμματα στήριξης των τραπεζών.

Τα ασφαλιστικά ταμεία των χωρών αυτών παίρνουν το μήνυμα και με την πολιτική που ασκούν αποτελούν ρυθμιστή του επιτοκίου των κρατικών ομολόγων αυτών, αλλά και του είδους τους. Έτσι δεν αντιδρούν κατ' αρχήν καθόλου θετικά στα κρατικά ομόλογα, αλλά στρέφονται προς τα εταιρικά ομόλογα και ασκούν πίεση κυρίως στην Βρετανία για έκδοση τιμαριθμοποιημένων ομολόγων, στα οποία η Βρετανία έχει και παράδοση. Δεν είναι τυχαίο που ο αντιπρόεδρος του AP7, μεγάλου σουηδικού επαγγελματικού ταμείου με ενεργητικό 7 δις ευρώ, P. Γκρέτχαϊμ, λέει πως δεν ενδιαφέρεται να αγοράσει κρατικά ομόλογα, είτε βρετανικά είτε αμερικανικά είτε οποιουδήποτε άλλου. Τα ολλανδικά

συνταξιοδοτικά ταμεία μέσω του διαχειριστή τους της Mn Services, που διαχειρίζεται ενεργητικό ύψους 56 δις ευρώ, δηλώνουν πως ενδιαφέρονται μόνον για εκδόσεις 10ετών ή 15ετών ομολόγων.

Αυτά όλα τα λέμε για να δείξουμε πως τα ασφαλιστικά ταμεία εν γένει και τα επαγγελματικά ταμεία ειδικά, αποτελούν βασικό κόμβο της εξωτραπεζικής χρηματοδότησης του δημοσίου χρέους και των επιχειρήσεων. Αποτελούν συνεπώς μέρος του νεοφιλελεύθερου υποδείγματος. Δεν είναι θύματα της κρίσης, αλλά διαμορφωτές της, δεν είναι με άλλα λόγια αθώοι του αίματος.

Στο παραπάνω σχήμα βλέπουμε τον κομβικό τους ρόλο μέσα στο νεοφιλελεύ-

θερο υπόδειγμα.

Βλέπουμε συνεπώς τη δεσπόζουσα θέση των ασφαλιστικών ταμείων, ως μέρος του νεοφιλελεύθερου υποδείγματος, ως μέρος εντέλει ενός συστήματος κατάργησης των οιονδήποτε περιορισμών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και τη διεθνή κινητικότητα των κεφαλαίων. Προϋπόθεση της λειτουργίας του σχήματος αυτού είναι όχι μόνον η τιτλοποίηση απλώς, αλλά η τιτλοποίηση με αντιστάθμιση του κινδύνου, δηλαδή με χρήση παραγώγων προϊόντων, στο ρόλο των οποίων ως οχήματα της κρίσης αναφερθήκαμε εκτενώς στο προηγούμενο τεύχος των «αντιτετραδίων».

ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ 5/2/09

Μερικές σκέψεις για τη συνταξιοδότηση

Και ξαφνικά δεν άκουγες να μιλούν για τίποτα άλλο παρά για τη σύνταξη. Παντού. «Πόσα χρόνια δουλεύεις;», «τι προϋπηρεσία θα αναγνωρίσεις;», «πόσα ένησημα έχεις από τον ιδιωτικό τομέα;», και πάει λέγοντας. Η Κυβέρνηση κατόρθωσε με τις αλλαγές στο ασφαλιστικό σύστημα να δημιουργήσει ένα «κύμα πρόωρων συνταξιοδοτήσεων» λόγω πανικού, και τώρα τα Ταμεία αδυνατούν να πληρώσουν συντάξεις και εφάπαξ.

Το Σεπτέμβριο αποχαιρέτησαμε συναδέλφους 50 και 55 χρόνων που διάλεξαν την πρόωρη συνταξιοδότηση. «Τι θα κάνεις στο σπίτι;», ρωτήσαμε τη Δ.Κ, μια από τις καλύτερες καθηγήτριες του σχολείου μας. «Δεν ξέρω, θα δω, δεν το έχω σκεφτεί ακόμη. Αλλά αν δε φύγω τώρα, τότε θα μπορέσω να το κάνω;», απάντησε.

Οι εκπαιδευτικοί, δεν είμαστε οι καλύτεροι δάσκαλοι εξαρχής. Η εμπειρία και ο χρόνος μας βοηθά να βελτιωθούμε, όπως συμβαίνει σε όλα τα επαγγέλματα. Αυτός ο

γενικευμένος συνταξιοδοτικός πυρετός είναι από τα πιο παράλογα πράγματα που συμβαίνουν στην ελληνική κοινωνία, με συνέπειες που θα τις αντιληφθούμε πολύ γρήγορα. Καταρχήν, **στερεί από τους χώρους δουλειάς εργαζόμενους με πολύτιμη πείρα και γνώσεις.** Τον περασμένο αιώνα ένας άνθρωπος πενήντα ετών ήταν ήδη κουρασμένος και είχε μπροστά του δεκαπέντε χρόνια ζωής. Σήμερα, κάποιος στα πενήντα ή και εξήντα (εξαιρούνται όσοι δουλεύουν σε βαριά και ανθυγιεινά επαγγέλματα), μπορεί να βρίσκεται στην καλύτερη ηλικία του. «Πώς περνάς;», ρωτήσαμε τη συνάδελφο φιλόλογο, όταν ήρθε πριν λίγες μέρες να μας δει στο σχολείο. «Δεν το έχω ακόμη συνειδητοποιήσει. Το χειρότερο είναι πως η μικρή μου κόρη με κοιτάζει περίεργα. Προχθές με ρώτησε, «θα είσαι μια νοικοκυρά τώρα, μαμά; Πάντα της άρεσε που δούλευα και διάφερα από τις μαμάδες των συμμαθητριών της, ξέρετε, εκείνες των βορείων προαστίων», απάντησε.

Όσοι εκπαιδευτικοί συνταξιοδοτούνται νωρίς, αφήνουν χώρο στους νεότερους, ακούμε συχνά. Πράγματι, αντικαθίσταται σιγά-

Να υπερασπισθούμε τα ασφαλιστικά μας δικαιώματα! Κάτω τα χέρια απ' τα ταμεία! Να επιστραφούν ΤΩΡΑ τα κλεμμένα!

Με την παρακάτω ανάλυσή μας επιχειρούμε να σας ενημερώσουμε πάνω στα καυτά προβλήματα της κατάστασης των Ασφαλιστικών Ταμείων. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η ευθύνη αυτή αναλογεί στις συνδικαλιστικές οργανώσεις και πρώτα απ' όλα στην ΑΔΕΔΥ, η οποία όμως δεν πρόκειται να προσπαθήσει καν να εξηγήσει τι ακριβώς συμβαίνει και ποια είναι η πραγματική κατάσταση των ταμείων.

Για το λόγο αυτό παίρνουμε την πρωτοβουλία να ξεδιπλώσουμε τις βασικές πλευρές του ασφαλιστικού προβλήματος στο χώρο των δημοσίων υπαλλήλων. Πρέπει να τονίσουμε ότι ορισμένες πλευρές παραμένουν σκοτεινές, αφού οι διοικήσεις των ταμείων αρνούνται να δώσουν όλα τα στοιχεία στο φως της δημοσιότητας και γι' αυτό έχουμε αναγκασθεί να καταφύγουμε ακόμα και στη δικαιοσύνη με εξώδικο για να πληροφορηθούμε τουλάχιστον για την κατάσταση που επικρατεί. Τονίζουμε την παράμετρο αυτή για να δηλώσουμε ότι ίσως η κατάσταση να είναι ακόμα πιο κακή απ' αυτήν που θα περιγράψουμε στις επόμενες παραγράφους.

Ποια είναι σήμερα η κατάσταση των ταμείων

Οι δημόσιοι υπάλληλοι και επομένως και οι εκπαιδευτικοί πληρώνουν εισφορές στα εξής ταμεία: Το Μετοχικό ταμείο πολιτικών υπαλλήλων (ΜΤΠΥ), το ταμείο επικουρικής ασφάλισης δημοσίων υπαλλή-

γράφει η Ελισάβετ Γρηγοριάδου

σιγά το παλιότερο προσωπικό με νεότερο, δεκτικό στην εκμετάλλευση, στις αθέβαιες εργασιακές σχέσεις και στους χαμηλούς μισθούς. Προσωπικό ικανοποιημένο με τα 1.000 αντί τα 600 και 700 ευρώ/μήνα και που πολλές φορές αγνοεί ακόμη και τα πιο στοιχειώδη δικαιώματα και διεκδικήσεις. «**Η απεργία είναι υποχρεωτική**», ρώτησε 25χρονη συνάδερφος το συνδικαλιστή, που πήγε στο σχολείο της να ενημερώσει για την απεργία. «Δουλεύω είκοσι χρόνια στην εκπαίδευση και ποτέ δεν μου έχουν κάνει αυτή την ερώτηση», της απάντησε. Και επειδή εκείνη δεν κατάλαβε και περίμενε, της απάντησε πως «**η απεργία είναι υποχρεωτική ηθικά**».

Θα λείψει από τα σχολεία η μετάδοση της εμπειρίας που γίνονταν από τους παλιούς συναδέλφους στους νεότερους. Υπάρχουν πράγματα που δεν τα έχουμε διδαχθεί ποτέ. Μικρά προβλήματα μέσα στην τάξη που είναι ενοχλητικά και δεν μας αφήνουν να δώσουμε στους μαθητές αυτό που πραγματικά μπορούμε. Που κάνουν τη ζωή μας αφόρητη, αλλά που δεν είναι τόσο μεγάλα ώστε να προσφύγουμε στην τιμωρία. Η επικοινωνία με τους συναδέρ-

φους και η αναζήτηση της συλλογικότητας αντί του ατομισμού, του ανταγωνισμού και της αποξένωσης είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαία σήμερα.

Βέβαια, υπάρχουν πολλοί συνάδερφοι που φτάνουν στα εξήντα κατάκοποι, με σοβαρά προβλήματα υγείας. **Η επαγγελματική εξουθένωση του εκπαιδευτικού** (burn out) είναι η σωματική, συναισθηματική και ψυχολογική εξάντληση, που αρχίζει όταν ο εκπαιδευτικός διακατέχεται από ένα συναίσθημα απώλειας ενδιαφέροντος για τη διδασκαλία, έλλειψη ενθουσιασμού, αίσθημα ανικανοποίητου, δυσκολία συγκέντρωσης, καθώς και έλλειψη αυτοπεποίθησης. Οφείλεται στην εργασιακή περιπλάνηση, στην αστάθεια και αβεβαιότητα των οργανικών μας θέσεων, στο ασφυκτικό περιβάλλον μέσα στις πολυπληθείς τάξεις, στη διαρκή ομιλία και ορθοστασία, στην ανάληψη εξωδιδασκτικών καθηκόντων, στον έλεγχο από τη διοίκηση, στην πίεση να καλύψουμε την ύλη, στον ελάχιστο χρόνο για να εγκαθιδρύσουμε ουσιαστική επικοινωνία με τους μαθητές, στους χαμηλούς μισθούς και τα τελευταία χρόνια στη γενικότερη απαξίωση της δουλειάς μας.

λων (ΤΕΑΔΥ), το ταμείο πρόνοιας δημοσίων υπαλλήλων (ΤΠΔΥ) και το ταμείο υγειονομικής περίθαλψης.

Α. Το Τ.Ε.Α.Δ.Υ.

Στο ταμείο αυτό συμβάλλουμε μηνιαία με το ποσόν των 35 ευρώ περίπου για ένα μεσαίο κλιμάκιο και επιπρόσθετα υπάρχει ισόποση συμμετοχή του εργοδότη μας, δηλαδή του δημοσίου.

Εκτιμώντας τα έσοδα του ταμείου διαπιστώσαμε ότι την 30^η -12-2005, τα αποθεματικά του ταμείου ήταν 1 δις 810 εκατ., ευρώ από τα οποία τα 938.008.980 ευρώ ήταν τοποθετημένα σε μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια και ομόλογα. Το χαρτοφυλάκιο των ομολόγων ήταν 701.136.000 ευρώ, δηλαδή αποτελούσαν τη μερίδα του λέοντος του συνόλου των «χαρτιών» του ταμείου.

Σύμφωνα με τους αναλυτικούς πίνακες που υπάρχουν στα λογιστικά βιβλία του ταμείου το έτος 2006, οι αγορές των ομολόγων σε ονομαστική αξία ανέρχονταν σε 784 εκατ. ευρώ και οι πωλήσεις σε 446 εκατ. ευρώ.

Είναι γνωστό ότι η αγορά του υπερτιμημένου δομικού ομόλογου απ' τη χρηματιστηριακή εταιρία «Ακρόπολις» ξεπερνάει τα 22,23 εκατ. ευρώ για 5 χρόνια, χρήματα που άλλαξαν χέρια σε 5(!) διαφορετικούς αγοραστές, με τελευταίο το ΤΕΑΔΥ που πλήρωσε υπερτιμημένο το ομόλογο στη τιμή των 106,75 ευρώ, όταν αυτό ξεκίνησε απ' την Αθήνα στη τιμή των 97,5 μέσα σε λίγα μόλις λεπτά της ώρας.

Τα σημερινά ρευστά διαθέσιμα σύμφωνα με τον ημερησιο τύπο είναι 1 δις 523 εκατ. ευρώ, μεγάλο μέρος των οποίων σκοπεύει να επενδύσει το Δ..Σ. του ταμείου στην αγορά ομολόγων για να πετύχει καλύτερες αποδόσεις. Είναι χαρακτηριστικές οι δηλώσεις του προέδρου του ταμείου Α. Κιντή ότι «είναι αμαρτία να έχουμε στο σεντούκι τόσα χρήματα, ενώ μπορούμε να τα αξιοποιήσουμε καλύτερα»...

Η κυβέρνηση επίσης επεξεργάζεται γενικότερο σχέδιο για την άντληση κεφαλαίων από τα ρευστά διαθέσιμα των ταμείων που ανέρχονται σε 14 δις ευρώ και βρίσκονται κατατεθειμένα στην Τράπεζα Ελλάδας. Συγκεκριμένα σχεδιάζει την άντληση κεφαλαίων της τάξης των 4,1 δις ευρώ, που σήμερα έχουν σταθερό επιτόκιο 3,5%

4%, με στόχο να αγοραστούν ομόλογα του δημοσίου σταθερού επιτοκίου με στόχο **να αντιμετωπιστεί η σημερινή κρίση του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος.**

Γίνεται δηλαδή φανερό ότι οι εργαζόμενοι καλούνται να πληρώσουν την κρίση και μέσα απ' τη διασπάθιση των εισφορών των ασφαλιστικών τους ταμείων, που χρησιμοποιούν το μόχθο μιας ζωής κατά βούληση και με βασικό γνώμονα τη διευκόλυνση σε κάθε περίπτωση του μεγάλου κεφαλαίου.

(ΣΗΜΕΙΩΣΗ. Δεν υπάρχει καμία εγγύηση από πουθενά ότι το κράτος καταβάλλει την εργοδοτική εισφορά του στο ταμείο. Σε σχετική ερώτηση στο ΔΣ του ταμείου δήλωσαν αδυναμία να μας απαντήσουν επίσημα)

Β. Το Τ.Π.Δ.Υ.

Είναι το ταμείο που φαίνεται ότι καταρρέει στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα.

Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε ο διευθυντής Α' διεύθυνσης εφάπαξ παροχών, Ν. Καλάκος, η κατάσταση του ταμείου είναι η εξής:

Το σύνολο των αποθεματικών σε μετρητά, ομόλογα και μετοχές μέχρι 7-10-2008 ήταν **101.734. 414 ευρώ.**

Οι σημερινές υποχρεώσεις του ταμείου ανέρχονται σε **593.185.000 ευρώ.**

Οι υποχρεώσεις αυτές προκύπτουν απ' τις αιτήσεις για τη χορήγηση του εφάπαξ βοηθήματος σε 15.000 συνταξιούχους, με αποτέλεσμα το ταμείο να μπορεί να καλύψει μόνο 700 περίπου αιτήσεις!

Τα αίτια της αδυναμίας είναι πολλά. Το

«Εμείς δεν χρωστάμε τίποτε και σε κανέναν. Δεν θα πληρώσουμε και πάλι τα σπασμένα.»

Βασικό όμως στοιχείο συνδέεται με την κατάρρευση των αποθεματικών με το χρηματιστηριακό τζόγο και τα δομημένα ομόλογα, καθώς και την ένταξη στο ταμείο και άλλων κατηγοριών όπως οι κληρικοί, οι ειδικοί φρουροί, χωρίς όμως και τα ανάλογα αποθεματικά, αφού όπως είναι γνωστό, για παράδειγμα, το ταμείο κληρικών άφησε την ακίνητη περιουσία του στην εκκλησία όχι όμως και τους ιερείς...

Με πρόσφατη ανακοίνωσή του το ταμείο μας γνωστοποίησε ότι έχει χάσει το 45% των αποθεματικών του από το χρηματιστηριακό τζόγο, ενώ πρόσφατα αποκαλύφθηκε ότι από τις κατευθυνόμενες τοποθετήσεις σε δομημένα ομόλογα έχουν χαθεί πάνω από 240 εκατ ευρώ.

Γ. ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Είναι γνωστή η κατάσταση που επικρατεί στο χώρο της υγειονομικής περίθαλψης. Από τη μία μεριά έχουμε σαν δεδομένη τη χαμηλή ποιότητα παροχών που εξαναγκάζει τους ασφαλισμένους να πληρώνουν σημαντικά ποσά για τη κάλυψη των παροχών υγείας, ή την ανύπαρκτη οδοντιατρική καθώς και οφθαλμιατρική κάλυψη.

Το καινούριο στοιχείο που έχει τώρα προστεθεί αφορά στην άρνηση του κράτους να καλύψει τις υποχρεώσεις του απέναντι τόσο στους φαρμακοποιούς, όσο και στους γιατρούς που έχουν σύμβαση με το δημόσιο.

Πάνω από 70.000.000 ευρώ οφείλει το δημόσιο μόνο στα φαρμακεία Αθήνας και Πειραιά, ενώ ακόμα οφείλει τα δεδουλευμένα πολλών μηνών στους γιατρούς. Η γενική πολιτική του υπουργείου Υγείας είναι να υποδαθμίζει το θέμα και να μετατοπίζει την ευθύνη στο υπουργείο Οικονομικών.

Όλα όμως τα παραπάνω είναι προφάσεις. Η πραγματική αιτία των προβλημάτων είναι και παραμένει η προκλητική αδιαφορία της κυβέρνησης να διασφαλίσει τα δικαιώματα των ασφαλισμένων, ενώ ταυτόχρονα τους εξωθεί στην απαξίωση κάθε έννοιας κοινωνικής ασφάλισης, με

στόχο την οριστική ιδιωτικοποίηση κάθε κοινωνικής παροχής.

Παρά τις προσωρινές λύσεις που επιχειρεί να δώσει η κυβέρνηση το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα οξυμμένο και πολύ σύντομα θα επανέλθει με μεγαλύτερη δριμύτητα.

Ποιοι φταίνε για τα σημερινά αδιέξοδα;

Δεν είναι στις προθέσεις μας να κάνουμε μνημόσυνο για τις διαχρονικές ευθύνες των κυβερνήσεων από τον πόλεμο μέχρι σήμερα. Δεν είναι στις προθέσεις μας να καταγγείλουμε απλώς το καπιταλιστικό σύστημα και να φύγουμε ικανοποιημένοι ότι κάναμε το καθήκον μας σαν αριστεροί. Αναμφισβήτητα δεν ξεχνάμε τις εγκληματικές αποφάσεις ΟΛΩΝ των κυβερνήσεων που λεηλατούσαν απ' τη δεκαετία του '50 και μέχρι σήμερα τα αποθεματικά των ταμείων. Δεν ξεχνάμε ότι οι κύριοι αυτοί που σήμερα μας τρομοκρατούν για τα αδιέξοδα του ασφαλιστικού συστήματος είναι ίδιοι με τους πολιτικούς τους πατέρες, που χάριζαν τα χρήματα στους αεριτζήδες βιομήχανους με μηδενικά έως εξευτελιστικά επιτόκια, με αναγκαστικούς νόμους που είχαν επιβάλει. Δεν πρόκειται όμως να ανεχθούμε για μια ακόμα φορά να χρεωθούμε τα δικά τους εγκλήματα.

Είναι οι πολιτικές επιλογές της κυβέρνησης της ΝΔ σήμερα, της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ χτες, που δημιούργησαν το χάος. Είναι αυτοί που με το νομοθετικό πλαίσιο που ψήφισαν οδήγησαν τα χρήματα των ασφαλισμένων στο σφαγείο του χρηματιστηριακού τζόγου, για να λεηλατήσουν τα χρήματά μας τα κοράκια του κέρδους και της απάτης.

Και για τη πολιτική τους αυτή επιλογή δεν μπορεί να υπάρξει καμία ανοχή.

Υποστηρίζουν οι σημερινοί διαχειριστές της κρίσης ότι δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των ταμείων γιατί δήθεν δεν αντέχει η οικονομία και δεν υπάρχουν χρήματα. Βρέθηκαν όμως αρκετά δις, 28 για την ακρίβεια, για να χρηματοδοτηθούν οι τραπεζίτες και να «σωθεί» το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Βρέθηκαν χρήματα και πολλά μάλιστα για να μπορούν οι νόμιμο τοκογλύφοι (κοινώς τράπεζες) να μας ξαναδανείζουν, για να μας έχουν συνεχώς σε ομηρία. Δεν υπάρχουν όμως χρήματα για τα φάρμακα ούτε για το εφάπαξ ελπίζει ίσως η σημερινή κυβέρνηση ότι αρκετοί από τους συνταξιούχους

θα αναχωρήσουν απ' αυτό το μάταιο κόσμο, όπως έγινε για πάνω από 100 συνταξιούχους που έχασαν τη ζωή τους πριν προλάβουν να πάρουν το εφάπαξ!

Σοβαρότατη ευθύνη έχουν και οι διορισμένες διοικήσεις των ταμείων, που το μόνο που κάνουν είναι να προωθούν την κυβερνητική πολιτική και να φροντίζουν βέβαια και τις δικές τους τσέπες, όπως έγινε και με τα περίφημα δομημένα ομόλογα και τις μίζες εκατομμυρίων ευρώ.

Σοβαρότατη επίσης είναι και η ευθύνη των εκπροσώπων των εργαζομένων στις διοικήσεις των ταμείων, που είτε συνεργούν με τις πολιτικές των κυβερνητικών προέδρων, είτε συναινούν στις επιλογές τους, συνειδητά ή από άγνοια.

Για όποιον όμως λόγο και αν έβαλαν την υπογραφή τους για να παιχθούν τα χρήματα των ταμείων στο χρηματιστηριακό τζόγο με όποια μορφή και αν αυτό έγινε, δεν μπορεί να υπάρξει καμία ανοχή.

Και τα συνδικάτα τι κάνουν;

Δυστυχώς, για τη σημερινή λεηλασία των ταμείων δεν ευθύνεται μόνο η κυβέρνηση. Τεράστια ευθύνη έχουν και οι ηγεσίες των συνδικάτων και πρώτα απ' όλα της ΑΔΕΔΥ. Τη στιγμή που υπάρχει αυτή η πρωτοφανής κυβερνητική επίθεση, η ηγεσία της ΑΔΕΔΥ έχει κρυφτεί σαν να φοβάται να εκφράσει έστω και μία στοιχειώδη αντίθεση. Μετά από έντονες πιέσεις αναγκάστηκε για τα μάτια του κόσμου και για να προλάβει τις κινήσεις των αγωνιστικών δυνάμεων του κινήματος, να κάνει μία υποτυπώδη κινητοποίηση, με κεντρικό σύνθημα να αντιμετωπιστούν οι άμεσες ανάγκες των ταμείων. Στην πραγματικότητα η ηγεσία της ΑΔΕΔΥ ούτε θέλει ούτε μπορεί να διαφοροποιηθεί απ' την κυβερνητική πολιτική, αφού δεν έχει ουσιαστική διαφορά στις βασικές της επιλογές.

Αλήθεια έχει καμία διαφορετική άποψη για τη μεταφορά των πόρων στο χρηματιστήριο από τη σημερινή και χθεσινή κυβέρνηση; Πότε κατάγγειλε τα δομημένα ομόλογα; Πως αντιμετώπισε την πρόταση των ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ να μην πάνε τα χρήματα των ταμείων στο χρηματιστήριο, από το 2003 μάλιστα;

Δυστυχώς για την ηγεσία της ΑΔΕΔΥ, αλλά δυστυχώς και για τους εργαζόμενους, είναι φανερό ότι είναι συνένοχη στη λεηλασία αυτή και γι' αυτό η σιωπή της είναι συνενοχή.

Ασφαλιστικά
ταμεία
Ασφαλιστικά
ταμεία
Ασφαλιστικά
ταμεία
Ασφαλιστικά
ταμεία

Να αναπτύξουμε ένα πλατύ κίνημα για την υπεράσπιση των ασφαλιστικών μας δικαιωμάτων

Το σκληρό τοπίο που διαγράφεται είναι δυνατόν να ανατραπεί. Απαιτούνται όμως συντονισμένα και σταθερά βήματα.

Πρέπει πρώτα απ' όλα οι αγωνιστικές δυνάμεις του κινήματος μέσα στο δημόσιο να συντονίσουν τα βήματά τους, με στόχο τη μεγαλύτερη δυνατή ενημέρωση των εργαζομένων

Είναι αναγκαίο να ξεκαθαρίσουμε τους στόχους αυτού του αγώνα. Υπάρχουν άμεσα και μεσοπρόθεσμα αιτήματα που πρέπει να προβληθούν και να μετατραπούν σε στόχους διεκδίκησης.

ΑΜΕΣΑ πρέπει:

– Να χρηματοδοτήσει το κράτος τα ταμεία για να καλυφθούν οι ανάγκες για τη χορήγηση του ΕΦΑΠΑΞ βοηθήματος σε όλους τους συνταξιούχους στο άμεσως επόμενο διάστημα.

– Να δοθούν τώρα τα απαραίτητα κονδύλια στον ΟΠΑΔ για να πληρώσει τις υποχρεώσεις του στα φαρμακεία και τους γιατρούς.

– Να δοθούν εδώ και τώρα στη δημοσιότητα οι χρηματιστηριακές συναλλαγές των ταμείων.

Δεν πρόκειται να δεχθούμε σε καμία περίπτωση να αντιμετωπισθούν τα άμεσα προβλήματα με δάνειο, όπως επιδιώκει το υπουργείο Οικονομίας.

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ ΔΙΕΔΙΚΟΥΜΕ:

1. Την επιστροφή όλων των αποθεματικών στην Τράπεζα Ελλάδας με κρατική ρήτρα και εύλογο επιτόκιο
2. Να πληρώσει η κυβέρνηση τα 6 δις που χάθηκαν με δική της ευθύνη τα τελευταία δύο χρόνια. Δεν δεχόμαστε καμία αύξηση εισφορών.
3. Να καταργηθούν οι αντιασφαλιστικοί νόμοι (Σιούφα, Ρέππα, Πετραλιά) που οδηγούν τα ταμεία σε διάλυση.
4. Να επιστραφούν τα κλεμμένα τώρα!

Εμείς δεν χρωστάμε τίποτε και σε κανέναν. Δεν θα πληρώσουμε και πάλι τα σπασμένα. www.alfavita.gr

Το κείμενο αυτό βασίστηκε στην εισήγηση που κατέθεσε εκ μέρους των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων η συν. Φωτεινή Πανοπούλου στο Δ.Σ. του ΚΕΜΕΤΕ της ΟΛΜΕ.

αντιπετράδι
της
εκπαίδευσης

Ο.Λ.Μ.Ε. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΜΠΠΥ

Αγαπητοί, ες συνάδελφοι, σε:

Συνεχίζοντας την ενημέρωσή σας σχετικά με την κατάσταση των ασφαλιστικών μας ταμείων σας κοινοποιούμε τις απαντήσεις που λάβαμε από το Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.)

Σύμφωνα με τη διοίκηση του ταμείου: «η ανακίνηση του ασφαλιστικού ζητήματος προκάλεσε αύξηση σε πολύ μεγάλο αριθμό της συνταξιοδότησης των υπαλλήλων του Δημοσίου, με αποτέλεσμα να υποβληθούν χιλιάδες αιτήσεις στο Μ.Τ.Π.Υ. για κανονισμό μερίσματος.

Συγκεκριμένα στο Τμήμα Κανονισμού Μερισμάτων εκκρεμοί προς διενέργεια από 1/2/2008-31/10/2008 σύνολο αιτήσεων 13.917.

Μηνιαία ο αριθμός των υποβληθέντων αιτήσεων ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 1550 περίπου. Από αυτές διεκπεραιώνονται κατά μέσο όρο 600 αιτήσεις, η πληρωμή των οποίων διενεργείται στην αμέσως επόμενη τριμηνιαία τακτική ή ενδιάμεση έκτακτη πληρωμή του Ταμείου.

Ο κανονισμός του μερίσματος απαιτεί την έκδοση και ηλεκτρονική αποστολή της συνταξιοδοτικής πράξης, η καθυστέρηση έκδοσης της οποίας, συνεπάγεται και καθυστέρηση ολοκλήρωσης της διαδικασίας απονομής του μερίσματος.

Ο αριθμός των υπαλλήλων του Μ.Τ.Π.Υ. έχει μειωθεί με τη συνταξιοδότηση σημαντικού αριθμού αυτών από 1/1/2008, τα κενά δεν έχουν πληρωθεί μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα τα Τμήματα να στελεχώνονται από ολιγάριθμο προσωπικό».

Τέλος σύμφωνα πάντα με τη διοίκηση του ταμείου, «το Μ.Τ.Π.Υ. διατηρεί οικονομική αυτοτέλεια και αυτοδυναμία και ικανότητα πλήρους κάλυψης των άμεσων και απότερων οικονομικών υποχρεώσεων του προς τους ασφαλισμένους του».

Ενδεικτικά σας αναφέρουμε ότι σύμφωνα με τον ισολογισμό του ταμείου τα κυριότερα περιουσιακά του στοιχεία, όμως φαίνονται στον ισολογισμό του που συντάχθηκε στις 31-12-2007 είναι τα παρακάτω:

ΑΚΙΝΗΤΑ 19.016381,97 €
ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ 130.281.544,72 €
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ 195.192.599,58 €

alfavita.gr

Ειδήσεις, Αναλύσεις, Έρευνες, Θέματα για όλους τους χώρους της Παιδείας και της εργασίας, για τον εκπαιδευτικό, το γονιό, το μαθητή, το φοιτητή, τον ενημερωμένο πολίτη

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ

www.alfavita.gr

ΔΙΚΤΥΟ

ΕΓΚΑΙΡΗ ΚΑΙ ΕΓΚΥΡΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Με την επιμέλεια του **Χρήστου Κάτσικα** και 50 συνεργατών - ανταποκριτών.

Η **www.alfavita.gr** είναι η μεγαλύτερη σε επισκεψιμότητα εκπαιδευτική πύλη στην Ελλάδα με 1.600.000 επισκέψεις μηνιαίως.

LATUFF 2008 +
LÁSARNAS FRIA
TIDNING

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΤΟΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΟ ΛΑΟ ΙΝΤΙΦΑΝΤΑ

Η επίθεση του Ισραήλ στη Λωρίδα της Γάζας δεν τελείωσε στις 18 Γενάρη Η γενοκτονία στη Λωρίδα της Γάζας συνεχίζεται

Η ισραηλινή κυβέρνηση, σε αγαστή συνεργασία με την αιγυπτιακή, κλείνει στις 5 Φλεβάρη τα συνοριακά περάσματα καταδικάζοντας ένα λαό σε λιμοκτονία και εκατοντάδες τραυματίες που χρήζουν άμεσης ιατρικής περίθαλψης σε αργό βασανιστικό θάνατο. Ταυτόχρονα παραμένουν στα σύνορα χιλιάδες τόνοι ανθρωπιστικής βοήθειας από

όλο τον κόσμο που δεν μπορούν να μεταφερθούν στη Λωρίδα της Γάζας.

Ο ισραηλινός στρατός συνεχίζει να επιτίθεται και να σκοτώνει αμάχους. Επιβάλλει επέκταση της νεκρής ζώνης από τα 300 μέτρα που ήταν πριν την εισβολή στο 1.5 χλμ. κλέβοντας επιπλέον πολύτιμη γη από τους Παλαιστίνιους. Οι Παλαιστίνιοι, με τη συνοδεία διεθνών υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που επιχειρούν να πλησιάσουν τα κατεστραμμένα σπίτια τους για να πάρουν όσα υπάρχουν τους έχουν σωθεί ή για να μαζέψουν τη σοδεία από τα χωράφια τους, δέχονται πυροβολισμούς από τον ισραηλινό στρατό που βρίσκεται πίσω από την Πράσινη Γραμμή.

Παράλληλα, το Ισραηλινό Ναυτικό, καταπατώντας κάθε έννοια διεθνούς δικαίου, στις 5 Φλεβάρη, κατέλαβε πλοίο με ανθρωπιστική βοήθεια, ξυλοκόπησε τους επιβαίνοντες και

απήγαγε τη σκωτσέζα ακτιβίστρια του Free Gaza Theresa McDermott, που μετά από τέσσερις μέρες κατάφερε να επικοινωνήσει με συγγενείς της και να ενημερώσει ότι κρατείται στην ισραηλινή φυλακή της Ράμλεχ, άγνωστο με ποιες κατηγορίες.

Η αιγυπτιακή κυβέρνηση από τη δική της πλευρά απήγαγε τον γερμανο-αιγύπτιο ακτιβιστή και μπλόγκερ Philip Rizk που συμμετείχε σε πορεία αλληλεγγύης προς το λαό της Παλαιστίνης και κρατείται σε άγνωστο μέρος, χωρίς να του έχουν απαγγελθεί κατηγορίες.

Η ισραηλινή και η αιγυπτιακή κυβέρνηση οδηγούν ένα λαό σε ανθρωπιστική κρίση, σε αργό και βασανιστικό θάνατο.

Απαιτούμε:

- Άμεσο και διαρκές άνοιγμα των συνοριακών περασμάτων για να εισέλθει στη Λωρίδα της Γάζας η ανθρωπιστική βοήθεια και να μεταφερθούν οι τραυματίες σε κατάλληλα νοσοκομεία
- Άμεση απελευθέρωση των ακτιβιστών που κρατούνται στις ισραηλινές και αιγυπτιακές φυλακές
- Να σταματήσει τώρα ο από αέρος, γης και θαλάσσης αποκλεισμός της Γάζας

e-mail: victory@intifada.gr

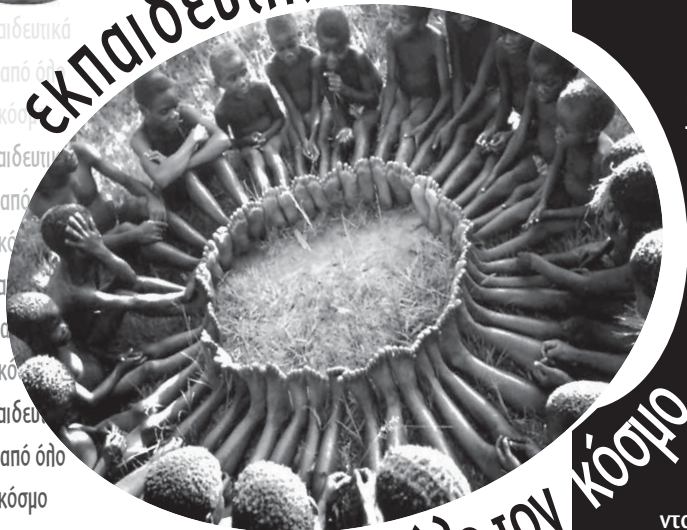
Δικτυακός τόπος: <http://www.intifada.gr>

αντιτετράδιο
της
εκπαίδευσης

εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο

Εκπαιδευτικά νέα

από όλο τον κόσμο

ΠΟΛΩΝΙΑ - 5 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Πολωνοί εργαζόμενοι διαδηλώνουν έξω από το γραφείο του πρωθυπουργού στη Βαρσοβία ενάντια στις μεταρρυθμίσεις που ευαγγελίζεται η κυβέρνηση.

Μαύρο πανί για τους συνδικαλιστές είναι βασικά το ασφαλιστικό και οι κλάδοι της υγείας και της εκπαίδευσης που πλήττονται θάναυσα από τις αλλαγές.

EPA/TOMASZ GZELL POLAND OUT

ΚΡΟΑΤΙΑ - 5 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Φοιτητής του πανεπιστημίου του Ζάγκρεμπ συμμετέχει με το ταμπούρλο του στις διαδηλώσεις απαιτώντας δωρεάν δημόσια εκπαίδευση και κραυγάζοντας ότι η παιδεία δεν πρέπει να ρυθμίζεται από την αγορά. Το πανό από πίσω γράφει «ένας κόσμος, ένας αγώνας, η εκπαίδευση δεν είναι για πούλημα».

REUTERS/Nikola Solic

ΤΟΥΡΚΙΑ - 6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Φοιτητές διαδηλώνουν ενάντια στο Ανώτατο Συμβούλιο Παιδείας της Τουρκίας στην Κωνσταντινούπολη. Αφορμή είναι η 27η επέτειος ίδρυσης του ΑΣΠ που εισηγείται τις κυβερνητικές αλλαγές στην ανώτατη εκπαίδευση. Το πανό δεξιά αναγράφει «ΑΣΠ, κάτω τα χέρια σου από το μέλλον μου» κι εκείνο αριστερά «δεν θα παραδώσουμε τα πανεπιστήμιά μας».

REUTERS/Fatih Saribas

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ - 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Χιλιάδες δάσκαλοι συγκεντρώθηκαν σε μία από τις κεντρικές πλατείες της Λισαβόνας διαδηλώνοντας ενάντια στην εκπαιδευτική πολιτική της «σοσιαλιστικής» κυβέρνησης.

EPA/MIGUEL A. LOPES

ΙΤΑΛΙΑ - 14 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Χιλιάδες φοιτητές και μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πλημμύρισαν τους δρόμους της Ρώμης απ' όλη την Ιταλία στην πανεθνική κινητοποίηση που πραγματοποιήθηκε ενάντια στις περικοπές στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης. Η πρωτεύουσα παρέλυσε καθώς οι διαδηλωτές ξεχύνονταν από λεωφορεία και τρένα για να φτάσουν στο κεντρικό σημείο συγκέντρωσης στην πλατεία Ναβόνα. Τα συνδικάτα έκαναν λόγο για 500.000 φοιτητές στις διαδηλώσεις.

EPA/MAURIZIO BRAMBATTI

αντιπετράδια
της
εκπαίδευσης

εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο

ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ - 17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Προσωρινό εκπαιδευτικό κατάλυμα στην Κουντούζ του Αφγανιστάν. Η πρόσβαση στην εκπαίδευση είναι περιορισμένη, ειδικά στις αγροτικές περιοχές. Περίπου έξι εκατομμύρια παιδιά είναι εγγεγραμμένα στο σχολείο, η παρακολούθηση δεν είναι συνεχής και τα ποσοστά εγκατάλειψης πολύ υψηλά. Πολλά εκατομμύρια παιδιά δεν γράφονται καθόλου στο σχολείο.

EPA/JAWED KARGAR

ΛΙΒΑΝΟΣ - 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Λιβανέζα καθηγήτρια με «εικονογραφημένο» το αίτημα του συνόλου των διαδηλωτών που είναι η αύξηση των μισθών συμμετέχει σε συγκέντρωση στο λιβανικό κοινοβούλιο. «Πώς να χτίσουμε μέσω της εκπαίδευσης όταν οι επαγγελματίες της εκπαίδευσης και οι δάσκαλοι δέχονται επίθεση;» αναφέρει το δικό της πλακάτ.

REUTERS/ Sharif Karim

ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ - 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Κυρίως γιατροί και νοσοκόμες, αλλά και δάσκαλοι διαδηλώνουν ζητώντας καλύτερους μισθούς και υπηρεσίες. Ο κλάδος της υγείας και της εκπαίδευσης στη Ζιμπάμπουε έχουν ουσιαστικά καταρρεύσει καθώς η χώρα αντιμετωπίζει αυτή τη στιγμή καλπάζοντα πληθωρισμό.

AP Photo/Tsvangirayi Mukwazhi

ΟΛΛΑΝΔΙΑ - 19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Πάνω από 4.000 δάσκαλοι συγκεντρώθηκαν στο συνέδριο του συνδικάτου τους, σύμφωνα με τα στοιχεία του οποίου 13.000 απήργησαν σε όλη τη χώρα. Στα δύο πλακάτ της φωτογραφίας αναγράφονται τα συνθήματα «σώστε την εκπαίδευση» και «πιο πολλά χρήματα για τους δασκάλους».

EPA/ROBERT VOS

ΟΥΓΓΑΡΙΑ - 29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2009

Οι δάσκαλοι διαδηλώνουν έξω από το υπουργείο Παιδείας στη Βουδαπέστη. Συμμετέχουν σε πανεργατική κινητοποίηση χιλιάδων υπαλλήλων του δημοσίου τομέα ενάντια στα κυβερνητικά σχέδια για μείωση μισθών με πρόσχημα τη διαχείριση της οικονομικής κρίσης.

EPA/PETER KOLLANYI

επιμέλεια-μετάφραση
Γεωργία Μυλωνάκη

αντιτετράδι
της
εκπαίδευσης

εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο

ΚΙΝΑ - 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Αναζητώντας μια θέση εργασίας κινέζοι απόφοιτοι πλημμυρίζουν τους διαδρόμους της σχετικής έκθεσης. Το υπουργείο Παιδείας ανακοίνωσε ότι θα προσλάβει 30.000 απόφοιτους το 2009 ως δασκάλους στην επαρχία σε μια προσπάθεια να αντιμετωπιστεί το οξυμένο πρόβλημα της ανεργίας εν μέσω εντεινόμενης οικονομικής κρίσης.

REUTERS/China Daily

ΙΣΠΑΝΙΑ - 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2009

Φοιτητές καταλαμβάνουν κεντρικές λεωφόρους στη Βαρκελώνη, λίγο πριν τους απομακρύνει διά της βίας η αστυνομία. Οι συγκεντρωμένοι διαδήλωναν ενάντια στη «Διαδικασία της Μπολόνια», της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης της Ε.Ε., που υποβαθμίζει τα πτυχία των ισπανικών πανεπιστημίων, φέρνει τα μάστερ επί πληρωμή και τη χρηματοδότηση από τον ιδιωτικό τομέα. Στις διαδηλώσεις που είχαν ξεκινήσει από το Δεκέμβριο οι φοιτητές είχαν καταλάβει το ιστορικό κτίριο του πανεπιστημίου της Βαρκελώνης και τότε γινόταν λόγος για συμμετοχή 4.000 φοιτητών στις κινητοποιήσεις.

(AP Photo/Alberto Estevez, EFE)

ΝΕΠΑΛ - 6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Εκατοντάδες κορίτσια από το Νεπάλ συμμετέχουν σε διαμαρτυρία στο Κατμαντού. Οι διαδηλώτριες που είχαν πουληθεί από τους φτωχούς γονείς τους ως οικιακοί βοηθοί, απελευθερωμένες πλέον, απαιτούν εργασιακή αποκατάσταση και εκπαιδευτικά δικαιώματα. Αυτού του τύπου οι «εργαζόμενοι» συχνά εξαναγκάζονται από ενδιάμεσους να εργάζονται είκοσι ώρες την ημέρα χωρίς πληρωμή.

REUTERS/Shruti Shrestha

ΓΕΡΜΑΝΙΑ - 12 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Διαδηλωτής φορώντας μια μάσκα με το πρόσωπο της Άγκελα Μέρκελ ρίχνει στην πυρά ψεύτικα χαρτονομίσματα έξω από την καγκελαρία στο Βερολίνο, διαμαρτυρούμενος για το «νέο πλάνο οικονομικών κινήτρων» της κυβέρνησης. Το πλακάτ αριστερά αναγράφει «Επενδύστε στην εκπαίδευση και στο κλίμα».

(AP Photo/Markus Schreiber)

ΥΕΜΕΝΗ - 13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Φοιτητές και φοιτήτριες, στη συγκεκριμένη φωτογραφία, δωρίζουν το αίμα τους για να σταλεί στους Παλαιστίνιους της Γάζας.

REUTERS/Khaled Abdullah

εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο

ΠΑΚΙΣΤΑΝ - 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Κάτοικοι της κοιλάδας Σγουάτ έχουν συγκεντρωθεί έξω από τα ερείπια του κρατικού γυμνασίου θηλέων Κάμπαρ. Οι Ταλιμπάν απαγόρευαν την εκπαίδευση των κοριτσιών στην εν λόγω κοιλάδα που βρίσκεται στο βορειοδυτικό Πακιστάν, στερώντας την εκπαιδευτική διαδικασία από 40.000 κοπέλες.

REUTERS/Abdul Rehman

ΛΙΒΑΝΟΣ - 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Λιβανέζοι φοιτητές πραγματοποιούν διαμαρτυρία έξω από κατάστημα Στάρμπακς της Βηρυτού. Οι διαδηλωτές κατηγορούν τον διευθυντή των Starbucks, Χάουαρντ Σουλτζ, ως έναν από τους συλοβάτες του αμερικανό-εβραϊκού λόμπι καθώς και ότι τα Στάρμπακς δωρίζουν κάθε χρόνο μέχρι και το 10% των κερδών τους υπέρ του ισραηλινού στρατού. Τα Στάρμπακς αρνούνται τις κατηγορίες και τις αποδίδουν σε ψευδή στοιχεία που κυκλοφόρησαν στο διαδίκτυο.

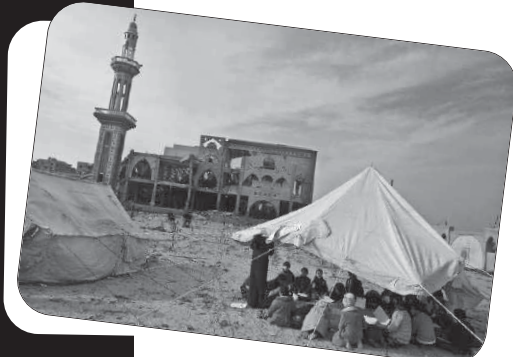
EPA/WAEL HAMZEH

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ - ΛΩΡΙΔΑ ΤΗΣ ΓΑΖΑΣ, 26 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Παλαιστίνιοι μαθητές παρακολουθούν μάθημα σε σκηνή έξω από ισλαμικό σχολείο και τζαμί στη Ράφα που καταστράφηκε από ισραηλινό πύραυλο κατά την τελευταία ισραηλινή επίθεση. Μέχρι να βρεθεί χώρος μελέτης σε άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα τα μαθήματα θα γίνονται υπαίθρια.

(AP Photo/Kevin Frayer)

ΓΑΛΛΙΑ - 29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Πολλές χιλιάδες εργαζόμενοι διαδηλώνουν στο Παρίσι. Οι γάλλοι εργάτες πραγματοποίησαν εθνική απεργία για την οικονομική κρίση με τεράστια συμμετοχή από όλους τους κλάδους, παραλύοντας τις μεταφορές, τα σχολεία και αναγκάζοντας τα νοσοκομεία να λειτουργήσουν με προσωπικό ασφαλείας. Το πλακάτ αριστερά αναγράφει «η εκπαίδευση ασφυκτιά» και δίπλα πάνω από έναν Σαρκοζί με γαϊδουρίνα αυτιά διαβάζουμε «Μεταρρύθμιση του επαγγελματικού διπλώματος Μπακαλορεά = Μηδέν».

(AP Photo / Christophe Ena)

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ, ΛΩΡΙΔΑ ΤΗΣ ΓΑΖΑΣ - 31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Οι τρεις μαθήτριες περπατούν πάνω στα ερείπια του σχολείου Σακίν στη Μπεϊτ Λαχίγια που καταστράφηκε στην πρόσφατη ισραηλινή εισβολή. Ο διάρκειας τριών εβδομάδων πόλεμος του Ισραήλ στη Γάζα κατέστρεψε πάνω από 30 σχολεία στην περιοχή. Ακόμη και πριν τον πόλεμο τα 380 σχολεία της Λωρίδας ήταν ήδη υπεράριθμα και υπερπλήρη. Το επιχείρημα του Ισραήλ για το βομβαρδισμό των σχολείων ήταν πως κρύβονταν σε αυτά μαχητές της Χαμάς!

(AP Photo/Bernat Armangue)

εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο
εκπαιδευτικά
νέα από όλο
τον κόσμο

ΙΑΠΩΝΙΑ - 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Παιδιά βραζιλιάνων εργατών σε ιαπωνικές εταιρείες διαδηλώνουν στην πόλη Ναγκόγια της Ιαπωνίας ζητώντας δικαίωμα στην εκπαίδευση. Οι γονείς των μικρών διαδηλωτών ήταν υπάλληλοι διαφόρων εταιρειών όπως Τογιότα, Χόντα, Πανασόνικ, που απολύθηκαν, σύμφωνα με την εργοδοσία, λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

EPA/GIANNI GIOSUE

ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ - 3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Η αστυνομία διαλύει το πλήθος των φοιτητών που διαδηλώνουν έξω από την πρεσβεία των ΗΠΑ στη Μανίλα. Οι διαδηλωτές καταδικάζουν το ρόλο της Αμερικής στην οικονομική κρίση εξαιτίας της οποίας φέτος αναμένεται να χάσουν τη δουλειά τους 1,7 εκατομμύρια Φιλιππίνεζοι σύμφωνα με κυβερνητικούς αξιωματούχους.

EPA/DENNIS M. SABANGAN

ΟΛΛΑΝΔΙΑ - 3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στο Ρότερνταμ συμμετέχουν στο ετήσιο τεστ «Cito». Συνολικά 153.500 μαθητές παίρνουν μέρος στο διαγωνισμό στην τελευταία τάξη του δημοτικού σε ολόκληρη τη χώρα για να αποφασιστεί σε ποιο τύπο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα συνεχίσουν τις σπουδές τους.

EPA/Robin Utrecht

ΓΑΛΛΙΑ - 5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Μέχρι σήμερα συνεχίζονται οι διαδηλώσεις που ξεκίνησαν τον Φεβρουάριο σε ολόκληρη τη Γαλλία από φοιτητές, δασκάλους και καθηγητές ενάντια στις μεταρρυθμίσεις που έχει προτείνει η υπουργός Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας, Βαλερί Πεκρές. Το πανό αναγράφει ότι «η γνώση δεν είναι εμπόρευμα».

REUTERS/Jean-Paul Pelissier

ΙΑΠΩΝΙΑ - 5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Άλλοι τόποι, άλλα ήθη. Ιάπωνες απόφοιτοι κολεγίων παίρνουν μέρος στην πρώτη τους «διαδήλωση» προς άγραν εργασίας στο Τόκιο. Χωρίς αιτήματα και πλακάτ, ο στόχος είναι η ανύψωση του ηθικού περίπου 3.000 πτυχιούχων οικονομικών σχολών που βγαίνουν στο κυνήγι για μια θέση εργασίας.

REUTERS/Toru Hanai

ΙΟΡΔΑΝΙΑ - 7 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Μαθήτριες στο Αμάν ζωγραφίζουν μια τοιχογραφία ως ένδειξη αλληλεγγύης προς τα παιδιά της Λωρίδας της Γάζας.

REUTERS/Muhammad Hamed

Το μεγαλύτερο πρόβλημα αρκετών από τις βιογραφίες του Θερβάντες έγκειται στο ότι δύσκολα πείθουν για την αξιοπιστία τους, πράγμα που οφείλεται τόσο στον ανεπαρκή αριθμό των διασωθέντων ιστορικών πηγών, όσο και στην τάση πολλών βιογράφων να εξιδανικεύουν την εικόνα του συγγραφέα.

Η πρόθεση του Αντρές Τραπιέγιο να αντιμετωπίσει όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερα τις δυσκολίες αντικειμενικής υποστήριξης της έρευνάς του εκφράζεται από την πρώτη σελίδα του παρόντος τόμου και ενισχύεται από τη διαβεβαίωση ότι ο συγγραφέας δεν τρέφει αυταπάτες σχετικά με την πληρότητα και την ιστορική ανθεκτικότητα του έργου του, καθώς στο διάβα του χρόνου «οι παλιότερες βιογραφίες καταλήγουν απλώς και μόνο να κοσμούν τις βιβλιοθήκες των επιόντων».

Ο βιογράφος καταφέρνει να διατηρήσει την πρόποσα ψυχολογική απόσταση από το θέμα του και ταυτόχρονα να το αντιμετωπίσει με ζωντάνια και διαλογική διάθεση. Το βιβλίο φαντάζει αξιόπιστο εξαιτίας τόσο της εξαντλητικής έρευνας των διαθέσιμων πηγών, όσο και -κυρίως- στην ειλικρίνεια με την οποία ο συγγραφέας διαχειρίζεται τις ευάριθμες «μαύρες τρύπες» του πραγματολογικού του υλικού: ο Τραπιέγιο αρνείται να υιοθετήσει εκδοχές που δεν μπορούν να τεκμηριωθούν και απλώς τις αναφέρει, προειδοποιώντας σχετικά τον αναγνώστη.

Το στοιχείο της διαρκούς περιπλάνησης –από τα παιδικά του κιάλας χρόνια ο Θερβάντες μετακινείται στην Ισπανία, την Ευρώπη αλλά και τη βόρεια Αφρική, καταλήγοντας ανάπηρος στη μάχη της Ναυπάκτου και αιχμάλωτος δουλεμπόρων στην Τυνησία– μας παραπέμπει σε έναν ιδιόρρυθμο τυχοδιωκτικό χαρακτήρα: μανιώδης αναγνώστης, επιτυχημένος πεζογράφος, ποιητής και θεατρικός συγγραφέας, θαρραλέος στρατιώτης, αλλά και μέθυσος, τζογαδόρος, κόλακας απέναντι στους αριστοκράτες και αλαζονικός απέ-

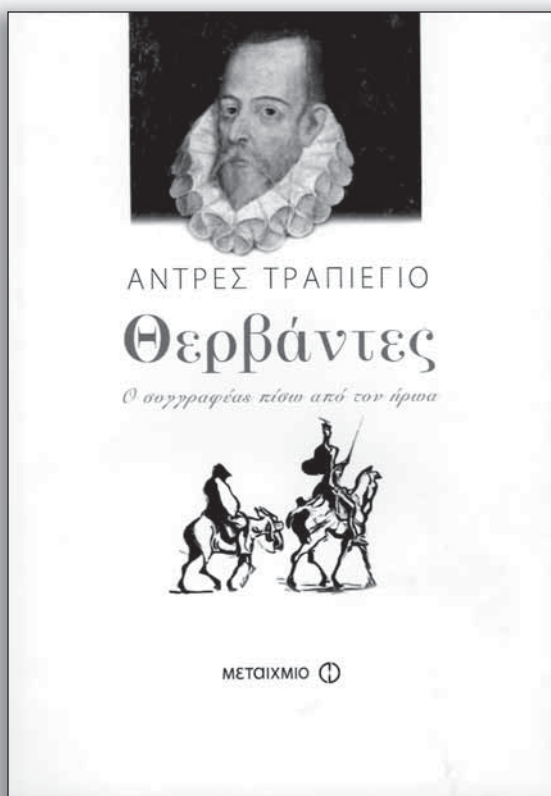
Αντρές Τραπιέγιο «Θερβάντες»

μτφρ. Κων/νος Παλαιολόγος

εκδόσεις Μεταίχμιο

σελ. 264

γράφει ο Νίκος Κουνενής

ναντι σε όλους τους υπόλοιπους, ο Θερβάντες αποτελεί από μόνος του μια μυθιστορηματική προσωπικότητα. Το μεγάλο πλήθος των εμπειριών του αξιοποιήθηκε αρκούντως από τον ίδιο στο έργο του, στην Ισπανία των μεγάλων κατακτήσεων αλλά και των λοιμών, της ανέχειας, της εγκληματικότητας, του ιεροεξεταστικού τρόμου.

Μεγάλο μέρος της βιογραφίας είναι αφιερωμένο στην περιπέτεια της συγγραφής του «Δον Κιχώτη», που γράφτηκε και κυκλοφόρησε σε δυο φάσεις. Μετά την κυκλοφορία του πρώτου τόμου, και ενώ ο

Θερβάντες ασχολούνταν ήδη με τη συγγραφή του δεύτερου, ο Αβεγιανέδα εξέδωσε ένα δικό του βιβλίο με τη συνέχεια των περιπετειών του Δον Κιχώτη. Το γεγονός πίκρανε τον Θερβάντες αλλά τον όπλισε ταυτόχρονα με την απόφαση να γράψει μια συνέχεια ανώτερη του πρώτου μέρους, πράγμα που όντως συνέβη. Αν στον πρώτο τόμο οι περιπέτειες του περιπλανώμενου ιππότη και του Σάντσο είναι απολύτως φανταστικές, στο δεύτερο «ο Θερβάντες δεν δίστασε να εισαγάγει στο φανταστικό δημιούργημά του γεγονότα που συνέβαιναν εκείνη τη στιγμή στην πραγματικότητα».

Ο Δον Κιχώτης έγινε έτσι πολυπλοκότερος. Τα καινούρια λογοτεχνικά παιχνίδια έκαναν περισσότερο αληθοφανή τα προηγούμενα αφού ο συγγραφέας «έριξε πάνω τους το φως της πραγματικής πραγματικότητας και εκατονταπλασιάστηκαν τα διάφορα επίπεδα αφήγησης». Ο πλαστογράφος βοήθησε άθελά του τον Θερβάντες να αρτιώσει το έργο του, μετατρέποντας την οργή του σε έμπνευση και πειραματική διάθεση. Στην προσπάθειά του να ξεχωρίσει, ο Θερβάντες έγινε πολύ καλύτερος, τόσο όσο δεν θα ήταν δυνατό να γίνει εάν δεν είχε εμφανιστεί ο ανταγωνιστής του.

Ο «Θερβάντες» του Αντρές Τραπιέγιο, είναι μια διπλή βιογραφία. Στις σελίδες του δεν παρακολουθούμε μόνο τη ζωή του Θερβάντες, αλλά και έναν παράλληλο, εξίσου περιπετειώδη βίο, αυτόν του σημαντικότερου μυθιστορημάτος του μεγάλου δημιουργού. Θέλοντας να αντιμετωπίσει με εντιμότητα το υλικό του, ο συγγραφέας καταφέρνει να καταστήσει πειστική τη βιογραφική εκδοχή του, συμβάλλοντας σημαντικά στην προσπάθειά μας να γνωρίσουμε καλύτερα τον Μιγκέλ δε Θερβάντες και το έργο του.

Η μετάφραση του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου πετυχαίνει να διατηρήσει ζωντανή τη λογοτεχνική φρεσκάδα της γραφής του Τραπιέγιο.

βιβλιο-
προτάσεις
βιβλιο-
προτάσεις
βιβλιο-
προτάσεις
βιβλιο-
προτάσεις

Νίκος Σιδέρης
**«Όπως ειπώθηκαν
εκεί και
ακούστηκαν»**

εκδ. Μεταίχμιο, σελ. 160

Στην ανά χείρας συλλογή ο ψυχίατρος, ψυχαναλυτής και λογοτέχνης Νίκος Σιδέρης αποθησαυρίζει σπαράγματα λόγου αντλημένα από τις αφηγήσεις ανθρώπων που μίλησαν κατά καιρούς στον ίδιο από το ντιβάνι της ψυχανάλυσης. Όπως εξαρχής βεβαιώνεται, αλλά και προκύπτει κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης, κριτήριο για την επιλογή των μικρών αυτών κειμένων δεν υπήρξε η κλινική τους σημασία, αλλά η οιονεί λογοτεχνικότητά τους, εδρασμένη σε δυο βάσεις: την «ανθρώπινη σημασία και, όλως ιδιαίτερα, την εκφραστική ευστοχία τους (...) που τη χαρακτηρίζουν ευρηματικότητα, ακρίβεια, εικονοπλαστική ισχύς, περιεκτικότητα, λιτότητα, έκπληξη, το καινοφανές...».

Διαβάζοντας τα μικρά και ανώνυμα αυτά αποσπάσματα ο αναγνώστης διαπιστώνει ότι ο ουσιώδης, ευσύνοπτος και ευφάνταστος λόγος, προφορικός ή γραπτός, κάθε άλλο παρά αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο των «επαγγελματιών» του είδους. Ανάμεσα στις μικρές και ενδιαφέρουσες στο σύνολό τους «κατα-

θέσεις ψυχής» ξεχωρίζουν πολλά διαμάντια που δεν θα γεννούσαν την παραμικρή έκπληξη αν υπογράφονταν από «βαριές πέννες» της εγχώριας και όχι μόνο λογοτεχνίας.

Η κατάταξη των προφορικών διατυπώσεων σε θεματικές ενότητες (Καταπονήσεις, Φαντασιώσεις, Μηχανισμοί, Ύπαρξη) διευκολύνει την ανάγνωση και προσθέτει το στοιχείο της συνοχής, στο πλαίσιο της οποίας διακρίνεται ο ιδιότυπος ενδοκειμενικός διάλογος μεταξύ των αυτόνομων, κατά τα άλλα, λεχθέντων. Η καταληκτική ενότητα «Αντίστιξη» (δυο ποιήματα- το ένα υπογεγραμμένο από το Σιδέρη- και μια παραβολή) επιτυγχάνει αποτελεσματικά αυτό που δηλώνει ο τίτλος της.

Δείγμα: «Έτσι προέκυψε και η έλλειψη αυτοπεποίθησης και πίστης στον εαυτό μου, αφού τόσα χρόνια ζω και καταγράφω αλληπάλληλες ήττες σ' έναν ανύπαρκτο πόλεμο».

Γιώργος Ρωμανός
**«Καζαμπλάνκα
καφέ»**

εκδ. Άγκυρα, σελ. 208

Ένας άνδρας μπαίνει σε ένα υπερωκεάνειο προσπαθώντας με τον τρόπο αυτό να δραπετεύσει από τον εαυτό

του, στην προοπτική της κατάκτησης μιας νέας ταυτότητας. Διασχίζει τη Μεσόγειο και με ενδιάμεσους σταθμούς το Σουέζ, τον Περσικό κόλπο, τη Βομβάη και την Ινδονησία κατευθύνεται προς τα μακρινά νησιά Ορούρα, νότια της Νέας Ζηλανδίας. Ο ήρωας μάς μιλά για την περιπέτειά του σε πρώτο πρόσωπο.

Στο ταξίδι αυτό ο ήρωας θα συγκρωτιστεί με ανθρώπους καθ' όλα ιδιότυπους, κάποτε γοητευτικούς, άλλοτε απωθητικούς. Μια όμορφη γυναίκα από την Τεργέστη, παντρεμένη με έναν πολύ μεγαλύτερο της άνδρα, ένας ομοφυλόφιλος Γάλλος ιερέας, μια ηλικιωμένη κυρία με τον νεαρό εραστή της και άλλα παράξενα και αρκούντως ενδιαφέροντα πρόσωπα θα επιδράσουν, ο καθένας με τον τρόπο του, στην πορεία αναδιαμόρφωσης των ψυχοκοινωνικών όρων της ύπαρξής του. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού ο άνδρας θα παραδοθεί στο ερωτικό πάθος, τις εμμονές και τις φαντασιώσεις του, σε ένα παιχνίδι ζωής που ακροβατεί ανάμεσα στον έρωτα και το θάνατο, το πραγματικό και το φανταστικό, την εναλλασσόμενη ψυχική εξισορρόπηση και αποδιοργάνωση.

Παρουσιάζοντάς μας την περιπέτεια του ήρωά του ο Γιώργος Ρωμανός καταφέρνει να μας προσφέρει ένα σύνθετο και ελκυστικό μυθιστόρημα με στοιχεία «εξωτικού νουάρ». Το βιβλίο «πατάει» ταυτόχρονα σε πολλά είδη, μεταξύ των οποίων η ταξιδιωτική, ερωτική και ενδοσκοπική πεζογραφία, καθώς και η λογοτεχνία του φανταστικού. Στο τέλος του βιβλίου μια εντελώς απρόσμενη εξέλιξη σφραγίζει τις, ηθελημένα χασοτικές, διαδρομές της αφήγησης. Η άρτια γλώσσα, δουλεμένη με επιμονή και σχολα-

στικότητα, ενισχύει αποφασιστικά το αφηγηματικό εγχείρημα του Ρωμανού.

Βασίλης Αλεξίου
**«Λογοπραξίες:
θεωρητικές
προβολές στη
λογοτεχνία και
τη γλώσσα»**

πρόλογος Γ. Δάλλας

εκδ. Παπαζήση, σελ.336

Έντεκα κείμενα, γραμμένα και δημοσιευμένα κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, αποτελούν το ανά χείρας έργο. Όπως διευκρινίζει ο συγγραφέας «παρά τη διαφορετικότητά τους, υπάρχει στη φιλοσοφία τους μια κοινότητα στόχων (...). Πρόκειται δηλαδή για θεωρητικές προβολές σε ζητήματα λογοτεχνίας και γλώσσας».

Ο Αλεξίου αμφισβητεί τις προσεγγίσεις δια των οποίων διάφοροι στοχαστές εξήγγελλαν το θάνατο της θεωρίας, και εκφράζει την πεποίθησή του ότι η θεωρία –έκφραση στοχασμού «γύρω από τους ιστορικούς όρους παραγωγής, μετάδοσης και πρόσληψης του λόγου»– είναι περισσότερο αναγκαία από ποτέ, ως αναγκαιότητα διαρκούς αναστοχασμού στην κατεύ-

θυση της συγκρότησης μιας «άλλης, καλύτερης θεωρίας». Η μελέτη των συντεταγμένων της σημερινής κρίσης και η διερεύνηση των προοπτικών υπέρβασής της, στο πλαίσιο πάντα της αναγκαιότητας ύπαρξης και οργανικής σύνδεσης της θεωρίας με την ιστορικοκοινωνική πραγματικότητα, αποτελούν, μεταξύ άλλων, τα ζητήματα με τα οποία καταπιάνεται εδώ ο συγγραφέας.

Ορισμένα από τα κείμενα ασχολούνται με πτυχές της ελληνικής λογοτεχνίας, όπως ο υπερρεαλισμός σε Ελλάδα και Ισπανία, ο σολωμικός περί γλώσσας διάλογος κ.λπ. Σε μια άλλη ενότητα ο Αλεξίου στοχάζεται πάνω σε πιο εξειδικευμένα ζητήματα, όπως οι θεωρίες της πρόσληψης, η μπαχτινική ανάγνωση του Ραμπλαί, η λογοτεχνία στο σχολείο κ.ά. Η συλλογή ολοκληρώνεται με κείμενα τα οποία αντιμετωπίζουν αναστοχαστικά ή/και αναθεωρητικά «τους όρους, τα όρια, τις ορίζουσες και τους ορίζοντες της ίδιας της θεωρίας, ιδωμένης ως θεωρητικής, διανοητικής πράξης ή, αλλιώς, ως λογοπραξίας (...) λέξης που θυμίζει πως τα κείμενα δεν είναι αδρανής υλικά ή μια απλή αλυσίδωση νεκρών γραμμάτων, αλλά διαδικασίες, πρακτικές υποκειμένων με σάρκα, οστά και πνεύμα, με ιδεολογία, σκοπιμότητες και επιδιώξεις, πρακτικές που δημιουργούνται και δρουν μέσα σε ιστορικά διαμορφωμένους –και διαμορφώσιμους– τρόπους παραγωγής, κυκλοφορίας και πρόσληψης».

Δουλεμένα με τη συστηματικότητα και την ανήσυχη ερευνητική διάθεση που χαρακτηρίζουν το συγγραφέα, τα κείμενα του τόμου συνεισφέρουν αποτελεσματικά στον προβληματισμό που

αναπτύσσεται διεθνώς σχετικά με την κρίση και τις προοπτικές της θεωρίας. Όπως τονίζει και στον πρόλογό του ο ποιητής Γιάννης Δάλλας, ο Αλεξίου «μας εισάγει σε μια ανώτερη θεώρηση του λόγου, πέρα από τη γνωστή σκοπιά του φιλόλογου, του αισθητικού, ακόμη και του οπαδού της α' ή β' ερμηνείας (...) Και έτσι ο αναγνώστης θα βρεθεί με την πυξίδα του Μπαχτίν σε μια άλλη ρότα ιδεών, που ανεβάζοντας την αναγνωστική του θέα απ' την άκρα παρατηρητικότητα στη φιλοσοφημένη θεωρία, θα φωτίσει βασικές του απορίες και θα ασκήσει θετικά την προβληματική του».

Φίλιπ Κ. Ντικ

«Ο άνθρωπος στο ψηλό κάστρο»

εκδ. Τόπος, σελ.384

Εμβληματική μορφή της λογοτεχνίας επιστημονικής φαντασίας, και όχι μόνο, ο Φίλιπ Ντικ (1928-1982) υπογράφει εδώ μια έξοχη σάτιρα που «τουμπάροντας» την Ιστορία εμφανίζει τη Γερμανία νικήτρια στο Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο και τις ΗΠΑ κατεχόμενη χώρα.

Η υπόθεση εκτυλίσσεται το 1962. Το ανατολικό μέρος

των Ηνωμένων Πολιτειών κατέχεται από τα ναζιστικά στρατεύματα ενώ το δυτικό από τους Ιάπωνες. Η δουλεία έχει επανανομιμοποιηθεί ενώ οι ελάχιστοι επιζώντες Εβραίοι κρύβονται πίσω από αγγλοσαξωνικά ψευδώνυμα. Οι Γερμανοί, στην ηγεσία των οποίων βρίσκεται πλέον ο Γκέμπελς, έχουν επίσης αδειάσει με ολοκαύτωμα την Αφρική και έχουν αποξηράνει τη Μεσόγειο για να την καλλιεργήσουν. Η βαρβαρότητα βρίσκεται στο εφιαλτικό της απόγειο, κι ωστόσο υπάρχουν ακόμα κάποιοι που αντιστέκονται.

Ένα βιβλίο επιστημονικής φαντασίας υπό τον τίτλο «Η ακρίδα κείτεται βαρειά», που αντιστρέφει εκ νέου την ήδη αντεστραμμένη πραγματικότητα, εμφανίζοντας νικητές του πολέμου τους συμμάχους και ηττημένη τη Γερμανία, και έχει γραφτεί από έναν συγγραφέα οχυρωμένο σε ένα ψηλό κάστρο στην ουδέτερη ζώνη των βραχωδών ορέων, μπερδεύει τους ανθρώπους που αρχίζουν να αναρωτιούνται ποια είναι τελικά η «πραγματική» πραγματικότητα και ποια η κατασκευασμένη.

Γραμμένο λίγο μετά την εποχή του μακαρθισμού και αρκετές δεκαετίες πριν από τον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας» και τα ποικίλα συμφραζόμενά του, το μυθιστόρημα αυτό –κατά πολλούς το καλύτερο του Ντικ– αποτελεί μια εξαιρετική σύνθεση επιστημονικής φαντασίας και ιστορικής κριτικής και πετυχαίνει να αναδείξει με οξυδέρκεια και μαύρο χιούμορ τις συντεταγμένες της κοινωνικοπολιτικής φυσιογνωμίας των μεταπολεμικών ΗΠΑ, τοποθετώντας με έναν ευφυή συμβολισμό στη θέση τους τη ναζιστική Γερμανία.

ΒΙΒΛΙΟΠΟΤΑΣΕΙΣ του Νίκου Κουνενή

βιβλιο-
προτάσεις
βιβλιο-
προτάσεις
βιβλιο-
προτάσεις
βιβλιο-
προτάσεις

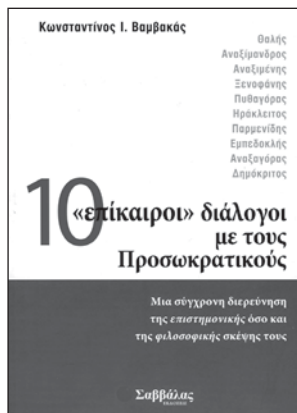
αντιτετράδια
της
εκπαίδευσης

βιβλιο-
προτάσεις
βιβλιο-
προτάσεις
βιβλιο-
προτάσεις
βιβλιο-
προτάσεις

**Κωνσταντίνος
Ι. Βαμβακάς**
**«10 επίκαιροι
διάλογοι με τους
Προσωκρατικούς»**

εκδ. Σαββάλας, σελ.320

Στήνοντας μια ενδιαφέρουσα κοινή «συνέντευξη»- διάλογο ανάμεσα στους προσωκρατικούς φιλοσόφους και καταφέροντας με αυτό τον τρόπο να καταστήσει περισσότερο εύληπτο το περιεχόμενο της συνεισφοράς του καθενός, μέσω της ανάδειξης συμπτώσεων, συγκλίσεων και αποκλίσεων μεταξύ τους, ο συγγραφέας –διδάκτωρ Φυσικών επιστημών του Πανεπιστημίου της Ζυρίχης– παρακολουθεί τη θεμελίωση και εξέλιξη της αρχαιοελληνικής φιλοσοφικής σκέψης στα πρώτα της εντυπωσιακά βήματα.

Μερικά από τα ερωτήματα που θέτει και επιχειρεί να απαντήσει το βιβλίο: Ποιοι υπήρξαν οι πρώτοι «φυσικοί»; Συμφωνεί η σύγχρονη αστροφυσική με τις προσωκρατικές θεωρίες περί δημιουργίας του σύμπαντος; Ποιοι έθεσαν πρώτοι τα θεμελιώδη ερωτήματα περί του «είναι», του «γίνεσθαι» και της «αλλαγής»; Πού βρίσκονται τα όρια μεταξύ φιλοσοφίας και επιστήμης όταν πρωτοεμφανίζονται και αναπτύσσονται αυτές οι έννοιες;

Στόχος του συγγραφέα να εξοικειώσει τον αναγνώστη με τον προσωκρατικό στοχασμό, αναδεικνύοντας ισόρροπα όχι μόνο τη φιλοσοφική, αλλά επίσης την επιστημονική διάσταση και τη διαχρονική του αξία.

Ορχάν Παμούκ
**«Το σπίτι
της σιωπής»**

εκδ. Ωκεανίδα, σελ. 472

Μια γυναίκα πολύ προχωρημένης ηλικίας ζει σε ένα απομακρυσμένο και σιωπηλό σπίτι μαζί με έναν νάνο που τη φροντίζει και με τον οποίο μοιράζονται κοινά μυστικά. Η μοναξιά, η δυστυχία και το αμοιβαίο μίσος χαρακτηρίζουν τη ζωή τους. Τα τρία εγγόνια της κυρίας πηγαίνουν, όπως συνηθίζουν κάθε καλοκαίρι, να περάσουν μερικές μέρες στο σπίτι. Κατά τη διάρκεια της παραμονής τους ξετυλίγονται το ενεργητάχρονο παρελθόν της κυρίας και η ιστορία του συζύγου της και παππού των παιδιών, που νόμιζε πως μπορούσε να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση.

Με αφετηρία το στοχασμό πάνω σε αυτό το γεωγραφικό και πολιτισμικό δικασμό και με επιμονή στην προσπάθεια ανίχνευσης της ιδιότυπης και άκρως αντιφατικής τουρκικής ταυτότητας, όπως αυτή

εξελισσεται διαχρονικά και αποτυπώνεται στο παρόν, ο νομπελίστας δημιουργός των «Με λένε Κόκκινο», «Το μαύρο βιβλίο», «Χιόνι» και αρκετών ακόμη αριστουργημάτων της σύγχρονης λογοτεχνίας μιλάει με το δικό του γοητευτικό τρόπο για τα μόνιμα θέματα της τέχνης του: την πατρίδα του και τον κόσμο, τις φιλοδοξίες, τις αντιφάσεις, τις αυταπάτες και τα ανεκπλήρωτα ανθρώπινα όνειρα. Ένα σύνθετο, ποιητικό και από κάθε άποψη αξιανάγνωστο μυθιστόρημα, στα όρια μεταξύ ρεαλισμού και μοντερνισμού, χαρακτηριστικό -και αυτό- της αστείρευτης φαντασίας και της μεγάλης συγγραφικής ικανότητας του Ορχάν Παμούκ.

Αγγέλα Καστρινάκη
**«Έρωτας στον καιρό
της ειρωνείας»**

εκδ. Ελληνικά Γράμματα, σελ. 382

Η Μέλπω, κεντρική ηρωίδα του μυθιστορήματος, εμπλέκεται σε ένα εξωσυζυγικό πάθος, στο οποίο για ένα διάστημα «δίνεται» ολοκληρωτικά. Ο επίσης παντρεμένος Μάριος συμμετέχει με την ίδια ένταση σε αυτή τη σχέση, διαλύει το γάμο του και διεκδικεί τη δυνατότητα μόνιμης συμβίωσης του ερω-

τευμένου ζευγαριού. Σε μια παράλληλη πορεία εξελίσσεται και η -ηπιότερη- σχέση του συζύγου της ηρωίδας με μια νεότερή του κοπέλα.

Παρά την προσμονή τής συνήθους κλιμακούμενης δραματικής έντασης που τελικώς θα δικαιώσει είτε το προαναφερθέν ερωτικό πάθος είτε το αντίθετό του, τη δυνατότητα αναβάθμισης ενός κλονισμένου γάμου, κάτι τέτοιο δεν προκύπτει. Διότι η Καστρινάκη έχει επιτυχώς φροντίσει να προειδοποιήσει εμπέσω μέσα από τις πρωτοπρόσωπες παρεκβάσεις της (σχετικές με τα ερωτήματα που αναφέρονται και τις λύσεις που επιλέγονται από την ίδια κατά τη διαδικασία της συγγραφής), τον αναγνώστη ότι δεν προτίθεται να ακολουθήσει στο ελάχιστο τη συνήθη και ευπώλητη πεπατημένη: το μεγάλο πάθος θα αναμετρηθεί με την πραγματικότητα των καιρών μας, «των καιρών της ειρωνείας», και θα καταλαγιάσει μέσα σε ψυχικές και διανοητικές αποστασιοποιήσεις, αναπάντεχα συμβιβαστικές και αρκούντως ειρωνικές.

Με γλώσσα καλοδουλεμένη και πλοκή εναλασσόμενων ταχυτήτων, η Καστρινάκη περιηγείται στα ρευστά ψυχικά τοπία των ηρώων της, επιδιώκοντας αφενός να τα συγκροτήσει αφηγηματικά με πειστικό τρόπο και αφετέρου να τα κατανοήσει βαθύτερα η ίδια ως δημιουργός. Οι προαναφερθείσες παρεκβάσεις της συμβάλλουν μορφικά και ουσιαστικά στην ευόδωση της προσπάθειάς της, οι «συνομιλίες» με τον Γκαίτε και την Πηνελόπη Δέλτα επίσης.

αντιπετράδι
της
εκπαίδευσης

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

γράφει • Θανάσης Αλεξίου

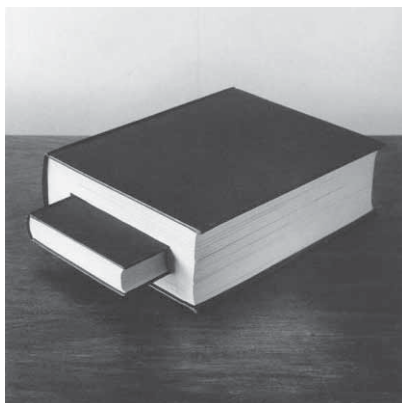
Βίωμα, σχολική γνώση και αναλυτικό πρόγραμμα¹

Στο παρόν άρθρο θα εξετάσουμε τη σχέση μεταξύ βιώματος και σχολικής γνώσης όπως θεωρητικοποιείται στις σχετικές συζητήσεις για το αναλυτικό πρόγραμμα. Πρόθεσή μας είναι να καταδείξουμε τις αντιφάσεις αυτής της συζήτησης. Άποψή μας είναι ότι ενώ το βίωμα, η βιωμένη εμπειρία κ.λπ. είναι αναγκαίες αναλυτικές κατηγορίες για την εξέταση διϋποκειμενικών σχέσεων και βιόκοσμων, εντούτοις αυτή χάνει ως αναλυτική κατηγορία την ευρετικότητα της και την αναλυτική της ικανότητα, όταν επιχειρήσει κανείς να αναλύσει τη θεσμική πραγματικότητα (σχολείο, εργασία κ.ά.). Και αυτό γιατί αυτή προσδιορίζεται από δομές που είναι έξω από την διϋποκειμενική εμπειρία ενώ διεμβολίζεται από αγοραίες πρακτικές. Παρόλα αυτά το βίωμα ως (εν)σωματωμένη κοινωνική εμπειρία συνιστά για το άτομο τη βάση κριτικής οικειοποίησης (appropriation) του κόσμου, και μ' αυτήν την έννοια κοινωνικό κεφάλαιο. Εντούτοις για να κινηθεί το άτομο και σε υπερπεριστασιακά περιβάλλοντα, δηλαδή έξω από τους βιόκοσμους, χρειάζεται να οικειοποιηθεί κριτικά την κυρίαρχη γνώση όπως και τη σχολική γνώση, μετασηματώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη βιωματική γνώση σε κριτική συνείδηση (κριτικός γραμματισμός κ.ο.κ.).

Λέξεις κλειδιά: *Lebenswelt*, προανασκοπική και ανασκοπική συνείδηση, αναλυτικό πρόγραμμα, κριτικός γραμματισμός, γνωσιολογικός σχετικισμός, ηγεμονία.

I. Το βίωμα ως αναλυτική κατηγορία της φαινομενολογικής κοινωνιολογίας

Σε μεγάλο βαθμό το «βίωμα» ή η «βιωμένη εμπειρία», όπως ορίζεται στον μεθοδολογικό υποκειμενισμό (φαινομενολογία) και στην εθνομεθοδολογία, συνιστά εν πρώτοις μια αναλυτική κατηγορία που ασκεί κριτική στο θετικισμό. Ως γνωστόν ο θετικισμός αναλύει τα κοινωνικά πράγματα με τις μεθόδους των φυσικών επιστημών. Το βίωμα αποσκοπεί στην σύλληψη της κοινωνικής εμπειρίας, διαμέσου της αγνόησης αυτών που παρεμβάλλονται

ανάμεσα στην πραγματικότητα και τη συνείδησή μας ("φυσικές" στάσεις, γνώσεις κ.λπ.). Κεντρικό πρόβλημα της επιστημονικής προσέγγισης είναι ο τρόπος με τον οποίο συλλαμβάνεται το νόημα και στο βαθμό που αναζητούμε σ' αυτό μια προθετικότητα αυτή μπορεί να εντοπιστεί μόνο εφόσον το βιωμένο εκτεθεί σε μια διαδικασία αποκθάρασης από την επισωρευμένη "φυσική" γνώση («ανασκόπηση»). Ενώ στην περίπτωση του A. Schutz το νόημα επισυνάπτεται στην εμπειρία από τα έξω, από τη συνείδηση, με την ανασκοπική (reflexive), κατηγοριακή και αντικειμενική συνείδηση να οικειοποιείται τα πράγματα ως φαινόμενα του προ-ανασκοπικού χώρου,² στην περίπτωση του M. Merleau-Ponty το νόημα περιέχεται ήδη μέσα στην εμπειρία με προνομιακό εκφραστή το σώμα (ενσώματος συνείδηση), (Καραποστόλης 1983 : 80, 83). Στο βαθμό που η διαίσθηση του βιωμένου από το ίδιο το βιωμένο αποτελεί το πρότυπο κάθε πρωταρχικής ενάργεια (προθεσιακή ανάλυση), (Lyotard 1985 : 16), ώστε να συλληφθεί η πραγματική συνείδηση και όχι μια αντικειμενοποιημένη και γι' αυτό αλλοτριωμένη της μορφή, η ακινητοποίηση και η τοποθέτηση της πραγματικότητας «σε παρένθεση» («εποχή») είναι προϋπόθεση (Στο ίδιο: 22, 39). Στο βαθμό μάλιστα που η «εποχή»

συνιστά περισσότερο μία μη έλλογη πράξη που αναζητά ανεξάρτητα από τις ιστορικές προσχώσεις τις πρωταρχικές ιδιότητες ενός (δι-αταξικού) υπερβατικού Εγώ (E. Husserl), αποκαθίσταται η αστική ιδεολογία, η πίστη ότι ο άνθρωπος προϋπάρχει της ιστορίας του και των κοινωνικών συνθηκών (υπερβατικός ιδεαλισμός).³ Το πώς έφτασε στο σημείο αυτός ο «άνθρωπος» να υπάρχει, αν δηλαδή αυτός είναι δημιουργήμα των κοινωνικών συνθηκών ή ακόμη και δημιουργός τους δεν θεωρητικοποιείται καν στη φαινομενολογία (Ήγγλετον 1989 : 100). Το πώς μπορεί να εντοπιστεί μια καθαρά ιδιωτική ή εσωτερική σφαίρα εμπειρίας, –η «σφαίρα κυριότητας» για τον E. Husserl–, χωρίς αυτό να γίνει ψυχολογισμός (ενδοσκοπήση) ή νατουραλισμός (φυσικισμός) είναι ένα ζήτημα, πόσο μάλλον όταν η γλώσσα ως "φυσικό" σύστημα θα πρέπει επίσης να αποσυνδεθεί από τις κοινωνικές της λειτουργίες και να μπει σε παρένθεση ώστε να είναι εφικτή η αναγωγή; Ωστόσο πως θα μπορούσε να υπάρχει ορισμός της εμπειρίας χωρίς κάποια γλώσσα ορισμού της. Επομένως το νόημα δεν μπορεί να προηγείται της γλώσσας (ή της συνείδησης) ενώ η λεξικοποίηση της γλώσσας, με την έννοια ότι έχουμε νοήματα ή βιώματα που τα επενδύουμε στη συνέχεια με λέξεις (Στο ίδιο : 102),

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

απονοητικοποιεί και ιδιωτικοποιεί πλήρως τη γλώσσα. Με τη γλώσσα μπορούμε να ονοματίσουμε και να διαρθρώσουμε λεκτικά με μεγαλύτερη ακρίβεια, αναφέρει ο R. Sokolowski ότι έχουμε σημασιολογικά στην διάρθρωση των πραγμάτων αποβλέψει (και τα παρόντα και τα απόντα), (Sokolowski 2003 :228, 229). Εφόσον η ίδια η σημασιολογική απόβλεψη εγκαθιδρύει λέξεις δεν ισχύει ότι μπορούμε να σκεφτούμε επειδή έχουμε γλώσσα (Στο ίδιο: 82, 92).

Εντούτοις το κοινωνικό a priori της συνείδησης, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα και στην ανάδυση μιας διυποκειμενικής πραγματικότητας. Αν η ζωντανή εμπειρία του υποκειμένου δεν μπορεί να διαμεσολαβηθεί κοινωνικά, δηλαδή να αντικειμενοποιηθεί και η δράση του απορρέει από την ανασκοπική συνείδηση, είναι φυσικό ότι η σχέση μεταξύ υποκειμένων θα εντοπίζεται έξω από το χώρο της εμπειρίας τους (Καραποστόλης 1983 : 83). Η διαμεσολάβηση αυτή (ανάκληση/ανάμνηση) γίνεται επίσης εντός του εσωτερικού ή εμμενούς χρόνου που είναι άλλο από τον αντικειμενικό (κοσμικό) χρόνο (Sokolowski 2003 : 135). Στον χρόνο αυτό ανήκει η ακολουθία των νοητικών ενεργημάτων και των εμπειριών, ο οποίος σε σχέση με τον δεύτερο που είναι δημόσιος είναι ιδιωτικός (Στο ίδιο : 136). Τίθεται λοιπόν το ερώτημα πως μπορούν αυτά τα υποκείμενα που συναντώνται στις εσωτερικές (ανασκοπικές) διαδρομές, στις εμμενείς (ιδιωτικές) χρονικότητες της συνείδησης να αναπτύξουν τυπικές σχέσεις (face to face) μεταξύ τους στα αντικειμενοποιημένα ("φυσικά"/"κοσμικά") περιβάλλοντα της καθημερινότητας; Πως μπορούν να κινηθούν σε αλλότριους χώρους, λόγω χώρας στον εργασιακό ή τον θεσμικό χώρο του σχολείου ή να δράσουν σε αλλότριες χρονικότητες, όπως είναι ο εργασιακός χρόνος κ.ο.κ. Και αν θεωρήσουμε ότι τα υποκείμενα μπορούν να βιώνουν με τη σκέψη τους το βιωμένο στην ενδοχώρα των διυποκειμενικών σχέσεων, στην ιδιωτική τους σφαίρα, πως αυτό μπορεί να συνδεθεί και να χαρακτηρίσει τις σχέσεις που συνεχούν την κοινωνία (τυποποιήσεις) και διαμορφώνουν σε τελική ανάλυση τη θεσμική πραγματικότητα, όταν η φαινομενολογική προσέγγιση (μεθοδολογικός υποκειμενισμός) την έχει παρακάμψει. Ολιστικά μεγέθη, όπως κράτος, τάξεις κ.λπ. δεν αποτελούν συναρθρώσεις ατομικών πράξεων ή προέκταση διυποκειμενικών κόσμων αλλά συστήματα κοι-

νωνικών σχέσεων με αναφορά σε κοινωνικά συμφέροντα (βλ. Ψυχοπαίδης 1993 : 74, 75). Η επίμονη άρνηση της φαινομενολογίας να αποδώσει μια μορφή αντικειμενικότητας στα κοινωνικά πράγματα αλλά να τα περιγράψει αποκλειστικά, διαμέσου της "αναγωγής" ως βιώματα για να τους δώσει νόημα έχει σοβαρές μεθοδολογικές δυσκολίες. Που θα βασιστεί η φαινομενολογία για να κάνει αυτήν την περιγραφή του βιώματος αν όχι σε κοινωνιολογικά δεδομένα (ανεργία, αρρώστια, ανέλιξη κ.ο.κ.), τα οποία όμως συνιστούν με τη σειρά τους μια μορφή αντικειμενοποίησης του κοινωνικού; Αλλά και η προσφυγή στον μεθοδολογικό ατομισμό (M. Weber) και την αθροιστική αντίληψη για την κοινωνική δράση και στα υποκείμενα που δημιουργούν από κοινού τον "κοινωνικό κόσμο", κάθε άλλο παρά μπορεί να δώσει μια ικανοποιητική απάντηση στο πρόβλημα, καθώς οι μεθοδολογίες αυτές δεν αναγνωρίζουν υπερατομικές οντότητες ούτε διακρίνουν εξωτερικά και διακριτά (ως προς το ατομικό πράττειν και τη συνείδηση) πλέγματα σχέσεων που απορρέουν από εδώ και προσδιορίζουν τη δράση των ατόμων. Το μοναχικό εγώ στην μοναδικότητά του αρνείται ότι μόνο τις δικές του κοινωνικο-πολιτισμικές συζεύξεις

αλλά υποβιβάζει και τους άλλους ανθρώπους, τους "ιστορικούς" ανθρώπους σε απλά φαινόμενα της συνείδησης. Εφόσον η διυποκειμενικότητα των βιωμάτων δεν διαμεσολαβείται κοινωνικά, διαμεσολάβηση που θα έλυσε μερικώς και το μεθοδολογικό πρόβλημα της διάστασης μεταξύ ανασκοπικής (κατηγοριακής) και προσκοπικής (προκατηγοριακής) συνείδησης, επομένως και τη σχέση συνείδησης/κοινωνικής ("φυσικής") συνείδησης (δράσης), η προσφυγή σε μεταφυσικά-βιοφιλοσοφικά ιδεολογήματα και στην εξωκοινωνική κοινότητα βιωμάτων (M. Scheller, H. Bergson κ.ά.), (βλ. και Ρωμανός 2001: 310, 311, επίσης Lyotard 1985 : 28) παραμένει μοναδική διέξοδος ώστε να εξηγηθεί η διαδικασία ατομοποίησης, δηλαδή η παραγωγή των κοινωνικών υποκειμένων. Το γεγονός αυτό δυσκολεύει και την μετάβαση από τους διυποκειμενικούς κόσμους στα πραγματοποιημένα (κοσμικά) συστήματα της εργασίας, της αγοράς, του κράτους κ.ο.κ. με τις ποιοτικές μέθοδοι να αποδίδονται στην ανάσυρση και αποκάλυψη της βιωμένης εμπειρίας και του νοήματος που έχει επενδυθεί (Cole & Knowles 2001) επιλέγοντας ως προνομιακό χώρο έρευνας το μικρο-επίπεδο.

Η προβληματική επίσης της «ενσώμα-

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

της συνείδησης» (M. Merleau-Ponty) που επιχειρεί πάλι να λύσει το πρόβλημα εμπειρίας και συνείδησης προσφεύγοντας στο σώμα ως προϊόντος και αγωγού της ανθρώπινης αντίληψης, δημιουργεί σχεδόν τα ίδια προβλήματα με την φαινομενολογία της συνείδησης, καθώς και εδώ το σώμα και η προθετικότητα του δεν διαμεσολαβούνται κοινωνικά. Η προθετικότητα του σώματος δια μέσου της οποίας το άτομο θα αναστοχαστεί και θα βιώσει το σώμα ως πρόταγμα, ως μια οντότητα που ολοκληρώνεται ως μέρος της ατομικής ταυτότητας, ως αποτέλεσμα των επιλογών τρόπων ζωής (βλ. και Shilling 1993 : 5) εξαρτάται καθαρά από κοινωνικούς πόρους, από το πολιτισμικό κεφάλαιο, το

ων, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα όσον αφορά την ιστορικοποίηση θεσμικών συμπλεγμάτων, μεταξύ άλλων και του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά και όσον αφορά την αντικειμενοποίηση των δυνατοτήτων ατόμων και ομάδων. Στην φαινομενολογία της συνείδησης αλλά και στην φαινομενολογία της αντίληψης προδομημένα είναι μόνο τα υποκειμενικά συστήματα της βιωμένης ή της ενσώματης εμπειρίας (Welz 1996 : 211). Από την άλλη η σχετικοποίηση οποιασδήποτε γνώσης που υπερβαίνει τους διυποκειμενικούς κόσμους σε συνάρτηση με μια κοινωνική οντολογία της (δι)υποκειμενικής εμπειρίας, εξωθεί στον επιστημολογικό σχετικισμό, συνέπεια του οποίου είναι η εγκυρότητα, δηλαδή η

σότερο τον τρόπο συγκρότησης της γνώσης και την εγκυρότητά της, που εδώ θα μας απασχολήσει δευτερευόντως, και δεύτερον, σ' ένα κοινωνιολογικό επίπεδο, το οποίο πρωτίστως μας ενδιαφέρει, αναλύοντας τις ιδεολογικές λειτουργίες του αναλυτικού προγράμματος αλλά και το λειτουργικό χαρακτήρα της βιωματικής και της σχολικής γνώσης.

II. Από τη «βιωματική γνώση» στη «σχολική γνώση»: μεθοδολογικά ζητήματα

Σε μεγάλο βαθμό ο προσδιορισμός της βιωματικής γνώσης ορίζεται σε αντιδιαστολή με τη «σχολική γνώση». Αυτό δημιουργεί εν πρώτοις κάποιες επιπλοκές. Τίθεται δηλαδή το ερώτημα κατά πόσον υπάρχουν αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης της γνώσης ώστε να προχωρήσουμε στην επιλογή της μίας ή της άλλης; Ποια γνώση θα διδάσκεται στο σχολείο και ποια η σχέση μεταξύ των δύο μορφών γνώσης. Μια σχετικιστική προσέγγιση που εμμένει στην ισοτιμία των “παραδόσεων” (P. Feyerabend) και των “παραδειγμάτων” (Th. Kuhn), θα αξιολογήσει ως έγκυρο τόσο το «γνωστικό πλαίσιο» της βιωματικής (ή πρακτικής) γνώσης όσο και εκείνο της «επιστημονικής» ή «σχολικής γνώσης». Θα παρακάμψουμε προς το παρόν την απάντηση στο ερώτημα της εγκυρότητας της γνώσης που συνδέεται με το ζήτημα της “αντικειμενικότητας” του ενός ή του άλλου παραδείγματος, επειδή η προσέγγιση αυτή αρνείται τόσο τη συγκριτική αξιολόγηση των επιστημονικών παραδειγμάτων μεταξύ τους όσο και των επιστημών με τις θρησκείες, τη μαγεία, τη δημώδη (“κοινή”) γνώση, αλλά απορρίπτει και τη δυνατότητα συγκρότησης ενός υποδείγματος που θα επέχει θέση λειτουργικού πλαισίου όσον αφορά τη γνώση, τους τρόπους μετάδοσής της όσο και την αξιολόγησή της. Διακηρύσσοντας την ατομικότητα της διαδικασίας μάθησης, η σχετικιστική προσέγγιση αντιμετωπίζει αυτή τη διαδικασία όχι ως κοινωνική, αλλά ως ιδιωτική λειτουργία. Συνέπεια αυτής της διακήρυξης με αναφορά στο μεθοδολογικό αναρχισμό του P. Feyerabend θα ήταν μια πολυδιδασκτική αντιμεθοδική προσέγγιση που θα αντιμετώπιζε τον κάθε μαθητή ατομικά συμπλέοντας με την “ιδιωτική” εννοιολογική εξέλιξή του (Κουζέλης 1991 : 54, 55).

«Ο σχετικισμός σε γνωσιολογικό επίπεδο μετατρέπεται στο κοινωνικό επίπεδο, όπου υπάρχουν πολλές και μοναδικές πραγματικότητες με τις δικές τους αλήθειες και τις δικές τους αξίες, σε αδυναμία συγκρότησης κοινωνικού υποκειμένου.»

απόθεμα ενέργειας, την αυτοεκτίμηση. Συνεπώς η κοινωνική εμπειρία δύσκολα μπορεί να είναι ολική όπως διατείνεται η φαινομενολογία της αντίληψης του M. Merleau-Ponty (Merleau-Ponty 1962 : XIX) γιατί ο κοινωνικός κόσμος δεν είναι πεδίο όλων των δυνατοτήτων και ορίζοντας όλων των οριζόντων για όλους, κυρίως επειδή αυτός προσδιορίζεται κοινωνικά (κοινωνική τάξη, πολιτισμικό περιβάλλον, φύλο κ.λπ.) και όχι εξω-κοινωνικά και μόνο μέσω της ενσώματης εμπειρίας. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να μιλάμε για διαφορετικά σώματα με διαφορετικές στρωματώσεις και διαμεσολαβήσεις πρωτογενών και δευτερογενών εμπειριών (Αλεξίου 2008 : 170). Δηλαδή ενώ το σώμα ως αντικείμενο, δηλαδή το σωματικό σχήμα, ως σύστημα αισθητηριο-κινητικών διεργασιών (κίνηση και στάση του σώματος), συνιστά σ' ένα βαθμό μια κοινή αναφορά, το σώμα ως υποκείμενο, δηλαδή η σωματική εικόνα ως σύστημα προθετικών στάσεων (αντιληπτικών, γνωστικών, συναισθηματικών), (Τσακίρης 2004) διαμεσολαβείται κοινωνικά.

Γίνεται σαφές ότι η σχετικοποίηση των δομών που διέπουν κοινωνία και ιστορία προς όφελος των διυποκειμενικών σχέσε-

σχετικότητα όλων των μορφών γνώσης (όπως Mehan & Wood 1976 : 30, 37). Αν όμως η φαινομενολογία με τις εθνομεθόδους αρνείται την εγκυρότητα της επιστημονικής γνώσης και τις κατηγορίες που τη θεμελιώνουν, πως θα εξηγήσει την εγκυρότητα των δικών της κατηγοριών και της γνώσης που αυτή παράγει; Μ' αυτήν την έννοια η εγκυρότητα της εθνομεθοδολογικής θεωρίας τελειώνει στα όρια της εθνομεθοδολογικής έρευνας ενώ η σχετικότητα των ευρημάτων της αποτυπώνεται και στη μεθοδολογία, η οποία γίνεται γι' αυτό ευέλικτη για να χωρέσει στην ανάλυση (Schmid 1996 : 169). Ο σχετικισμός σε γνωσιολογικό επίπεδο μετατρέπεται στο κοινωνικό επίπεδο, όπου υπάρχουν πολλές και μοναδικές πραγματικότητες με τις δικές τους αλήθειες και τις δικές τους αξίες, σε αδυναμία συγκρότησης κοινωνικού υποκειμένου.

Έχοντας προσδιορίσει την επιστημολογική μήτρα της αναλυτικής έννοιας του βιώματος απ' όπου προκύπτει η μεθοδολογική της δυνατότητα μπορούμε να προσεγγίσουμε τώρα τη σχέση βιώματος, σχολικής γνώσης και αναλυτικού προγράμματος σε δύο επίπεδα : Πρώτον σ' ένα γνωσιολογικό, το οποίο αφορά περι-

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

Επομένως οι αντιρρήσεις μας αφορούν αυτό το κομμάτι της προσέγγισης και όχι τόσο την συμβατότητα ανάμεσα στα δύο γνωστικά σύνολα, δηλαδή ανάμεσα στην “προσχολική γνώση”, και γενικότερα τη βιωματική γνώση και τη σχολική γνώση. Σε μεγάλο βαθμό ο πρακτικο-βιωματικός λόγος της καθημερινότητας αποκτά λειτουργικό περιεχόμενο και κάνει νόημα στον κοινωνικό και πολιτισμικό χώρο στον οποίο αναφέρεται, δηλαδή στους διόκοσμους ομάδων και κοινοτήτων. Μ’ αυτήν την έννοια δεν τίθεται ζήτημα υποτίμησής του, πόσο μάλλον όταν μπορεί να συμβάλει σε διεργασίες υποκειμενικοποίησης αλλά και “αντίστασης”. Βεβαίως ο λόγος της καθημερινότητας ούτε αθώος είναι ούτε άδολος αλλά ιδεολογικά διαποτισμένος και μ’ αυτήν την έννοια προσφέρει τη γνωστική βάση (παράσταση) για τη διαμόρφωση της φανταστικής σχέσης του ατόμου με τις πραγματικές συνθήκες ύπαρξής του (L. Althusser), (Στο ίδιο : 82, 229).

Στη βάση αυτών των παρατηρήσεων μπορούμε να δεχτούμε ότι δεν τίθεται ζήτημα αν το “γνωστικό πλαίσιο” της βιωματικής γνώσης ή της “επιστημονικής γνώσης” είναι ορθό ή λανθασμένο, καθώς αυτά έχουν ως βάση διαφορετικά επίπεδα εννοιολόγησης της πραγματικότητας. Εξ’ άλλου, το γνωστικό αντικείμενο βρίσκεται σε απόσταση από το πραγματικό (K. Marx), παρόλο που το πρώτο στις διάφορες εκδοχές τους, (πρωτίστως στη γνωστική, ακόμη όμως και στη βιωματική), συνιστά μια θεωρητική ανακατασκευή του δευτέρου και μ’ αυτήν την έννοια το “αλλάζει” και το διατυπώνει εκ νέου. Σε κάθε περίπτωση η γνώση δεν πηγαιίνει από το συγκεκριμένο, δηλαδή το πραγματικό στο αφηρημένο, όπως συμβαίνει λόγου χάρη στον E. Durkheim (οι δομές της σκέψης αντανάκλαση των εμπειρικών-κοινωνικών πραγμάτων), (Chartier 2003 : 40), αλλά αντίστροφα από το αφηρημένο, δηλαδή από τη σκέψη στο συγκεκριμένο, με το πραγματικό αντικείμενο όμως που δίνει λαβή σ’ όλη αυτή τη διαδικασία να υπάρχει έξω από τη σκέψη (Althusser 1990: 149). Εντούτοις, οι παραστάσεις και οι διαισθήσεις που προκύπτουν βιωματικά συνιστούν μια πρώτη αφαίρεση, αλλά με τη σειρά τους αποτελούν την “πρώτη ύλη” για την ανάπτυξη της επιστημονικής γνώσης. Στη συλλογιστική αυτή, η βιωματική γνώση συνιστά μια πρωτόλεια σύλληψη

της πραγματικότητας και χρησιμεύει ως “πρώτη ύλη” για την κατασκευή του γνωστικού αντικειμένου, ενώ γίνεται απαραίτητο πεδίο αναφοράς για τη διαδικασία μάθησης (Κουζέλης 1991 : 87, 246).

Εμείς θα προσεγγίσουμε το πρόβλημα πρωτίστως από κοινωνιολογική άποψη και περιορισμένα από γνωσιοθεωρητική, θέτοντας στο επίκεντρο του προβληματισμού μας το λειτουργικό χαρακτήρα της γνώσης (βιωματικής ή σχολικής). Αν δηλαδή η εξοικείωση των μαθητών με τη σχολική γνώση διευρύνει δυνατότητες επικοινωνίας και κατανόησης αλλά και του κοινωνικού πράττειν και σε άλλα (υπερπεριστασιακά), εκτός του βιωμένου, περιβάλλοντα, ή, αν η περικρατάκιση στη βιωματική γνώση και η άρνηση πρόσληψης της σχολικής αναστέλλει αντίστοιχα και περιορίζει αυτές τις δυνατότητες, καθηλώνοντας το άτομο στο διόκοσμο της ομάδος ή της κοινότητας. Η απάντηση στα ερωτήματα αυτά θα πρέπει να λάβει υπόψη ότι δεν έχουμε να κάνουμε γενικά και αόριστα μ’ ένα (δι)αταξικό υποκείμενο, αλλά με ένα υποκείμενο του οποίου τόσο ο βιωματικός χώρος όσο και η βιωματική γνώση διαμορφώνονται σε συνάρτηση με δομικούς καταναγκασμούς και κοινωνικές (ταξικές) θέσεις. Η διαπίστωση αυτή αφορά πολύ περισσότερο στρώματα του πληθυσμού, –όπως είναι τα εργατικά και λαϊκά στρώματα–, τα οποία εξαιτίας της ταξικής τους θέσης (κοινωνική καταγωγή, κοινωνικό περιβάλλον, κοινωνικό κεφάλαιο κ.λπ.) έχουν εγκλωβιστεί στη γεωγραφία των δομών. Την ίδια στιγμή τα μεσαία αστικά και αστικά στρώματα βλέπουν την κυρίαρχη κουλτούρα αλλά και τη σχολική γνώση με το αντίστοιχο πολιτισμικό και γλωσσικό Habitus ως προέκταση της δικής τους κουλτούρας και των δικών τους Habitus. Η αστική ιδεολογία του ατομικισμού και της κοινωνικής ανέλιξης, που προσδιορίζει απόλυτα σχεδόν την κυρίαρχη κουλτούρα και διαπερνά τη σχολική, έχει μετουσιωθεί και στις ατομικές και κοινωνικές πρακτικές αυτών των στρωμάτων. Αυτά τα κοινωνικά στρώματα “έχουν κληρονομήσει” από την οικογένεια και από το πολιτισμικό τους περιβάλλον τρόπους συμπεριφοράς, τεχνικές ελέγχου του θυμικού, τρόπους αυτοπαρουσίασης κ.λπ., ενώ διαθέτουν κοινωνικό κεφάλαιο και δίκτυα γνωριμιών, δημόσιες σχέσεις κ.λπ. Επομένως η βιωματική τους γνώση με την αντίστοιχη τεχνο-

γνωσία για την επίτευξη της ατομικής αυτοπραγμάτωσης και προσωπικής ολοκλήρωσης κάθε άλλο παρά έρχεται σε διάσταση με την κουλτούρα του σχολείου και την κυρίαρχη κουλτούρα.

Όπως είναι γνωστό, η σχέση της βιωματικής γνώσης με τη σχολική γνώση, αλλά και ο ορισμός της έγκυρης γνώσης συνιστά αντικείμενο του αναλυτικού προγράμματος σπουδών (Curriculum). Και πραγματικά οι συζητήσεις τις τελευταίες δεκαετίες γύρω από το αναλυτικό πρόγραμμα (βλ. Whitty 2007) ανέδειξαν τον ιδεολογικό χαρακτήρα αυτής της σχέσης, αλλά και την σχετικότητα των κριτηρίων ορισμού της έγκυρης γνώσης, χωρίς ωστόσο να αποκλείουν στο πλαίσιο του αγώνα για ηγεμονία τόσο την επαναστασιακότητα της παρεχόμενης γνώσης όσο και την αναθεώρηση αυτών των κριτηρίων. Ως γνωστόν το “υπαρκτό σχολείο” συνιστά στην ριζοσπαστική εκπαιδευτική πράξη (radical education) το προνομιακό πεδίο επαναδιαπραγμάτευσης και μετασχηματισμού των σχέσεων κοινωνικής αναπαραγωγής (McLaren 1995).

Μια φαινομενολογική προσέγγιση που φαίνεται να επηρεάζει τα νέα αναλυτικά

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

« Αν η διερώτηση για τον τρόπο παραγωγής και εγκυρότητας της γνώσης αφορά μάλλον διεργασίες που λαμβάνουν χώρα σ' ένα μεταθεωρητικό επίπεδο, δηλαδή, εκεί που η κοινωνία αλληλεπιδρά και εγκυρώνει την ανθρώπινη σκέψη, η επιλογή της γνώσης που θα διδαχτεί στο σχολείο, αλλά και ο τρόπος διαμεσολάβησής της γίνεται αντικείμενο σφοδρών αντιπαραθέσεων με διακύβευμα την ηγεμονία. »

προγράμματα και σχετικοποιεί άτυπες/ ανεπίσημες και τυπικές/επίσημες μορφές γνώσης ορίζει τη γνώση ως “κατασκευή”. Αν ισχύει αυτό και πραγματικά η γνώση είναι κοινωνική επινόηση, δηλαδή ένα στοιχείο που παράγεται στις διατομικές σχέσεις (νοηματοδοτήσεις, διαδράσεις, συναντήσεις κ.λπ.), παύουν να υφίστανται και εξωτερικά ως προς αυτές κριτήρια και η γνώση γίνεται σχετική. Στο ριζοσπαστικό κονστρουκτιβισμό (Maturana, Watzlawick κ.ά.), και αυτό μας ενδιαφέρει άμεσα όσον αφορά το περιεχόμενο της γνώσης, τις διδακτικές πρακτικές και την κοινωνική μάθηση, οι κρίσιμες κονστρουκτιβιστικές διαδικασίες είναι αυστηρά υποκειμενικές, ενώ η πραγματικότητα “φτιάχνεται” από τα ίδια τα άτομα. Η γνώση και η εμπειρία είναι υποκειμενικές διεργασίες. Αντίθετα στον κοινωνικό κονστρουκτιβισμό (Gergen κ.ά.) αυτές παράγονται στην διυποκειμενική και διαλογική σφαίρα μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης.

Αν έχουν έτσι τα πράγματα, τότε η γνώση (επανα)διατυπώνεται στο πλήθος των διαδράσεων που εκδιπλώνονται και αναπτύσσονται στη σχολική καθημερινότητα. Οι προσδοκίες των δασκάλων για τους μα-

θητές και ο τρόπος αντιμετώπισής τους, ορίζουν τότε τόσο την “ποιότητα” του μαθητή, με τους δεύτερους να συμμετέχουν, κυρίως διαμέσου συστημάτων διδασκαλίας που δίνουν έμφαση στη βιωματική γνώση στη διατύπωση της γνώσης, επομένως και της πραγματικότητας. Εφόσον οι ορισμοί “φτιάχνουν” πραγματικότητα (γλωσσικός ντετερμινισμός), ανοίγεται ένα πεδίο ανάληψης ρόλων με τα υποκείμενα (μαθητές, δάσκαλοι, γονείς, υπηρεσίες κ.ά.) να τους επιτελούν. Η γνωστική διαδικασία εμφανίζεται πλέον ως κοινωνική διαδικασία (κονστρουκτιβισμός). Συνεπώς οι όροι θεώρησης του κόσμου διαμορφώνονται ιστορικο-πολιτισμικά και εξαρτώνται από τις ανταλλαγές μεταξύ των ατόμων (λεκτικές, πολιτισμικές κ.ο.κ.) που σημαίνει ότι αυτοί δεν είναι ανεξάρτητοι από τα υπό εξέταση αντικείμενα. Σ' αυτό το σχεσιακρατικό πλαίσιο δεν υπάρχει αξίωση για αντικειμενική γνώση ενώ η γλώσσα αντλεί την σημασία της από τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείται (βλ. Gergen 1999).

Μπορούμε να δεχτούμε όμως ότι η πραγματικότητα συγκροτείται μέσω των ρηματικών (γλωσσικών) ορισμών ή μόνο μέσω των συμβολικών (πολιτισμικών) στοιχείων της χωρίς αναφορά στις κοινωνικές συνθήκες (κοινωνικές ανισότητες, πολιτισμικό και γλωσσικό κεφάλαιο κ.λπ.); Είναι προφανές ότι εδώ έχουμε να κάνουμε με έναν ιδιότυπο ιδεαλισμό (νοηματισμός). Δεν είναι οι ιδέες που διαμορφώνουν την πραγματικότητα, όπως συμβαίνει στον κλασσικό ιδεαλισμό, αλλά η γλώσσα και τα σύμβολα. Εφόσον η γλώσσα θεωρηθεί εργαλείο για τη συμμετοχή των ατόμων στα “γλωσσικά παιχνίδια” (L. Wittgenstein) και αποδεσμευτεί από την αμοιβαία συνάφειά της με τη σκέψη αποφλοιώνεται (απονοητικοποιείται) από την γνωστική της διάσταση και την ικανότητά της να απεικονίζει τον κόσμο (Δαφέρμος 2006). Ουσιαστικά πρόκειται για μια στροφή στην καθημερινή γλώσσα, τη γλώσσα των βιωμάτων και των επιτελεστικών πρακτικών που επιφέρει και την ιδιωτικοποίηση της γλώσσας. Η γλώσσα χάνει όχι μόνο τον γνωστικό της αλλά και τον κοινωνικό της χαρακτήρα. Σε τελική ανάλυση πρόκειται όμως και για τη λεξικοποίηση της γλώσσας ως αυτή να αποτελείται μόνο από λέξεις χωρίς συμφραζόμενα (συνταγματικό επίπεδο) (Saussure), που χρη-

σιμοποιούνται κατά το δοκούν, δηλαδή “συνειρμικά” (associative) από τα υποκείμενα (γλωσσική φαινομενολογία). Αν οι λέξεις δημιουργούν τον κόσμο των πραγμάτων (J. Austin), (βλ. Ωστιν 2003) αυτό θα σήμαινε για την σχολική πραγματικότητα ότι οι ορισμοί των δασκάλων επηρεάζουν όσο τίποτε άλλο τον κόσμο του σχολείου και τη μοίρα των μαθητών.

Οι θέσεις αυτές επαναφέρουν εκ νέου το ζήτημα της γνωσιοθεωρητικής συγκρότησης της γνώσης. Για την οικονομία της συζήτησης θα αρκούσε να δεχτούμε ότι η γνώση θεμελιώνεται στη βάση της ορθολογικότητας, και στον διαχωρισμό της από την ανορθολογικότητα. Βεβαίως, ο τρόπος εννοιολόγησης της πραγματικότητας και τα μοντέλα οργάνωσης της γνωστικής διαδικασίας (επιστήμη) αλλάζουν ανάλογα με το Zeitgeist (πνεύμα των καιρών) μιας περιόδου, με την έννοια ότι υφίσταται μια αδιάρρηκτη σύνδεση ανάμεσα στις γνωστικές και κοινωνικές διαστάσεις της επιστήμης. Η ιστορία της γνώσης δεν μπορεί να αποσπαστεί από την ανάπτυξή της, η οποία όμως προσδιορίζεται από τις προτεραιότητες που θέτει κάθε φορά η ανθρωπότητα, μάλλον περισσότερο για το τι είναι καίριο και πρέπει να γνωρίζουμε παρά για το τι είναι καλό, ή, ότι είναι χρήσιμο (βλ. και Σίχαν 2008 : 23). Αν η διερώτηση για τον τρόπο παραγωγής και εγκυρότητας της γνώσης αφορά μάλλον διεργασίες που λαμβάνουν χώρα σ' ένα μεταθεωρητικό επίπεδο, δηλαδή, εκεί που η κοινωνία αλληλεπιδρά και εγκυλώνει την ανθρώπινη σκέψη, η επιλογή της γνώσης που θα διδαχτεί στο σχολείο, αλλά και ο τρόπος διαμεσολάβησής της (μέθοδοι διδασκαλίας κ.λπ.) γίνεται αντικείμενο σφοδρών αντιπαραθέσεων με διακύβευμα την ηγεμονία.

Βεβαίως, ο εστιασμός των θεωριών της αποδόμησης στο άκεντρο υποκείμενο και στα πολιτισμικά μορφώματα που γίνονται φορείς της διαφοράς, σε συνάρτηση με τις θεωρίες του “λιγότερου κράτους” και την συνεπαγόμενη αποκέντρωση και θεωρητικοποίηση της τοπικότητας (τοπική γνώση, τοπική κοινωνία κ.λπ.), μετατόπισε το πρόβλημα από το μακροεπίπεδο στο μικροεπίπεδο. Συνέπεια αυτής της στροφής, κυρίως στις φαινομενολογικές προσεγγίσεις, ήταν η μετατόπιση του ενδιαφέροντος από τις κρατικές πολιτικές στη σχολική τάξη, εξέλιξη που εκ των πραγμάτων συνέβαλλε στην υποβάθμιση εξωσχολικών

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

παραγόντων. Οι αιτίες της σχολικής απόδοσης και της σχολικής αποτυχίας καθώς και η διάρθρωση της γνώσης θα αναζητηθούν στη δυναμική των σχολικών διαδικασιών, στις καθημερινές καταστάσεις και “συναντήσεις”. Στο βαθμό που η γνώση αποσυνδεθεί από θεσμικούς και γνωσιοθεωρητικούς μηχανισμούς παραγωγής και αξιολόγησης, η εγκυρότητα της γνώσης θα ελέγχεται πλέον τοπικά από τα ίδια τα υποκείμενα που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία. Εφόσον παύουν να υφίστανται εξωτερικά κριτήρια ελέγχου της εγκυρότητας της γνώσης σχετικοποιείται και η δυνατότητα γενίκευσής της. Σύμφωνα μάλιστα με τον κοινωνικό κονστρουκτιβισμό η μέθοδος δεν έχει ως αντικείμενο την εξήγηση ενός φαινομένου, ούτε φυσικά τον εντοπισμό της (έγκυρης) γνώσης. Γι’ αυτόν η γνώση είναι σχετική και προκύπτει, όπως και στο λογικό θετικισμό (Popper, Carnap κ.ά.) από τη συμμετοχή σε κοινωνικές συμβάσεις ενώ η εννοιολόγηση των πραγμάτων είναι απόρροια, όχι ατομικών δράσεων (ριζοσπαστικός κονστρουκτιβισμός) αλλά κοινωνικών διαδικασιών όπως ορίζονται από το ιστορικοπολιτισμικό συγκείμενο (ιστορικισμός). Εκ των πραγμάτων λοιπόν είναι αδύνατο να υπάρχει ενιαία και αντικειμενική γνώση, αλλά πολλαπλές αναγνώσεις, οι οποίες δημιουργούν τις δικές τους πραγματικότητες (βλ. και Gergen 1999). Αν η γνώση είναι τοπική τόσο όσον αφορά την παραγωγή της όσο και όσον αφορά την εγκυρότητά της αυτή δεν μπορεί να γενικευτεί ούτε και να έχει οικουμενικό χαρακτήρα. Και ενώ μεν αυτή η διαπίστωση κάνει νόημα στο πλαίσιο ανθρωπολογικών προσεγγίσεων, οι οποίες επιχειρούν να αναδείξουν τη λογική λειτουργίας των “πρωτόγονων κοινωνιών”, –δηλαδή κοινωνιών με χαμηλό κοινωνικό καταμερισμό εργασίας και μικρή κοινωνική διαφοροποίηση–, σχετικοποιώντας δια μέσου των “ιθαγενών κατηγοριών” την κυρίαρχη εννοιολόγηση της “Δυτικής γνώσης”, υποδεικνύοντας εμμέσως και το κοινωνικό-ιστορικό πλαίσιο παραγωγής της (αποικιοκρατία, ιμπεριαλισμός), η διαπίστωση αυτή δημιουργεί συγχύσεις, όταν αγνοώντας τις “οριενταλιστικές” διαθέσεις που σαφώς χαρακτήρισαν ιστορικά τον επεκτατισμό της “Δυτικής γνώσης” (E. Said), μεταφέρεται για να τοπικοποιηθεί και να σχετικοποιηθεί συνολικά τις διεργασίες παραγωγής και εγκυρό-

τητας της γνώσης. Ενδεχομένως πάλι η διαπίστωση αυτή να κάνει νόημα στο βαθμό που θεωρήσουμε ότι ο αφαιρετικός τρόπος σκέψης όπως και η γνωστική ύλη του σχολείου προσιδιάζει περισσότερο στα παιδιά μεσοαστικών στρωμάτων, τόσο εξαιτίας του γλωσσικού Habitus, όσο και εξαιτίας της εργασιακής κατάστασης των γονέων τους. Ίσως ακόμη, η διαπίστωση αυτή, να κάνει νόημα εφόσον δεχτούμε ότι τα παιδιά από την εργατική τάξη προσεγγίζουν με διαφορετικό τρόπο τα γνωστικά αντικείμενα του σχολείου, κυρίως επειδή η ύλη τους απέχει πολύ από την καθημερινή τους εμπειρία. Θα ήταν ωστόσο λάθος να οδηγηθούμε σε μια σχετικοποίηση της γνώσης, όπως προτείνεται από τους εκπροσώπους της φαινομενολογικής κοινωνιολογίας, η οποία εξισώνει, αρνούμενη τα διαφορετικά επίπεδα εννοιολόγησης όπως παραπάνω είδαμε, την καθημερινή γνώση, την “κοινή γνώση” με την σχολική γνώση. Η μετατόπιση προς την “κοινή γνώση” και την πληθώρα των υποκειμενικών ή των διαλογικών και επικοινωνιακών δραστηριοτήτων των ατόμων με τον διάχυτο εμπειρισμό που την συνοδεύει, υποσκάπτει την αναστοχαστική ικανότητα των ατόμων. Αυτό δημιουργεί με τη σειρά του νέες επιπλοκές, τόσο

επειδή η καθημερινή γνώση δεν μπορεί να διαφοροποιηθεί από τον διωγματισμό και τον “ανορθολογισμό” των υποτελών τάξεων που ζουν και κινούνται στο “βασιλείο της αναγκαιότητας”, όσο και επειδή στην προσέγγιση αυτή ακυρώνονται τα εξωτερικά ως προς τις υπαρξιακές συνθήκες κριτήρια με βάση τα οποία μπορεί να προσδιοριστεί η γνώση. Και αυτό γιατί τα άτομα στις αλληλεπιδράσεις τους δεν είναι απελευθερωμένα από την ανάγκη, στην προκειμένη περίπτωση από το βιοπορισμό και το άγχος της επιβίωσης. Πώς και που θα αναστοχαστούν; Με ποια μέσα και σε ποιους χώρους; Με τα μέσα της αγοράς που είναι η ανταλλαγή και η πραγματοποίηση ή στους χώρους εργασίας τους οποίους βιώνουν ως χώρους καταναγκασμού; Είναι άλλο πράγμα το πώς προσφέρεται και χρησιμοποιείται η γνώση έστω κι αν αυτή εργαλειοποιείται, και άλλο πράγμα αν αυτή είναι έγκυρη ή όχι; Συνεπώς η κατάργηση της ιεραρχίας μεταξύ δασκάλων και μαθητών που προτείνεται έμμεσα πάλι από τους κονστρουκτιβιστές αλλά και τους θενομεθοδολόγους στη συλλογιστική της ιστορίας όλων των μορφών γνώσης, μόνο πλάσματικά εξισώνει τους δεύτερους με τους πρώτους, πόσο μάλλον όταν οι κοινωνικές δεξιότητες, η αναλυτική σκέψη και

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

γενικά η κοινωνικοποίηση που το σχολείο δύνανται να προσφέρει, συνιστούν τη βάση για την έγερση μιας κριτικής κοινωνικής συνείδησης αλλά και μιας χειραφετητικής δράσης.

III. Η κουλτούρα της εργατικής τάξης και η σχολική γνώση

Μία από τις βασικές διαπιστώσεις της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης είναι ότι η κουλτούρα του σχολείου είναι πολύ κοντά στις αξίες και το Habitus των αστικών και μεσοαστικών στρωμάτων και ξένη με την αντίστοιχη κουλτούρα της εργατικής τάξης. Και ενώ πραγματικά το σχολείο αποφεύγει συστηματικά να αναφερθεί τη βιωμένη εμπειρία των μαθητών από την εργατική τάξη και να την χρησιμοποιήσει “ως πρώτη ύλη” για την μετάβαση στο γνωστικό πλαίσιο του σχολείου με την αντίστοιχη εννοιολόγηση, τίθεται ένα σοβαρό ερώτημα αν η κουλτούρα της εργατικής τάξης και οι αξίες των εργατών οφείλουν να “περάσουν” στο αναλυτικό πρόγραμμα και στο σχολείο;

Είμαι της άποψης ότι ένα τέτοιο ενδεχόμενο μπορεί να οδηγήσει στην κοινωνική καθήλωση της εργατικής τάξης, επειδή ο πολιτισμικός σχετικισμός που εδώ υφέρπει αρνείται, στο όνομα της ισοτιμίας των πολιτισμών την αξιολόγηση τους, εμμένοντας στη διαφύλαξη μιας αυθεντικής εργατικής κουλτούρας. Εντούτοις σε καμία περίπτωση ο πολιτισμικός σχετικισμός δεν μπορεί να νομιμοποιήσει έναν αξιακό σχετικισμό που θα “περάσει” και στο γνωσιολογικό επίπεδο. Εφόσον μάλιστα χρησιμοποιηθούν μόνο πολιτισμικά κριτήρια και δεν ληφθούν υπόψη άλλοι παράγοντες που συγκροτούν την “κουλτούρα” των υποτελών τάξεων (A. Gramsci), η “ρομαντικοποίηση” της κουλτούρας και της “αντίστασης” της εργατικής τάξης, όπως αποτυπώθηκε σε σχετικές έρευνες, μεταξύ άλλων και σ’ αυτή του P. Willis, *Learning to Labour* είναι αναμενόμενη. Αυτό που μένει να διαφυλαχτεί είναι τότε το βιωματικό και συναισθηματικό απόθεμα των εργατών, παρόλο που αυτό έχει διαμορφωθεί από δομές (μισθωτή εργασία, κρατικός πατερναλισμός κ.λπ.) και εκεί διεμβολιστεί από πρακτικές που είναι περισσότερο το αποτέλεσμα μιας “εγκλωβισμένης” δράσης, απορρέει δηλαδή από την ανάγκη αντίδρασης, παρά μιας χειραφετητικής

δράσης. Στο βαθμό μάλιστα που αναλυτικά εργαλεία, όπως λόγου χάρη τα συναισθήματα (περηφάνια, αξιοπρέπεια, σιωπή, οδύνη κ.λπ.), δεν συνδεθούν με τις δομές (κοινωνικός καταμερισμός εργασίας, ιδεολογία) και μείνουν σε μια φαινομενολογία του βιώματος, δεν θα προσφέρουν τίποτα περισσότερο από μια ανθρωπολογική ανακάλυψη του “άλλου”. Και πραγματικά η φαινομενολογική προσέγγιση μπορεί να δείξει, λόγου χάρη, τον τρόπο με τον οποίο οι εργάτες, όπως κατέδειξε η M. Lamont (Lamont 2000: 2) “ανασκευάζουν” τον κυρίαρχο ορισμό της επιτυχίας δίνοντας έμφαση στην αυτοπειθαρχία και στην διεξαγωγή ενός υπεύθυνου βίου ώστε να διατηρήσουν την αξιοπρέπεια τους και να δώσουν νόημα στις ζωές τους. Το συναισθημα της αξιοπρέπειας ως μια “ιθαγενή κατηγορία” κάνει νόημα

στη διαμόρφωση ενός αναλυτικού προγράμματος με έμφαση στην κουλτούρα της εργατικής τάξης, δεν αποκλείεται να οδηγήσει και στην μεγαλύτερη περιχαράκωση της εργατικής τάξης (βλ. Connell & Ashenden, Kessler, Dowsett 1983), αλλά και στην νομιμοποίηση, μάλιστα “από τα κάτω”, τόσο του κοινωνικού καταμερισμού εργασίας που γεννά τους κατακερματισμούς με τις αντίστοιχες παραστάσεις, όσο και της κουλτούρας του καπιταλισμού, παράγωγο της οποίας είναι σ’ ένα βαθμό και η εργατική με το συνακόλουθο βιωματικό και συμβολικό υπόστρωμα.

Τα ζητήματα αυτά έχουν θεθεί με ιδιαίτερο τρόπο από τον Paulo Freire στα προγράμματα αλφαριθμητισμού (γραμματισμού) των λαϊκών στρωμάτων της Βραζιλίας. Για τον βραζιλιανό παιδαγωγό ήταν σαφές πως οι μαθητές από την εργατική τάξη θα

« Ενώ πραγματικά το σχολείο αποφεύγει συστηματικά να αναφερθεί στη βιωμένη εμπειρία των μαθητών από την εργατική τάξη και να την χρησιμοποιήσει “ως πρώτη ύλη” για τη μετάβαση στο γνωστικό πλαίσιο του σχολείου με την αντίστοιχη εννοιολόγηση, τίθεται ένα σοβαρό ερώτημα αν η κουλτούρα της εργατικής τάξης και οι αξίες των εργατών οφείλουν να “περάσουν” στο αναλυτικό πρόγραμμα και στο σχολείο; »

όμως στους συγκεκριμένους “κόσμους”, και μπορεί να γενικευτεί μόνο περιπτώσιολογικά. Εκτός από τον εμπειριστικό χαρακτήρα της μεθόδου που εκκινεί από το συγκεκριμένο (χωρίς να θέτει ερωτήματα για το δεδομένο) για να ακουμπήσει επαγωγικά το αφηρημένο (όπως στον M. Mauss και τον E. Durkheim), (βλ. και Chartier 2003 : 40) οι εργάτες ταξινομούν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των «δικών τους» και των «άλλων» χτίζοντας όρια (boundary work), (Στο ίδιο: 3), ως τα φαινόμενα της συνείδησης (αξιοπρέπεια, περηφάνια κ.ά.) να είναι αυθύπαρκτα και να μην διαμεσολαβούνται κοινωνικά (ή ιδεολογικά). Σε παρένθεση μπαίνει η πραγματικότητα της μισθωτής εργασίας που επιβάλλει τους ανταγωνισμούς και τις αντίστοιχες ταυτότητες αλλά και την κουλτούρα (ή την ιδεολογία) της “αξιοπρέπειας” και της “περηφάνιας” (βλ. και Portelli 2005: 54). Επομένως η επιμονή

έπρεπε να μάθουν να εκτιμούν το δικό τους “πολιτισμικό κεφάλαιο” και να συμμετέχουν σε στρατηγικές μάθησης οι οποίες θα θεμελιώνονταν στο δικό τους “έθος” (Γρόλλιος 2005 : 201). Εντούτοις η αμφισβήτηση της αστικής ηγεμονίας συνεπαγόταν τη συστηματική και κριτική οικειοποίηση της γραφής, της ανάγνωσης, και όλων των επιστημονικών και τεχνολογικών αρχών. Επομένως ο καλός έλεγχος της γλωσσικής νόρμας του σχολείου σε συνάρτηση με την απόκτηση μιας στέρεης γνώσης για τα πράγματα, επέβαλλε την κατάκτηση του κυρίαρχου αναλυτικού προγράμματος από τους μαθητές των “υποτελών τάξεων” ενώ συνιστούσε τον αναγκαίο όρο για τη δημιουργία εκείνης της διανοητικής πειθαρχίας που θα επέτρεπε με τη σειρά της την ανάπτυξη μιας κριτικής συνειδητοποίησης, η οποία όμως πηγαιίνει πέρα από την απόκτηση και την κατοχή συνείδησης (prise de conscience).

συνεργασίες
/σερίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σερίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σερίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σερίδες
διαλόγου

Η συνειδητοποίηση αυτή θα ευνοούσε την ανάπτυξη ενός είδους πειθαρχημένης ανάγνωσης του κόσμου προσφέροντας επίσης τη δυνατότητα μιας βαθύτερης ανάλυσης της πραγματικότητας (Στο ίδιο : 195, 196, 216, 217).

Βεβαίως το σχολείο συμμετέχει διαμέσου τους αναλυτικού προγράμματος, της παιδαγωγικής και της αξιολόγησης άμεσα στην αναπαραγωγή των κοινωνικών σχέσεων, επομένως το ζήτημα της σχολικής κουλτούρας παραμένει.⁴ Το σχολείο παρεμβαίνει στο ενδιάμεσο ενός πεδίου που σχηματίζεται από δομικούς καταναγκασμούς και την ανάγκη (αυτό)συντήρησης της εργατικής τάξης, κυρίως ως κοινωνικοποιητικός μηχανισμός, αλλά και ως γνωστικός, εμποδίζοντας ουσιαστικά τον μετασχηματισμό της κοινωνικής εμπειρίας σε χειραφετητική συνείδηση. Δεν είναι μόνο ότι το σχολείο, και το εκπαιδευτικό σύστημα γενικότερα, παρεμβαίνει στον καταμερισμό εργασίας υπέρ της διανοητικής εργασίας, διαπαιδαγωγώντας αντίστοιχα ένα τμήμα του εργατικού δυναμικού σε ελεγκτικούς ρόλους (βλ. "νέα" μεσαία στρώματα), (E.-O. Wright), είναι και ότι ορισμένοι τύποι σχολείων, όπως εκείνος της τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης, επικειρούν, κυρίως μέσω των αναλυτικών προγραμμάτων (βλ. και Anyon 1981: 7, 8), να κρατήσουν τα άτομα στα όρια της εμπειρίας της τάξης τους. Αυτό συμβαίνει είτε μέσω της παιδαγωγικής πράξης, όπως είδαμε παραπάνω, και της εμφύσησης των αξιών που διέπουν τη μισθωτή εργασία, στα παιδιά που φοιτούν σ' αυτά τα σχολεία, είτε θα μπορούσε να συμβαίνει και διαμέσου ενός αναλυτικού προγράμματος που θα ενσωμάτωνε την

κουλτούρα και τις αξίες της εργατικής τάξης, παρά τη στενότητα αυτής της εμπειρίας, εμπειρία που σε μεγάλο βαθμό ετεροπροδιορίζεται από τις δομές και από την ανάγκη.

Όσον αφορά το δεύτερο: Εδώ υφέρπει η κονστρουκτιβιστική θέση, ότι η γνώση κατασκευάζεται κοινωνικά και ως εκ τούτου οποιαδήποτε γνώση που σχετίζεται με τις εμπειρίες, το διωματικό και νοηματικό υπόστρωμα των ατόμων είναι καθ' όλα έγκυρη (φαινομενολογία), δημιουργεί εκτός των επιστημολογικών προβλημάτων (σχετικισμός) και συγχύσεις, όσον αφορά τους τρόπους οργάνωσης της σκέψης και της γνωστικής διαδικασίας (μέθοδοι, σχήματα πρόσληψης κ.ο.κ). Η θέση πως η γνώση είναι κατασκευή είναι προέκταση της θέσης πως η πραγματικότητα είναι μια κοινωνική κατασκευή. Αυτή συγκροτείται, σύμφωνα με τη φαινομενολογία, από το νόημα που βγαίνει από τις εμπειρίες και τα θιώματά μας. Πίσω από τα φαινόμενα της συνείδησης δεν υπάρχουν δομές και ευκαιρίες ή περιορισμοί που επηρεάζουν τη συνείδησή μας. Αυτοί οι κοινωνικοί παράγοντες μπήκαν, όπως είδαμε στην αρχή, σε παρένθεση. Επομένως απαλείφεται από τα αντικείμενα η οντολογική τους διάσταση (βλ. και Sarup 2006 : 71, 72, 223). Ούτε συζητιέται καν η πιθανότητα η συνείδηση των δρώντων υποκειμένων να μην είναι σωστή (ψευδής συνείδηση).

Πως όμως θα επέλθει η διάρρηξη της σύζευξης της γνώσης με την εξουσία, και κατ' επέκταση η αποπραγματοποίηση, χωρίς να αλλάξουν οι δομές, οι οποίες προσδιορίζουν την ποιότητα αυτής της σχέσης αλλά και τον χαρακτήρα της γνώσης. Ο

εγκλωβισμός των υποτελών τάξεων στα όρια της εμπειρίας τους, περιστέλλει και την ανάπτυξη εναλλακτικών τρόπων οργάνωσης της κοινωνίας. Από πού θα προκύψει η εκλογίκευση των κοινωνικών σχέσεων και από πού θα προέλθουν οι χειραφετητικές παραστάσεις, αλλά και η αυτοπεποίθηση, εφόσον η εργατική τάξη, παραιτηθεί από μεθόδους και μέσα, τα οποία σήμερα πρωτίστως προσφέρει το εκπαιδευτικό σύστημα. Ως γνωστόν, ο A. Gramsci, αναθέτει αυτή την λειτουργία στους "οργανικούς διανοούμενους", οι οποίοι όμως είναι δημιούργημα του εκπαιδευτικού συστήματος, και φορείς διανοητικών δεξιοτήτων με το ενδεδειγμένο επιστημονικό έθος. Αλλιώς οδηγούμαστε σε μια αποθέωση της προσωπικής εμπειρίας και του βιώματος, γεγονός που κάθε άλλο παρά επιτρέπει την μετάθεση και την καθολίκευση, ενώ ανοικτός είναι ο κίνδυνος να περιπέσουμε σ' ένα ρομαντισμό, αφού η εμπειρία μιας τάξης, η οποία ως λειτουργικό μέρος του κεφαλαίου, βιώνει την ύπαρξή της αλλοτριωτικά και αντιφατικά, αναπαράγει συμπεριφορές και στάσεις που νομιμοποιούν τον κοινωνικό καταμερισμό εργασίας και συμβάλλουν στον κατακερματισμό και την εξατομίκευση του κοινωνικού σώματος (εγωτισμός, σεξισμός, ρατσισμός κ.ο.κ.).

Τα ζητήματα αυτά έχουν θεωρητικοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό στις σχετικές συζητήσεις για το αναλυτικό πρόγραμμα. Κατά βάση όμως οι προτάσεις αυτές ξεκινούσαν κατά τη γνώμη μου από μια κεντρική θέση του ιδεαλισμού. Η θέση αυτή υποστηρίζει ότι επειδή η κοινωνική πραγματικότητα σχηματίζεται από την συνείδηση των ατόμων (κοινωνική συνείδηση), η αλλαγή της κοινωνίας μπορεί να επέλθει αν αυτή αλλάξει. Επομένως, και εφόσον το σχολείο εμπλέκεται, σύμφωνα με την ουμανιστική άποψη, άμεσα στη διαμόρφωσή της, η κοινωνία μπορεί να αλλάξει μέσω του σχολείου. Είναι αυτονόητο λοιπόν ότι το τι και το πώς θα διδαχτεί στο σχολείο, ερωτήματα που θεματοποιούνται στα αναλυτικά προγράμματα, αποκτούν βαρύνουσα σημασία. Θα θεωρηθεί η σχολική κουλτούρα αντιπροσωπευτική για ολόκληρη την κοινωνία (κοινή κουλτούρα) ή αυτή θα θεωρηθεί μια ταξική κουλτούρα που διέπεται από τις αξίες κυρίως μεσαίων αστικών στρωμάτων, που συμβάλλει στην αναπαραγωγή μιας ελιτ και στην αναπαραγωγή

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

των σχέσεων κυριαρχίας; Το αναλυτικό πρόγραμμα οφείλει να “ανοίξει” στις αξίες της εργατικής τάξης και διαμέσου ενός ακτιβισμού στον οποίο θα πρωτοστατούν οι εκπαιδευτικοί να διαμορφώσει έναν εναλλακτικό δημόσιο χώρο; (Giroux 1983). Στις προσεγγίσεις αυτές, ανεξάρτητα από τις προθέσεις αυτών που τις διατύπωσαν (βλ. και Whitty 2007 : 248) το σχολείο καλείται, υποκαθιστώντας άλλα κοινωνικά υποκείμενα (κοινωνικές τάξεις, συνδικαλιστικές ενώσεις κ.ά.), να αναλάβει χειραφετητική δράση με στόχο τον μετασχηματισμό και την αλλαγή της κοινωνίας. Αν όμως ένα αναλυτικό πρόγραμμα δίνει έμφαση στη συνεργατική κουλτούρα, στην αξία της αλληλεγγύης και της κοινωνικής δικαιοσύνης, δηλαδή σε αξίες οι οποίες βρίσκονται σε διάσταση με τις κοινωνικές σχέσεις παραγωγής, όταν μάλιστα σύμφωνα με ορισμένες προσεγγίσεις (back-to-basics) η εργασιακή διαδικασία απαιτεί στενά λειτουργικές δεξιότητες, τι θα γίνει; Μπορεί το σχολείο να ακουμπήσει και να ανατρέψει τις σχέσεις κυριαρχίας και τις σχέσεις παραγωγής; Όπως είναι γνωστό η επανασύνδεση του σχολείου με την εργασία και την κοινωνία είναι τόσο παλιό όσο παλιός είναι και αυτός ο διαχωρισμός. Στις προηγούμενες δεκαετίες το αίτημα αυτό βασίζονταν στη θέση ότι η σχολικοποίηση της εκπαίδευσης απομάκρυνε το σχολείο από την εργασία και ακινητοποιούσε τη δημιουργικότητα και την επικοινωνία, ενώ η κοινωνικοποίηση που το υπαρκτό σχολείο παρέχει (ατομικισμός, έπαρση κ.ο.κ.) συνέβαλλε στην αναπαραγωγή των ελιτ και των σχέσεων κυριαρχίας. Στο πλαίσιο αυτό η αποσχολικοποίηση της εκπαίδευσης πρόβαλλε ως λογικό αίτημα (Illich 1978). Εφόσον αυτό που επείγει είναι η άρση αυτού του διαχωρισμού και η σύνδεση εργασίας και σχολείου μήπως η συζήτηση για το αναλυτικό πρόγραμμα απομακρύνει περισσότερο το σχολείο από την κοινωνία αποπροσανατολίζοντας μάλιστα τη συζήτηση;

Βεβαίως οι κοινωνικές σχέσεις (και στην παραγωγή) διατηρούνται και αναπαράγονται στο βαθμό που το επιτρέπουν οι σχέσεις κυριαρχίας, εκεί όπου εμποδώνεται η ηγεμονία (ηγεμονία). Μ’ αυτή την έννοια το σχολείο ως ένας σημαντικός χώρος πραγμάτωσης της ηγεμονίας γίνεται μέρος της συνολικής αντιπαράθεσης για την ιδεολογική αναπαραγωγή της κοινωνίας.

Επομένως το αναλυτικό πρόγραμμα, το περιεχόμενό του και οι μορφές διδασκαλίας γίνονται μέρος αυτής της αντιπαράθεσης. Η ένστασή μας σε σχέση με το αναλυτικό πρόγραμμα αφορά περισσότερο την αυτονόμηση της κουλτούρας από τις υλικές συνθήκες της κοινωνικής τάξης, κατά τρόπο που η κοινωνική αντιπαράθεση να εμφανίζεται ως αντιπαράθεση ανάμεσα σε κουλτούρες. Εδώ παραβλέπεται όμως ότι οι ετεροχρονισμοί και οι διαφορετικές οικονομίες του θυμικού, οι οποίες καθιστούν εντέλει διακριτές τις κουλτούρες (Alexίου 2007), συνιστούν ομόλογες μορφές και υπαρξιακές στιγμές της δομής (μισθωτή εργασία). Εφόσον το βιωματικό υπόστρωμα και οι εμπειρίες της εργατικής τάξης (ατομικές ή συλλογικές) τέμνονται, όπως μόλις είδαμε, από αλλότριες και καταπιεστικές συνθήκες, η μεθοδολογική προσέγγιση εναλλακτικών παιδαγωγικών που αντιλαμβάνονται τη σκέψη και τις νοητικές δομές ως ιδιωτικές (ατομικές) διεργασίες, όπως λόγου χάρη εκείνη της ανοιχτής εκπαίδευσης (open education) που προτείνει μια διδακτική οπτική σύμμετρη με την “ιδιωτική” εννοιολογική εξέλιξη του μαθητή (Κουζέλης 1991: 54, 55), αγνοεί, αν δεν αποδέχεται, το διαμορφωτικό, “παιδαγωγικό” χαρακτήρα αυτών των συνθηκών. Πως θα αντιμετωπίσει τον κάθε μαθητή ξεχωριστά, ως ατομικότητα, μια πολυδιδασκτική διδασκαλία, χωρίς να μετατραπεί μόνο σε μια ψυχολογία των ατομικών διαφορών; Η σχέση διδασκαλίας, όπως και η διδακτική πρακτική, δεν είναι ένα σύστημα τεχνικών εφαρμοσίμο παντού και πάντα, αλλά πρωτίστως μια κοινωνική σχέση που βρίσκεται σε δυναμική αλληλεπίδραση με εξωτερικούς ως

προς το σχολείο παράγοντες, δηλαδή με το κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον του μαθητή (Στο ίδιο : 59).

IV. Κοινωνική πραγματικότητα, παιδαγωγική διεργασία και αναλυτικό πρόγραμμα

Για να γνωρίσουμε τι διακυβεύεται με το αναλυτικό πρόγραμμα ας επιχειρήσουμε έναν ορισμό του. Σύμφωνα με τον Β. Bernstein η επίσημη εκπαιδευτική γνώση πραγματοποιείται μέσα από τρία συστήματα μηνυμάτων: 1) το αναλυτικό πρόγραμμα, 2) την παιδαγωγική διεργασία και γ) την αξιολόγηση. Ενώ όμως η παιδαγωγική ορίζει αυτό που θεωρείται έγκυρη μετάδοση της γνώσης και η αξιολόγηση αυτό που θεωρείται έγκυρη πραγμάτωση αυτής της γνώσης (Bernstein 1991 : 64), «το αναλυτικό πρόγραμμα ορίζει αυτό που θεωρείται έγκυρη γνώση» (Στο ίδιο : 63 κ.ε.). Είναι σχεδόν αυτονόητο πως και τα τρία υποσυστήματα που διέπουν τις διεργασίες επιλογής, ιεράρχησης και αξιολόγησης της εκπαιδευτικής γνώσης, ορίζονται με τη σειρά τους από κοινωνικές και ιδεολογικές προτεραιότητες. Επομένως οι επιλογές των εντεταλμένων εκπαιδευτικών μηχανισμών του κράτους (υπουργείο παιδείας, παιδαγωγικό ινστιτούτο κ.ο.κ.) συνιστούν και ιδεολογικές επιλογές και θα ήταν αφελές να πιστέψει κανείς ότι στις ταξικές κοινωνίες οι μηχανισμοί αυτοί δεν ενδιαφέρονται για την αναπαραγωγή των σχέσεων κυριαρχίας, αλλά και την διατήρηση του κοινωνικού καταμερισμού εργασίας, παράγωγο του οποίου είναι και το εκπαιδευτικό σύστημα. Επομένως ο ορισμός της έγκυρης γνώσης, δηλαδή τι διδάσκεται και πόσο διδάσκεται,

συνεργασίες
/σεπίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σεπίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σεπίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σεπίδες
διαλόγου

η σημασία που αποδίδεται σ' ένα γνωστικό αντικείμενο (προαιρετικό ή υποχρεωτικό), δεν είναι ένα τεχνικό θέμα αλλά ένα κατά κύριο λόγο πολιτικό και κοινωνικό ζήτημα.

Συνεπώς η σχολική γνώση ως η έγκυρη γνώση σε συνάρτηση με τους τρόπους διδασκαλίας και αξιολόγησης της μεταδιδόμενης γνώσης, διαμορφώνει τύπους σχολείων που απευθύνονται σε μαθητές με διαφορετική κοινωνική καταγωγή και πολιτισμικό περιβάλλον. Στη βάση αυτής της διαπίστωσης δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι το μεγαλύτερο μέρος των μαθητών και των φοιτητών που φοιτούν κατά κανόνα σε σχολεία τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, προέρχεται από γονείς από την εργατική τάξη. Σ' αυτόν τον τύπο σχολείου δίνεται έμφαση στην παθητικότητα, την αποδοχή αλλά και την υποταγή. Η εκπαιδευτική διάδραση είναι καθαρά δασκαλοκεντρική και επιτελείται μέσα σ' ένα κλίμα ιεραρχίας και αυστηρότητας δίνοντας την εντύπωση, όσον αφορά το παιδαγωγικό περιεχόμενο, πως αυτό που ενδιαφέρει είναι η διαμόρφωση μιας υποτακτικής προσωπικότητας που θα αποδέχεται χωρίς ιδιαίτερες αντιρρήσεις και αντιστάσεις τη δουλειά στο εργοστάσιο και στην επιχείρηση. Εδώ φαίνεται πως ισχύει άτυπα ένα λανθάνον αναλυτικό πρόγραμμα, το οποίο συμπληρώνει, ή, επικαλύπτει κιόλας το επίσημο, δίνοντας έμφαση στη μορφή, δηλαδή στην παιδαγωγική πράξη και όχι στο περιεχόμενο (γνώσεις). Αυτό που προέχει είναι η διαμόρφωση ενός πειθαρχημένου εργατικού δυναμικού, και κατ' επέκταση η αποδοχή και η νομιμοποίηση του κοινωνικού καταμερισμού εργασίας με τις άνισες θέσεις, τους διαχωρισμούς και τις αποειδικεύσεις, όπως ισχυρίστηκαν οι S. Bowles και G. Gintis (θέση της "αντιστοιχίας").

Η αντιστοιχία του εκπαιδευτικού συστήματος με την εργασιακή διαδικασία φαίνεται να συμπληρώνεται τις τελευταίες δεκαετίες με μια νέα διαστρωμάτωση μέσα στο σχολείο,⁵ αλλά κυρίως με την τείλοποίηση της εργασίας των εκπαιδευτικών και το διαχωρισμό του σχεδιασμού της παιδαγωγικής πράξης από την εκτέλεση. Το γεγονός αυτό περιορίζει στο ελάχιστο τις δυνατότητες παρέμβασης αυτών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Όταν το αναλυτικό πρόγραμμα ορίζει με σαφήνεια το περιεχόμενο αλλά και τη μορφή μεταφοράς της γνώσης (τρόπος διδασκαλίας, διδακτικές πρακτικές, αξιολόγηση κ.λπ.) και η ερ-

γασία του δασκάλου υποβαθμίζεται και αποειδικεύεται, πού είναι οι αντικειμενικές δυνατότητες επηρεασμού της παιδαγωγικής πράξης από τους εκπαιδευτικούς; Στο τρίπολο αναλυτικό πρόγραμμα/παιδαγωγική/αξιολόγηση, οι εκπαιδευτικοί επηρεάζουν ενδεχομένως τον παιδαγωγικό πόλο (τρόποι μετάδοσης της έγκυρης γνώσης), πολύ περιορισμένα όμως αυτό που θεωρείται έγκυρη γνώση που είναι δουλειά του αναλυτικού προγράμματος και ενδεχομένως ακόμη λιγότερο την αξιολόγηση, δηλαδή αυτού που θεωρείται έγκυρη πραγμάτωση αυτής της γνώσης από την πλευρά των μαθητών, φοιτητών κ.ο.κ. (Bernstein : 1991: 63 κ.ε.). Αν δεχτούμε μάλιστα τη θέση του B. Bernstein πως το αναλυτικό πρόγραμμα κινείται προς την διαθεματική γνώση (σχετικοποίηση της ταξινόμησης μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων), και "από την εκπαίδευση σε βάθος στην εκπαίδευση σε πλάτος" ("συγχωνευμένο αναλυτικό πρόγραμμα"), η κίνηση αυτή αμφισβητεί και την "παράδοσιακή" δομή της σχολικής εξουσίας που είχε ως συνεκτικό κρίκο το δάσκαλο, ο οποίος ήλεγχε και την ιεραρχία των γνωστικών αντικειμένων. Η μετατόπιση προς τα αναλυτικά προγράμματα με χαλαρή περιχάραξη μεταξύ γνωστικών αντικειμένων, δύνανται, αναφέρει ο B. Bernstein, να αλλάξουν τη φύση των σχέσεων αυθεντίας μέσα στη σχολική τάξη, αυξάνοντας από τη μια τα δικαιώματα του διδασκόμενου (Bernstein 1991 : 90), αποδυναμώνοντας, από την άλλη, τη θέση του διδάσκοντα. Βεβαίως όταν ο B. Bernstein αναφέρει ότι η ορατή παιδαγωγική (διαθεματικό αναλυτικό πρόγραμμα) ταιριάζει περισσό-

τερο στα παιδιά με μεσοαστική καταγωγή, δεν εννοεί ότι η γνώση "κατασκευάζεται" από τους δρώντες (μαθητές, δασκάλους κ.ά.), αλλά ότι αυτή για να πραγματοποιηθεί προϋποθέτει επικοινωνιακές δεξιότητες (αυτονομία, ισχυρό βαθμό αυτοπεποίθησης κ.ά.), οι οποίες συνήθως εμπεριέχονται στις κοινωνικές δυνατότητες που αυτά, σ' αντιδιαστολή με τα παιδιά της εργατικής τάξης, φέρνουν μαζί τους (οικονομική κοινωνικοποίηση, μορφή εργασίας των γονέων κ.ά.), (βλ. Bernstein 1991 : 122, 128, 130). «Όταν αυτές οι ικανότητες δεν διατίθενται μέσα στην οικογένεια» γράφει ο B. Bernstein «το παιδί έχει λιγότερες πιθανότητες να αυτορυθμίζεται στο σχολείο» (Bernstein 1991: 142).

Ένα άμεσο ενδεχόμενο της μετατόπισης στην "εκπαίδευση σε πλάτος" ("ανοικτό αναλυτικό πρόγραμμα", διαθεματικότητα κ.ο.κ.), (Γρόλλιος 2003), όπως τουλάχιστον αυτή εφαρμόζεται στη λογική της "επιστροφής στα βασικά" (τα τρία R : γραφή, ανάγνωση, αριθμητική) και της σύμπλευσης του σχολείου με την "κοινωνία", παρόλο που η κοινωνία γίνεται αντιληπτή ως αγορά, είναι η εργαλειακή και πραγματιστική τάση που διέπει πλέον τα αναλυτικά προγράμματα. Η νέα αυτή εξέλιξη διαχωρίζει, σε βάρος της διανοητικής εργασίας των μαθητών και των δασκάλων, την αντίληψη από την εκτέλεση, τυποποιώντας τη σχολική γνώση με σταθμισμένα τεστ ώστε αυτή να μπορεί να ελεγχθεί. Ουσιαστικά πρόκειται για την υιοθέτηση της τείλορικής λογικής, όπου η διδασκαλία προσεγγίζεται ως «εφαρμοσμένη επιστήμη», ενώ ο εκπαιδευτικός ως ο εφαρμοστής που προωθεί την αποτελεσματική διδασκαλία (effective teaching). Η "παιδαγωγική του μανάτζμεντ" όπως πολύ ορθά έχει χαρακτηρίσει την εργοστασιακή-τεχνοκρατική λογική των νέων εκπαιδευτικών πολιτικών, ο H. Giroux (Giroux 1985, και Apple 2008 : 280) αποειδικεύει εκτός των άλλων την εργασία του εκπαιδευτικού. Αυτός δεν συμμετέχει πλέον στο σχεδιασμό του αναλυτικού προγράμματος που θα διδάξει στην τάξη. Απλά προωθεί και διεκπεραιώνει τα διδακτικά πακέτα που δίνονται έτοιμα για να τα διδάξει ο εκπαιδευτικός. Το γεγονός αυτό μετατρέπει την εκπαιδευτική διαδικασία σε μια μηχανιστική και εργαλειακή δραστηριότητα, γεγονός που ενισχύεται και από την συρρίκνωση του αναλυτικού προγράμματος στα βασικά.

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

Μια άλλη συνέπεια της αναγνώρισης της σχολικής γνώσης σε έγκυρη γνώση, όπως πραγματώνεται στα αναλυτικά προγράμματα, είναι η αξιολόγηση της γλωσσικής και πολιτισμικής διαφοράς με όρους ελλείμματος και υστέρησης. Εντούτοις τα παιδιά από την εργατική τάξη υστερούν στο σχολείο, όχι επειδή η γλώσσα (ή, η διάλεκτος) που μιλούν, εφόσον συσχετίσουμε τη γλώσσα με την ικανότητα κοινωνικής μάθησης, στερείται της δυνατότητας να εκφράσει πράγματα και καταστάσεις, αλλά επειδή το γλωσσικό τους ρεπερτόριο, όπως προσδιορίζεται από την ομιλία και το λόγο, διαμορφώνεται σε συνάρτηση με συνθήκες εργασίας και ζωής, τις οποίες το σχολείο περιορισμένα θεματοποιεί. Σαφώς, το σχολείο μέσω των άδηλων ιδεολογικών προϋποθέσεων (κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα) διαπαιδαγωγεί τους μαθητές, όπως είδαμε παραπάνω, με τις αντίστοιχες συμπεριφορές που ζητάει η δομή της απασχόλησης. Εντούτοις, πιο σημαντική φαίνεται να είναι η ιδεολογική λειτουργία του σχολείου. Αυτό παρουσιάζει στους μαθητές μια συναινετική και αρμονική αντίληψη για την κοινωνία χωρίς ταξικές αντιθέσεις, κοινωνικές συγκρούσεις και εκμετάλλευση, και ένα άτομο αφηρημένο και απολυτοποιημένο, όπως ακριβώς ταιριάζει στην κοσμοαντίληψη των μεσαίων και αστικών στρωμάτων, αλλά και χωρίς τις σχέσεις αλληλεγγύης που συναρθρώνονται γύρω από κοινότητες αναγκών και συμφερόντων. Ποιο είναι το αποτέλεσμα;

Πρώτον, η ανικανότητα των ατόμων να σκεφτούν τον εαυτό τους με άλλο τρόπο, παρά μόνο ως μέλη φαντασιακών συσσωματώσεων (έθνος, κοινότητα κ.λπ.). Είναι σχεδόν αναμενόμενο ότι ατομικισμός με τον συνακόλουθο ανταγωνισμό που καλλιεργεί το σχολείο εμποδίζει τα άτομα να αυτοπροσδιοριστούν ως μέλη ευρύτερων συλλογικοτήτων (Apple 1986 : 28, 191, 204). Δεύτερον, το κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα καθιερώνει, εφόσον βασίζεται σε υποθέσεις που δεν εκφράζονται ούτε αμφισβητούνται, παρά γίνονται σιωπηλά αποδεκτές, τόσο τα όρια της νομιμότητας, όσο και τα νόμιμα μέσα άμυνας σε συνθήκες κοινωνικής ανισότητας (Στο ίδιο : 177, 179 κ.ε.). Ένα παράδειγμα: Σε συνθήκες ανεργίας και κοινωνικής έκπτωσης μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού, από τη μια, και συγκεντροποίησης του πλούτου στα χέρια μιας ομάδας, από την άλλη, δεν

θεματοποιείται η κλοπή, παρόλο που θα μπορούσε να εκληφθεί ως ένας τρόπος, – ανορθόδοξος μεν αλλά είναι ένας μεταξύ άλλων–, επαναϊδιοποίησης του κοινωνικού προϊόντος, το οποίο έχει αποσπαστεί και μεταθιθαστεί με “νόμιμους” τρόπους από τους πρώτους στους δεύτερους. Η θεματοποίηση της κλοπής θα μπορούσε να συμβάλλει στην κατανόηση του προβλήματος της εκμετάλλευσης και του αποκλεισμού και ενδεχομένως μέσω της κριτικής οικειοποίησης στην εκλογίκευση των επιλογών δράσης, ακόμη και στην απόρριψη της. Εντούτοις η άρρητη αποδοχή της ιδιοκτησίας, παρόλο που η ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για την ανεργία και τους αποκλεισμούς από πόρους και μέσα, – “η ιδιοκτησία είναι κλοπή” κατά μία άποψη (J. Proudhon)–, δημιουργεί αναστολές όσον αφορά το νόμιμο αυτής της σκέψης. Και όμως η κλοπή ως μορφή ατομικής δράσης και επίλυσης ενός προβλήματος, –ως προσπάθεια ανέλιξης μέσω χρησιμοποίησης αθέμιτων μέσων (ανομία), (R. Merton)–, δεν απέχει και πολύ από τον ατομικισμό που καλλιεργεί το σχολείο. Επίσης και εφόσον τα μέσα παραγωγής ικανοποιούν κοινωνικές ανάγκες θα μπορούσε να τεθεί ως ζήτημα η κατάργηση της ιδιοκτησίας σ’ αυτά. Εντούτοις, η ιδιοκτησία ως δικαίωμα κατοχής συνιστά μια ανομολόγητη παραδοχή της αστικής πραγματικότητας και διαπερνά ως αυτονόητη υπόθεση χωρίς να αμφισβητείται ούτε να αρθρώνεται καν στο αναλυτικό πρόγραμμα ενώ αυτός που θα διατύπωνε μια τέτοια θέση θα χαρακτηριζόταν ακραίος, δογματικός και εξωπραγματικός.

Και τρίτον, οι ανομολόγητες ιδεολογικές υποθέσεις που ενυπάρχουν στο κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα επιβάλλουν μια ορισμένη αίσθηση της ιστορίας, αναγορεύοντας ως φυσική κατάσταση, και εδώ οι φαινομενολόγοι έχουν δίκιο, την δεδομένη κοινωνική τάξη πραγμάτων. Η κυριαρχία του αφηρημένου ατόμου, ή του διαταξικού υποκειμένου, με τις ανάγκες και τις επιθυμίες του αστικού υποκειμένου, διαστρεβλώνει την πραγματικότητα εμφανίζοντας ως αντιπροσωπευτικές ανάγκες της κοινωνίας, τις ανάγκες αυτών των στρωμάτων. Πως θα αναδειχτεί λοιπόν μια γνήσια σχέση με εκείνους που παρήγαγαν τις ανέσεις και πως η κοινωνία θα εμφανιστεί ως συλλογική υπόθεση (Στο ίδιο : 29, 191, 204), όταν απολυτοποιούνται οι δυνατότητες του ατόμου και η κοινωνική πραγματικότητα εμφανίζεται ως το αποτέλεσμα της ατομικής (αθροιστικής) δράσης, όπως συμβαίνει με τις κινήσεις πολιτών, τις φιλανθρωπικές οργανώσεις, τις ΜΚΟ κ.ο.κ.;⁶ Όταν λόγου χάρη τα παιδιά από την εργατική τάξη γνωρίζουν “από πρώτο χέρι”, τι θα πει ανεργία, και το σχολείο τους μιλάει για την αυτοπραγμάτωση και για την αυτονομία που προσφέρει η εργασία, είναι σαφές ότι έχουμε να κάνουμε με διαφορετικούς κόσμους. Όταν το σχολείο μιλάει σ’ αυτά τα παιδιά για την ισότητα όλων έναντι του νόμου, ενώ αυτά έχουν βιώσει εξαιτίας της κοινωνικής τους καταγωγής ή, της εθνοφυλετικής τους προέλευσης τη διάκριση και την καταστολή, είναι σαφές ότι αυτό είναι ξένο και μακριά από τις συνθήκες ζωής τους. Το ότι το σχολείο ως κουλτούρα και εμπειρία βρίσκεται μακριά από τη ζωή, τουλάχιστον των λαϊκών στρωμάτων, δεν είναι κάτι το καινούργιο. Η απροθυμία της εργατικής τάξης να παρακολουθήσει το υπάρχον σχολικό πρόγραμμα, οφειλόταν –όπως κατέδειξε ο M. Katz– στο γεγονός ότι η σχολική κουλτούρα ήταν ξένη με τα προβλήματα της και στο ότι το Δημόσιο Σχολείο (The Common School) συστηματικά συσκότιζε τις κοινωνικές διαφορές και τις σχέσεις εκμετάλλευσης (Ράσης 2006 : 36, 37).

Εφόσον η αξιοποίηση των σημαντικών παραγόντων της εκπαιδευτικής πράξης (χρόνος, γνώση, αξιολόγηση) είναι συνάρτηση των κοινωνικών δυνατοτήτων αλλά και των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των μαθητών (εκφραστικές ικανότητες, γλωσσικό κεφάλαιο, Habitus κ.ο.κ.), τα κριτήρια

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

Υποσημειώσεις

1. Το κείμενο αυτό βασίζεται σε Ανακοίνωση για το Διεθνές Διεπιστημονικό Συνέδριο, *Βίωμα, Μεταφορά και Πολυτροπικότητα: Εφαρμογές στην Επικοινωνία, την Εκπαίδευση, τη Μάθηση και τη Γνώση* που διοργάνωσε το Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης και το Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης (Ρέθυμνο, 10-12 Οκτωβρίου 2008).

2. Σε μεγάλο βαθμό η φαινομενολογία έχει πολλά δάνεια όσον αφορά την επιστημολογική, γνωσιολογική αλλά και την μεθοδολογική της συγκρότηση από την κατανοούσα κοινωνιολογία του W. Dilthey. Να αναφέρουμε : α) ότι για τον W. Dilthey το αντικειμενικό πνεύμα προέκυψε από την αντικειμενοποίηση (βλ. “τυποποίηση” για τη φαινομενολογία) στον κόσμο των αισθήσεων των κοινών σημείων που υπάρχουν ανάμεσα στα άτομα, β) η γνώση προκύπτει επαγωγικά, δηλαδή από τη μετάβαση από τις στοιχειώδεις μορφές κατανόησης στις ανώτερες, και γ) η αναπαραγωγική βίωση-απομίμηση (βλ. και αίσθηση), δηλαδή η τοποθέτηση στη θέση του άλλου (βλ. διυποκειμενικότητα για την φαινομενολογία) είναι σημαντική λειτουργία για την οικειοποίηση του πνευματικού κόσμου. Dilthey 1994 : 121, 129.

3. Από αυτήν την άποψη είναι άκρως ενδιαφέρουσα, έστω και αν είναι σχηματική, η ανάλυση του F. Lyotard όταν επισημαίνει πως το διαφορούμενο της φαινομενολογίας (δίλημμα μεταξύ αντικειμενισμού και υποκειμενισμού) διατυπώνεται με “ουδέτερες” έννοιες που χρησιμεύουν για να οριοθετηθεί το “έδαφος” απ’ όπου αντλείται η έννοια της ζωής (ουσία, υπερβατικό εγώ, *Lebenswelt*). Το διαφορούμενο αυτό αποτυπώνεται σύμφωνα με τον F. Lyotard και στις πολιτικές επιλογές της φαινομενολογίας. Ο τρίτος δρόμος (ανάμεσα στον μαρξισμό του προλεταριάτου και τον ιδεαλισμό του ημιβάρβαρου ιμπεριαλισμού) «παιζει αντικειμενικά το παιχνίδι των

αξιολόγησης είναι βαθιά ταξικά. Δεν είναι καθόλου παράδοξο λοιπόν ότι στο συγκεκριμένο αυτό η αδυναμία επιτυχούς σχολικής παρακολούθησης των μαθητών από την εργατική τάξη να εμφανίζεται ως πολιτιστική υστέρηση (deficit) έναντι της έγκυρης (σχολικής) κουλτούρας. Υπονοείται δηλαδή, ότι η εργατική τάξη δεν έχει πολιτισμικό κεφάλαιο και καμία κουλτούρα (αισθητική άποψη, ιδιαίτερο ύφος και ήθος, ιδιαίτερο τρόπο ζωής κ.ο.κ.) ή ότι η κουλτούρα της, –εφόσον η κουλτούρα θεωρηθεί ως κάτι το ευγενές που τα άτομα αποκτούν μέσω της πνευματικής καλλιέργειας και της καλαισθησίας–, είναι υποδεέστερη της κυρίαρχης (αστικής). Σε μεγάλο βαθμό η θέση αυτή απορρέει από κουλτουραλιστικές προσεγγίσεις για την κοινωνία, στις οποίες η κουλτούρα αποδεσμεύεται από τις κοινωνικές σχέσεις παραγωγής (δομή), με συνέπεια οι κοινωνικές θέσεις των ατόμων να γίνονται αντιληπτές μέσα από την μορφολογία της κουλτούρας και την ένταξή τους στην ανώτερη (αστική) ή την κατώτερη (λαϊκή ή εργατική) κουλτούρα και τις πολιτισμικές διαφορές. Συνεπώς η εκπαιδευτική πολιτική όφειλε να μειώσει το πολιτισμικό χάσμα ανάμεσα στο οικογενειακό και πολιτισμικό περιβάλλον και το σχολείο. Με το να γίνουν κοινωφοί της ανώτερης, κυρίαρχης, και γι’ αυτό νόμιμης κουλτούρας, τα παιδιά με εργατική ή λαϊκή καταγωγή θα εξοικειώνονταν με τις αξίες του σχολείου, την ατομική απόδοση και την ανέλιξη, θα αποκτούσαν τα πολιτισμικά αντανακλαστικά των μεσαίων αστικών στρωμάτων, ενώ θα εσωτερικεύουν το Habitus του σχολείου. Το γεγονός αυτό θα βελτίωνε τη σχολική τους απόδοση και θα διευκόλυνε την πολυπόθητη κοινωνική ανέλιξη. Ουσιαστικά προτείνεται ο “επιπολιτισμός” των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων και η διεύρυνση του πολιτισμικού ορίζοντα. Η αντισταθμιστική εκπαίδευση και τα προσχολικά προγράμματα “πλεονεκτήματα στην εκκίνηση” (head start), τα οποία αναπτύχθηκαν από το κράτος πρόνοιας (welfare state), όφειλαν να αντισταθμίσουν την μειονεξία μέσα από την ενσωμάτωση των παιδιών στην κυρίαρχη (ανώτερη) κουλτούρα. Συχνά όμως η διαδικασία επιπολιτισμού εξελίχθηκε ως “εκπολιτισμός” της εργατικής τάξης με σαφή την πρόθεση διάχυσης και εμπέδωσης της κοινωνικής ανασφάλειας στα εργατικά και λαϊκά στρώματα, αλλά και ως

εγχείρημα απονομιμοποίησης αιτημάτων και σκέψεων, αφού ό,τι αυτά έφερναν μαζί τους ήταν μη νόμιμο, υποδεέστερο και ελάσσονος σημασίας. Στην πραγματικότητα πρόκειται για ένα εγχείρημα κοινωνικής πειθάρχησης των λαϊκών και εργατικών στρωμάτων, που στόχο είχε να απαξιώσει εν τη γενέσει της οποιαδήποτε προσπάθεια αμφισβήτησης των κυρίαρχων παραστάσεων και άρθρωσης ενός αντιηγεμονικού λόγου.

Το πώς μπορεί να αρθρωθεί ένας αντιηγεμονικός λόγος με αναφορά τα σχολικά αναλυτικά προγράμματα σε συνθήκες αστικής ηγεμονίας αποτέλεσε την κεντρική διερώτηση προσεγγίσεων με αναφορά στον A. Gramsci. Σχηματικά η έννοια της ηγεμονίας μπορεί να οριστεί ως η δυνατότητα αλλαγής της κοινωνίας με παρέμβαση στο επίπεδο των υπερδομών (σχέσεις αναπαραγωγής), πράγμα που ουσιαστικά σημαίνει μετασχηματισμό της κοινωνικής συνείδησης. Στη συλλογιστική αυτή, παρόλο που θεματοποιείται δεν κρίνεται οπωσδήποτε απαραίτητη η αλλαγή των κοινωνικών σχέσεων παραγωγής. Αποφεύγεται έτσι να απαντηθεί ένα κρίσιμο ερώτημα. Πώς είναι δυνατόν σε συνθήκες όπου η τάξη, η οποία έχει στη διάθεσή της τα μέσα της υλικής παραγωγής και διαθέτει ταυτόχρονα και τα μέσα της πνευματικής παραγωγής (Μαρξ 1994 : 94) να αλλάξει η κοινωνική συνείδηση; Αντικειμενοποιώντας τη συζήτηση για την ηγεμονία μπορούμε να πούμε πως αυτή επιχειρεί να προσαρμόσει τη θεωρία σε συνθήκες “πολέμου θέσεων” (A. Gramsci), δηλαδή σε συνθήκες όπου το κράτος δεν είναι τα πάντα (όπως ήταν η Ρωσία του 1917) και η “κοινωνία των ιδιωτών” (society civile) πλαισιώνεται από μια θεσμική ενδοχώρα με συναινετικούς μηχανισμούς. Στο ιστορικό και κοινωνικό αυτό συγκείμενο μέσα από την έννοια της ηγεμονίας θεωρητικο-

ποιείται τόσο η δυνατότητα αποδόμησης της αστικής ηγεμονίας όσο και η υπαρξιακή ανάγκη των διανοουμένων να παρέμβουν κοινωνικά, δηλαδή σ' εκείνο το πεδίο του κοινωνικού καταμερισμού εργασίας όπου οι ίδιοι επαγγελματικά ενεργοποιούνται και όπου αναπαράγονται συμβολικά οι κοινωνικές σχέσεις και διαμορφώνεται ιδεολογικά η κοινωνική συνείδηση. Μ' αυτήν την έννοια ο διανοούμενος εμφανίζεται ως κριτικός παιδαγωγός, ή για να χρησιμοποιήσουμε τις έννοιες ενός εκπροσώπου της ριζοσπαστικής εκπαιδευτικής πράξης, του P. McLaren, ως «παραγωγός κουλτούρας» (cultural producer) και ιστορικός της αναπαράστασης (historian of representation), (McLaren 1995 : 200, 202).

Στο πλαίσιο αυτό η διαμόρφωση μιας κριτικής συνείδησης (κριτικός γραμματισμός, κριτικός αλφαριθμητισμός κ.λπ.) αναδεικνύεται σε ζήτημα ηγεμονίας. Εκ των πραγμάτων λοιπόν το σχολείο γίνεται προνομιακός χώρος και μέσον του κοινωνικού μετασχηματισμού. Κατά συνέπεια, η αποδόμηση του αναλυτικού προγράμματος (μορφές και περιεχόμενο της σχολικής γνώσης), η αποκωδικοποίηση των σχέσεων εξουσίας και γνώσης (άνισες σχέσεις κατανομής), αλλά και η αποπραγματοποίηση της συνείδησης του "κοινού νου", που είναι και αίτημα και της φαινομενολογίας, γίνονται μέρος του αγώνα για ηγεμονία. Εντούτοις γρήγορα γίνεται αντιληπτό, τουλάχιστον από στοχαστές που διακρίνονται για την θεωρητική τους ακεραιότητα (P. Allman, W. Apple, P. McLaren, D. Hill κ.α.),⁷ το πεπερασμένο της εκπαιδευτικής δράσης στο πεδίο των σχέσεων αναπαραγωγής, επομένως και του Παραδείγματος της ηγεμονίας, όταν οι σχέσεις παραγωγής παραμένουν οι ίδιες. Γρήγορα έγινε αντιληπτό επίσης πως η αποπραγματοποίηση των "φυσικών" σχέσεων στη σχολική καθημερινότητα, σε συνάρτηση με την ανάδειξη

της πολιτισμικής και της γλωσσικής διαφοράς σε κοινωνικό διακύβευμα, αφαιρούσε από το πρόταγμα της κριτικής παιδαγωγικής το χειραφετητικό περιεχόμενο. Σ' ένα βαθμό το εγχείρημα της κριτικής παιδαγωγικής έμοιαζε σε πολλά με εκείνο της φαινομενολογίας, καθώς και εδώ η κριτική, θέτοντας σε παρένθεση τις ταξικές σχέσεις και τον κεντρικό ρόλο του κράτους, είχε ως σημείο αιχμής τη "φυσική" συνείδηση, ζητώντας τον μετασχηματισμό της (κριτικός ιδεαλισμός). Η εκ νέου θεωρητικοποίηση του σχολικού αναλυτικού προγράμματος (κοινωνικοποίηση σε θέσεις κυρίαρχων και κυριαρχούμενων) και η ανάδειξη των ανομολόγητων κανόνων, αξιών και αντιλήψεων που συνδέει το κρυφό με τις κοινωνικές τάξεις, το κράτος, και το φύλο (όπως McLaren 1989: 184 κ.ε.), έθετε τα ζητήματα πλέον τόσο με όρους ηγεμονίας, όσο και με όρους μιας πολιτικής οικονομίας του σχολείου.

Συμπέρασμα

Το εγχείρημα της φαινομενολογίας του βιώματος να αποπραγματοποιήσει την κοινωνική πραγματικότητα, ώστε να παρατηρήσουμε τα φαινόμενα της συνείδησης χωρίς τις κοινωνικές και ιδεολογικές τους διαμεσολαθήσεις (οιονεί φυσικοποιήσεις) ξεκινά και σταματά στο επίπεδο της συνείδησης, καθώς αρνείται να αντικειμενοποιήσει την ίδια τη συνείδηση αναδεικνύοντας την ιστορικότητά της (υπερβατικός ιδεαλισμός).

Από την άλλη, η φαινομενολογική θέση για την πληθυντική (ή σχεσιακή) πραγματικότητα σε συνάρτηση με την σχετικότητα της γνώσης (κάθε βιόκοσμος και η αλήθεια του) αποσπονδύλωνει την κοινωνία, υποβιβάζοντας το κοινωνικό σε μια ατομική ή διύποκειμενική αναπαράσταση, ενώ εξωθεί σε αδυναμία ορισμού των κατηγοριών που θεμελιώνουν την εγκυρότητα της γνώσης μεταφέροντας –σε τελική ανάλυση– το ζήτημα σε ψυχικές, φυσιολογικές ή εμπειριστικές (περιπτωσιολογικές) διαδικασίες. Έτσι όμως αδυνατούμε να οριοθετήσουμε τη σχέση μεταξύ βιωματικής και σχολικής γνώσης όπως θεωρητικοποιείται στα αναλυτικά προγράμματα, επειδή συχνά απορρίπτεται όχι μόνο η σχετικότητα των παραδόσεων, αλλά και η δυνατότητα συγκρότησης ενός υποδείγματος που θα ορίζει τις λειτουργίες της γνώσης, τους

αστικών τάξεων», ενώ αποτυπώθηκε πολιτικά με την υποστήριξη του φασισμού από την δεξιά πτέρυγα της φαινομενολογίας, όταν «η "αριστερή" της πτέρυγα βρίσκεται γελοιωδέστατα σε αντίφαση με τον εαυτό της». Lyotard 1985: 100.

4. Βλ. για την ελληνική περίπτωση, Νούτσος 1979.

5. Εκ των πραγμάτων τα νέα συστήματα διαλογής των μαθητών (περισσότερο αυστηρά κριτήρια επιλογής, τυποποίηση των σχολείων με βάση τις επιδόσεις των μαθητών κ.λπ.), που επιβάλλονται περισσότερο από οικονομικές επιλογές και λιγότερο από εκπαιδευτικές ανάγκες, διαμορφώνουν μια σχολική διαστρωμάτωση που πολύ περιορισμένα μπορεί να επηρεαστεί (θετικά ή αρνητικά) από τους δασκάλους. Η «οικονομία του Α-Γ» (A-to-C economy), λόγου χάρη, στις ΗΠΑ, στην Αγγλία κ.ά. αντιμετωπίζει τους καλούς μαθητές (με επίδοση μεταξύ Α και Γ) ως πόρους, καθώς μέσω των επιδόσεών τους οι σχολικές μονάδες αποσπούν περίοπτη θέση στο ιεραρχικό σύστημα ταξινόμησης (ΗΠΑ, Αγγλία), (Saur 2006).

6. Δεν είναι μόνο η "ύποπτη" χρηματοδότηση των ΜΚΟ που εντείνει την εξάρτηση μιας χώρας από ισχυρά οικονομικά και πολιτικά κέντρα του εξωτερικού, αλλά και η υπονόμηση της έννοιας του «Δημοσίου», που προετοιμάζει το έδαφος για την ένταξη των χωρών στα προγράμματα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, προπάντων όμως η "απολιτική" τοποθέτησή τους και η επικέντρωση στην αυτοβοήθεια που αποπολιτικοποιεί και αδρανοποιεί με τη σειρά του τους φτωχούς. Petras 2005: 19, 20, 21.

7. Βλ. Allman, P. (2001), *Critical Education against global capitalism: Karl Marx and revolutionary critical education*, New York : Greenwood Press, επίσης Hill, D., McLaren, P., Cole, M. and Rikowski, G. (επιμ.), (2002), *Marxism Against Postmodernism in Educational Theory*. Lanham, MD: Lexington Press.

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

τρόπους μετάδοσής της όσο και την αξιολόγησή της. Αδυνατούμε επίσης να αναλύσουμε τη θεσμική πραγματικότητα (σχολείο, εργασία κ.ά.) που βρίσκεται πέρα από τους βιόκοσμους και συγκροτείται από κοινωνικές σχέσεις και κοινωνικά υποκείμενα (κράτος, κοινωνικές τάξεις κ.λπ.), που υπερβαίνουν κατά πολύ τις διυποκειμενικές σχέσεις της φαινομενολογίας.

Παρόλα αυτά, και εφόσον σχετικοποιήσουμε τη στρωμάτωση της συνείδησης

(προαντικειμενικό–προανασκοπικό/αντικειμενικό-ανασκοπικό κ.ο.κ.) και δούμε σ' αυτήν το ενιαίο υποκείμενο που εν μέσω κοινωνικών και πολιτισμικών συνθηκών, βιώνει, σκέπτεται και δρα, θα αντιληφθούμε τους λόγους που θρυμάτισαν την κοινωνική εμπειρία, αλλά και την ανάγκη αποκατάστασής της, όχι βεβαίως με σολιφιστικούς όρους, όπως συμβαίνει στην φαινομενολογία (μεθοδολογικός υποκειμενισμός), αλλά με όρους κοινωνικούς. Αυτό

αφορά πολύ περισσότερο τη σχέση της βιωματικής με τη σχολική γνώση, καθώς η σχέση αυτή φορτίζεται ανάλογα με την προοπτική διφορούμενα. Το διφορούμενο αυτής της σχέσης, όπως αναλύσαμε, αλλά και ο τρόπος αποκωδικοποίησης και "επαναπλαισίωσής" της αποτυπώνεται επίσης στην αντιπαράθεση για το αναλυτικό πρόγραμμα και στον ευρύτερο αγώνα για ηγεμονία.

αντιτετ. 68*

Βιβλιογραφία

- Alexiou, Th. (2007). «La economica politica de la interculturalidad», *Anthropos* 216, σσ. 50-56.
- Αλεξίου, Θ. (2008). Η πολιτική οικονομία του σώματος: από το πραγματοποιημένο σώμα στο άκεντρο σώμα, Στο Μ. Πουρκός (Επιμ.), *Ενώματα νους, πλαισιοθετημένη γνώση και εκπαίδευση*, Αθήνα : Gutenberg.
- Anyon, J. (1981). Social class and school knowledge, 11 *Curriculum Inquiry*, σσ. 3-42.
- Apple, M. (1986). *Ιδεολογία και αναλυτικά προγράμματα*, μτφ. Τ. Δαρβέρη, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Apple, M. (2008). *Επίσημη γνώση*, μτφ. Μ. Μπατίλας, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- Bernstein, B. (1991). *Παιδαγωγικοί κώδικες και κοινωνικός έλεγχος*, μτφ. Ι. Σολομών, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Cole, A.-L. & Knowles, G.-J. (Ed.), (2001). *Lives in Context : The Art of Life History Research*, Walnut Creek , CA : Altamira Press.
- Connell, R.-W., Ashenden, D.-J., Kessler, S. & Dowsett, G.-W. (1983). In defense of Making the Difference, 62, *Arena*, σσ. 88-95.
- Chartier, R. (2003). Ο κόσμος ως αναπαράσταση», 114, *Ο Πολίτης*, σσ. 33-43.
- Gergen, K. (1999). *Realities and Relationships. Soundings in Social Construction*, Cambridge: Harvard University Press.
- Δαφέρμος, Μ. (2006). Κοινωνικός κονστρουκτιονισμός και ανάλυση λόγου: επιστημολογικές διαστάσεις, Ανακοίνωση στο Συνέδριο-Σεμινάριο: Ζητήματα μεθοδολογίας της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες (Ρέθυμνο 1-4/12/2006) που διοργάνωσε το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, *Επετηρίδα του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης ΕΛΕΥΘΕΡΝΑ* (υπό δημοσίευση).
- Dilthey, W. (1995). Η κατανόηση άλλων προσώπων και των εκφάνσεων της ζωής τους. Στο Γ. Κουζέλης & Κ. Ψυχοπαίδης (Επιμ.), *Επιστημολογία των Κοινωνικών Επιστημών*, μτφ. Λ. Αναγνώστου, Αθήνα: Νήσος.
- Gioux, H. (1983). *Theory and Resistance in Education : A Pedagogy for the Opposition*, London: Heinemann Educational Books
- Gioux, H. (1985). Teachers as Intellectuals», 15, *Social Education*, σσ. 376-379.
- Γρόλλιος, Γ. (2003). Θεμελίωση, στοχοθεσία και διαθεματικότητα στο νέο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών για την υποχρεωτική εκπαίδευση, 67, *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, σσ. 30-37.
- Γρόλλιος, Γ. (2005). *Ο Paolo Freire και το αναλυτικό πρόγραμμα*, Θεσσαλονίκη : Επίκεντρο.
- Ήγγλετον, Τ. (1989). *Εισαγωγή στη λογοτεχνία*, μτφ. Δ. Τζιόβας, Αθήνα: Οδυσσέας.
- Illich, I. (1978). *Μετά την κοινωνία χωρίς σχολεία, τι; Πολιτική αντιστροφή*, μτφ. Ν. Γκανά-Ε. Τζελέπουλου, Αθήνα: Σπηλιώτης.
- Καραποστόλης, Β. (1983). Στις ρίζες της κοινωνικής εμπειρίας: A. Schutz και Merleau Ponty, 108/109, *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών* , σσ. 75-93.
- Lyotard, J.-F. (1985). *Φαινομενολογία*, μτφ. Ι. Ράλλη-Κ. Χατζηδήμου, Αθήνα: Χατζηνικολής.
- McLaren, P. (1995). *Critical Pedagogy and Predatory Culture*, London: Routledge.
- McLaren, P. (1989). *Life in Schools*, New York: Longman.
- Lamont, M. (2000). *The Dignity of Working Men*, Cambridge-Massachusetts-London: Harvard University Press.
- Μαρξ, Κ. & Έγκελς, Φ. (1994). *Η γερμανική ιδεολογία*, τόμος πρώτος, μτφ. Κ. Φιλίνης, Αθήνα : Gutenberg.
- Merleau-Ponty, M. (1962). *Phenomenology of Perception*, London: Routledge.
- Mehan, H. & Wood, H. (1976). Fünf Merkmale der Realität. Στο E. Weingarten & F. Sack, J. Schenkein (Ed.). *Ethnomethodologie. Beiträge zu einer Soziologie des Alltagshandelns*, Frankfurt : Suhrkamp.
- Νούτσος, Χ. (1979). *Προγράμματα Μέσης Εκπαίδευσης και κοινωνικός έλεγχος (1931-1973)*, Αθήνα : Θεμέλιο.
- Petras, J. (2005). Ιμπεριαλισμός και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στη Λατινική Αμερική. Στο Παπαμιχαήλ, Γ. (Επιμ.). *Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και κυρίαρχη πολιτική*, Αθήνα : The Monthly Review Imprint.
- Portelli A. (2005). This mill Won't Run No More": Oral History and Deindustrialization. Στο J. Russo & L. Sherry (Ed.). *New Working Class Studies*, New York: Cornell University Press.
- Ράσης, Σ. (2006). Ριζοσπάστες Ρεβιζιονιστές Ιστορικοί της Εκπαίδευσης: Ένα σύντομο φωτεινό διάλειμμα στην Ιστοριογραφία της Αμερικανικής Εκπαίδευσης. Στο Χ. Τζήκας (Επιμ.). *Ζητήματα Ιστοριογραφίας της Εκπαίδευσης*, Θεσσαλονίκη : Επίκεντρο.
- Ρωμανός, Κ. (2001). *Οικείωσις. Η ιδέα ενός αισθητικού ανθρωπισμού με αφετηρία τη φιλοσοφία ζωής του Ανρί Μπερζόν*, μτφ. Λ. Αναγνώστου, Αθήνα : Παραφερνάλια-Τυπωθείτω.
- Shilling, C. (1993). *The Body and the Social Theory*, London : Sage.
- Sarup, M. (2006). *Μαρξισμός και εκπαίδευση*, μτφ. Φ. Κακβέσης, Θεσσαλονίκη : Επίκεντρο.
- Schmid, B. (1996). "Lebenswelt". Zwischen Universalismus und Relativismus, 22, *Schweizerischer Zeitschrift für Soziologie*, σσ. 161-181.
- Σίχαν, Ε. (2008). Η επίθεση ενάντια στην επιστημονική ορθολογικότητα. Ιστορική ανάλυση και επιστημονική ορθολογικότητα», 168, *Ο Πολίτης*, σσ. 22-27.
- Sokolowski, R. (2003). *Εισαγωγή στη Φαινομενολογία*, μτφ. Π. Κοντός, Πάτρα : Εκδόσεις Πανεπιστημίου Πατρών.
- Τσακίρης, Μ. (2004). Σώμα και πράξη: Μεταξύ φαινομενολογίας και νεοροπειστημών. Στο Χ. Δεμερτζόπουλος & Μ. Σπυριδάκης (Επιμ.), *Ετερότητες. Ανθρωπολογία, κουλτούρα και πολιτική*, Αθήνα : Μεταίχμιο.
- Ψυχοπαίδης, Κ. (1993). *Ο Max Weber και η κατασκευή εννοιών στις κοινωνικές επιστήμες*, Αθήνα : Κένταυρος.
- Ώστιν, Τζ.-Λ. (2003). *Πώς να κάνουμε πράγματα με τις λέξεις*, μτφ. Α. Μπίσης, Αθήνα : Βιβλιοπωλείον της Εστίας.
- Welz, F. (1996). *Kritik der Lebenswelt: eine soziologische Auseinandersetzung mit Edmund Husserl und Alfred Schutz*, Opladen : Westdeutscher Verlag.
- Whitty, G. (2007). *Κοινωνιολογία και σχολική γνώση. Θεωρία, έρευνα και πολιτική του αναλυτικού προγράμματος*, μτφ. Ε. Πολιτοπούλου, Θεσσαλονίκη : Επίκεντρο.

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

Μουσείο-Σχολείο: μια συνεργασία με διαπολιτισμική προοπτική

γράφουν οι
Βασιλική Πανταζή
Σοφία Πανταζή-Φρισύρα

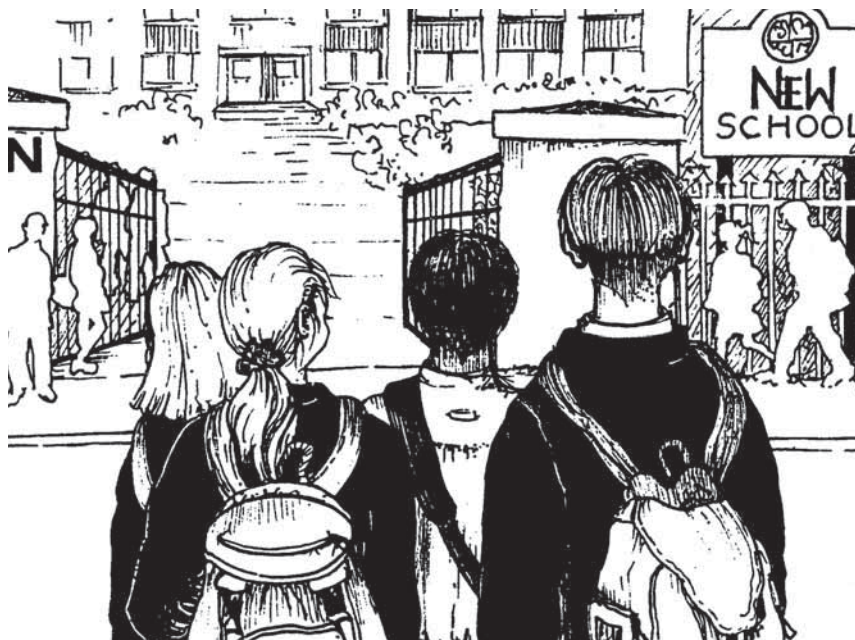
Το διαρκώς επαναλαμβανόμενο αίτημα των μουσειολόγων-αρχαιολόγων και εκπαιδευτικών, για περισσότερο από μισό αιώνα, αφορά στο άνοιγμα των μουσείων στο ευρύ κοινό και στην κατάκτηση ουσιαστικής, ωφέλιμης και μακροπρόθεσμης επικοινωνίας τους με τους ανθρώπους κάθε ηλικίας, κοινωνικής τάξης και μόρφωσης. Δεν είναι τυχαία η έμφαση που δίνουν σύγχρονοι μουσειολόγοι όπως ο Duncan Cameron στην αναθεώρηση του ρόλου του μουσείου που «το μετατρέπει από ναό για τη μετάδοση ιερών γνώσεων στις παθητικές μάζες, σε φόρουμ (αγορά) ζωντανών διαβουλεύσεων και αλληλεπιδράσεων» (Merriman, 1999: 46).

Απαιτείται σήμερα ένα «νέο μουσείο» που ανεξάρτητα από τη θεματική του κατάταξη, θα πρέπει να καταφέρνει να είναι ανοικτό, εξωστρεφές, ελκυστικό ώστε να αποτελεί χώρο συμμετοχικό και όχι χώρο-μαυσαλείο, όπου ο επισκέπτης δεν θα είναι ένας αδιάφορος περιπατητής που εκτελεί ένα υψηλό «πολιτιστικό» καθήκον, αλλά ένας συμμετοχός της γνώσης που του προτείνεται από ένα δημοκρατικό χώρο πολιτισμού. Όπως προτείνει ο καθηγητής Γ. Χουρμουζιάδης, αυτό το μουσείο δημιουργεί την ανάγκη για τη σύνταξη μιας νέας μουσειολογικής θεωρίας, η οποία θα έχει τρεις κύριους στόχους:

α) υπέρβαση του πεδίου μιας στενά εννοούμενης εθνικής αναφοράς, με θεωρητική και ιδεολογική στήριξη των εκθεσιακών πρακτικών που ανάγουν το έκθεμα σε πεδία οικουμενικής σημασίας,

β) μετατροπή της στατικότητας των μουσειακών εικόνων σε δυναμική πρόκληση, εντάσσοντας το έκθεμα στο πλαίσιο ενός ιστορικού «σεναρίου»,

γ) συμμετοχή του προσώπου επισκέπτη στη λειτουργία των μουσειακών επεισοδίων, κάνοντας ο ίδιος την επιλογή της

πληροφορίας που θα αποκομίσει (Χουρμουζιάδης, 1997: 233-236).

Το ανοικτό μουσείο αναζητά το κοινό του, με έρευνες και ερωτηματολόγια που προσδιορίζουν σε κάποιο βαθμό τα ενδιαφέροντά του, ώστε να δημιουργήσει τις θελκτικές αυτές συνθήκες που θα βοηθήσουν στην επικοινωνία με μεγαλύτερες πληθυσμιακές ομάδες. Στατιστικές έρευνες έχουν βεβαιώσει πια ότι η επίσκεψη στο μουσείο που οφείλεται σε πρωτοβουλία του σχολείου, προηγείται με εξαιρετικά μεγάλο ποσοστό (90%) σε σχέση με τις επισκέψεις που αποδίδονται σε ατομική, οικογενειακή ή φιλική πρωτοβουλία (Μαυροπούλου – Παπαντωνίου, 1997: 84-91).

Το σχολείο κάθε βαθμίδας έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στη σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στο (παιδικό και νεανικό) κοινό με τις μουσειακές εκθέσεις, ώστε να διατυπώνεται ρητά πως «η επίσκεψη στο μουσείο φαίνεται να έχει, πλέον, υπεισέλθει στις αρμοδιότητες του σχολείου (Κούβελη, 2000: 28).

Η ανταπόκριση των μαθητών απέναντι στο μουσείο, όπως διαπιστώνει η έρευνα, είναι σίγουρα θετική, χωρίς να αποσαφηνίζονται οι αιτίες αυτής της στάσης. Είτε οφείλεται σε ιδεολογικούς παράγοντες (μιας και το μουσείο συνδέεται με την αποδεκτή πολιτιστική συμπεριφορά και ιδιαίτερα με το χώρο που υμνείται το «ανεπανάληπτο» παρελθόν μας), είτε στην αισθητική απόλαυση, είτε στην απόλαυση της γνώσης ή ακόμα και στη φυγή από την καθημερινή διδασκαλία, οι επισκέψεις των μαθητών σε αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, πινακοθήκες, εκθέσεις, έχουν τη μαθητική αποδοχή και εμφανίζουν θετικότερα συναισθήματα όταν συνοδεύονται από «ερμηνεία» ή πραγματοποιούνται στα πλαίσια των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που διοργανώνουν πολλά μουσεία (Κούβελη, 2000: 28).

Σε αυτή την περίπτωση, τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα, προσαρμοσμένα στην ηλικία των μαθητών, καταφέρνουν με έμπνευση, φαντασία, γνώση και μεράκι να

συνεργασίες
/σειίδες
διαπόγου
συνεργασίες
/σειίδες
διαπόγου
συνεργασίες
/σειίδες
διαπόγου
συνεργασίες
/σειίδες
διαπόγου

κινητοποιήσουν το ενδιαφέρον και κάποτε να δημιουργήσουν δυνατές εντυπώσεις, όταν δίνεται έμφαση στην παραστατικότητα, τη μυθοποίηση και την εμπύκωση. Τα επιτυχημένα εκπαιδευτικά προγράμματα όχι μόνο μπορούν να διευρύνουν τους πνευματικούς ορίζοντες του παιδιού, αλλά και να εμβαθύνουν τη συναισθηματική του εμπειρία¹, βοηθώντας με δυναμικό τρόπο την παιδαγωγική και μαθησιακή στόχευση του σχολικού προγράμματος.

Στα νέα δεδομένα του αιώνα μας, το σχολείο, αντανακλώντας την κοινωνική πραγματικότητα, εμφανίζει ένα όλο και πιο έντονο πολυπολιτισμικό χαρακτήρα και οι μαθητικοί πληθυσμοί διακρίνονται για την πολυχρωμία τους. Σε αυτό το νέο προφίλ της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, η σημαντική σχέση του σχολείου με το μουσείο μπορεί και πρέπει να διευρυνθεί. Τα μουσεία χρειάζεται να επαναπροσδιορίσουν το ρόλο τους και την πολιτιστική τους πολιτική, όσο και τη σχέση τους με την εκπαιδευτική κοινότητα, θέτοντας και τον επιπλέον στόχο να πλησιάσουν εκείνες τις κατηγορίες πολιτών που μειονεκτούν λόγω εθνικής καταγωγής και απομάκρυνσης από τους δικούς τους πολιτιστικούς χώρους. Από την άλλη μεριά, θα ήταν ευχής έργο το μουσείο να μπορέσει να φέρει τους γηγενείς πληθυσμούς κοντά στα έργα της πολιτιστικής κληρονομιάς αλλοδαπών, αλλόθρησκων και αλλόχρωμων πληθυσμών, επιτυγχάνοντας έτσι την κοινωνική συνοχή και απομακρύνοντας τον κίνδυνο της απόρριψης και του αποκλεισμού που διατρέχουν συγκεκριμένες εθνικές μειονότητες.

Ήδη η στερεότυπη αντίληψη που θεωρούσε το μουσείο χώρο εκθεμάτων του άμεσου περιβάλλοντος του ίδιου του μουσείου έχει αρχίσει να υποχωρεί. Η παγκοσμιοποίηση έχει αρχίσει εδώ και καιρό, αργά αλλά σταθερά, να αλλάζει τους «κανόνες του παιχνιδιού», όχι μόνο σε ό,τι αφορά τη σχέση του μουσείου με το κοινό του, αλλά και το περιεχόμενο και τον τρόπο που οργανώνονται οι εκθέσεις. Μπροστά στην παγκοσμιοποίηση και τις συνέπειές της, τα μουσεία καλούνται να παίξουν ένα σημαντικό ρόλο ως «διαμεσολαβητές» και «αγωγοί» εθνικών ταυτοτήτων. Μπορούν, λοιπόν, να συμβάλλουν σημαντικά στη γνωριμία του κοινού στο οποίο απευθύνονται με απομακρυσμένες κοινωνίες, τόσο γεωγραφικά όσο και πολιτισμικά,

και είναι σε θέση, καλλιεργώντας την ανεκτικότητα, να προετοιμάσουν τους διαφορετικούς κάθε φορά επισκέπτες για τις αναπόφευκτες αλλαγές που επιφέρει το ολοένα αυξανόμενο γειτνίασμα διαφορετικών πολιτισμών.

Τα μουσεία έχουν μια μοναδική ικανότητα να αναδεικνύουν τους διαφορετικούς πολιτισμούς και να αποτελούν το χώρο όπου θα μπορούσε να καλλιεργηθεί το πνεύμα της αμοιβαίας κατανόησης, που θα ευαισθητοποιούσε πολλές πλευρές του παγκόσμιου πληθυσμού.

Το Διεθνές Συμβούλιο των Μουσείων, το οποίο αποτελεί από μόνο του την τέλεια εικόνα μιας πολυπολιτισμικής κοινότητας, καθώς αριθμεί απάνω από 20.000 μέλη προερχόμενα από 115 χώρες, υποστηρίζει διαρκώς διεθνείς πρωτοβουλίες, προγράμματα συνεργασιών και πολυπολιτισμικές δραστηριότητες. Γι' αυτό το λόγο, θέλοντας να τιμήσει την πολιτισμική διαφορετικότητα και να υπενθυμίσει στο κοινό το σημαντικό ρόλο που μπορούν να παίξουν τα μουσεία στο σεβασμό και την αναγνώριση των διαφορών, απέδωσε στη Διεθνή ημέρα του Μουσείου 2005 το θέμα: «Μουσεία, γέφυρες ανάμεσα στους πολιτισμούς.»

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι το μουσείο θα μπορούσε με απτό και δυναμικό τρόπο να δημιουργήσει γέφυρες ανάμεσα στους πολιτισμούς των φτωχών και πλούσιων χωρών, των μικρών και μεγάλων, και να ενισχύσει έτσι την ικανότητα των διαφορετικών κοινωνιών ανά τον κόσμο να υπερπηδήσουν τα πολιτισμικά σύνορα, πραγματικά ή φανταστικά, και να επιτύχουν κατ' αυτό τον τρόπο την αμοιβαία κατανόηση των διαφορών— να αξιοποιήσουν λοιπόν τη διαφορετικότητα με τρόπο ώστε να επιτραπούν δραστικές και καινοτόμες προσεγγίσεις, ιδιαίτερα σε ηλικίες παιδικές και εφηβικές, που είναι πολύ πιο δεκτικές και πρόσφορες για την καλλιέργεια των εικόνων ενός ανοικτού και ανεκτικού στη διαφορετικότητα κόσμου.

Και καθώς η έννοια πολιτισμική διαφορετικότητα καλύπτει και φαινόμενα όπως οι τοπικές διάλεκτοι, οι μειονοτικές γλώσσες, η μετανάστευση, οι μειονοτικές ομάδες, στα μουσεία η κατάκτηση ενός διαπολιτισμικού διαλόγου δεν προέρχεται μόνο από τις πολιτισμικές δραστηριότητες, τις εκθέσεις και τις συνεργασίες με άλλα πολιτιστικά ιδρύματα, αλλά συχνά είναι το

αποτέλεσμα μιας κοινωνικής πολιτικής που έχει τοπικό χαρακτήρα.

Πολλά είναι τα παραδείγματα μουσείων του εξωτερικού που διαπνέονται από το πνεύμα της διαπολιτισμικότητας, της συνεργασίας, του σεβασμού στη διαφορετικότητα και της ανοχής.

Το *Εθνικό Μουσείο της Ιστορίας της Μετανάστευσης* (Cité nationale de l'histoire de l'immigration) και το *Μουσείο των Πολιτισμών της Ευρώπης και της Μεσογείου* (Musée des Civilisations de l'Europe et de la Méditerranée) στη Γαλλία, είναι δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα μουσείων που θεωρούνται χώροι επιστημονικής έρευνας και σκέψης γύρω από τον πολιτισμό του Άλλου, καθώς και έκφρασης της πολιτισμικής διαφορετικότητας.

Η αξιοποίηση συλλογών που ξεπερνούν τα σύνορα της Γηραιάς Ηπείρου σε πολλά μουσεία, όπως αυτό των *Καλών Τεχνών της Ανγκουλέμ* (Musée des Beaux-Arts) και της *Λυόν*, συμβάλλουν σε μια νέα θεώρηση του πολιτισμού των άλλων. Οι εκθέσεις που αφορούν τις κοινότητες των μεταναστών και που παρουσιάζονται στο *μουσείο της Γκρενόμπλ* (Musée Dauphinois de Grenoble), ή στο *οικο-μουσείο της Fresnes* (écomusée de Fresnes) υποδηλώνουν μια διαθεματική και διαπολιτισμική προσέγγιση της διαφορετικότητας και του διαλόγου ανάμεσα στους λαούς (Wasserman, 2007-2008: 40).

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

λιτισμούς και να αποδίδει φόρο τιμής στην πολιτιστική τους κληρονομιά. Τη χρονιά 1997-1998 παρουσίασε 3 μεγάλες εκθέσεις της τέχνης των Εσκιμών. Για να τονίσει τη σημαντική προσφορά των ανθρώπων αφρικανικής καταγωγής στην ανά-

« Το Παιδικό Καναδικό Μουσείο παρουσιάζει στα παιδιά ιδέες και εμπειρίες που στοχεύουν στο να διευρύνουν το πνεύμα τους, να ενθαρρύνουν την κατανόηση και το διαπολιτισμικό διάλογο πολύ νωρίς στη ζωή των νεαρών Καναδών. »

Το μουσείο στην περιοχή Branly του Παρισιού (musée du quai Branly) ή αλλιώς «εκεί που κάνουν διάλογο οι πολιτισμοί», σύμφωνα με το σλόγκαν που έχει υιοθετήσει, είναι οργανωμένο σε 4 γεωγραφικές ζώνες: Ασία, Αφρική, Αμερική και Ωκεανία, όπου τα εκθέματα είναι επιλεγμένα με κριτήριο την ομορφιά τους, την σπανιότητά τους, την ιδιαίτερη ιστορία τους και το εθνογραφικό τους ενδιαφέρον, χωρίς να παρατηρείται καμία ιεραρχία πολιτισμών και λαών. «Βένιπ, 5 αιώνες βασιλικής τέχνης» ή «Νέα Ιρλανδία, τέχνη του Ειρηνικού ωκεανού», είναι παραδείγματα εκθέσεων που καταδεικνύουν το διαφορετικό πνεύμα αυτού του μουσείου. Αξίζει να αναφερθεί ότι το φθινόπωρο του 2008 εγκαινιάστηκε η μεγάλη έκθεση γύρω από τον πολιτισμό των Εσκιμών, δίνοντας έτσι την ευκαιρία στο κοινό να ευαισθητοποιηθεί σε αυτούς τους πολιτισμούς που κινδυνεύουν από τις κλιματολογικές αλλαγές του πλανήτη μας (Cerutti-Fulgence, 2007-2008: 37). Και ας μην ξεχνάμε τη μεγάλη έκθεση «Πλανήτης Μιγάς» που άνοιξε τις πύλες της το Μάρτιο του 2008 παρουσιάζοντας τον εξαιρετικό πλούτο των πολιτισμικών, εθνικών και θρησκευτικών επιμειξιών, που διακρίνουμε στα έργα τέχνης από το παρελθόν μέχρι τις μέρες μας.

Το Μουσείο Καλών Τεχνών του Καναδά υιοθέτησε την πολιτική να συγκεντρώνει έργα καλλιτεχνών από διαφορετικούς πο-

πτυξη του πολιτισμού και της канаδικής κοινωνίας, στα πλαίσια του «Μήνα της ιστορίας των νέγων», το μουσείο παρουσίασε έργα αφρικανών καλλιτεχνών.

Το Παιδικό Καναδικό Μουσείο, το οποίο αποτελεί μέρος του Καναδικού Μουσείου των Πολιτισμών, είναι ιδιαίτερος σημαντικό: παρουσιάζει στα παιδιά ιδέες και εμπειρίες που στοχεύουν στο να διευρύνουν το πνεύμα τους, να ενθαρρύνουν την κατανόηση και το διαπολιτισμικό διάλογο πολύ νωρίς στη ζωή των νεαρών Καναδών. Ενδεικτικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τις παρακάτω εκθέσεις:

α) boat-people εκθές – Βιετναμέζοι-Καναδοί σήμερα: έκθεση που αφορά τη διετναμέζικη κοινότητα του Καναδά.

β) Τσίρκο του κόσμου: έκθεση που παρουσιάζει τα τσίρκο σαν πολιτιστική έκφραση που καταρρίπτει τα πολιτισμικά, γλωσσικά και εθνικά σύνορα αναδεικνύοντας τους καλλιτέχνες των τσίρκο από 12 διαφορετικές χώρες.

γ) Αγώνας ενάντια στα απόβλητα: έκθεση που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το πρόγραμμα για την ανάπτυξη των Φιλιππίνων και στην οποία παρουσιάστηκαν παιχνίδια φτιαγμένα από παιδιά από τις Φιλιππίνες και τον Καναδά.

Επίσης, εκθέσεις με θέματα όπως «Η ζωή των αυτόχθονων Καναδών στα ράντσο και τα ροντέο», «Η μετανάστευση και канаδοί καλλιτέχνες αραβικής καταγωγής», «Οι φυγάδες από την Καμπότζη και το Λάος», «Οι καλλιτέχνες της ιταλικής και λατινοαμερικάνικης κοινότητας», είναι μερικές από τις εκθέσεις που πραγματοποιήθηκαν μετά το 1998 από το канаδικό Μουσείο των Πολιτισμών και που στηρίχτηκαν πάνω σε έρευνες που αφορούσαν τον πολιτισμό των τεσσάρων ηπείρων, από τις οποίες προέρχεται η πλειοψηφία των Καναδών: Ευρώπη, Ασία, Αφρική και Αμερική.

Στην Καμπέρα, το Εθνικό Μουσείο Αυστραλίας (National Gallery of Australia) την παγκόσμια ημέρα του Μουσείου 2000 με θέμα «Μουσεία, για μια ειρηνική και αρμονική ζωή στην κοινωνία», εγκαινίασε έκθεση γύρω από την τέχνη των Αβορίγινων και ταυτόχρονα διοργάνωσε σειρά σεμιναρίων που αφορούσαν τη συμφιλίωση των Αυστραλών με τους Αβορίγινες.

Στις Η.Π.Α. την ίδια μέρα, το Μουσείο του Πανεπιστημίου Τεχνολογίας του Τέξας (Museum of Texas Tech University), διοργάνωσε μια σειρά δραστηριοτήτων με θέμα την ειρήνη μεταξύ των ανθρώπων, ξεκινώντας από την παρουσίαση της παραδοσιακής πίπας της ειρήνης μέχρι τα «μπαστούνια φίλιας» φτιαγμένα από παιδιά.

Τέλος στη Μαδαγασκάρη, την ίδια χρονιά 2000, εγκαινιάστηκε το μουσείο της Androna, το οποίο ήταν αφιερωμένο στη διαφορετικότητα των πολιτισμικών ταυτοτήτων του νησιού.

Εδώ δεν πρέπει να παραλείψουμε να αναφέρουμε ότι πολλές από τις προαναφερθείσες εκθέσεις στα μουσεία του κόσμου συνοδεύονται από πολυποικίλες δραστηριότητες με σκοπό όχι μόνο να τραβήξουν το ενδιαφέρον των επισκεπτών, μικρών και μεγάλων, αλλά και να κερδίσουν την ενεργή συμμετοχή τους στα εν λόγω μουσεία: πολλά εργαστήρια κατασκευών (παραδοσιακά κοσμήματα, μάσκες, παιχνίδια...) που απευθύνονται κυρίως σε παιδιά, διαγωνισμοί αφίσας και σχεδίου, φεστιβάλ ταινιών για παιδιά, συναυλίες, διαλέξεις, παραδοσιακές γιορτές με διηγήσεις μύθων, απαγγελία ποιημάτων, ειδικά προγράμματα που απευθύνονται στα σχολεία και πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της εβδομάδας ή προγράμματα για μεγάλους κατά τη διάρκεια του σαββατοκύριακου.

Τέτοιου τύπου προγράμματα μπορούν να συμβάλλουν αποφασιστικά στο έργο του σχολείου και του εκπαιδευτικού που αναζητά τρόπους προσέγγισης μαθητών

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

Βιβλιογραφία

- Άλκηστις, (1995). *Μουσεία και Σχολεία, Ελληνικά Γράμματα*.
- Caillet, Elisabeth (2007-2008). «Musée et interculturalité» in *Culture et Recherche*, n° 114-115, 38.
- Cerutti-Fulgence, Hélène (2007-2008). « Là où dialoguent les cultures » in *Culture et Recherche*, n° 114-115, 37.
- Colin, Lucette – Müller, Burkhard (1996). *La pédagogie des rencontres interculturelles*, éd. Anthropos.
- Hess, Remi – Wulf, Christoph (1999). *Parcours, Passages et paradoxes de l'interculturel*, éd. Anthropos.
- Κούβελη, Αναστασία (2000). *Η σχέση των μαθητών με το μουσείο*, ΕΚΚΕ.
- Ladmiral, Jean-René & Lipiansky, Edmond Marc (1989). *La communication interculturelle*, éd. Anthropos.
- Μαυροπούλου-Τσιούμη, Χρυσάνθη & Παπαντωνίου, Φωτεινή (1997). «Μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι και κοινό: μια σχέση για αναθεώρηση» στο *Η Μουσειολογία στον 21° αιώνα. Θεωρία και Πράξη*, πρακτικά διεθνούς συνεδρίου, Θεσσαλονίκη.
- Merriman, Nick (1999). «Ανοίγοντας τα μουσεία στο κοινό» στο *Αρχαιολογία*, τ. 72, 43-46.
- Warnier, Jean-Pierre (1999). *La mondialisation de la culture*, éd. La Découverte.
- Wasserman, Françoise (2007-2008). «Les musées et leurs publics» in *Culture et Recherche*, n° 114-115, 40.
- Χουρμουζιάδης, Γιώργος (1997). «Δισπηλιό Καστοριάς: Για μια Νέα Μουσειολογία» στο *Η Μουσειολογία στον 21° αιώνα. Θεωρία και Πράξη*, πρακτικά διεθνούς συνεδρίου, Θεσσαλονίκη.

με διαφορετική προέλευση και που πρέπει σταθερά να τους θέτει προβληματισμούς για τα στερεότυπα, διευρύνοντας το βλέμμα τους στον κόσμο.

Με τέτοιες πρωτοβουλίες το κοινό παύει να είναι μόνο δέκτης, αλλά είναι αυτό που συμμετέχει ενεργά. Γίνεται ένας ενεργός επισκέπτης, ένας «συν-κατασκευαστής» αυτού που βλέπει και της γνώσης που προσλαμβάνει (Caillet, 2007-2008: 38). Σε αυτή την ιδέα της «συν-κατασκευής» βασίστηκε η έκθεση που παρουσιάστηκε στο Μουσείο του Ανθρώπου στο Παρίσι (Musée de l'Homme) το 2005-2006 και είχε ως θέμα τη «Γέννηση» (Naisances). Παράλληλα με τις επιστημονικές εισηγήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της έκθεσης, ακούστηκαν και μαρτυρίες γυναικών σε ένα forum που είχε δημιουργηθεί κοντά στο χώρο της έκθεσης. Οι γυναίκες αυτές που προέρχονταν από διαφορετικές χώρες και πολιτισμούς, μετέφεραν τις εμπειρίες τους από τον τρόπο που η καθεμία είχε φέρει στον κόσμο το παιδί της.

Παρόμοια νοοτροπία διέπει και το *Εθνικό Μουσείο Ιστορίας της Μετανάστευσης*

(Cité nationale de l'histoire de l'immigration) που εγκαινιάστηκε πρόσφατα στο Παρίσι (2007), όπου άνθρωποι οποιασδήποτε εθνικής καταγωγής έρχονται να καταθέσουν τις δικές τους ιστορίες και να κάνουν με αυτό τον τρόπο το θεσμό του μουσείου πιο ζωντανό και προσιτό στον επισκέπτη.

Επίσης το εθνικό μουσείο του Château de Pau στη Γαλλία, αποφάσισε να συνεργαστεί με εθνικό φορέα που ασχολείται με τον αναφαθμισμό και τη χειραφέτηση γυναικών προερχόμενων από διαφορετικές εθνικές κοινότητες, θέτοντας ως απώτερο στόχο τη συγγραφή «οδηγών» του μουσείου από τις ίδιες τις γυναίκες στις γλώσσες που εκείνες εκπροσωπούν.

Είναι σίγουρο ότι αυτή η εξοικείωση με το θεσμό του μουσείου μπορεί να ξεκινήσει από το σχολείο, που σε συνεργασία με το ίδιο το μουσείο πρέπει να προβλέψουν δραστηριότητες, οι οποίες θα «αποδραματοποιήσουν» τη σχέση που υφίσταται μεταξύ του παιδιού και του συγκεκριμένου θεσμού, που θα το βοηθήσουν να έρθει σε επαφή με τα εκθέματα και να εξοικειωθεί με τις ιστορικές αναφορές, τα αισθητικά κριτήρια, τα συστήματα συμβόλων που του είναι ξένα.

Την εποχή της παγκοσμιοποίησης, το μουσείο έρχεται αρωγός του σχολείου αποδεχόμενο την πρόκληση να ανοικτεί, να χτίσει γέφυρες μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών. Θα κάνει το νεαρό επισκέπτη να αισθανθεί περήφανος για τον πολιτισμό του, αλλά και περίεργο να γνωρίσει και να ερμηνεύσει άλλους πολιτισμούς με ένα πνεύμα σεβασμού και ανοχής. Το μουσείο το οποίο γίνεται ζωντανός τόπος αγώνα ενάντια σε κάθε είδους αποκλεισμό, καθώς και σεβασμού στη διαφορετικότητα της πολιτισμικής έκφρασης, είναι το μουσείο που είναι ανοικτό στο διαπολιτισμικό διάλογο, αντιλαμβάνεται τον πλούτο της διαφορετικότητας και βοηθά τους επισκέπτες, μικρούς και μεγάλους, να μάθουν να ανιχνεύουν αυτό τον πλούτο μέσα στα έργα τέχνης. μερκετι, 6/08/08

Υποσημειώσεις

Η Βασιλική Πανταζή είναι Καθηγήτρια γαλλικής γλώσσας, Διδάκτωρ στις Επιστήμες της Αγωγής – Université Paris VIII, vaspant@yahoo.gr

Η Σοφία Πανταζή-Φρισύρα είναι Φιλολόγος – ΜΔΕ στη νεοελληνική λογοτεχνία, pantaso@otenet.gr

1. Χαρακτηριστικά των δυνατοτήτων των εκπαιδευτικών προγραμμάτων τα παραδείγματα που προτείνονται στο Άλκηστις (1995), *Μουσεία και σχολεία*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα.

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

Το Σεπτέμβριο του 2007, στα Λύκεια, εμφανίστηκε αιφνιδίως ένα νέο σχολικό βιβλίο Ιστορίας Γενικής Παιδείας της Γ΄ Λυκείου¹, το οποίο αντικατέστησε το επί χρόνια αναγνωρισμένο ως το καλύτερο μέχρι τότε αντίστοιχο σχολικό βιβλίο ιστορίας². Αναμφίβολα, η προσαρμογή και η αλλαγή των σχολικών βιβλίων είναι μια θεμιτή και απαραίτητη διαδικασία, όταν γίνεται υπεύθυνα και προσεκτικά, βελτιστοποιώντας την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου, χωρίς σκόπιμες παραποιήσεις και παραλείψεις. Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση, δυστυχώς, επρόκειτο για μια εμπρόθετη προσπάθεια επαναγραφής της νεότερης και της σύγχρονης ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας, με σκόπιμα λάθη και συνειδητές παραλείψεις, υπό το πρίσμα μιας περίεργα ανιστόρητης, κραυγαλέα ψεύτικης και απροκάλυπτα συντηρητικής οπτικής γωνίας.

Ένα δεξιά στρατευμένο σχολικό βιβλίο ιστορίας

Αρχικά λοιπόν, στον πρόλογο του βιβλίου³, οι συγγραφείς του ξεκινούν με έναν περίεργο αυτοέπαινο συστηματικότητας και αντικειμενικότητας, ο οποίος όμως βρίσκεται σε πλήρη αντίφαση με τη συνειδητή προσπάθεια απόκρυψης και παραποίησης ορισμένων βασικών ιστορικών γεγονότων, η οποία είναι ενδεδυμένη με τη φαινομενικά ωραία πρόφαση της δήθεν αποφυγής του φανατισμού και της μισαλλοδοξίας. Μα ο φανατισμός και η μισαλλοδοξία είναι ίδιον αμαθών και ημιμαθών υπηκόων και όχι όσων γνωρίζουν σφαιρικά και αντικειμενικά και τις θετικές και τις αρνητικές πλευρές όλων των ιστορικών παραγόντων. Επίσης, για ποια αντικειμενικότητα μιλάνε οι συγγραφείς όταν βασίζονται σε μια προκλητικά ελλιπή και αρκετά μεροληπτική βιβλιογραφία, κυρίως δικών τους έργων, με γραπτές πηγές που παρουσιάζουν μόνο τη δική τους οπτική γωνία;

Τέλος, σκόπιμα δίνεται δυσανάλογα μεγαλύτερη έκταση στην παρουσίαση γεγονότων της παγκόσμιας ιστορίας, ενώ πολύ λιγότερο και επιλεκτικά παρουσιάζονται ενοχλητικά για τους κρατούντες γεγονότα ιδίως της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. Είναι, άραγε, τυχαία όλα αυτά; Στην πραγματικότητα, το συγκεκριμένο βιβλίο επιδιώκει να λειτουργήσει αφενός ως μηχανισμός απόκρυψης της ιστορικής αλήθειας που ενοχλεί τους κρατούντες και αφετέρου ως παράγοντας αναπαραγωγής της κυρίαρχης «δεξιάς» ιδεολογίας, ότι δήθεν χάριν εθνικής ενότητας πρέπει να ξεπερα-

γράφει ο
Απόστολος Πούλιος

στούν δια της λήθης και της άγνοιας τα λάθη και τα εγκλήματα του παρελθόντος, που διαπράχθηκαν από τη συντηρητική παράταξη και να κοιτάξουμε το μέλλον χωρίς την ενοχλητική γνώση του παρελθόντος. Μάλιστα, ενώ για το αποσυρθέν βιβλίο της ιστορίας της ΣΤ΄ Δημοτικού⁴ έγινε

τόσος υπερβολικός και αδικαιολόγητος θόρυβος από μη ειδικούς, για το εν λόγω βιβλίο με τα τόσα κραυγαλέα σφάλματα δεν έγινε ακόμα καμία επίσημη διαμαρτυρία. Το παρόν κείμενο λοιπόν είναι μια διαμαρτυρία που αποσκοπεί στο να καλύψει αυτό το απαράδεκτο και μεροληπτικό κενό σιωπής...

Συνοψίζοντας για την παρούσα δημοσίευση τα σημεία κριτικής του γράφοντος στο βιβλίο⁵, αποκαλύπτεται πως η επιχειρούμενη παρουσίαση της νεότερης και σύγχρονης παγκόσμιας και ελληνικής ιστορίας είναι σαφέστατα μεροληπτική και μάλιστα ιδεολογικά στρατευμένη. Ειδικότερα, τηρεί μια προκλητικά ευνοϊκή και θετική στάση προς τους ακόλουθους –κυρίως αρνητικούς– ιστορικούς παράγοντες:

α) τα μέλη της Ιερής Συμμαχίας και ιδίως τον Μέτερνιχ, που παρουσιάζονται ειρηνιστές και ευρωπαϊστές,

β) τους συντηρητικούς κύκλους της Ελληνικής Επανάστασης και ιδίως τους πρόκριτους και τους αρχιερείς, ο ρόλος των οποίων εκθειάζεται,

γ) το βασιλιά Όθωνα και τη Βαυαροκρατία της εποχής του, που παρουσιάζονται ως αξιόλογοι,

δ) τις ΗΠΑ, που παίρνουν βραβείο παγκόσμιου αλτρουϊσμού, δικαιολογούνται για τις ατομικές βόμβες στην Ιαπωνία και απαλλάσσονται των ευθυνών τους για την ελληνική Χούντα,

ε) το βασιλιά Κωνσταντίνο τον Α΄, για τον οποίο δε φανερώνεται η ολιγωρία του να καταλάβει τη Θεσσαλονίκη και προβάλ-

συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου
συνεργασίες
/σελίδες
διαλόγου

λεται η δήθεν ειρηνόφιλη ουδετερότητα του στον Εθνικό Δικασμό,

στ) τους Αντιβενιζελικούς, οι ευθύνες των οποίων για τη Μικρασιατική καταστροφή αποκρύπτονται,

ζ) το δικτάτορα Ιωάννη Μεταξά, που αγιοποιείται και ηρωοποιείται παίρνοντας βραβείο κοινωνικής και εξωτερικής πολιτικής,

η) τον στρατάρχη Α. Παπάγο, στον οποίο αποδίδεται η νίκη του ελληνικού στρατού στον πόλεμο της Αλβανίας,

θ) το βασιλιά Γεώργιο τον Β' και την εξόριστη βασιλική κυβέρνησή του, που προβάλλονται ως μέγιστοι αντιστασιακοί εκτός Ελλάδας,

ι) την καπιταλιστική Δύση της περιόδου του Ψυχρού πολέμου, που δήθεν πρόσθεσε το κοινοβουλευτικό δημοκρατικό μοντέλο και δεν καταπίεζε τις χώρες που έλεγχε (κάτι που τάχα έκανε μόνο η σοσιαλιστική Ανατολή),

ια) την ελληνική μεταπολεμική δεξιά (τους βασιλόφρονες συνεχιστές του Με-

ταξά), που κι αυτή δήθεν υποστήριζε το κοινοβουλευτικό δημοκρατικό μοντέλο, χωρίς διώξεις των αντιφρονούντων,

ιβ) κάποιους ξένους δεξιούς ηγέτες όπως ο Ρίγκαν και ο Ντε Γκωλ, που εκθειάζονται,

ιγ) τις ελληνικές κυβερνήσεις των ετών 1950-1967 και 1974-2004, που παρουσιάζονται μόνο θετικά και ιδίως αυτές του Κ. Καραμανλή, που αποθεώνονται, αγιοποιούνται και αθώνονται προκαταβολικά για όλα τα αρνητικά των ημερών τους, όπως η δολοφονία Λαμπράκη,

ιδ) την Αποστασία του '65 και το ρόλο του βασιλιά Κωνσταντίνου του Β' στην πολιτική ανωμαλία που οδήγησε στη Χούντα, τα οποία δεν παρουσιάζονται επαρκώς,

ιε) τους Έλληνες και Κυπρίους ακραίους εθνικιστές, οι ευθύνες των οποίων για την κρίση του Κυπριακού δεν αναφέρονται πλήρως.

Από την άλλη μεριά, με σκόπιμες παραλείψεις και συνειδητές αλλοιώσεις της ιστορικής αλήθειας, παραποιούνται τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα:

α) η Ελληνική Επανάσταση, που παρουσιάζεται μόνο ως εθνικό και όχι και ως φιλελεύθερο κίνημα και μάλιστα χρωματίζεται επίσης ως ένα εθνοκεντρικό, ελληνοχριστιανικό, ξενόδουλο, συντηρητικό και φιλομοναρχικό κίνημα,

β) η πολιτική κατάσταση πριν τον Χ. Τρικούπη και πριν τον Ε. Βενιζέλο, οι οποίες αγνοούνται τελείως ως μη εκσυγχρονιστικές,

γ) η Εθνική Αντίσταση των Ελλήνων, που δεν παρουσιάζεται στις πραγματικές πολιτικές της διαστάσεις, με σκόπιμα κενά για την πρωταγωνιστική δράση του ΕΑΜ και την προδοσία των συνεργατών των Γερμανών,

δ) τα Δεκεμβριανά, που παρουσιάζονται ως διαμάχη σταλινικών κομμουνιστών με δημοκράτες κοινοβουλευτικούς και όχι ως διαμάχη εαμικών δημοκρατών με ξενόδουλους δεξιούς και συντηρητικούς,

ε) τις υποθέσεις Μπελογιάννη και Λαμπράκη, που είτε δεν παρουσιάζονται πλήρως είτε παραποιούνται σκόπιμα,

στ) το Μάη του '68, τη δράση του Τσε Γκεβάρα και το πραξικόπημα των ΗΠΑ στη Χιλή, που περιθωριοποιούνται,

ζ) τις μη λεγόμενες «καλές τέχνες» του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα, που δεν καλύπτονται επαρκώς,

η) ορισμένους σημαντικότερους Έλληνες καλλιτέχνες της μουσικής και του θεάτρου του 20^{ου} αιώνα, που ούτε καν αναφέρονται.

Συμπερασματικά, το εν λόγω βιβλίο, δυστυχώς, υπηρετεί εμπρόθετα μια ξεπερασμένη αντίληψη για τη σχολική ιστορία ως στρατευμένη και τώρα δεξιόστροφη ιδεολογική προπαγάνδα υπέρ του υπάρχοντος συστήματος «αξιών» της απολιτικοποίησης, ξαναγράφοντας την ιστορία στα μέτρα της συντηρητικής δεξιάς. Μάλιστα, ξεπέρασε κατά πολύ τα όρια της ανοχής, εξυμνώντας πολλαπλώς αποδεδειγμένα φάλους ιστορικούς παράγοντες και συκοφαντώντας πολιτικούς και κοινωνικούς αγώνες καταξιωμένους στην κοινή συνείδηση. Μια τέτοια, όμως, σχολική ιστορία δεν είναι μόνο επιστημονικά απαράδεκτη και απορριπτέα, αλλά ταυτόχρονα συνιστά και ένα επικίνδυνο «παιδαγωγικό» μέσο ιδεολογικής προπαγάνδας, και ως τέτοια αναμφισβήτητα προσβάλλει βαθύτατα τους διδάσκοντες, τους μαθητές, αλλά και ολόκληρο το σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα.

Για αυτούς τους λόγους, το εν λόγω βιβλίο είτε πρέπει να διορθωθεί στα επίμαχα σημεία είτε να αποσυρθεί τελείως.

Πάντως, ακόμα κι αν δε συμβεί ούτε το ένα ούτε το άλλο, να είναι σίγουροι οι υπεύθυνοι πως η ντροπή θα τους βαραίνει συνεχώς και ότι οι περισσότεροι τουλάχιστον καθηγητές που θα το διδάξουν, από επιστημονική και παιδαγωγική εντιμότητα, θα το ανατρέψουν οι ίδιοι την ώρα της διδακτικής πράξης, μαζί με τους υποψιασμένους μαθητές τους που ενδιαφέρονται να μάθουν την αλήθεια... www.alfavita.gr

Βιβλιογραφία

Κολιόπουλος, Ι. – Σβολόπουλος, Κ. – Χατζηβασιλείου, Ε. – Νημάς, Θ. & Σχολινάκη-Χελιώτη, Χ. (2007): *Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου (από το 1815 έως σήμερα), Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου και Δ' Τάξη Εσπερινού Λυκείου, Γενικής Παιδείας*, ΟΕΔΒ, Αθήνα.

Ρεπούση, Μ. – Ανδρεάδου, Χ. – Πουταχίδης, Α. & Τσιβάς, Α. (2008): *Στα νεότερα και σύγχρονα χρόνια, Ιστορία για την ΣΤ' Δημοτικού, Β' Έκδοση*, Εκδόσεις Βιβλιόραμα, Αθήνα.

Σκουλάτος, Β. – Δημακοπούλου, Ν. & Κόνδη, Σ. (1992): *Ιστορία νεότερη και σύγχρονη, Γ' Λυκείου*, Τεύχος Β' (11^η Έκδοση) & Τεύχος Γ' (9^η Έκδοση), ΟΕΔΒ, Αθήνα.

Υποσημειώσεις

¹ Βλ. Κολιόπουλο – Σβολόπουλο – Χατζηβασιλείου – Νημά & Σχολινάκη-Χελιώτη, 2007, 253 σελίδες.

² Βλ. Σκουλάτος – Δημακοπούλου & Κόνδη, 1992, τεύχη Β' & Γ'.

³ Βλ. όπου στην 1η Υποσημείωση, 5.

⁴ Βλ. Ρεπούση – Ανδρεάδου – Πουταχίδης & Τσιβάς, 2008, 138 σελίδες.

⁵ Βλ. ολόκληρο το κείμενο αυτής της βιβλιοκρισίας με τα 20 αναλυτικά σημεία κριτικής στο εν λόγω βιβλίο στην ιστοσελίδα www.alfavita.gr στη στήλη «Εκπαιδευτικά Άρθρα».

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Καταγγέλλουμε την πολύχρωμη συνδικαλιστική συμπόρευση (ΠΑΣΚ-ΕΚΠΑΙΔ.ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ-ΕΣΑΚ) στην αποδοχή της σύνδεσης της εκπαίδευσης με τις επιχειρήσεις (της ΕΠΑΣ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ με τις γαλακτοκομικές και τυροκομικές επιχειρήσεις)

Να αντισταθούμε στο δόγμα της πρόσδεσης του σχολείου με τις επιχειρηματικές ανάγκες και στο αντιλαϊκό θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του

Στη Νομαρχιακή Επιτροπή Παιδείας Ηρακλείου, που συνεδρίασε πρόσφατα, επιβεβαιώθηκε πανηγυρικά μια επικίνδυνη σύγκλιση των εκπροσώπων όλων των παρατάξεων (ΠΑΣΚ-ΕΚΠΑΙΔ.ΠΡΟΟΠΤ-ΕΣΑΚ-ΠΑΜΕ) στην αποδοχή ενός αντιδραστικού θεσμικού πλαισίου λειτουργίας του σχολείου, το οποίο στην ουσία αντιγράφει τις αντιδραστικές αρχές των αντιλαϊκών νόμων, που αφορούν στη διχοτόμηση του σχολείου (ΓΕΝΙΚΟ-ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ) και στη σύνδεσή του με το επιχειρηματικό κεφάλαιο.

Το συγκεκριμένο πλαίσιο των θέσεων, που ψηφίστηκε από όλους τους εκπροσώπους των προαναφερόμενων παρατάξεων, αποτελεί τεκμήριο μιας επικίνδυνης πολύχρωμης συναίνεσης σε όλο το αντιδραστικό οικοδόμημα, που επιτάσσει την ταξική διχοτόμηση του σχολείου και την άμεση σύνδεσή του με τις επιχειρηματικές απαιτήσεις.

Ειδικότερα, στην εν λόγω Επιτροπή συζητήθηκε, ανάμεσα στα άλλα, «η ίδρυση και λειτουργία της Ειδικότητας Τυροκομίας-Γαλακτοκομίας στην ΕΠΑΣ Αστερουσίων».

Στην απόφαση τονίζεται ότι η λειτουργία αυτής της ειδικότητας εδραϊώνεται:

1. στο γενικό αντιλαϊκό στόχο «της δια Βίου Επαγγελματικής Κατάρτισης των Αγροτών, των Ανέργων ή μισο-απασχολούμενων στον Αγροτικό τομέα»

2. στην αρχή των Ευέλικτων Προγραμμάτων Πληροφόρησης, που αποδομούν τη λειτουργία της εκπαίδευσης και μετατρέπουν τη γνώση σε πληροφορία μιας χρήσης: «Η Ίδρυση Εξειδικευμένου Κέντρου Εκπαίδευσης-Απασχόλησης Παγκρήτιας Εμβέλειας, με στόχο την πειραματική εφαρμογή προγραμμάτων σε νέα γεωργικά και κτηνοτροφικά επαγγέλματα...»

Διευκρινίζεται μάλιστα στο πλαίσιο της εν λόγω απόφασης ότι μια προσπάθεια υλοποίησης των παραπάνω αντιδραστικών κατευθύνσεων αποτελεί και η Ίδρυση του τομέα Γαλακτοκομίας-Τυροκομίας στην ΕΠΑΣ των Αστερουσίων: «μια προσπάθεια σε αυτή την κατεύθυνση είναι η ίδρυση και λειτουργία της Ειδικότητας Γαλακτοκομίας-Τυροκομίας στην ΕΠΑΣ Αστερουσίων».

Τεκμήριο της Υλοποίησης όλων αυτών των αντιδραστικών κατευθύνσεων, που μετατρέπουν την εκπαίδευση σε πεδίο ασύδοτης δράσης του επιχειρηματικού κεφαλαίου και σε...προνομιακό χώρο εκμετάλλευσης της παιδικής εργασίας αποτελεί η ρητή προϋπόθεση της σύνδεσης της ΕΠΑΣ Αστερουσίων με τις τοπικές γαλακτοκομικές και τυροκομικές επιχειρήσεις.

Συγκεκριμένα, στο κείμενο των αποφάσεων της Νομαρχιακής Επιτροπής Παιδείας ορίζεται ότι «Η ΕΠΑΣ πρέπει να διαθέτει προϋποθέσεις σύνδεσης με Τοπικές Γαλακτοκομικές και Τυροκομικές Επιχειρή-

σεις, που θα προσφέρουν στους σπουδαστές δυνατότητα πρακτικής άσκησης!»

Είναι προφανές ότι οι αντιδραστικές αυτές θέσεις, ανοικτά και προκλητικά, ορίζουν ως προϋπόθεση λειτουργίας της συγκεκριμένης ειδικότητας της ΕΠΑΣ την ελεύθερη δράση στην εκπαίδευση των Γαλακτοκομικών Επιχειρήσεων της Κρήτης, καθώς και την προσφορά μαύρης, απλήρωτης παιδικής εργασίας στο επιχειρηματικό κεφάλαιο που λυμαινεται την κτηνοτροφική ζώνη της ορεινής Κρήτης.

Αυτές τις αντιδραστικές θέσεις ψήφισε ο πρώην κυβερνητικός συνδικαλισμός της ΠΑΣΚ, επιβεβαιώνοντας την πολιτική του προσήλωσης στο αντιδραστικό θεσμικό πλαίσιο της Ν.Δ και του ΠΑΣΟΚ. Τις ίδιες αντιδραστικές θέσεις όμως ψήφισαν και οι εκπρόσωποι της «αριστερής» ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ, αλλά και του «ταξικού» ΠΑΜΕ-ΕΣΑΚ, που –κατά τα άλλα– ομνύει στις δήθεν αγεφύρωτες ιδεολογικές του αντιθέσεις με τα κεφαλαιοκρατικά συμφέροντα...

Η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ καταγγέλλει αυτήν την πολύχρωμη συνδικαλιστική αποδοχή των κατευθύνσεων και αιτημάτων του κεφαλαίου.

Δηλώνει ότι η συγκάλυψη της ταξικής εναρμόνισης με τα αιτήματα του κεφαλαίου, στη βάση δήθεν της βελτίωσης της θέσης των χεμαζόμενων αγροτικών περιοχών και των πολλαπλώς πληττόμενων κτηνοτροφικών ζωνών, αποτελεί διγλωσσία και ταξική παραπλάνηση της λαϊκής βάσης. Γιατί δε νοείται Ταξικός Συνδικαλιστικός Αγώνας προάσπισης των θεμελιωδών αιτημάτων, χωρίς την ταυτόχρονη ΑΝΤΙΘΕΣΗ στην κατεύθυνση, στη στρατηγική, στα αιτήματα του κεφαλαίου.

Στη βάση αυτή, οι οποιοσδήποτε προσπάθειες τόσο της ΕΚΠΑΙΔ. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ, όσο και του ΠΑΜΕ-ΕΣΑΚ να αμβλύνουν αυτή την ταξική συναίνεση στη θριαμβευτική είσοδο των Γαλακτοκομικών Εταιριών στην ΕΠΑΣ, απλώς επιβεβαιώνουν την παραπλανητική λειτουργία, τόσο του «αριστερού» διαχειριστικού συνδικαλισμού, όσο και του ρεφορμιστικού.

Από τη θέση του Ταξικού Συνδικαλισμού όχι μόνο Καταγγείλαμε τη συναίνεση στο «επιχειρηματικό άνοιγμα του σχολείου», αλλά επιπλέον αναδείξαμε και το ζήτημα των συνολικότερων επιπτώσεων στη μαζικοποίηση του συνδικαλιστικού κινήματος από την κυριαρχία της γραμμής της διαβαθμισμένης συναίνεσης στα αντιλαϊκά μέτρα.

Επειδή μάλιστα οι υπονομευτικές των συμφερόντων μας αυτές θέσεις δεν είχαν συζητηθεί αρχικά στο Δ.Σ της ΕΛΜΕ, ενώ αποτελούσαν επίσημη τοποθέτηση του σωματείου μας στη Νομαρχιακή επιτροπή της Παιδείας, καταγγείλαμε την αντιδεδιοτολογική και αντιδημοκρατική αυτή συμπεριφορά και απαιτήσαμε να τηρούνται οι δημοκρατικές διαδικασίες στη λειτουργία του Δ.Σ της ΕΛΜΕ, αλλά και συνολικότερα στα μαζικά όργανα του σωματείου μας. μερταξ. 0811

Πρωτοβουλία Πρωτοβάθμιων Σωματείων για την αλληλεγγύη στην Κωνσταντίνα Κούνεβα και την κατάργηση του δουλεμπορίου στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα

Κωνσταντίνα δεν είσαι μόνη

Η εργοδοτική τρομοκρατία δε θα περάσει

Τη Δευτέρα στις 22 Δεκέμβρη 2008 το βράδυ, η συνάδελφος Κωνσταντίνα Κούνεβα, γραμματέας της Παναττικής Ένωσης Καθαριστριών και Οικιακού Προσωπικού, επιστρέφοντας από τη δουλειά της δέχτηκε δολοφονική επίθεση. Δύο τραμπούκοι τής ρίχνουν βιτριόλι στο πρόσωπο και με βία την αναγκάζουν να το καταπιεί. Νοσηλεύεται σε κρίσιμη κατάσταση στην Εντατική Μονάδα του νοσοκομείου Ευαγγελισμός, έχοντας υποστεί σοβαρές βλάβες στο πρόσωπο και μόνιμες αναπηρίες σε ζωτικά όργανα, ενώ έχει ήδη χάσει την όρασή της από το ένα μάτι. Κινδυνεύει η ίδια η ζωή της... Η δολοφονική αυτή επίθεση είναι η εκδίκηση για τη συνδικαλιστική της δράση, τον αγώνα της να υπερασπιστεί τα δικαιώματα των συναδέλφων της.

Αυτό φαίνεται και από τα ίδια τα γεγονότα. Στις 26 Νοεμβρίου γίνεται η τέταρτη τριμερής συνάντηση στο υπουργείο Εργασίας για τη βλαπτική μεταβολή που έχουν υποστεί οι νοικιασμένες εργαζόμενες στα συνεργεία καθαρισμού στον ΗΣΑΠ, από την εταιρεία ΟΙΚΟΜΕΤ του Οικονομάκη. Χρησιμοποιώντας την εγκύκλιο 182/1985, που προβλέπει ότι όσοι δουλεύουν κάτω από 6 ώρες στην καθαριότητα δεν δικαιούνται βαρέα και ανθυγιεινά ένησημα, η ΟΙΚΟΜΕΤ τροποποιεί μονομερώς, και σε αντίθεση με την Σ.Σ.Ε., τις αρχικές συμβάσεις των καθαριστριών από 6 ώρες σε συμβάσεις 5,5 ωρών με μισή ώρα διάλειμμα και από βαρέα τα ένησημα γίνονται απλά... Στην τριμερή στο πλευρό της εργοδοσίας δεν παρίσταται μόνο ο δικηγόρος της, αλλά και το επιχειρησιακό σωματείο που στήθηκε από τους εργοδότες, με μέλη τους προσωπάρχες, τους διευθυντές και τους επόπτες της εταιρείας... Έξω από το υπουργείο –θυμίζοντας τη δολοφονία Λαμπράκη...– πραγματοποιείται αντισυγκέντρωση 80 μελών αυτού του στήνιμου από την εργοδοσία επιχειρησιακού 'σωματείου'

με πανό. Βρίζουν, απειλούν και στοχοποιούν τη συνάδελφο Κωνσταντίνα Κούνεβα, γενική γραμματέα της Παναττικής Ένωσης Καθαριστριών και Οικιακού Προσωπικού (ΠΕΚΟΠ), κραυγάζουν πως θέλει να κλείσει την εταιρεία...

Η Κωνσταντίνα είναι γυναίκα, μητέρα ανήλικου παιδιού, εργαζόμενη-συνδικαλίστρια και μετανάστρια. Θέλει και επιμένει να είναι πραγματική συνδικαλίστρια και να παλεύει για τα εργατικά δικαιώματα.

Η Κωνσταντίνα και η ΠΕΚΟΠ επιμένουν να αποκαλύπτουν από το 2000 όσα κρύβονται πίσω από τις εργολαβίες, ιδιαίτερα στις δημόσιες υπηρεσίες: οι διοικήσεις των οργανισμών, των νοσοκομείων, η συνδικαλιστική γραφειοκρατία στηρίζουν το δουλεμπόριο που γίνεται από τους εργολάβους. Καταγγέλλουν ότι καταπατούνται όλα τα εργατικά δικαιώματα: το κράτος δίνει διπλάσια και τριπλάσια χρήματα στους εργολάβους, αυτοί όμως δηλώνουν πλασματικές ώρες και δεν πληρώνουν τις ώρες που εργάζονται, υποχρεώνουν τις καθαρίστριες να υπογράφουν λευκά χαρτιά με αποδοχές που ποτέ δεν είδαν στα χέρια τους, πληρώνουν κάτω από τη ΣΣΕ, για 8 ώρες εργασίας 500 Ευρώ, για 6 ώρες εργασίας 400 Ευρώ, για 3 ώρες εργασίας 150-180 Ευρώ, δεν πληρώνουν τις υπερωρίες. Υποχρεώνουν τις καθαρίστριες να υπογράφουν με την πρόσληψη την οικειοθελή αποχώρηση, δεν βάζουν ένησημα, δεν κολλούν τα βαρέα με αποτέλεσμα να μη θεμελιώνεται δικαίωμα σύνταξης, τις αναγκάζουν να υπογράφουν ότι πληρώνονται για μεγαλύτερο ποσό στην είσπραξη του δώρου, ενώ παίρνουν λιγότερα στο χέρι, ασκούν ψυχολογική βία, εκβιάζουν με απολύσεις και μαύρες λίστες.

Η Κωνσταντίνα και η ΠΕΚΟΠ αποκαλύπτουν το δουλεμπόριο, την εργοδοσία που στήνει εργοδοτικά σωματεία. Καταγγέλλουν τον επιχειρησιακό μεσαίωνα των καθα-

ριστριών στη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, που όμως αρνείται να τους στηρίξει. Καταγγέλλουν καθημερινά στις ελεγκτικές υπηρεσίες, στο ΙΚΑ. Φέρνουν τις Επιθεωρήσεις Εργασίας στους τόπους εργασίας. Με αγωγές ενάντια στην εργοδοσία είναι δίπλα στις εργάτριες που σηκώνουν κεφάλι. Ζητούν στοιχεία που αφορούν τις εργασιακές σχέσεις και οι ελεγκτικοί μηχανισμοί επικαλούνται προσωπικά δεδομένα! Απαιτούν το αυτονόητο, να καταργηθεί το θεσμικό πλαίσιο που επιτρέπει στις δημόσιες και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις να υπάρχει δουλεμπόριο, ζητούν να τελειώσουμε μια για πάντα με τον νόμο 2956 του 2001 (με Υπουργό Εργασίας τον Ρέππα του ΠΑΣΟΚ) που στο άρθρο 20 βαφτίζει τους δουλεμπόρους «εταιρείες προσωρινής απασχόλησης» και το νταβατζηλίκι «μεσολάβηση για εξεύρεση θέσης εργασίας». Ζητούν να πληρώνονται από τα ταμεία των διοικητικών υπηρεσιών του δημοσίου και όχι από τους εργολάβους. Ζητούν να καταργηθεί η εγκύκλιος 182 του 1985 που προβλέπει ότι όσοι δουλεύουν κάτω από 6 ώρες στην καθαριότητα δεν δικαιούνται ένησημα για βαρέα και ανθυγιεινά, ζητούν να ελεγχθούν οι εργοδότες από τις διοικήσεις των δημόσιων οργανισμών, γιατί δεν πληρώνουν και δεν ασφαλίζουν τις εργαζόμενες. Καταγγέλλουν ότι, αν και η εγκύκλιος 182/85 για τα νοσοκομεία προβλέπει

ότι οι καθαρίστριες δικαιούνται όσες ώρες και να δουλεύουν βαρέα ένεσημα, τις δηλώνουν σαν γενικών καθηκόντων, τραπεζοκόμες, βοηθούς μαγειρών ή εργάτριες στα πλυντήρια και τους κολλούν απλά ένεσημα... Η απάντηση των διοικήσεων των δημόσιων οργανισμών είναι: «εμείς αναθέτουμε και πληρώνουμε τους εργολάβους για να καθαρίζουν. Με ποιους δουλεύουν, πώς δουλεύουν, είναι δική τους δουλειά, εμάς δεν μας ενδιαφέρει».

Το εργατικό κίνημα δέχεται για πρώτη φορά μετά από δεκαετίες δολοφονική επίθεση από τραμπούκους της εργοδοσίας. Οι ομοσπονδίες και οι συνομοσπονδίες δεν αρκεί να θιάζουν ανθρωπιστικές ανακοινώσεις, είναι ανάγκη να καλέσουν τα συνδικάτα και τους εργαζομένους σε απεργιακές κινητοποιήσεις και αγωνιστική δράση. Τα σωματεία και οι ομοσπονδίες σας ΔΕΚΟ πρέπει να σταματήσουν να ανέχονται να δρουν μέσα στους χώρους εργασίας τους οι δουλεμπορικές εταιρείες. Πρέπει επιτέλους η ΓΣΕΕ και το ΕΚΑ να καταγγείλουν ως εργοδοτικό το στημένο σωματείο από την ΟΙΚΟΜΕΤ του Οικονομική. Είναι σοβαρό πρόβλημα ακόμη και στα γραφεία της ΓΣΕΕ να υπάρχει ιδιωτικό συνεργείο καθαρισμού...

Τα όσα συμβαίνουν στο χώρο των εταιρειών καθαρισμού είναι μία μόνο από τις περιπτώσεις του σύγχρονου δουλεμπορίου. Το δουλεμπόριο από τους εργολάβους, η νομιμοποίηση της εργοδοτικής αυδοσίας, η ελαστική εργασία προωθήθηκαν με διάφορους τρόπους σε όλο τον κόσμο και στην Ελλάδα από το οικονομικό και πολιτικό σύστημα. Δεν είναι μεμονωμένες αυθαιρέσιες αυτές που συμβαίνουν στο χώρο των εταιρειών καθαρισμού. Είναι μέρος της συνολικότερης επίθεσης στα δικαιώματα των εργαζομένων, της ανείσεσης κατακτήσεων, της αμφισβήτησης του δικαιώματος στη συνδικαλιστική δράση. Δείχνει πού θέλουν εργοδότες και η πολιτική της κυβέρνησης να πάνε τα πράγματα για όλους μας.

Γι' αυτό και η υπόθεση αυτή μας αφορά ΟΛΟΥΣ. Έρθε η ώρα την απάντηση να δώσει το εργατικό κίνημα που δεν σιωπά μπροστά στο έγκλημα, που θα δώσει τη μάχη μέχρι τέλος για να καταργηθεί το θεσμικό πλαίσιο της ελαστικής εργασίας και να τελειώσει μια για πάντα το δουλεμπόριο των εργαζομένων, αλλά και για να αμείβονται αξιοπρεπώς και να έχουν πλήρη ασφάλιση. Τα σωματεία να μη σιωπήσουν, να πάρουν θέση, να δείξουν έμπρακτα την αλληλεγγύη τους, να στηρίξουν έμπρακτα τον αγώνα ενάντια στο δουλεμπόριο. Ειδικά τα σωμα-

« Τα όσα συμβαίνουν στο χώρο των εταιρειών καθαρισμού είναι μία μόνο από τις περιπτώσεις του σύγχρονου δουλεμπορίου. »

τεία και οι ομοσπονδίες που βρίσκονται σε χώρους όπου απασχολούνται ενοικιαζόμενοι εργαζόμενοι να απαιτήσουν να σταματήσει το απαράδεκτο αυτό καθεστώς, να γίνουν προσλήψεις και διορισμοί προσωπικού καθαριότητας και να επιστρέψουν στις δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμούς και εταιρείες όλες οι λειτουργίες που έχουν ανατεθεί σε ιδιώτες και εργολάβους και να απαιτήσουν αμέσως η πληρωμή αυτού του προσωπικού να γίνεται με ευθύνη των ΔΕΚΟ και των Δημόσιων Ιδρυμάτων και όχι των δουλεμπόρων.

Τέλος, είναι αίτημα του εργατικού κινήματος να χορηγηθεί τώρα πλήρης σύνταξη και δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στην Κωνσταντίνα.

Να στηρίξουμε τον ηρωικό αγώνα της ΠΕΚΟΠ. Είναι χρέος τιμής στην Κωνσταντίνα να γίνουν μέλη της ΠΕΚΟΠ όλες οι εργάτριες και να συμβάλουμε όλοι στη δικαίωση του αγώνα που δίνουν οι συναδέλφισσές μας. Να αποκαλυφθούν και να τιμωρηθούν φυσικοί και ηθικοί αυτουργοί, Να κλείσουν οι δουλεμπορικές εταιρείες, Κανένας εργαζόμενος ενοικιαζόμενος.

Αλληλεγγύη στην Κωνσταντίνα Κούνεβα!

Δεν υπάρχει μικρό ή μεγάλο ζήτημα που να μη δείχνει και ν' αποτυπώνει το βαθύ δικασμό, την ταξική διχοτόμηση της κοινωνίας μας. «Το ένα δικάζεται στα δύο» είχε πει ευφυώς ο πρόεδρος Μάο.

Πάρτε για παράδειγμα δύο γεγονότα των ημερών. Την απαγωγή του εφοπλιστή Παναγόπουλου και τη δολοφονική επίθεση ενάντια στην αλλοδαπή εργάτρια Κωνσταντίνα Κούνεβα. Για τον πρώτο, αφού απολαύσαμε τα εκατοντάδες στρέμματα της, εν Καβουριά, έπαυλης του, μάθαμε για το κλάμα της συζύγου του, για τις συνθήκες ομηρίας του και για χιλιάδες ασημαντότητες της «σημαντικής» απαγωγής του. Το φιλοθεάμον κοινό συνέπασχε με το εφοπλιστικό λόμπυ, δάκρυσε, αγανάκτησε με το παρασκήνιο, άναψε λαμπάδες για τη μακροήμερευση του εφοπλιστή.

Δεν είμαστε κήρυκες της μερικής αναδιανομής του εισοδήματος μέσω των απαγωγών και των λύτρων. Άπαγε της βλασφημίας! Οστόσο, πάθαμε «πλύση εγκεφάλου» με τα ΜΜΕ και τον καρμποκέρη του Ιονίου.

Από την άλλη μεριά, η Κωνσταντίνα, εργάτρια, μετανάστρια, μάνα, φτωκή, ανυπότακτη, ό,τι δηλαδή στοχοποιεί το σύστημα, έπεσε θύμα δολοφονικής απόπειρας.

Πέραν τούτου ουδέν. Οι κυρίαρχοι μηχανισμοί δεν ξέρουν, δεν άκουσαν, δεν είδαν. Έτσι ώστε να περάσει «στο ντούκου» και να μείνει στα φιλά των ειδήσεων ένα γεγονός ύψιστης σημασίας.

Δύο κόσμοι, παράλληλοι, αντίθετοι, φυγόκεντροι.

Σ' ό,τι, όμως, αφορά τα καχύποπτα μυαλά αυτής της χώρας, εφεξής η κοινωνική αλληλεγγύη θα χεινοματεπώνυμο:

«Κωνσταντίνα Κούνεβα».

Το μέτρο της ταξικής ανθρωπιάς, θα χει όνομα και δύο κόσμοι θα αντιμάχονται μέχρι τη δικαίωση αυτών που δεν τους φτάνει ο φ.σ.

Θ.Τ.

για ένα σωματείο
που ενώνει
σκέφτεται
αγωνίζεται

ΑΛΛΑΞΕ ΤΟ ΤΟΠΙΟ!

Ψήφισε
τώρα **ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ**

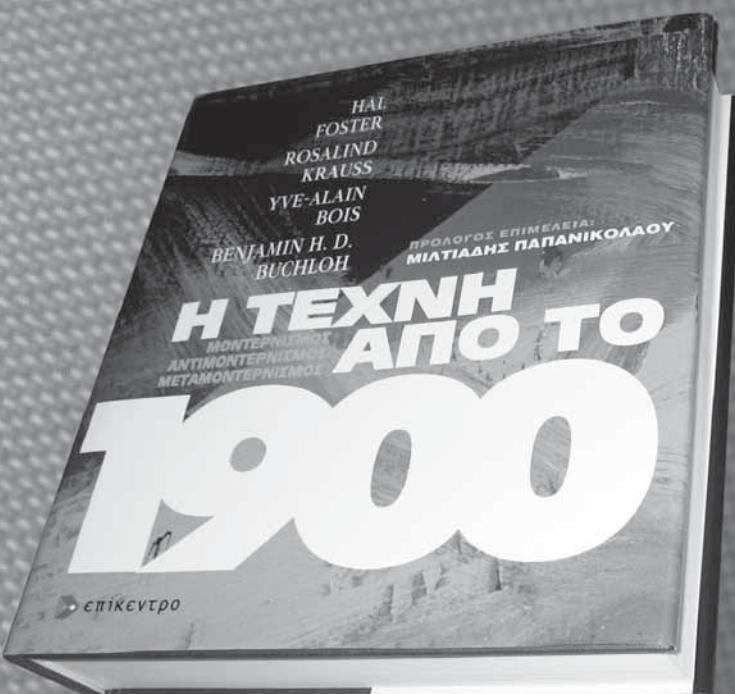
ΕΚΛΟΓΕΣ ΕΛΜΕ 2009

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΔΡΩΝ ΕΛΜΕ ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟΥ

ΕΛΜΕ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	ΠΑΣΚ	ΔΑΚΕ	ΣΥΝ	ΔΕΕ	ΑΛΛΟΙ
Α' Αθήνας	3	1	2	1	-	-
Β' Αθήνας	2	1	2	2	-	-
Γ' Αθήνας	1	2	2	3	1	-
Ε' Αθήνας	3	1	2	2	1	-
ΣΤ' Αθήνας	1	2	3	1	-	-
Ζ' Αθήνας	-	2	2	3	-	-
Άνω Λιοσίων	5	1	1	-	-	-
Ελευσίνας	3	1	2	1	-	-
Α' Δυτικής	1	1	3	1	1	-
Β' Δυτικής	1	2	2	2	-	-
Γ' Δυτικής	2	2	2	1	2	-
Ν. Σμύρνης						
-Καλλιθέας	2	2	1	1	1	-
Ν/Α Αθήνας	1	1	1	3	1	-
Δ' Ανατολικής	-	-	2	3	2	
Ε' Ανατολικής	3*	2	2	3*	-	-
Πειραιά	1	2	3	-	2	1
ΣΥΝΟΛΟ	29	23	32	27	11	1

* Πρόκειται για σχήμα συνεργασίας που πήρε συνολικά 3 έδρες

Ένα βιβλίο - έργο τέχνης για την τέχνη στον 20ο αιώνα

HAL FOSTER
ROSALIND KRAUSS
YVE-ALAIN BOIS
BENJAMIN H.D. BUCHLOH
ΠΡΟΛΟΓΟΣ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

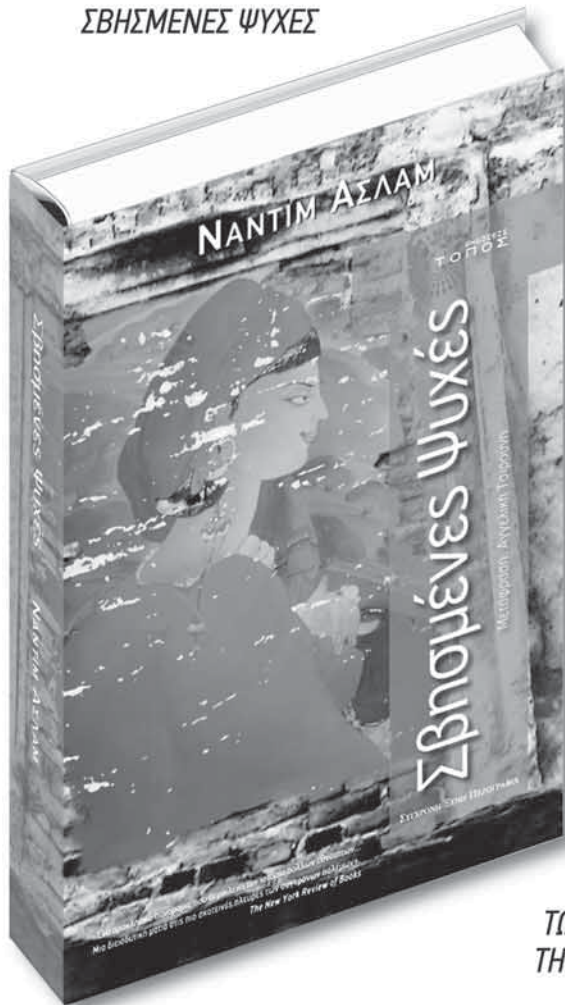
• **ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ**

Αθήνα: Κιάφας 5 Τ.Κ. 106 78
Τηλ. 210 3811077 Fax: 210 3811086
Θεσσαλονίκη: Καμβουνίων 9 Τ.Κ. 546 21
Τηλ. 2310 256146 Fax: 2310 256148
email: books@epikentro.gr

www.epikentro.gr

NANTIM ΑΣΛΑΜ
ΣΒΗΣΜΕΝΕΣ ΨΥΧΕΣ

ΤΖΕΪΜΣ ΜΙΚ
ΤΩΡΑ ΑΡΧΙΖΟΥΜΕ
ΤΗΝ ΚΑΘΟΔΟ ΜΑΣ

Η δοκιμασία της αγάπης στη δοκιμασία του πολέμου

Αλέξανδρος Χρύσης

Για τη διαλεκτική εξουσίας και επανάστασης

Σκέψεις με αφιερώματα στο έργο του John Holloway

Ας αλλάξουμε τον κόσμο χωρίς να καταλάβουμε την εξουσία

Η εμβληματική 11η θέση του Marx για τον Feuerbach – «οι φιλόσοφοι έχουν ερμηνεύσει τον κόσμο με διάφορους τρόπους· το ζήτημα είναι να τον αλλάξουμε»– εξακολουθεί να δραστηριοποιεί κοινωνικές και θεωρητικές δυνάμεις σε κατεύθυνσης ρήξης προς την καπιταλιστική τάξη πραγμάτων. Απτή απόδειξη τα κινήματα εναντίον της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης του κεφαλαίου, αλλά και η ιδεολογική απήχηση έργων, όπως το *Ας αλλάξουμε τον κόσμο χωρίς να καταλάβουμε την εξουσία*, του John Holloway, ενός από τους πιο σημαντικούς θεωρητικούς εκπροσώπους αυτών των κινήματων.

Ωστόσο, ο συγγραφέας αυτής της μελέτης, επιλέγει να αντιμετωπίσει κριτικά τις θέσεις του Holloway. Φανατικός υποστηρικτής μιας θεολογίας της Άρνησης, ο Holloway αποτυγχάνει να αντιμετωπίσει διαλεκτικά κρίσιμες σχέσεις όπως αυτές της επιστήμης με την ιδεολογία, του κράτους και της επανάστασης, του κινήματος και του κόμματος.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Ζωοδόχου Πηγής 55
(Ζ. Πηγής & Αραχόβης, Εξάρχεια)
τηλ.: 210 3813838, 210 3839714, fax: 210 3839713
e-mail: info@kapsimi.gr

www.kapsimi.gr

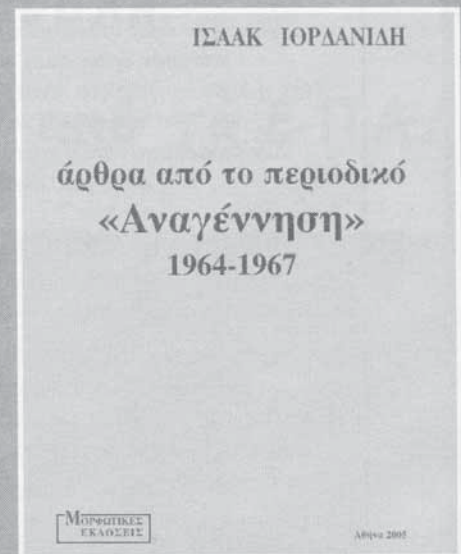
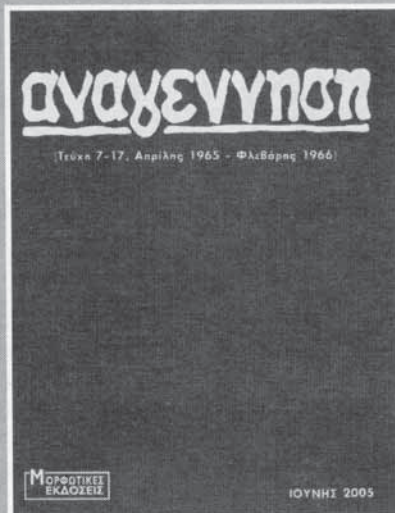
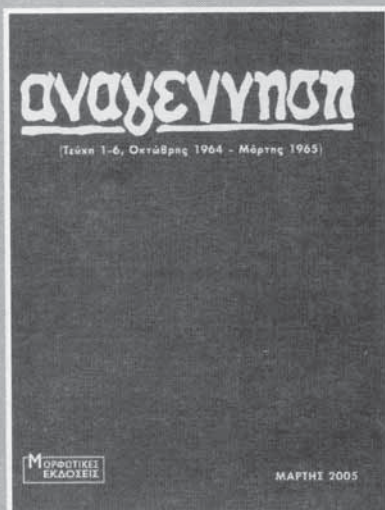
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΥΜ

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ ΥΨΗΛΟΥ ΡΙΣΚΟΥ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

1ος ΤΟΜΟΣ

2ος ΤΟΜΟΣ

Κεντρική διάθεση: Αβέρωφ 23, 104 33 Αθήνα, τηλ. 210 6006917, 210 8227992

ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΥΧΩΡΟ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

(Ιπποκράτους 118,
στο κέντρο της Αθήνας)

ΑΝΟΙΞΗ 2009

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ – ΔΙΟΡΘΩΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Επιστημονική υπεύθυνη – διδασκαλία: **Άννα Ιορδανίδου**, αναπληρώτρια
καθηγήτρια Γλωσσολογίας Πανεπιστημίου Πατρών
Διάρκεια: 90 ώρες

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Συντονιστής – υπεύθυνος σεμιναρίου – διδασκαλία: **Γιώργος Ξενάριος**, συγγραφέας
Διάρκεια: 30 ώρες

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ *Η ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ*

Διδάσκων: **Νίκος Σιδέρης**, διδάσκων ψυχαναλυτής, μέλος της Ψυχαναλυτικής
Σχολής του Στρασβούργου (EPS)
Διάρκεια: 30 ώρες

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΣΤΟ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

Διδάσκων: **Καμίλο Νόλλας**, φωτογράφος
Διάρκεια: 36 ώρες

ΕΝΑΡΞΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ: Μάρτιος 2009

Περισσότερες πληροφορίες και εγγραφές
στο τηλ.: 211 3003500 (εσωτ. 524, 580),
στο e-mail: polychoros1@metaixmio.gr

www.metaixmio.gr

21 ΧΡΟΝΙΑ «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ» Αντίπαλη πρόταση και αδούλωτη γραφή

ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

- Εκπαίδευση και σύστημα πρόσβασης
- Ο Δεκέμβρης της οργής, του αγώνα, της νεολαίας
- Ασφαλιστικά ταμεία